

**Dette dokument udgør beslutningsreferat fra  
møde i Gudenåkomitéen/VOS**



**d. 29. oktober 2021**

**Praktisk information om mødet**

**Mødested:** Energimuseet, Bjerringbrovej 44, 8850 Bjerringbro. Mødelokale ”Ørsted Salen”

**Mødets varighed:** Det samlede mødetidsforbrug d. 29. oktober 2021 er 09.00 – 14.00  
Gudenåkomitéens møde er opdelt i 2 dele adskilt af et møde med Gudenåkomitéens  
klimatilpasningsfølgegruppe (separat dagsorden).

Efter endt mødeaktivitet afslutter Formanden komitéens funktionsperiode med sin beretning

**Kontaktinformationer til Gudenåkomitéens Sekretariat:**

- **Morten Horsfeldt Jespersen**  
Sekretariatschef - Gudenåkomitéens Sekretariat  
Direkte telefonnummer: 89 70 15 20 eller 20 51 75 50  
e-mailadresse: mhj@silkeborg.dk
- **Majbritt Kjeldahl Lassen**  
Koordinator - Gudenåkomitéens Sekretariat  
Direkte telefonnummer: 51 44 49 43  
e-mailadresse: makla@silkeborg.dk
- **Besøgsadresse og hjemmeside**  
Gudenåkomitéens Sekretariat  
Søvej 3  
8600 Silkeborg  
www.gudenaakomiteen.dk

## Deltageroversigt

### Politisk deltagelse

Karen Lagoni  
Kai Overgaard Andersen  
Anders G. Christensen  
Claus Løwe Klostergård  
Jens Szabo  
Lene Tingleff

### Repræsentorer

Randers Kommune  
Viborg Kommune  
Favrskov Kommune  
Silkeborg Kommune  
Skanderborg Kommune  
Hedensted Kommune

### Teknisk deltagelse

Morten Fischer Jørgensen  
Jørgen Jørgensen  
Jens Albert Hansen  
Morten H. Jespersen  
Mathias Utoft Jørgensen  
Lars Møller  
Flemming Larsen  
Bjarke H. Jensen  
Hanne Stadsgaard Jensen  
Majbritt Kjeldahl Lassen

### Repræsentorer

Randers Kommune  
Viborg Kommune  
Favrskov Kommune  
Silkeborg Kommune  
Silkeborg Kommune  
Skanderborg Kommune  
Horsens Kommune  
Hedensted Kommune  
VOS Sekretariatet  
Gudenåkomitéens Sekretariat

### Deltog ikke i mødet

Lars Skytte Nielsen  
Michael Laursen  
Morten Fischer Jørgensen  
Keld Andersen  
Søren Kepp Knudsen  
Steen Ravn Christensen  
Tine Fly Sevelsted  
Steen Terkildsen  
Henning Hermansen

### Repræsentorer

Horsens Kommune  
Hedensted Kommune  
Randers Kommune  
Vejle (VOS)  
Norrdjurs Kommune (VOS)  
Syddjurs Kommune (VOS)  
Ikast-Brande Kommune (VOS)  
Odder (VOS)  
Aarhus (VOS)

## Dagsorden

Gudenåkomitéen fungerer som Vandoplandstyregruppe for Vandopland 1.5 - Randers Fjord, hvorfor alle 13 kommuner i vandoplandet til Randers Fjord er inviterede til punkt 1 og 2.

- 1) **Godkendelse af dagsorden** (kl. 09.00)  
v./ Karen Lagoni
  
- 2) **Orientering om kvælstof- og fosforvandoplandsplan og vedtagelse af overlevering til kommende VOS** (kl. 09.00 – 09.25)  
v./ Hanne Stadsgaard Jensen og Jørgen Jørgensen
  
- 3) **Orientering om regulativer og regulativrevision** (kl. 09.25 – 09.30)  
v. Morten Horsfeldt Jespersen
  
- 4) **Gudenåen deltager i pilotordning om helhedsplanlægning for oversvømmelser** (kl. 09.35 – 09.40)  
v. /Mathias Utoft Jørgensen
  
- 5) **Gudenå Helhedsplan** (kl. 09.40 – 10.05)  
v./Mathias Utoft Jørgensen
  
- 6) **Sammensætning af Gudenåkomitéens klimatilpasningsfølgegruppe** (kl. 10.05 – 10.20)  
v./ Karen Lagoni
  
- 7) **Fremdrift i projektet om C12 (vandløbsmodel for Gudenåen) og Klimatilpasningsprojekter i Gudenåkommunerne** (kl. 10.20 – 10.30)  
v./ Bjarke Jensen

**Pause (15 min.)**

Klokken 10.45 – 12.30 afvikles første det møde mellem Gudenåkomitéen og Gudenåkomitéens Klimatilpasningsfølgegruppe (se separat dagsorden)

Gudenåkomitéens ordinære møde genoptages efter fælles frokost (45 min.) mellem Gudenåkomitéen og Gudenåkomitéens Klimatilpasningsfølgegruppe.

**8) Evaluering af studiedagen 18. juni 2021** (kl. 13.15 – 13.20)

v./ Majbritt Kjeldahl Lassen

**9) Anbefaling vedr. tilladelsesordning til udlejningsvirksomhed i Gudenåsystemet** (kl. 13.20 – 13.25)

v./ Morten Horsfeldt Jespersen

**10) Orientering om sejladsområdet 2021** (kl. 13.25 – 13.35)

v./ Majbritt Kjeldahl Lassen

**11) Orientering fra GudenåSamarbejdet og anbefaling vedr. fortsat årlig orientering til fra GudenåSamarbejdet** (kl. 13.35)

**12) Gensidig orientering om øvrige Gudenårelaterede projekter** (kl. 13.40 – 13.45)

**13) Drøftelse af punkter til næste møde i Gudenåkomitéen** (kl. 13.45 – 13.50)

/v. Morten Horsfeldt Jespersen

**14) Eventuelt** (kl. 13.50)

**Idet mødet er det sidste møde i komitéens funktionsperiode (2018 – 2021), afsluttes mødet med en afskedsreception og Formandens beretning**

## Bilagsoversigt

<b>Nr.</b>	<b>Titel på bilag</b>
1	Samlet bilag N-VOP og P-VOP for planperiode 1 og 2 inkl. kortbilag
2	Kort der viser placering af lavbundsprojekter i oplandet til Randers Fjord_oktober 2021
3	Samlet bilag med hørings svar til Gudenå Helhedsplan
4	Samlet høringsnotat til Gudenå Helhedsplan
5	Erfaringsopsamling og identificerede barrierer ift. vandhåndhåndtering langs Gudenåen
6	Af rapportering af forsøg med sænkning af vinterflodemål ved Ry Mølle samt lokalt udsyn_inkl. rapportens bilag
7	Redegørelse_udlejningssejlads_Codex Advokater_04.05.2021
8	CODEX_Supplerende angående habitatvurdering af forskrift for udlejningssejlads_23.09.2021
9	Orienterende nyhedsbrev_Efteråret 2021 vedr. ikke-motoriseret langtursudlejningssejlads i Gudenåsystemet
10	Referat fra møde i Brugerrådet for Sejlads på Gudenåen 03.06.2021 inkl. bilag
11	Referat fra møde i Brugerrådet for Sejlads på Gudenåen 07.10.2021

## **Punkt 1. Godkendelse af dagsorden**

### **Indstilling**

Sekretariatet indstiller, at

- dagsordenen til Gudenåkomitéens møde 29. oktober 2021 godkendes

### **Beslutning**

Indstillingen godkendt.

## **Punkt 2. Orientering om kvælstof- og fosforvandoplandsplan og vedtagelse af overlevering til kommende VOS**

### **Baggrund**

VandOplandsStyregruppen (VOS) for oplandet til Randers Fjord består af de 7 kommuner i Gudenåkomitéen, samt de 6 øvrige kommuner med arealer indenfor oplandet. VOSen har ansvar for at udarbejde vandoplandsplaner for kommunernes indsats i forhold til etablering af vådområder, der nedsætter udledningen af næringsstofferne kvælstof (N) og fosfor (P) til vandmiljøet. Rammerne for indsatsen, både de økonomiske rammer og kravene til indsatsens størrelse og den tekniske gennemførelse, fastlægges af staten gennem bekendtgørelser.

Der er i øjeblikket stadig to kvælstof- projekter fra 1. planperiode under gennemførelse. Begge fosfor-projekter og to af de 4 N-projekter er helt gennemførte.

Projekterne i 2. planperiode, er i forskellige stadier, og det forventes på nuværende tidspunkt at de alle vil være gennemførte i slutningen af 2023, med undtagelse af ét nyt projekt, som først når frem til gennemførelse i 3. planperiode.

Den 3. planperiode skulle være startet ved årsskiftet 2021-2022, men Miljøministeriet har for nylig meddelt at den er udsat et år. Den nuværende planperiode er dermed også forlænget med et år.

Det forventes på nuværende tidspunkt, at udkastet til vandområdeplaner for 3. planperiode kommer i offentlig høring den 22. december 2021, med en høringsperiode på 6 måneder. Den kommende Gudenåkomité/VOS får dermed mulighed for at indsende et hørings svar, eventuelt i samarbejde med landbrugets organisationer.

### **VOS-sekretariatets bemærkninger**

*Organisering af arbejdet med vandplaner og udtagning af landbrugsjord:* KL, Landbrug & Fødevarer og Danmarks Naturfredningsforening sendte i maj 2021 en fælles henvendelse til Miljøministeren, Erhvervsministeren og Klimaministerens, samt Folketinget Miljø- og fødevarerudvalg og Klima- Energi- og Forsyningsudvalget. I henvendelsen foreslås 4 tiltag, der kan styrke rammerne for udtagning af landbrugsjord. Det foreslås blandt andet, at kommunernes rolle styrkes, herunder at der bygges videre på VOSernes erfaringer fra de sidste 10 år, og at der afsættes de rigtige redskaber og tilstrækkelige midler til at samtænke og gennemføre indsatserne.

Fødevarerministeren har, delvis som modsvar til KL og de andres henvendelse, i august 2021 udarbejdet et oplæg til den fremtidige organisering af de kollektive virkemidler. Heri indgår der også en større rolle til VOSerne, og en samtænkning af alle indsatserne for udtagning af landbrugsjord inden for klima, kvælstof og andre væsentlige arealinteresser.

Nu hvor der er indgået en politisk aftale om landbrugets klima-indsats (4. oktober 2021), kan vi nok se frem til at der for alvor tages hul på drøftelser om den fremtidige organisering. Her kan de gode erfaringer vi har med samarbejde med landbrugets organisationer komme i spil.

VOSen for Randers Fjord-oplandet etablerede nemlig allerede i 2017 et dialog-forum med landbrugets organisationer i oplandet, for at fremme samarbejdet om opgaven. Der afholdes et årligt møde i dette forum i forbindelse med et ordinært møde i Gudenåkomitéen/VOS Randers Fjord. Derudover er der en løbende dialog på embedsmandsniveau, efter behov. Dette dialogforum har flere gange udarbejdet fælles skrivelser til den minister, der har ansvaret for vådområdeordningen, og har en høj prioritet hos landbrugets organisationer.

### **N-VOP:**

VP1: Ingen ændringer siden sidste møde. Seneste udgave er version 17 af 8. februar 2021.

VP2: Der er sket mindre justeringer ifm. at projekterne i Venning vest for Randers (Randers Kommune) og Revens Møllebæk (Favrskov Kommune, projektejer Naturstyrelsen Himmerland) har søgt om og fået tilsagn til forundersøgelse, og projektet Korreborg Bæk (Viborg Kommune) har søgt om og fået tilsagn til gennemførelse. En eventuel gennemførelse af projektet i Revens Møllebæk sker først i næste planperiode. Projektet i Favrskov Enge Øst (Favrskov Kommune) har inddraget 15 ha ekstra for at få jordfordelingen til at gå op, hvilket også har bevirket en justering i effektiviteten af projektet. Seneste version er nr. 55 af 8. september 2021.

### **P-VOP:**

VP1: Ingen ændringer siden sidste møde. Begge projekter er gennemført. Seneste udgave er version 6 af 5. november 2020.

VP2: Ingen ændringer siden sidste møde. Seneste udgave er version 16 af 5. november 2020.

Der er mulighed for at markere og festliggøre færdiggørelsen af flere N-vådområder i 2022. Øster Alling Vådenge (1. planperiode, Norddjurs Kommune) og Velds Møllebæk (2. planperiode, Viborg Kommune) er gennemført i 2021, og i løbet af efteråret/vinteren færdiggøres yderligere to projekter fra 1. planperiode (Kollerup Enge i Favrskov Kommune og Skjern Hovedgaard i Viborg Kommune). Sekretariatet kan bistå kommunerne i forbindelse med en eventuel indvielse.

*Lavbunds-VOP:* VOS-sekretariatet har foruden N- og P-VOPerne også ansvaret for at vedligeholde listen over lavbundsprojekter i oplandet. Derfor vil denne oversigt fremover indgå i dagsordensmaterialet til møderne i form af et kortbilag (bilag 2).



## **Bilag**

Bilag 1: Samlet bilag N-VOP og P-VOP for planperiode 1 og 2 inkl. kortbilag.

Bilag 2: Kort der viser placering af lavbundsprojekter i oplandet til Randers Fjord\_oktober 2021

## **Indstilling**

VOS-sekretariatet indstiller, at

- Orienteringen tages til efterretning
- Gudenåkomitéen drøfter hvordan afslutning af vådområdeprojekter i oplandet bedst kan markeres
- Gudenåkomitéen drøfter og beslutter hvilke anbefalinger, den vil give videre til den kommende Gudenåkomité/VOS i forhold til fortsat dialog med landbrugets organisationer
- Gudenåkomitéen anbefaler den kommende Gudenåkomité/VOS at gå aktivt ind i arbejdet den kommende planperiode og gribe chancerne for en styrkelse af VOSens rolle

## **Beslutning**

Indstillingen godkendt.

Gudenåkomitéen anbefaler den nye komité at forsætte dialogen med landbrugets organisationer.

Den nye Gudenåkomité/VOS opfordres til at deltage i indvielse af vådområde sammen med den lokale kommune. Der opfordres til udarbejdelse af PR-materiale i den forbindelse (video/drone).

### **Punkt 3. Orientering om regulativer og regulativrevision**

#### **Baggrund**

Gudenåkomitéen holdes orienteret på mødet om status for arbejdet med hhv. Silkeborg Kommunes arbejde med udarbejdelsen af regulativ for Gudenåen fra Silkeborg Langsø til indløbet til Tange Sø samt fællesregulativet for Gudenåen i Silkeborg-, Viborg-, Favrskov- og Randers Kommuner.

#### **Indstilling:**

Sekretariatet indstiller, at

- Gudenåkomitéen tager orienteringen om regulativer og regulativrevision til efterretning.

#### **Beslutning**

Indstillingen godkendt.

## **Punkt 4. Gudenåen deltager i pilotordning om helhedsplanlægning for oversvømmelser**

### **Baggrund**

Som led i den nationale klimatilpasningsindsats har miljøministeren igangsat en pilotordning for helhedsplanlægning for oversvømmelser i vandløbsoplande med kendte udfordringer.

Der orienteres om pilotordningen på mødet

### **Sekretariatets bemærkninger**

De 7 Gudenåkommuner har fremsendt en ansøgning hertil og er blevet inviteret til at deltage i ordningen. Kongeåen og Storåen er ligeledes blevet inviteret til at deltage i ordningen.

Pilotordningen er opdelt i to faser, 1. fase i 2021 og 2. fase i 2022.

I løbet af efteråret 2021 er der mulighed for at ansøge om tilskud til tekniske analyser mv. fra den pulje på 3. mio. kr. som er afsat til pilotordningen. Midler skal anvendes inden udgangen af 2022.

Der kan læses mere om ordningen her:

<https://mst.dk/service/nyheder/nyhedsarkiv/2021/maj/invitation-til-interessetilkendegivelse/>

### **Sekretariatet indstiller, at**

- Gudenåkomitéen tager orienteringen til efterretning.

### **Beslutning**

Indstillingen godkendt.

## **Punkt 5. Gudenå Helhedsplan**

### **Baggrund**

Helhedsplanen for vandhåndtering langs Gudenåen har været i offentlig høring fra 25. juni 2021 til d. 17. september 2021. Fristen blev forlænget med 2 dage grundet tekniske udfordringer.

### **Sekretariatets bemærkninger**

Arbejdet med helhedsplanen for vandhåndteringen langs Gudenåen blev igangsat i foråret 2020 og forslag til helhedsplanen blev godkendt af Gudenåkomitéen d. 7. maj 2021 og af Byrådene i Randers Viborg, Favrskov, Silkeborg, Skanderborg, Horsens og Hedensted kommuner i juni måned 2021.

Der er løbende i arbejdet gjort opmærksom på at forslag til helhedsplanen sendes i høring efter politisk behandling i juni måned 2021 og ved opstart af høringsperioden blev høringen annonceret på de 7 Gudenåkommuners hjemmesider ligesom, der blev sendt direkte e-mail til følgegruppens medlemmer samt til de inviterede deltagere til de 4 strækningsworkshops.

I høringsperioden er der kommet 49 høringssvar. Høringssvarene kan ses i bilag 3 eller på høringssiden via dette link: <https://silkeborg.dk/Kommunen/Hoeringer-og-afgoerelser/Afsluttede-hoeringer/Helhedsplan-for-Gudenaen?page=1>

I bilag 4 er det samlede høringsnotat indeholdende svarforslag på høringssvarene. I alt er det vurderet, at 2 høringssvar giver anledning til ændringer i helhedsplanen. Dette fremgår ligeledes af høringsnotatet. Alle de fremsendte høringssvar vil blive bragt videre til det fremtidige arbejde.

I arbejdet med helhedsplanen er der afdækket muligheder for vandhåndtering langs Gudenåen gennem 4 forskellige tilgange; tilbageholdelse/parkering af vand, bortlede vand hurtigere, sikring lokalt samt tilpasse og lade vandet stå. Konklusionerne for arbejdet kan ses i helhedsplanen via dette link: <https://helhedspiangudenaen.silkeborg.dk/Samlet-konklusion-og-anbefalinger>

Helhedsplanen for vandhåndteringen langs Gudenåen har dannet en grundig analyse og et samlet videnskatalog ift. spørgsmålet om vandhåndteringen langs Gudenåen. Dette kan således danne fælles fundament for det fremadrettede arbejde. Helhedsplanen anbefaler at sikring lokalt og tilpasning af ådalen til vandet er den bedste tilgang til vandhåndteringen. Dette skyldes særligt at vandmængderne, der skal håndteres, er meget store, og at påvirkningerne fra oversvømmelser fordeler sig forskelligt i de enkelte kommuner. Derfor har der heller ikke kunnet identificeres en eller få enkeltstående tværkommunale løsninger på udfordringerne. Der henvises i denne sammenhæng også til den fælles vision for håndtering af vand, som kan ses via dette link: <https://helhedspiangudenaen.silkeborg.dk/Hvorfor-en-samlet-helhedsplan/Vision-for-haandtering-af-vand-i-Gudenaen-og-dens-opland>

De samlede konklusioner og anbefalinger tager udgangspunkt i de gældende juridiske rammer og forhold, som eksisterer på nuværende tidspunkt. Ændres disse, kan det påvirke, hvordan vandhåndteringen kan anskues på og dermed få betydning på konklusioner og anbefalingerne. Det har ikke betydning for de faktiske, fysiske forhold, som eksempelvis muligheden for vandparkering og tilbageholdelse vand, men eksempelvis for muligheden for at bortlede vand hurtigere gennem Gudenåen.

Miljøministeren har tilkendegivet ønske om tilbagemelding fra de 7 borgmestre i Gudenåkommunerne om identificerede barrierer for vandhåndteringen i Gudenåen gennem arbejdet med helhedsplanen. Disse fremgår af bilag 5.

### **Bilag**

Bilag 3: Samlet bilag med hørings svar til Gudenå Helhedsplan

Bilag 4: Samlet høringsnotat til Gudenå Helhedsplan

Bilag 5: Erfaringsopsamling og identificerede barrierer ift. vandhåndhåndtering langs Gudenåen

### **Indstilling**

Sekretariatet indstiller, at

- Gudenåkomitéen anbefaler Byrådene endeligt at godkende Helhedsplanen for vandhåndtering langs Gudenåen
- Gudenåkomitéen anbefaler Byrådene, at høringsnotat og svarene til de enkelte hørings svar godkendes, og der sker indarbejdelse i helhedsplanen af de elementer, som fremgår af høringsnotatet
- Gudenåkomitéen anbefaler Byrådene, at Gudenåkommunerne ved igangsættelse af klimatilpasningsprojekter/-initiativer langs Gudenåen tager udgangspunkt i Gudenå Helhedsplan og samarbejder med andre kommuner i de tilfælde, det skønnes relevant.
- Gudenåkomitéen anbefaler Byrådene, at Gudenåkomitéen fremadrettet er tværkommunal styregruppe for klimatilpasning i Gudenåen
- Gudenåkomitéen anbefaler borgmestrene i de 7 Gudenåkommuner at udarbejde et brev til Miljøministeren på baggrund af indholdet i bilag 5.

### **Beslutning**

Indstillingen godkendt, idet ordet ”styregruppe” i dot nr. 4 ændres til ”politisk forum”.

## Punkt 6. Sammensætning af Gudenåkomitéens klimatilpasningsfølgegruppe

### Baggrund

Gudenåkomitéens Formandskab ønsker at drøfte sammensætningen af følgegruppen.

Gudenåkomitéen nedsatte ifm. arbejdet med helhedsplan for vandhåndteringen i Gudenåen (Gudenå Helhedsplan) en følgegruppe hertil. Følgegruppen fungerede i perioden hvor udarbejdelsen af Gudenå Helhedsplan blev gennemført.

Gudenåkomitéen bad d. 13. november 2020 administrationen udarbejde om et oplæg til en mere permanent klimatilpasningsfølgegruppe. På baggrund af dette oplæg nedsatte komitéen d. 26. februar 2021 "Gudenåkomitéens klimatilpasningsfølgegruppe". Følgegruppen er rent sammensætningsmæssigt og størrelsesmæssigt i store træk inspireret af den tidligere følgegruppe for Gudenå Helhedsplan; men den har fået et mere lokalt islæt.

Alle inviterede interessefællesskaber har takket ja til at deltage i klimatilpasningsfølgegruppen.

Lodsejerne har ifm. tilmeldingen ønsket større repræsentation end den ene plads, der er tildelt.

### Sekretariatets bemærkninger

Indsatte skema blev anvendt på Gudenåkomitéens møde d. 26. februar 2021 og er den liste, som er anvendt ifm. udsendelse af invitationer. Der er tilstræbt en bred interessemæssig sammensætning i følgegruppen, og nedenstående liste angiver med farvekoder\*, hvilket fokus de enkelte interessenter forventes at have.

Sammensætningen af følgegruppen er pt. som følger

Danmarks Sportsfiskerforbund  
Friluftsrådet  
Ferskvandsfiskeriforeningen  
Danmarks Naturfredningsforening  
Danske Vandløb  
Bæredygtigt Landbrug  
Dansk Skovforening  
Lokal Landboforening  
Lokal Landboforening  
En lodsejerforening  
Naturstyrelsen – en lokal kreds  
Silkeborg Museum  
GudenåSamarbejdet  
Brugerrådet for Sejlads på Gudenåen

#### \* farvekoder:

grøn = grønt fokus,

blå = lodsejerfokus

rød = både grønt fokus og lodsejerfokus

orange = kulturarvsfokus

sort = rekreativt fokus

Der er fremsendt 2 konkrete ændringsforslag til ændring af følgegruppesammensætning:

- en lodsejerrepræsentant for hver af de 4 strækninger, Gudenåen blev opdelt i ifm. arbejdet med Helhedsplanen (forslagsstiller: Gudenådalens Lodsejerforening).
- Min. 2 ekstra lodsejerrepræsentanter (forslagsstiller: Ålauget GST)

Nørreålavet har efterfølgende skrevet til Sekretariatet, at en repræsentant for lodsejerne for hele strækningen opfattes som værende for lidt, og det kunne være overordentligt fint, hvis suppleanten også må deltage i møderne.

Gudenåkomitéens Embedsmandsgruppe vurderer, at ønsket med lodsejerrepræsentant for hver af Gudenåens 4 strækninger er opnåelig inden for nuværende følgegruppesammensætning.

Gudenåkomitéen godkendte 26. februar 2021 udkast til kommissorium for klimatilpasningsfølgegruppen, hvor det fremgår, at følgegruppen består af en repræsentant pr. interesseorganisation. Interesseorganisationerne kan herudover udpege en suppleant.

På møderne kan følgende, ud over Gudenåkomitéen, deltage:

- Repræsentanter fra Gudenåkomitéens Sekretariatet
- Repræsentanter Gudenåkomitéens Embedsmandsgruppe.
- Følgegruppens udpegede repræsentanter. Suppleantdeltagelse kan dermed kun ske ved repræsentantens forfald.

Kommissoriet vedtages på førstkommende møde mellem Gudenåkomitéen og klimatilpasningsfølgegruppen d. 29. oktober 2021.

### **Indstilling**

Gudenåkomitéens Sekretariat indstiller, at

- Gudenåkomitéen drøfter sagen

### **Beslutning**

Gudenåkomitéen besluttede, at den nuværende sammensætning af klimatilpasningsfølgegruppen fastholdes.

## **Punkt 7. Fremdrift i projektet om C12 (vandløbsmodel for Gudenåen) og Klimatilpasningsprojekter i Gudenåkommunerne**

### **Baggrund**

Gudenåkomitéen besluttede på møde 6. december 2019, at dagsordenen fremadrettet tilføjes et fast klimatilpasningspunkt ”Fremdrift C12 og Klimatilpasningsprojekter i Gudenåkommunerne” hvor kommunerne kan holde hinanden opdaterede om lokale vandstandsudfordringer og klimatilpasningstiltag.

### **C12 projektets bemærkninger**

Gudenåkomitéen er følgegruppe til EU LIFE projektet Coast to Coast Climate Challenge (C2C CC) delprojekt C12 Gudenåen. I arbejdet omkring delprojekt C12 Gudenåen deltager Gudenåkommunerne og Skanderborg Forsyning samt Region Midt, hvor C2C CC er forankret.

Delprojekt C12 har bl.a. arbejdet med udvikling af en hydraulisk vandløbsmodel for Gudenåen, som indeholder en scenariemodel og en varslingsmodel. Scenariemodellen er en beregningsmodel i forhold til forskellige løsningsscenarier og varslingsmodellen skal kunne forudsige vandstanden 3 dage frem på hele Gudenåens strækning fra kilde til fjord og udstilles for offentligheden. Der gives på mødet en orientering om status på disse.

En DEMO-version af de to modeller er online tilgængelig ([klik på dette link for at komme til siden](#)).

Den hydrauliske model for Gudenåen blev med mere end 1 års forsinkelse afleveret af DHI i juni 2020. Herefter har der været en del dialog om rettelser i modellerne og WSP (tidl. Orbicon) blev hyret til at kvalitetssikre modellerne og komme med forslag til forbedringer. Efter den lange og alt i alt utilfredsstillende proces omkring færdiggørelse af særligt varslingsmodellen, er der nu et produkt der kan udstilles for offentligheden i en DEMO-version.

Den 1. oktober 2021 har der været afholdt møde om Gudenåmodellerne med deltagelse af ledelse og teknikere på tværs af partnerskabet.

På mødet blev det besluttet at fortsætte med en driftsaftale med DHI til udgangen af 2022, hvor C2C CC projektet stopper. Vi offentliggør snarest de to modeller, og processen herfor er under udarbejdelse. Varslingsmodellen, der er rettet mod offentligheden, fortsætter med mærket DEMO for at understrege, at der fortsat kan findes fejl i modellen. I 2021 og 22 fortsætter vi arbejdet med at gøre varslingsmodellen så god som muligt, bl.a. med indarbejdelse af ny-beregnete og mere korrekte Manningstal. Der vil blive arbejdet med brugervenligheden af varslingsmodellen i samarbejde med Region Midt, og perioden vil også blive brugt til at få offentlighedens syn på modellen. Der er bred enighed om, at modellerne er et godt og nødvendigt værktøj i arbejdet omkring Gudenåen og de tilknyttede oversvømmelsesproblematikker.



Medio 2022 gøres der status på modellen hvor bl.a. modellens fremtid efter 2022 skal drøftes. EU LIFE projektet ophører ved udgangen af 2022 og herefter overgår den eventuelt fortsatte drift af Gudenåmodellerne til Gudenåkommunerne. Skanderborg Forsyning er ikke en del af partnerskabet efter EU LIFE projektet.

[Klik på dette link for at læse mere om C2C CC projektet.](#)

[Der kan læses mere om delprojekt C12 Gudenåen ved at klikke på dette link](#)

### **Gudenåkommunernes bemærkninger om klimatilpasningsprojekter**

Rådgivende Ingeniørfirma WSP har sammen med Ry Mølle og forvaltningen gennemført forsøg med sænkning af vandspejlet ved Ry Mølle i vinteren 2020-21, svarende til gennemsnitlig 9 cm under flodemålskoten. Foreløbig konklusion er at sænkningen har meget lille effekt på vandstanden i Mossø. Men da der ikke har været større afstrømninger i forsøgsperioden, arbejdes der på en forlængelse af forsøget, hvorved de foreløbige konklusioner forventes underbygget yderligere.

Randers Kommune har fået et nyt vartegn i form af et rekreativt regnvandsbassin på Østervold i Randers midtby.

### **Bilag**

Bilag 6: Afrapportering af forsøg med sænkning af vinterflodemål ved Ry Mølle samt lokalt udsyn\_inkl. rapportens bilag

### **Indstilling:**

Sekretariatet indstiller, at

- Gudenåkomitéen tager orienteringen til efterretning

### **Beslutning**

Indstilling godkendt.

## **Punkt 8. Evaluering af studiedagen 18. juni 2021**

### **Baggrund**

Gudenåkomitéen har til formål at rådgive alle medlemskommunerne om natur- og miljøbeskyttelse samt rekreativ anvendelse af Gudenåens vandsystem, herunder særligt arbejde for en koordineret, afbalanceret og sammenhængende indsats for rekreativ anvendelse og beskyttelse af natur og miljø i vandsystemet og de nære omgivende arealer.

### **Sekretariatets bemærkninger**

Gudenåen er Danmarks længste vandløb med mange indskudte søer. Alt efter hvilken kommune man befinder sig i, vil oplevelsen af åen være meget forskellig. Til studiedagen var en strækning i Horsens Kommune valgt, da man på de 12 km dels passerer et stort antal forskellige facilitetstyper og dels fordi det var muligt at høre om og besigtige et naturgenopretningsprojekt.

Gudenåkomitéen har ikke tidligere været på Gudenåen. Formålet med studiedagen var at give komitéen indsigt i borgernes oplevelse af Gudenåen som rekreativt system bl.a. ved at stifte bekendtskab med den information sejlene får på og i forbindelse med turen og oplevelse sammenhængen til Gudenåkomitéens kort målrettede denne sejladsstype.

Derudover var der oplæg fra GudenåSamarbejdet om bl.a. krydsningspunkter (faciliteter som mange brugergrupper i Gudenålandet bruger), og Bendt Nielsens Tegnestue orienterede bl.a. om arbejdet med Gudenåkomitéens foldermateriale. Horsens Kommune fortalte og fremviste naturgenopretningsprojektet Klosterkær fra landsiden.

Programmet fra studiedagen ligger online på Gudenåkomitéens hjemmeside. [Programmet kan via dette link findes sammen med komitéens øvrige aktiviteter som studieture, temamøder og konferencer](#)

### **Indstilling:**

Sekretariatet indstiller, at

- Gudenåkomitéens evaluerer studiedagen

### **Beslutning**

Indstilling godkendt.

## **Punkt 9. Anbefaling vedr. tilladelsesordning til udlejningsvirksomhed i Gudenåsystemet**

### **Baggrund**

Gudenåen forbindes af langt de fleste med rekreativ sejlads, og turismen i Gudenåsystemet er historisk set tæt knyttet til sejlads. Begrebet Gudenåsystemet dækker over Gudenåen med sidevandløb og søer, som typisk står i sejlbar forbindelse med hovedløbet.

Den ikke-erhvervsmæssige sejlads reguleres af sejladsbekendtgørelsen<sup>1</sup> mhp. at bevare områdets nationale og internationale betydning som naturområde og at bevare områdets rekreative værdier. Bekendtgørelsen fastligger, at kommunalbestyrelserne de 7 Gudenåkommuner<sup>2</sup> skal administrere en tilladelsesordning for udlejningsvirksomhed i Gudenåsystemet.

Gudenåkomitéen udarbejder og anbefaler ovennævnte tilladelsesordning til kommunalbestyrelserne, og administrerer i praksis den vedtagne ordning. Nugældende ordning udløber senest 31. december 2024, dvs. i den kommende komité's funktionsperiode. Den afgående komité drøfter anbefaling til den kommende komité mht. nugældende ordnings efterfølger.

### **Sekretariatets bemærkninger**

Nugældende tilladelsesordning inkl. det tilhørende elektroniske sejladshåndteringssystem (kendt som "GudenåSkyen") er udarbejdet i tæt og konstruktiv dialog med udlejerne. Efter tilladelsesordningens ikrafttræden, har der ikke været fremsat ønske om en anden type tilladelsesordning.

Som det fremgår af bilagte vurdering fra CODEX-advokater, er det muligt at genbruge indeværende ordning i uændret form, dvs. samme ordning i en ny 4 års periode (2025-2028) med mulighed for 2x2 års adm. forlængelse.

Hvis kommunerne indgår nye kontrakter med udlejerne inden for rammerne af den eksisterende forskrift "[Regler for udlejningsvirksomhed af fartøjer i Gudenåsystemet](#)" vurderes det ikke at udløse krav om habitatvurdering. Ændres forskriften, udløses krav om habitatproces (væsentlighedsvurdering + evt. konsekvensvurdering)

### **Bilag**

Bilag 7: Redegørelse\_udlejningssejlads\_Codex Advokater\_04.05.2021

Bilag 8: CODEX\_Supplerende\_angående habitatvurdering af forskrift for udlejningssejlads\_23.09.2021

---

<sup>1</sup> BEK nr. 148 af 24/02/2016: Bekendtgørelse om ikke-erhvervsmæssig sejlads og anden færdsel på Gudenåen med sidevandløb og søer fra Tørring til Randers ([tryk her for link til bekendtgørelsen](#))

<sup>2</sup> Randers, Viborg, Favrskov, Silkeborg, Skanderborg, Horsens og Hedensted kommuner

**Indstilling:**

Sekretariatet indstiller, at

- Gudenåkomitéen anbefaler den kommende komité, at kommunalbestyrelserne indstilles at genanvende nugældende tilladelsesordning i uændret form fra 2025.

**Beslutning**

Indstilling godkendt.

## **Punkt 10. Orientering om sejladsområdet 2021**

### **Baggrund**

Gudenåkomitéen har som opgave at følge udviklingen i den rekreative anvendelse af vandsystemet og de vandnære arealer.

### **Sekretariatets bemærkninger**

Også i 2021 så man en effekt af Corona i brugen af Gudenåen. Dette sås bl.a. i salget af motorbåde i 2021, der oversteg tidligere tiders salg, og indenfor den ikke-motoriserede sejlads blev SUPS en endnu mere synlig brugergruppe.

Idet Corona har fået folk uden den store sejlads erfaring på vandet, har GudenåSamarbejdet og Gudenåkomitéens Sekretariat sammen lavet generelle beskrivelser af systemet, hvordan man kan gebærde sig hensigtsmæssigt ift. andre brugergrupper og naturen samt henvist til de gældende regler og registreringsordninger. Oplysninger er placeret på forsiden af hjemmesiden oplevgudenaa.dk, som henvender sig til folk, der gerne vil opleve noget i og omkring Gudenåen.

### *Dialogfora om sejlads*

Der indkaldes som udgangspunkt 2 årlige dialogmøder med kanoudelejere med langturiskoncessioner samt 2 møder i Brugerrådet for Sejlads på Gudenåen. For begges vedkommende er møderne planlagt afviklet før og efter sejlads højsæsonen.

Da der var ikke opstået emner i løbet af sejlads sæsonen, der krævede et fysisk møde, blev efterårets dialogmøde med udlejerne efter ønske, som ofte før, erstattet af orienterende nyhedsbrev (bilagt).

Forårets møde i Brugerrådet for Sejlads på Gudenåen blev grundet Corona-situationen først afviklet 3. juni 2021 (referatet fra mødet er bilagt). Brugerrådets drøftede på mødet på baggrund af en domsafsigelse vedr. promillesejlads i ikke-certifikat krævende fartøjer i Gudenåsystemet (frifindelse). Et enigt Brugerråd støtter en fast promillegrænse.

Brugerrådet blev på mødet 7. oktober 2021 orienteret om, at et møde vedr. bl.a. båd størrelser og fart mellem områdets politiske udvalg i Silkeborg og Skanderborg kommuner, var blevet udskudt fra d. 7. september 2021 uden fastsættelse af ny dato.

SUPs er en sejladsform i stor fremgang i hele Gudenåsystemet. Derfor har Brugerrådet på deres møde 7. oktober 2021 efter ønske drøftet denne fartøjstype i Gudenåsystemet generelt (referat fra mødet er bilagt).

### *Udlejningssejlads 2021:*

Ved udgangen af sæson 2021 i Randers kommune var der i alt 20 forskellige udlejere i Gudenåsystemet. Antallet af koncessioner i 2021 er ved dagsordenens udsendelse i alt 902. Forventningen til antallet af koncessioner i anvendelse i 2022 forventes at være en smule over 2021-niveau, da der forelægger ansøgning om ny Silkeborg-baseret langtursudlejer (bl.a. SUPs).

Fordelingen af koncessioner i 2021 var 733 langturskoncessioner og 169 timekoncessioner. Det er muligt for udlejerne at få flere koncessioner i løbet af sejlads sæsonen, og der er tale om en stigning på 9 koncessioner ift. 2020. Rent udviklingsmæssigt er der i perioden 2013 – 2021 set en svagt stigende tendens i mængde af koncessioner til timesejlads (fra 140 til 169). Disse koncessioner anvendes typisk til sejlads i lokalområdet. Udviklingen i langturskoncessioner er omvendt ikke entydig, hvilket dels skyldes at tilladelsesordningens fleksibilitet ift. koncessionsantal udnyttes af udlejerne og at der har været udskiftning blandt udlejerne.

På Gudenåens sydlige strækning fra Tørring til Klostermølle styres sejladsmængden elektronisk af IT-systemet ”GudenåSkyen”. Som følge af Corona-nedlukningen af Danmark i 2020, blev der på strækningen Tørring-Klostermølle for første gang disponeret over GudenåSkyens årskapacitet. I 2021 blev var interessen for at sejle på denne del af Gudenåsystemet fortsat stor, men disponeringen af sejladsdage skete en smule langsommere end i 2020. Der var meget stor aktivitet i GudenåSkyen i 2021, idet der løbende blev lagt ubrugte sejl dage tilbage i GudenåSkyen (ændringer og aflysninger vurderes bl.a. at være et resultat af vaccineudrulningen og sommerens ændrede rejsevejledninger). Det var i skrivende stund fortsat ledige sejl dage på strækningen. IT-systemet klarede det store pres uden nogle former for problemer.

### *Gæstesejlads i Gudenåsystemet.*

Sejladsbekendtgørelsen stiller krav om registrering af gæstefartøjer på strækningen Tørring-Klostermølle, samt krav om registrering af motoriserede gæstefartøjer nord for denne strækning.

Salget af gæstemærker til motoriserede fartøjer forventes ved årets udgang 2021 at matche rekordåret 2020 (over 1.300 gæstemærker). Det typiske salg er omkring 1.000 gæstemærker årligt.

Salget af gæstemærker til ikke-motoriseret sejlads på strækningen Tørring-Klostermølle er begrænset til 50 pr. uge. Der var som vanligt udsolgt fra sejlads sæsonen start 16. juni og frem til slutningen af august. Herefter var der gæstemærker at få. Salget af gæstemærker til ikke-motoriserede fartøjer på strækningen Tørring-Klostermølle er pt. lavere end tidligere år men forventes at nå nogenlunde samme niveau som tidligere år.

### *Sejladshjemmesider*

Udlejerne fremsatte på dialogmøde 5. oktober 2020 et ønske om en automatiseret måde at indberette sejladser med start uden for strækningen Tørring-Klostermølle fremsat. Der blev afsat midler i sejladsbudgettet til en løsning i GudenåSkyen, og løsningen er i samarbejde med udlejerne blevet testet. Implementeringen er sket efter sejladssæsonen 2021. Det er ikke et krav at anvende den nye funktionalitet, så udlejere, der foretrækker at anvende den eksisterende indberetningsmetode kan fortsat gøre dette.

Idét persondata ifølge persondataforordningen ikke må opbevares unødigt, har Sekretariatet indhentet tilbud på en automatiseret løsning, der løbende anonymiserer persondata i GudenåSkyen, mens sejladldata bevares. På denne måde vil udvikling i sejladstryk over tid kan følges. Løsningen implementeres på sitet i efteråret 2021. En lignende løsning forventes at skulle laves for løsningen, der håndterer salg af gæstemærker på strækningen Tørring-Klostermølle. Hjemmesiden, der håndterer motoriseret sejlad (sejladspaagudenaen.dk), har allerede en sådan automatik implementeret

Motorbådsregisteret, der ligger på den fælleskommunale hjemmeside sejladspaagudenaen.dk – fik i 2015 et brugermæssigt løft. Den underliggende basiskode er imidlertid fra 2011 og systemet funktionaliteter er dertil udviklet *ad hoc*.

Udviklingen på IT-området siden hjemmesidens etablering er både brugermæssigt og sikkerhedsmæssigt signifikant, og sammenholdt med betragtelige udgifter til vedligehold og fejlretning af denne kode, forslås overskuddet fra sejladsområdet 2021 følgelig overført til sejladsbudget 2022 mhp. etablering af hel ny sejladshjemmeside (navnet forventes bibeholdt).

Sekretariatet har tidligere undersøgt hvad prisen for en ny, mange funktionel hjemmeside kunne være (estimeret til omkring 800.000 kr.). Der skal følgelig indhentes tilbud på opgaven og finansieringen forsøges fordelt over 2 budgetår.

## *Disponering af sejladsmidlerne for 2022 - budgetforslag*

**Indtægter:** De faste indtægter fra sejladsområdet kommer fra gebyr for motorbådsregistreringer, salg af gæstemærker til ikke-motoriseret sejlad på Gudenåens sydligste trækning samt koncessionsgebyrer (udlejningsvirksomhed).

Koncessioner til udlejningsvirksomhed i 2022 er estimeret at ligge en smule under niveauet fra 2021.

Der estimeres med at overføre alle uforbrugte midler fra 2021 til ny hjemmeside i stedet for nuværende sejladspaagudenaen.dk

**Udgifter:** Koordinatorens løn er fremskrevet til 2021 niveau (inkl. teknologileje og overhead) og det estimeres, at 50% af koordinatorens arbejdstid bruges på sejladsområdet – en udgift på 440.000 kr.

Ny post er udvikling af ny hjemmeside til erstatning for sejladspaagudenaen.dk.

GDPR IT-relaterede udgifter, udgifter både fra kommunernes DPO forpligtigelser i relation til sejladshjemmesiderne, GDPR tjek vedr. IT-firmaerne datasikkerhed, sikkerhedscertifikatfornyelse samt udgifter til WCAG er lavere eller sammenlignelige med tidligere års budgetter.

Eneste højere post ift. tidligere års budgetter er diverse posten, som er hævet en smule.



<b>Budgetforslag 2022 Sejladsområdet</b>	<b>Udgifter</b>	<b>Indtægter</b>
Lønudgifter – koordinator	440.000	
Lønudgifter - kommunale medarbejdere	0	
www.sejladspaagudenaen.dk - drift og support	50.000	
www.sejladspaagudenaen.dk - udvikling	50.000	
GudenåSkyen - drift og support	50.000	
GudenåSkyen – udvikling	50.000	
Gæsteskyen - drift og support	40.000	
Gæsteskyen – udvikling	25.000	
GDPR relaterede udgifter (alle sejladssider)	50.000	
Sikkerhedscertifikater	20.000	
WCAG tilpasninger (sejladspaagudenaen.dk)	10.000	
WCAG tilpasninger (GudenåSkyen og GæsteSkyen)	10.000	
Grafisk konsulent (kortfolder og tryk)	60.000	
Årlig udgift til betalingsmoduler	10.000	
Mødeafholdelse	10.000	
Ydelse til økonomikonsulent	20.000	
Ydelse til GIS-konsulenter	15.000	
Øremærket side til erstatning for sejladspaagudenaen.dk	500.000	
Juridisk bistand	0	
Diverse	15.600	
Henlagt fra 2021		500.000
Gebyr på bådregistrering		600.000
Gebyr på ikke-motoriseret gæstesejlad		55.000
Gebyr på udlejningskoncessioner		270.600
<b>I alt</b>	<b>1.425.600</b>	<b>1.425.600</b>

## **Bilag**

Bilag 9: Orienterende nyhedsbrev\_Efteråret 2021 vedr. ikke-motoriseret langtursudlejningssejlad i Gudenåsystemet

Bilag 10: Referat fra møde i Brugerrådet for Sejlads på Gudenåen 03.06.2021 inkl. bilag

Bilag 11: Referat fra møde i Brugerrådet for Sejlads på Gudenåen 07.10.2021

## **Indstilling**

Sekretariatet indstiller, at

- Gudenåkomitéen tager orienteringen om til efterretning
- Gudenåkomitéen godkender budgetforslaget for Sejladsområdet 2022, herunder disponeringen af midlerne

**Beslutning**

Indstilling godkendt.

## **Punkt 11. Orientering fra GudenåSamarbejdet og anbefaling vedr. fortsat årlig orientering til fra GudenåSamarbejdet**

### **Baggrund**

Siden GudenåSamarbejdet i 2016 flyttede fra Gudenåkomitéen til et Borgmesterforum, har GudenåSamarbejdet løbende holdt Gudenåkomitéen orienteret om aktiviteter, der har tydelig snitflade til Gudenåkomitéens fokus på benyttelse og beskyttelse ift. den rekreative brug af åen. GudenåSamarbejdets koordinator har således en gang årligt orienteret om status på aktiviteter og nye planer; typisk sidst på året efter det kommende års handleplan er vedtaget i Borgmesterforum.

### **GudenåSamarbejdets bemærkninger**

Gudenåkomitéen er således siden 2016 blevet orienteret om

- udviklingen af de digitale kort oplevgudena.dk, hvor der bl.a. er et tema om sejlads med beskrivelse af de forskellige strækninger, angivelse af isætningssteder, overnatningspladser m.v.
- udgivelsen af diverse trykte kort og korttavler og skiltning i landskabet. Seneste eksempel er 3 populære foldere om den eksisterende del af GudenåStien
- Projektet Gudenåstien fra kilde til fjord (projekt, der skal "lukke hullerne" i stien)
- Opsætning af skilte på Gudenåens broer og på de offentlige teltpladser. Sammen med Gudenåkomitéens Sekretariat sikre sammenbinding af virkelighedens skiltning og regelformidling (Gudenåkomitéens sejladsfoldere)
- kommunernes koordinering af skiltning og formidling i Gudenåens opland.
- udgivelsen af podcasten "Åsteder – fortællinger fra Gudenåen" og andre formidlings- og markedsføringstiltag. Podcasten har vundet podcast-pris i kategorien "Samarbejde"
- samarbejdet med turistorganisationerne, Naturstyrelsen, museerne og andre ikke-kommunale parter
- det løbende samarbejde mellem Gudenåkomitéens og GudenåSamarbejdets sekretariater mhp. sammenhæng i formidling til de sejlende.

Det vurderes væsentligt at fastholde den løbende orientering fra GudenåSamarbejdets koordinator til Gudenåkomitéen pga. af den oplagte snitflade i den rekreative brug af åen, herunder regelformidling.

## **Indstilling**

Sekretariatet indstiller, at

- Gudenåkomitéen anbefaler den kommende Gudenåkomité fortsat at holde sig orienteret om GudenåSamarbejdets aktiviteter mindst en gang om året.

## **Beslutning**

Indstilling godkendt.

## **Punkt 12. Gensidig orientering om øvrige Gudenårelaterede projekter**

### **Indstilling**

Sekretariatet indstiller, at

- Gudenåkomitéen tager orienteringen til efterretning

### **Beslutning**

Indstilling godkendt.

### **Punkt 13. Drøftelse af punkter til næste møde i Gudenåkomitéen**

Indeværende møde er det afsluttende i komitéens funktionsperiode.

Normalt tilrettelægges møderne i samarbejde mellem Formanden tilrettelægger møderne i samarbejde med og Gudenåkomitéens Sekretariat. Det kommende møde i Gudenåkomitéens udarbejdes udelukkende administrativt, idét Gudenåkomitéen jf. vedtægternes § 6. Gudenåkomitéen konstituerer sig selv med formand og næstformand på det første møde i hver funktionsperiode.

Sekretariatet foreslår følgende punkter til Gudenåkomitéens kommende dagsorden:

**1. Velkomst**

v./ Gudenåkomitéens Sekretariat

**2. Godkendelse af dagsorden**

v./ Gudenåkomitéens Sekretariat

**3. Konstituering af Gudenåkomitéen og VOS 2022 - 2025**

/v. Gudenåkomitéens Sekretariat

**4. Introduktion til Gudenåkomitéens arbejdsopgaver og ansvarsområder**

/v. Gudenåkomitéens Sekretariat og VOS Sekretariatet

**5. Drøftelse af indhold på komitéens møder i 2022 og i funktionsperioden 2022 - 2025**

/v. Gudenåkomitéens Sekretariat

**6. Kvælstof- og fosforvandoplandsplan**

/v. VOS Sekretariatet

**7. VPIII**

v./ Gudenåkomitéens Sekretariat

**8. Gudenåkomitéens vedtægter**

v./ Gudenåkomitéens Sekretariat

**9. Fremdrift i projektet om C12 (vandløbsmodel for Gudenåen) og Klimatilpasningsprojekter i Gudenåkommunerne**

**10. Orientering om endeligt regnskab for Gudenåkomitéen og sejladsområdet 2021**

/v. Gudenåkomitéens Sekretariat

**11. Budgetforslag Gudenåkomitéen 2023**

/v. Gudenåkomitéens Sekretariat

**12. Sammensætning af det nye Brugerråd for Sejlads på Gudenåen 2022-2025**

/v. Gudenåkomitéens Sekretariat

**13. GudenåSamarbejdet orienterer**

/v. GudenåSamarbejdets Sekretariat

**14. Gensidig orientering om øvrige Gudenårelaterede projekter**

/v. Gudenåkomitéens formand

**15. Punkter til næste møde**

/v. Gudenåkomitéens Sekretariat

**16. Eventuelt**

/v. Gudenåkomitéens formand

**Indstilling**

Sekretariatet indstiller, at:

- Gudenåkomitéen drøfter forslag til punkter til næste møde

**Beslutning**

Indstilling godkendt.

**Punkt 14. Eventuell**



## **Bilag 1**

Dette bilag er ikke tilgængeligt i henhold til loven om webtilgængelighed.

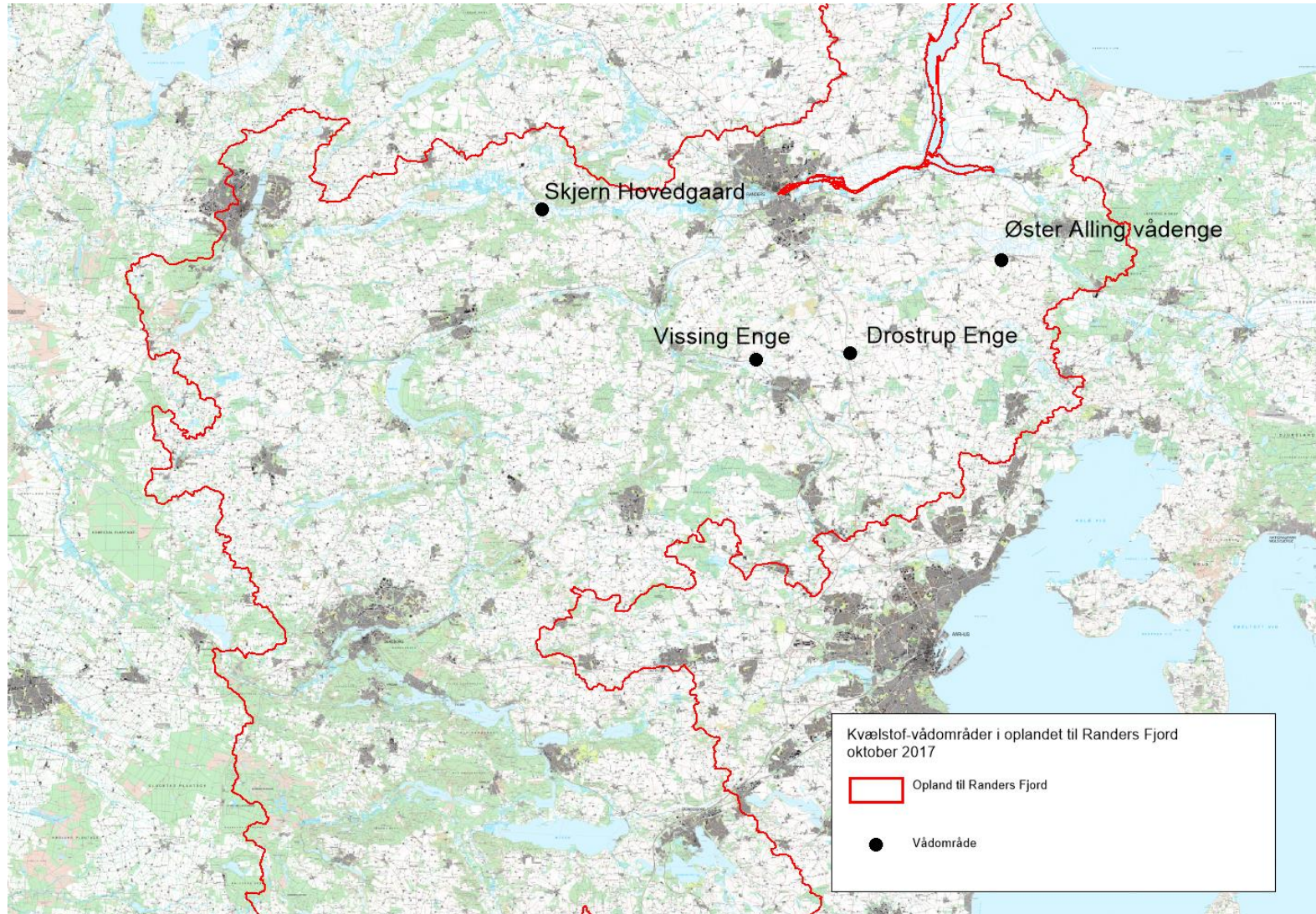
Har du spørgsmål til indholdet, er du velkommen til at kontakte Hanne Stadsgaard Jensen på tlf. 87 87 55 73 eller e-mail: [hsjen@viborg.dk](mailto:hsjen@viborg.dk)



## Kortbilag

### Vandplan 1 N-vandoplandsplan vandopland 1.5 Randers Fjord

Version 9 af 25. oktober 2017



Udfyld de lysegrønne felter - de grå felter må ikke ændres!

P-VOP version 3.0 (18. marts 2013)

**P- Vandoplandsplan for Vandopland 1.5 Randers Fjord**

Version : **6**  
dato **05-nov-20**



NST-4256-00001

Formandskab for Vandoplandsstyregruppe (kommune, kontaktperson.) **Randers Kommune. Politisk formand: Karen Lagoni. Administrativ kontaktperson: Hanne Stadsgaard Jensen, Viborg Kommune**

Få flere oplysninger  
[www.vandprojekter.dk](http://www.vandprojekter.dk)

Der vedlægges oversigtskort over vandoplandet med markering af de enkelte projekters beliggenhed (kan angives med prik)

**A1 Projektkatalog for Fosforvådområdeprojekter**

nr.	Projekt navn	Beliggenheds kommune (r)	Projektejer: kommune	Sø med indsats behov	P reduktion (kg P /år) <sup>1</sup>	Størrelse (hektar) <sup>2</sup>	Budget Forundersøgelse	Forundersøgelse startdato	Forundersøgelse slutdato	Budget /udgift brutto Realisering	Budget /udgift netto Realisering	Projekt startdato	Projekt slutdato	Beliggende i Natura 2000	Projekt-modning <sup>3</sup>	kr/kg P
<b>I alt</b>					<b>663,0</b>	<b>63,7</b>	<b>549.148</b>			<b>5.084.647</b>	<b>4.114.992</b>					
5	Fosforvådområde Hinge Sø - A	Silkeborg	Silkeborg	Hinge Sø + Alling Sø	563,0	56,7	449.448	01-07-12	30-04-14	4.067.865	3.428.865	02-12-14	01-03-17	nej	Gennemført	8024
14	Mørke Bæk	Syddjurs	Syddjurs	Mørke Mose, Nord	100,0	7,0	99.700	01-10-14	01-02-15	1.016.782	686.127	01-10-15	01-07-19	nej	Gennemført	11165
																#DIVISION/0!
																#DIVISION/0!
																#DIVISION/0!
																#DIVISION/0!
																#DIVISION/0!
																#DIVISION/0!
																#DIVISION/0!
																#DIVISION/0!
																#DIVISION/0!
																#DIVISION/0!
																#DIVISION/0!
																#DIVISION/0!
																#DIVISION/0!
					<b>gennemsnitlig kg P/ha/år omkostningseffektivitet kr/kg p</b>	<b>10,4</b>	<b>7.035</b>	min 20 kg/ha/år i snit max 2842 pr. projekt		<b>OBS!! Værdi opfylder ikke krav</b>						

**A2 Opgivne projekter (økonomi er realiserede beløb)**

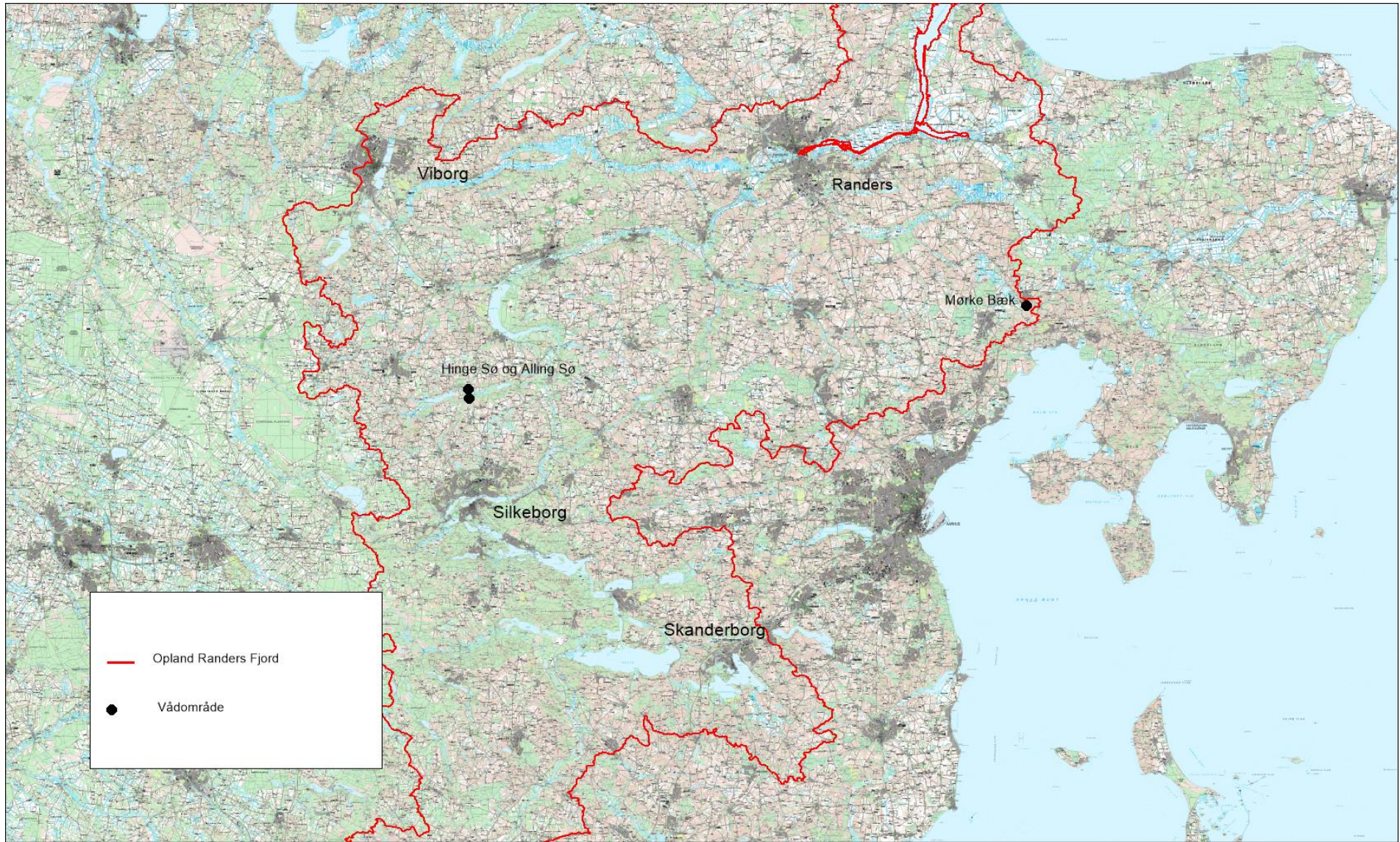
13	Tulstrup Mølleengen	Favrskov	Favrskov				169.920									Opgivet
15	Ring Kloster Å	Skanderborg	Skanderborg				527.970									Opgivet
																Opgivet
																Opgivet
<b>I alt</b>							<b>697.890</b>			<b>0</b>	<b>0</b>					

**Noter:**

- For ådalsprojekter (anslået reduktion kg P, indtil der foreligger forundersøgelse)
- Areal påvirket område (anslået areal, indtil der foreligger forundersøgelse)
- Idefase: Påtænkt projekt, oplysninger alene baseret på skøn eller gennemsnitstal  
Skitsefase: Planlagt projekt, oplysninger kan helt eller delvis stamme fra ældre forundersøgelser eller fra nyere foreløbige faglige vurderinger og analyser  
Forundersøgelse: Projekt er ansøgt og forundersøgelsen er i gang.  
Forundersøgt: Forundersøgelsen er afsluttet  
Realiseringsfase: Realisering er ansøgt og i gang.  
Gennemført: Projektet er fysisk gennemført og afsluttet inklusive udbetaling af tilskud

<b>SUM</b>	
I alt P reduktion (kg)	663,0
I alt ha	63,7
I alt kg P/ha/år	10,4
I alt kr.	5.362.030

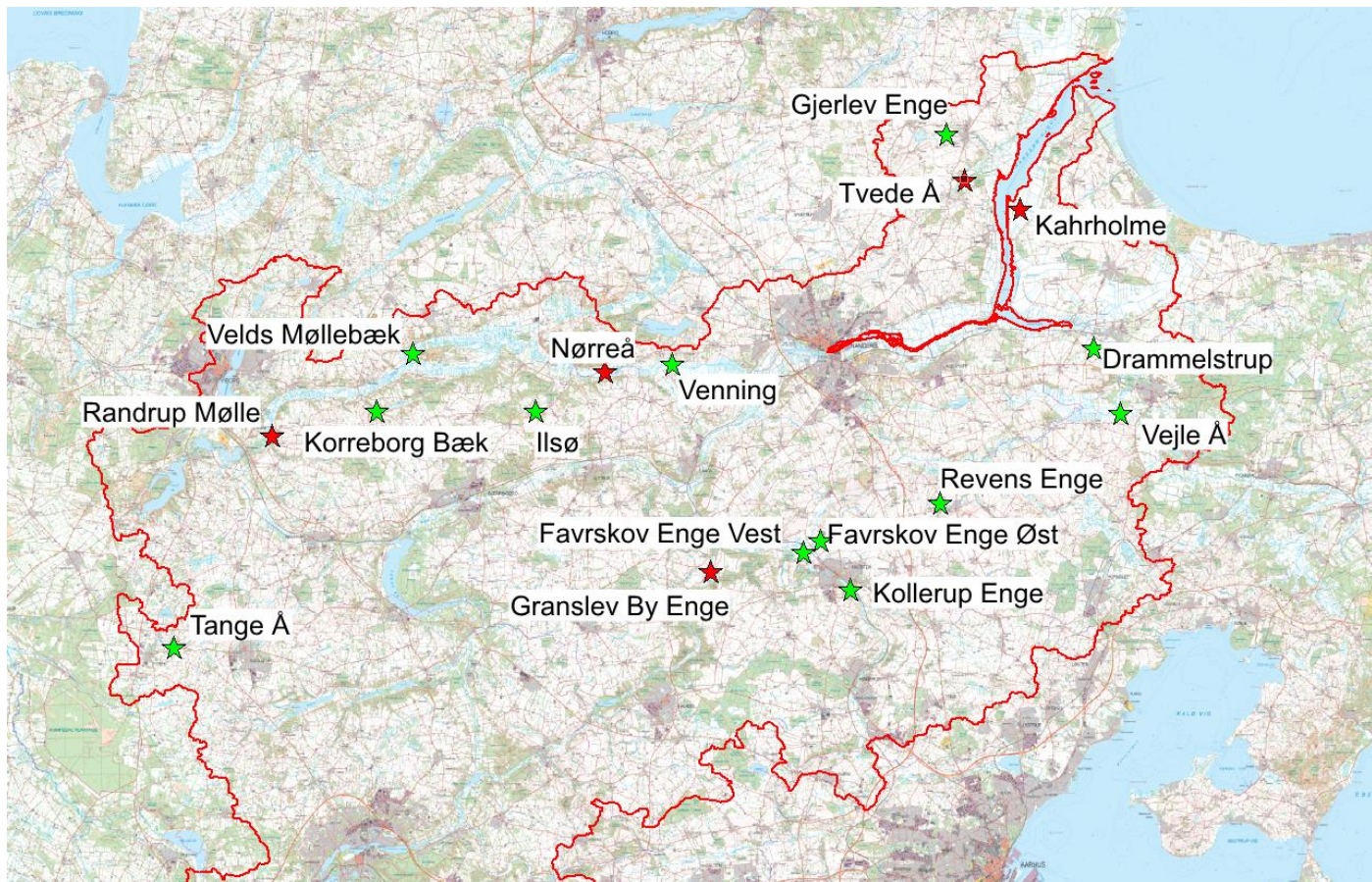
# Kortbilag P-VOP VP1 Randers Fjord





## Kortbilag N-VOP for vandopland 1.5 Randers Fjord, VP2.

Version 50 af 7. april 2021



**Grøn ★** = Med i vandoplandsplan

**Gul ★** = Ekstra forundersøgelse/skitseprojekt

**Rød ★** = Vurderet som mindre egnet/fået afslag/opgivet

# Fosfor-vådområder

7. juli 2016

## Vandoplandsplan for VP2 perioden 2016-2021

### Projektoversigt

A1a Kommunale projekter

Udfyld de grønne felter - de blå felter må ikke ændres !

Miljø- og Fødevarerministeriet

Navn på hovedvandopland

1.5 Randers Fjord

Version :

16

Dato:

05. november 2020

Formandskab for Vandoplandsstyregruppe (kommune, kontaktperson)

Randers, Karen Lagoni. Administrativ kontakt: Hanne Stadsgaard Jensen, Viborg

nr	Projekt navn	Beliggenheds-kommune( r)	Projekter: kommune	Sø med ind-satsbehov	P-reduktion (kg/år)	Projektarea l (hektar)	Kg P/ha/år	Budget/ Udgift Forundersøge lse	Forunder-søgelse startdato	Forunder-søgelse slutdato	Budget/ udgift etablering	Indtægter salg af projektjord	Projekt startdato	Projekt slutdato	Omk.effektivite	Projekt-status	Begrundelse	
4	Lemming Å	Silkeborg	Silkeborg	Alling Sø	75	18,7	4,008574491	133.573	28-09-16	08-05-19	3.213.785	90.000	03-09-19	02-09-23	43.548	Tilsagn til etablering giv		
6	Funder Å	Silkeborg	Silkeborg	Ørn Sø	175	16,1	10,86956522	307.857	30-03-17	09-05-19	2.045.415	90.000	03-09-19	02-09-23	12.933	Tilsagn til etablering giv		
7	Tanghus Bæk	Silkeborg	Silkeborg	Hinge Sø	28	2,1	13,33333333	161.871	30-03-17	09-05-19	443.315		03-09-19	02-09-23	21.614	Tilsagn til etablering giv		
							#DIVISION/0!								#DIVISION/0!			
							#DIVISION/0!								#DIVISION/0!			
							#DIVISION/0!								#DIVISION/0!			
							#DIVISION/0!								#DIVISION/0!			
							#DIVISION/0!								#DIVISION/0!			
							#DIVISION/0!								#DIVISION/0!			
							#DIVISION/0!								#DIVISION/0!			
							#DIVISION/0!								#DIVISION/0!			
							#DIVISION/0!								#DIVISION/0!			
					I alt	278	36,9	603.301			5.702.515	180.000						

gennemsnitlig kg P/ha/år	8	reference min. 5
omkostningseffektivitet kr/kg P	22.051	reference max 16.800

A1b Ekstra forundersøgelser

							#DIVISION/0!										
							#DIVISION/0!										
							#DIVISION/0!										
							#DIVISION/0!										
					I alt	0	0	0									

Ekstra andel forundersøgelser %	0	må maks være 20 %
---------------------------------	---	-------------------

A2 Projekter som har fået afslag/er opgivet

1	Sønderkjær	Hedensted	Hedensted	Vestbirk Sø	550,0	108,5	5,06912442									Opgivet	Tekniske forhold
2	Hesselballe Kær	Hedensted	Hedensted	Vestbirk Sø	125,0	20,6	6,06796117									Opgivet	Tekniske forhold
3	Bolund	Horsens	Horsens	Bredvad Sø	120,0	21,0	5,71428571	195.690							Afslag på realisering	Lav P-reduktion	
5	Kringelbæk	Silkeborg	Silkeborg	Bryrup Langsø	-19	6,0	-3,16666667	90.379							Opgivet	Lav P-reduktion	
					I alt			286.069									

A3 Mindre egnede projekter der pt. ikke vurderes gennemførlige

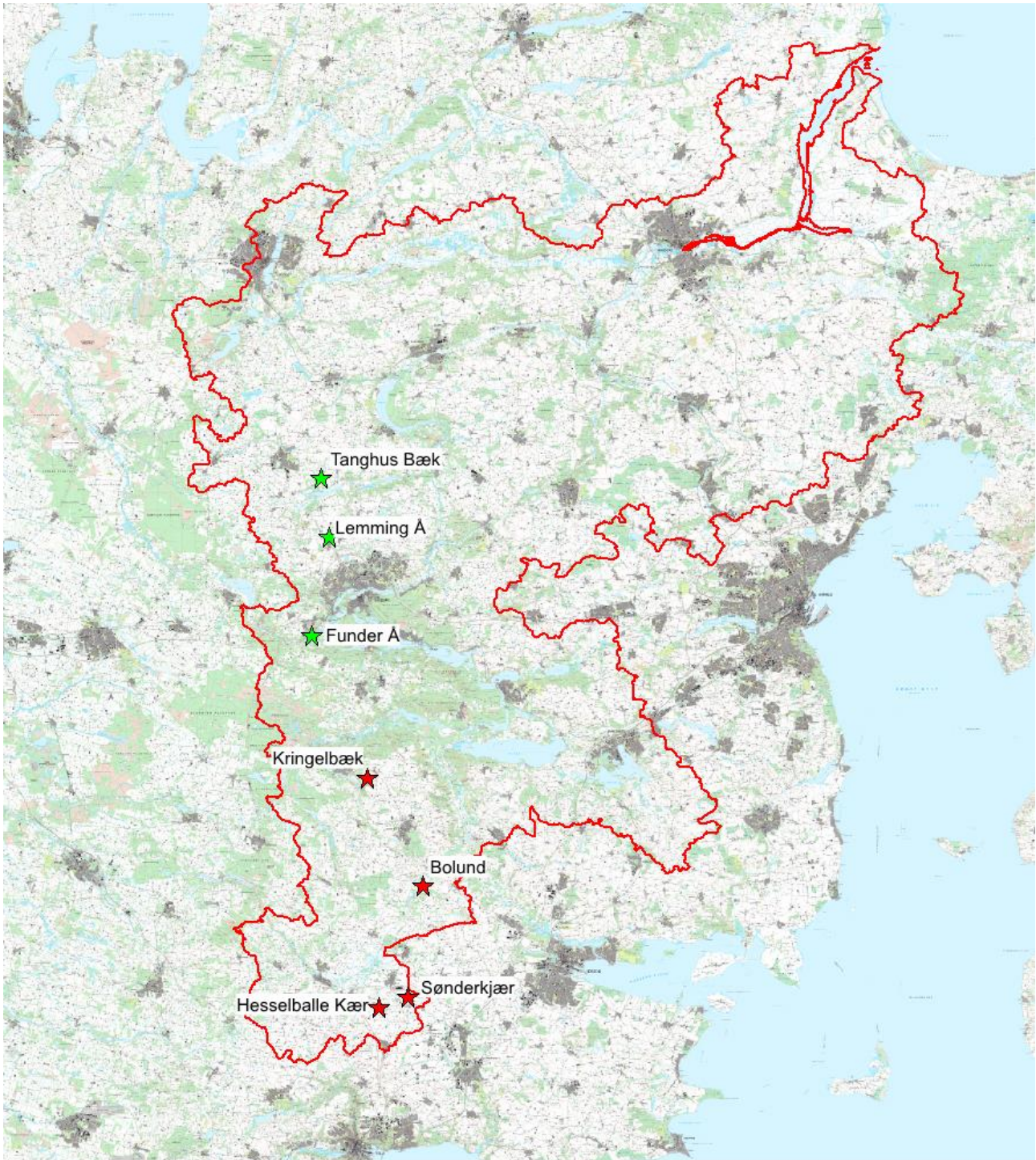

HUSK: Der vedlægges oversigtskort over vandoplandet med markering af de enkelte projekters beliggenhed (kan angives med prik)





## Kortbilag P-VOP VP2 Vandopland 1.5 Randers Fjord

Version 13, 2. september 2019



**Grøn ★:** Projekter i P-VOP

**Rød ★:** Projekter der har fået afslag/er opgivet

## **Bilag 2**

Dette bilag er ikke tilgængeligt i henhold til loven om webtilgængelighed.

Har du spørgsmål til indholdet, er du velkommen til at kontakte Hanne Stadsgaard Jensen på tlf. 87 87 55 73 eller e-mail: [hsjen@viborg.dk](mailto:hsjen@viborg.dk)

## Lavbundsprojekter i oplandet til Randers Fjord

Oktober 2021



Gennemført projekt: ●

Projekt under gennemførelse: ●

## **Bilag 3**

## **Oversigt over indkomne hørings svar til helhedsplanen for vandhåndtering langs Gudenåen.**

Nærværende dokument samler de indkomne hørings svar. Der henvises ligeledes til hørings siden, hvor alle hørings svar kan ses i originalt format:

<https://silkeborg.dk/Kommunen/Hoeringer-og-afgoerelser/Afsluttede-hoeringer/Helhedsplan-for-Gudenaa>

### Indhold

#### **Oversigt over indkomne hørings svar til helhedsplanen for vandhåndtering langs Gudenåen.**

<b>Oversigt over indkomne hørings svar til helhedsplanen for vandhåndtering langs Gudenåen.</b>	1
Hørings svar 1	3
Hørings svar 2	4
Hørings svar 3	5
Hørings svar 4	6
Hørings svar 5	8
Hørings svar 6	9
Hørings svar 7	11
Hørings svar 8	12
Hørings svar 9	15
Hørings svar 10	23
Hørings svar 11	25
Hørings svar 12	27
Hørings svar 13	34
Hørings svar 14	36
Hørings svar 15	37
Hørings svar 16	41
Hørings svar 17	42
Hørings svar 18	50
Hørings svar 19	56
Hørings svar 20	61
Hørings svar 21	63
Hørings svar 22	65
Hørings svar 23	66
Hørings svar 24	68

Høringssvar 25 .....	70
Høringssvar 26 .....	72
Høringssvar 27 .....	73
Høringssvar 28 .....	76
Høringssvar 29 .....	82
Høringssvar 30 .....	85
Høringssvar 31 .....	87
Høringssvar 32 .....	88
Høringssvar 33 .....	90
Høringssvar 34 .....	91
Høringssvar 35 .....	93
Høringssvar 36 .....	95
Høringssvar 37 .....	98
Høringssvar 38 .....	99
Høringssvar 39 .....	100
Høringssvar 40 .....	102
Høringssvar 41 .....	103
Høringssvar 42 .....	105
Høringssvar 43 .....	106
Høringssvar 44 .....	110
Høringssvar 45 .....	114
Høringssvar 46 .....	116
Høringssvar 47 .....	118
Høringssvar 48 .....	124
Høringssvar 49 .....	125
Høringssvar 50 .....	126
Høringssvar 51 .....	128

Høringssvar 1

### **Høringssvar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

Det er så godt at de kulturhistoriske perspektiver fylder en del i aktørundersøgelsen. Kulturhistorien (arkæologi, historie) kan både yde information om klima- og miljøudviklingen i fortiden og derigennem spille meget direkte ind til vores forståelse af nutiden, kan være del af både læring og turisme via den gode markedsføring, og det skal også beskyttes efter loven fra destruktive indgreb. Jeg savner mere konkrete planer om håndteringen af Gudenås fantastiske kulturarv på lige fod med de andre planer - der ligger et endnu ikke forløst potentiale ift merværdi for lokal udvikling.

Indsendt af: Felix Riede

Dato: 03.08.21



Høringssvar 2

Høringssvar 2 var et testsvar, som er blevet slettet.

### **Hørings svar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

Helhedsplanen mangler hensyn til de lodsejere, der mister jord og ejendomme, idet den ikke respekterer, at Tange Sø har et tinglyst maks flodemål på 13,62 m.o.h, der er gældende for hele vandfladen op til udløbet af Borre Å.

Regulativet, der tillader en maks vandstand ved Kongens Bro på 14,00 m.o.h, der dog må overskrides en gang hvert andet år, respekteres heller ikke. Overholdelse af disse koter skal, af hensyn til lodsejernes retssikkerhed, indarbejdes i helhedsplanen for Gudenåen.

Er det nødvendigt at overskride koterne, skal det være med lovlig adkomst.

Helhedsplanen mangler også respekt for den natur, der er afhængig af, at vandstanden er lavere om sommeren. Som oplægget er udformet, vil vandstanden være stigende og oversvømmelserne tiltagende. Det vil medføre yderligere forarmning af ådalens natur, der i forvejen er hårdt presset af den tiltagende forsumpning.

Helhedsplanen skulle gerne bevare en rig og varieret natur.

Indsendt af: Frands Røhr Lauritzen

Dato: 03.09.21

## **Høringssvar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

### **Indsigelse og bidrag til Helhedsplan for Gudenå**

#### **Fra Uldum kær Naturlaug.**

Overordnet mener vi, at det vil være bedst med en ny vandløbslov, med ens regler for hele Gudenåens forløb og ikke som nu, hvor der er forskellige regler og regulativer i de 7 kommuner langs åen.

For 40-80 år siden var 2 af de vigtigste opgaver som Sognekommunerne og Amtskommunerne tog sig af, at passe **vejene** og **vandløbene**.

Når der kom mere trafik, blev vejene udvidet, nye blev anlagt og i dag er den udvikling fortsat og tilpasses til stadighed behovet.

Modsat er det gået med vore vandløb.

Mere nedbør og større befæstede arealer har ikke medført tilpasninger i og omkring vandløbene.

Der grødeskæres mindre. Der er ingen sandoprensning, hvilket er medvirkende til hyppige oversvømmelser som lodsejerne lægger jord og huse til.

Helt aktuelt er der i **Uldum kær** 1200 ha, der virker som et stort regnvandsforsinkelsesbassin, hvilket gør det meget vanskelig at opretholde den nuværende naturtilstand som omfatter paragraf 2000-, EU-habitat- og fuglebeskyttelsesområder.

Uldumkær Natura 2000 område er bl.a. udpeget for at beskytte Rørhøgen, Odder, Isfugl og Bæklampret.

I forbindelse med utilsigtet oversvømmelse af Uldumkær i forår- og i sommermånederne, kan have store konsekvenser for Rørhøgens rede og yngel. Ligeledes vil en meget stor del af vadefugles reder og yngel (Viber, Bekkasiner, mv.) som yngler i på marker og enge i Uldumkær, gå til ved disse oversvømmelser. Herudover bliver der investeret mange midler og gjort et stort arbejde med at skabe gydebanker for vandrefiskene i tilstødende bække og vandløb til Gudenåen i Uldumkær. Disse gydebanker sander hurtigt til, og bliver ubrugelig, når vandstanden i Gudenåen stiger i forbindelse med misligholdelse af den sandoprensningspligt og grødeskæring der er jf. vandløbsregulativet. Dette sker ved at strømmen i vandløbet reduceres og sandet bundfælder sig utilsigtede steder.

Den beskyttelseskrævende Bæklampret kræver god vandløbskvalitet med grus og sandområder, samt varierende dybder. Dette bliver ligeledes ved høj vandstand i forårsmånederne udjævnet til en lang ensartet sandslette i vandløbene.

Lodsejerne er/vil være tvunget til at opgive at slå græs og afgræsse deres marker, hvis der ikke gøres noget. Resultatet bliver, at hele området gror til i pilekrat.

### **Vores forslag til at modvirke dette er:**

#### **1. Grødeskæring i hele Gudenåens længde.**

At der også fremover -som nu i Hedensted kommune, bliver skåret grøde mindst 2 gange/ år. Det virker kun, hvis alle kommuner langs åen gør det. I dag er der kommuner- bl.a. Horsens, hvor der ikke grødeskæres. Manglende grødeskæring hæmmer vandafstrømning og flowet i åen.

#### **2. Sandoprensning- som man skal ifølge regulativet.**

Dette er udeladt de seneste 25 år. Skal genoptages.

#### **3. Genetablere Haugstrup sø som regnvandsbassin for Tørring by.**

Den vil, lige så vel som regnvandsbassiner langs vore motorveje bevirke, at vandets udløb i å-systemerne forsinkes. Bare det at vandet tilbageholdes nogle timer/dage virker.

Indsendt af: Karl Christiansen

Dato: 05.09.21

Høringssvar 5

### **Høringssvar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

Helheds plan mangler hensyn til den natur der befinder sig oven vandet , Træer - Fugle - enge osv. som tager skade af den konstant overskridelse af kvoterne , der mangler også respekt / evt. erstatning for og til de lodsejer der år efter år er ramt af oversvømmelser pga. dårlig / ingen vedligeholdelse , der mangler også respekt og hensyn til den flere hundrede år gamle træksti netop nyrenoveret som er en af silkeborgs største rekreative natur oplevelser stod under vand sidst i 8 mdr. mod det man havde forudsagt 2 mdr. i vinter halvåret , selv silkeruten som er indviet her i 2021 står under vand pga. dårlig vedligeholdelse , der mangler grundlæggende respekt om det nævnte

Indsendt af: Christian Lund Andersen

Dato: 07.09.21

## Høringssvar 6

### Høringssvar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen

Et par enkelte kommentarer til helhedsplanen:


Vandføring: Alle er tilsyneladende enige om, at problemerne skyldes øget grøde. (I en af rapporterne fremgår at grøden over de seneste knap 20 år er øget fra at dække gennemsnitlig 14% til 87% af bundfladen og at den væsentligste årsag er vandremuslingens evne til at klare vandet). Jeg undrer mig derfor over, at jeg ikke umiddelbart kan finde forslag til at begrænse grøden. Det være sig bekæmpelse af vandremuslingen (den er jo ikke naturligt forekommende her), etablering af skygge ved plantning/genplantning af træer langs åen og reduktion af næringsstoffer til grøden. Alt i alt kan det konstateres at problemet er menneskeskabt - vi har bragt muslingen hertil - ergo må det også trods alle regler og regulativer være menneskeligt muligt at genskabe det ødelagte.

Vandstanden:

Jeg har været lodsejer her på Farmen ved Lyså/Ørnsø siden 1984. Det har de fleste år været helt normalt med mindre oversvømmelser i vinterhalvåret. Middelvandstanden i vandløbsdirektivet fra 1999 angives til kote 19,06. Da problemerne med forhøjet vandstand også begyndte i sommerhalvåret og i træernes vækstperiode - druknede et utal af træer langs åen og omkring søen. Det der før var enge med kreaturer og høslet er i dag tilgroede sump- og vådområder i Funderholme. Alle lodsejere på Farmen fik dispensation til jordopfyldning til kote 20 (selv om vinteren havde vandet hidtil aldrig været over kote 20). På vedlagte fil fra Vandportalen kan vandstanden de sidste par år i Ørnsø følges. Det fremgår tydeligt at det i dag er en undtagelse hvis vandstanden nærmer sig kote 19,06.

Mit spørgsmål er derfor hvilken ny kote skal vi næste gang få fyldt jord op til? Diger og sandsække vil ikke hjælpe, da vandtrykket gør, at arealer bag diger/sandsække også vil stå under vand.



-  [Screenshot 20210907 at 164048 Kort og Plot Vandportalen.png](#)

Indsendt af: Hans Jørn Hansen

Dato: 07.09.21

### **Høringssvar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

Uanset den åbenlyse mangel på vedligeholdelse og sikring af Gudenåens vandføringsevne, så vil jeg foreslå at vi i tillæg til øget vedligehold, anvender Pramdragerstien som dige, hvilket indebærer at gennemføringerne under Pramdragerstien skal spærres, at der fra de eksisterende grøfterender på nordsiden etableres overpumpning, evt. drevet af små vandmøller (tilsvarende flere steder i Holland), af vindmøller eller solfangere, at Pramdrager stien øges yderligere 20-30 cm (oversvømmelser herudover må betragtes som sjældne hændelser). Gennemføres dette kan Pramdragerstien anvendes året rundt og de ekstremt negative konsekvenser af de hyppige oversvømmelser vi lider af nu, vil for lodsejerne og brugerne af Pramdrager stien være løst.

Indsendt af: Morten Sæderup Nielsen

Dato: 09.09.21



## **Høringssvar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

Indsigelse til Helhedsplan for Gudenåen

07.09.2021

Helhedsplanen ser i store træk kun begrænsninger. Ingen nytænkning eller udfordring af diverse love og regler som hindrer Gudenåens primære funktion, nemlig afvanding.

Følgerne er som alle ved, gentagne oversvømmelse med alvorlige konsekvenser for både bredejere, naturen over vandet og de rekreative værdier, som begrænses i stadigt stigende grad.

Planen er kort beskrevet uambitiøs. Såfremt helhedsplanen føres ud i livet, vil det i store træk betyde følgende mere eller mindre positive afledte effekter, for strækningen Knudsø og til Tangeværket.

- At grundejere opstrøms slusen (til Silkeborgsøerne) fortsat kan leve uden bekymringer.
- At Hjejlen kan sejle under jernbanebroen og ikke går på grund.
- At grundejere til Funder å, Ørnsø og Silkeborg Langsø (vest -og midter bassin) ikke længere bliver oversvømmet. Afhænger dog af, hvilken max vandspejlskvote der fastsættes.
- At kulturhistoriske værdier i undergrunden bevares.

De negative afledte effekter:

- At grundejerne opstrøms sluse (til Silkeborgsøerne) fortsat kan leve uden bekymringer. Der ligger et stort opmagasineringspotentialt i Silkeborg søerne, som bør udnyttes ved at sænke sommervandstanden med fx 20-30 cm og tillade en overskridelse af nuværende max vandspejlskvote med ligeledes 20-30 cm. Såfremt det betyder at turbådene, herunder Hjejlen, ikke kan sejle under jernbanebroen i efterårs-/vinterperioden, så overlever vi nok. Hvis de går på grund i sommerperioden, så må man uddybe de kritiske passager eller helt indstille sejladsen.
- At man etablerer en ny opstemning ved Viborgbroen, som hindrer fri passage for fisk og sejlads, når vandstanden i Silkeborg Langsø, øst bassin stiger. Nu har man i årevis kæmpet for at fjerne opstemninger og så vil Silkeborg Kommune gudhjælpemig lave en ny. Vi bor ved Lyså og burde vel være taknemlig over forslaget, men det er ikke tilfældet. Det er simpelthen ikke den rigtig vej at gå.
- At alle grundejer på strækningen mellem Silkeborg Langsø, øst bassin og til Tangeværket, mere eller mindre er overladt til sig selv. Deres livline består i en

årlig grødeskæring, en symbolsk fjernelse af tagrørsskov og ikke mindst glæde af ekstra vand grundet opstemning ved Viborg broen og forøget vandmasser igennem slusen. Hvis man ikke kan leve hermed, må man terrænregulere eller bygge diger og som sidste udvej er der kun jordfordeling og salg af ens ejendom. Det må virkelig være en bitter pille at sluge, hvis man elsker hvor man bor, hvilket de fleste sikkert gør.

Har man overhovedet vurderet hvilken konsekvenser terrænhævning, diger og pumpeforanstaltninger har og hvor lidt det hjælper?

For det første er det **meget** store mængder jord som skal transporteres ud til de enkelte grunde hvilket i sig medfører en miljøbelastning. Dernæst er det alment kendt, at pumpeforanstaltninger kan medføre sætningsskader på omkringliggende ejendomme og flytning/spredning af jordforureninger via grundvandsstrømme. Og hvor skal vandet pumpes hen – videre til næste oversvømmet nabo? Den sidste del er de menneskelige konsekvenser ved at ens værdier beskyttes af et pumpeanlæg. Hvornår går strømmen, hvornår bliver pumpen defekt, hvornår stopper pumpen til, har man penge nok til at udbedre skaderne hvis det foranstående sker, osv.

- At engområder langs Gudenåen ender i tagrør, pil, brændenælder og lignende, pga. gentagne oversvømmelser og manglende græsning.
- At flotte store træer går ud, som er levested for mange dyr.
- At gydebanker sander til, pga. manglende flow i vandet.
- At reder for mange fuglearter bliver oversvømmet og dermed dræber yngel. Isfuglen er f.eks. på retræte i Lyså.
- At de rekreative værdier forsvinder. Fiskeri umuliggøres pga. forsumpet områder og massive mængder grøde. Sejlads i kano/kajak og lignende besværliggøres pga. massive mængder grøde. Udsyn til Gudenåen fra fx trækstien forsvinder pga. høje tagrør og pil. I det hele taget vil "brug" af Gudenåen besværliggøres.
- At der sker skader på tekniske anlæg, såsom kloakinstallationer der oversvømmes etc.
- At der bruges økonomiske midler på løsninger som ikke rækker i længden.

Set ud fra vores synspunkt, skulle man have arbejdet meget mere målrettet frem mod, hvordan man sikre at Gudenåen **kan** transportere de forøgende vandmængder uden alvorlige oversvømmelser til følge.

**Ikke** hvordan man primært kan affinde sig med oversvømmelserne eller hæve det halve af Midtjylland for at imødegå dem.

Emner man bør have mere fokus på (listen er helt sikkert ikke udtømmende):

- Parkering af vand i de mange tilløbsåer, så højt oppe i systemet som muligt. Mange bænke små gør som bekendt en å.

- Parkering af vand i Silkeborgsøerne opstrøms slusen, som nævnt ovenfor – og selvfølgelig udnytte en eventuel lille gevinst ved søparkering højere op i systemet.
- Fjerne Tange Sø eller blot sænke vandspejlet i søen.
- Indse, at grøde skal slås minimum 2 gange om året og gerne på samme tidspunkter i hele systemet.
- Løbende fjernelse af sandbanker og uønsket bevoksning.
- At dobbeltprofil eller et parallelt vandløb kan blive nødvendig. Det er taget af bordet alt for hurtigt, også selvom konsekvenserne ved anlæg er betydelige.
- At alt nybyggeri tvinges til at forsinke eller nedsive regnvand mest muligt.
- At det ikke kun er biologer som arbejder med Helhedsplanen, men også hydrologer

At klimatilpasse Gudenåen til fremtiden er og bliver ikke nemt og vil helt sikkert koste rigtig mange penge. Det skal ske med respekt for den naturrigdom Gudenåen besidder og ligeså de tilstødende arealer, men løsningerne skal også være foreneligt med at mennesker bor langs åen og de rekreative værdier kan bevares.

Og her til sidst. De langsigtede løsninger som Helhedsplanen omhandler, burde allerede være etableret! Det er næsten uartigt at byråds-og embedsfolk i Silkeborg Kommune bruger udtryk som "der findes intet nemt og hurtigt quick-fix". Det kan man næsten ikke være bekendt, når der intet er sket de sidste 12-13 år.

Indsendt af: Ole Ruby Eskildsen

Dato: 10.09.21

## **Høringssvar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

HELHEDSPLAN FOR VANDHÅNDBTERING LANGS MED GUDENÅEN I OFFENTLIG HØRING FREM TIL D. 15. SEPTEMBER 2021 - SVAR.

Som det blandt andet fremgår af Hjemmesiden for Favrskov Kommune "foregår" der nu en offentligt høring af "En helhedsplan for vandhåndtering langs med Gudenåen" (frem til d. 15 september 2021), og her kan man læse de konklusioner som nu er i offentlig høring!

Man konkludere blandt andet, "at problemerne med oversvømmelser skal løses lokalt, og Gudenådalen skal i højere grad tilpasse sig vandmasserne. Det skal ske i tæt samarbejde mellem lodsejere og interessenter"!

Helhedsplanen foreslår endvidere at:

- \* At have fokus på lokale løsninger ved byer, bygninger eller infra-struktur igennem diger, terrænhævninger og andre tekniske løsninger såsom slusepumper.
- \* At tilpasse Gudenådalen i samarbejde med lodsejere og interessenter ud fra princippet om at acceptere vandets placering ved større hændelser. Det kan gøres med vådområder, klimalavbundsordninger og multifunctionel jorddeling, hvor arealer i å-dalen byttes med jord uden for å-dalen.

Som mangeårig bruger og "kender" af Gudenåen kan jeg ikke være mere "UENIG" i denne måde at anskue "vandhåndteringen" på.

JEG MENER at man bliver nødt til at "se" tingene, og de stigende vandmængder ud fra en "HELHEDS-BETRAGTNING" af å-løbet, og ikke gøre helhedsplanen for vandhåndtering til et lokalt problem, hvor oversvømmelserne skal løses "lokalt" frem for at ha' øje "den større sammenhæng"! I mine øjne kan man IKKE LØSE PROBLEMET med de stigende vandmængder (hovedsageligt nedstrøms Silkeborg!), hvis man ikke anlægger en helheds-betragtning på åen, og de stigende vandmængder, for "hele nøglen" til at forstå, og løse problemet med "det meget vand" skyldes for en stor dels vedkommende Tange Sø, og den opbremsning af "vandets frie løb", som finder sted her! En opbremsning af vandet som har resulteret i en øget grødevækst, og "en uhensigtsmæssig vandstuvning", som nu gør, at vandet ikke har andre steder at løbe hen, end ud på de tilstødende jorder og arealer med store oversvømmelser og gener til følge, for de lodsejere og interessenter der har jord ned til Gudenåen!

På baggrund af den megen regn og nedbør der nu falder, og som medfører at en masse "uskyldige" mennesker får deres huse og hjem ødelagt i "Gudenåens opland",

har jeg derfor forfattet følgende svar, der også er visionen for "En ny Dansk Nationalpark" (visionen har også tidligere kunnet ses og læses - "i næsten samme form" - på min "facebook-side"):

#### HELHEDSPPLAN FOR VANDHÅNDBTERING I GUDENÅEN - "EN NY DANSK NATIONALPARK" :

I 1921 blev Tangeværket bygget færdigt. 13 kilometer af Gudenåen blev opstemmet, og Tange sø blev dannet. Hermed blev der skabt en spærring, der forhindrede Gudenåens naturlige dyreliv i at vandre frit i åen og åens vand i at løbe frit og uhindret. Koncessionen til at opstemme vandet, og 2 udnytte vandkraften blev givet d. 8. Januar 1921, meddelt ved lov, og er over flere omgange blevet forlænget. Der har igennem årene været nedsat mange arbejdsgrupper, der har udarbejdet forskellige løsningsmodeller til den problematik der hersker ved Tangeværket og Tange Sø. Alle de rapporter der er blevet udarbejdet igennem tiderne har dog endnu ikke først nogen konstruktiv løsning med sig, og man har opretholdt den tilstand, som altså blev resultatet i 1921. Nu skriver vi så år 2021, og meget har forandret sig siden søen og Tangeværket blev en realitet. Klimaforandringer og grøde-tilvækst er to af de vigtigste, og har i dag (2021) resulteret i, at det vand der gerne skulle (for)blive i søen og åen, nu fører voldsomme "oversvømmelser" med sig, og nu truer sagesløse husejere, og de (lodsejer) arealer som ligger tættest på åen. Gang på gang ser vi nu sagesløse og "uskyldige" mennesker stå frem i tv med tårer i øjnene, og beklage deres nød over de voldsomme vandmasser og oversvømmelser, som finder sted, og i stedet for at tage handling på tingenes tilstand, ønsker man blot at få udarbejdet endnu flere rapporter, der skal belyse tingenes tilstand, til trods for at det hele egentligt er ganske enkelt, hvis man ellers har modet til at gøre "det rigtige"!! Hvad er så "det rigtige"? - ja, det er at sløjfe Tange Sø, og føre åen tilbage i dens gamle leje, og sørge for at åens vand atter kan løbe frit og uhindret. Det vil medføre at der igen danner sig et sundt vandløb, og at mange af "de dårligdomme" som vi ser i dag ved "Gudenåens opland" vil blive væsentligt reduceret, og tilmed resulterer i et vandløb der vil blive sundt igen! Gudenåen vil atter blive "en brusende" flod, hvor vandet kan løbe frit til glæde og gavn for åens fauna. Ser man historisk på det har Gudenåens forløb jo netop også ændret sig i takt med at man har haft brug for åen, som ressource, til at tjene sine menneskelige interesser bedst muligt! Drewsen anlagde Papirfabrikken i Silkeborg da der var behov for den, og man fjernede den igen, da behovet pludselig var et andet, og man kunne se værdien af et flot omløbsstryg i Silkeborg "midtby". Pramfarten blev også nedlagt da det ikke var rentabelt mere, og Tangeværket opstod da man havde behov for at opstemme vandet til brug for at skabe elektricitet. Det behov er imidlertid væk i dag, og et andet og langt vigtigere behov for en mere ægte og bæredygtig natur er nu den dagsorden, man - i mine øjne - burde sætte som standard! Jeg synes det er hamrende usolidarisk og viser mangel på dømmekraft, når man stadig ønsker at opretholde en sø, der forlængst har udtjent sin værnepligt, og som hører fortiden til! En sø der i kombination med Tangeværket er den primære årsag til alle de dårligdomme, som vi i dag (2021) ser gør sig gældende

ved Gudenåen og dens opland! Hvordan kan "søtilhængerne" se sig selv i øjnene når hele Gudenåens opland plages af vandmasser der ødelægger værdier for store beløb, og sagesløse mennesker må se deres huse oversvømmet og gjort ubrugelige! Ret beset burde de folk der ønsker at vore åer skal være vandafledende, jo også tage den fulde konsekvens af deres synspunkter, og dermed gøre Gudenåen til den "motorvej" for vandet, som de andre steder anbefaler værdien af, ellers der jo ingen konsekvens i deres synspunkter!! Jeg støtter i hvert fald synspunktet i tilfældet med Gudenåen. Stort set alle (på nær nogle biologer, og nogle fanatiske miljøfolk) er jo også træt af den megen grøde der er i åen, og ved at lægge Gudenåen tilbage i "det gamle løb" tror jeg, at en hurtigere gennemstrømning af vandet ville sørge for, at væksten af grøde i åen ville mindskes, og tilføre åen den størst mulige "dynamik". En "dynamik" som ville tilgodese flest mulige "menneskelige interesser", og som ikke "bare" vil lede vandet hurtigere væk fra de omkringliggende arealer, men også reducere grødemængden. Jeg har gået en tur langs med Tange Sø, og set på forholdene, og kan her konstatere at den største hindring for at kunne "komme af med vandet", finder man ved indløbet til Tange Sø ved Kongensbro. Her er åen og søen "groet fuldstændig sammen" af grøde og diverse vandplanter, og dette er den væsentligste årsag til at vandet "stuver op" (specielt på strækningen fra Silkeborg til Tange Sø). Et problem man - i mine øjne - ikke kan løse før den dag man vælger at sløjfe Tange Sø. Det hele er simpelthen et stort "morads" her, og det er HER kimen ligger til at forstå mange af de problemer, 3 som gør sig gældende ved Gudenåen og Tange Sø! Man kan slå nok så meget grøde i Gudenåen på strækningen fra Silkeborg til Kongensbro, men det "forslår som en skrædder i helvede", for alt vandet bremses ved indløbet til Tange Sø, fordi der her er grøde og vandplanter i hele åens/søens bredde, og det kan man ikke slå sig igennem! Vandgennemstrømningen gennem hele Gudenå-systemet bremses her, og da man simpelthen ikke kan komme "i bund" med at slå grøden her, "bremser" det så at sige alt vandet i systemet, som så ender på marker og enge, og i folks huse og ejendomme med store tab samt menneskelige omkostninger til følge - specielt opstrøms Kongensbro! Bedre bliver det jo så heller ikke af, at man i den anden ende af søen har Tangeværket som en yderligere "stopklods" og "vandopstuver"! Da vandet ikke kan løbe frit, giver det så anledning til, at vandet også hindres i sit frie løb, og "bremses" nedenfor Tangeværket, hvilket resulterer i mere grøde og plantevækst her også, så det er skruen uden ende, med andre ord! Læg så yderligere hertil, at man igennem en lang årrække ikke har skåret ret meget grøde i åen, og stort set ladet hele å-løbet passe sig selv, så er det jo klart at det på et eller andet tidspunkt må give anledning til problemer, og det er så nu! Det gør mig ondt at se alle de mennesker som får deres jord og ejendom ødelagt, fordi "folk" har travlt med at "hytte" deres egen lille butik, i stedet for at se tingene i et større perspektiv, og iværksætte de forholdsvis simple tiltag der skal til for at løse problemet! Jeg anerkender selvfølgelig de "rekreative værdier" der knytter sig til Tange sø og Tangeværket, men ser man reelt på tingene - ja, så står disse to ting altså i vejen for åens og landets bedste! Tangeværkets bygninger er jeg selvfølgelig tilhænger af, at man skal lade stå som det fine kulturminde de repræsenterer, og de

er jo også allerede fredede, og vil fint kunne falde ind i den vision jeg har for området, hvor jeg gerne så området ved Tange blev omdannet til en Dansk Nationalpark, og hvor man kunne gøre det liv, som findes under Gudenåens vandoverflade til det primære, og gerne med ædelfiskearterne laks og havørred som åens omdrejningspunkt, hvilket ville kunne gavne turismen og lokalsamfundene. Tange Sø har endvidere den uheldige konsekvens for vandsystemet at vandet her om sommeren varmes op, hvilket bevirker at vandet i Tange Sø, samt det vand der ledes ud neden for Tange Sø har en høj temperatur, specielt hvis man har en varm sommer, og det gør at ædelfisk (laks, havørred og bækørred) har svært ved at trives, da de ikke så godt tåler vandtemperaturer over 18 grader (om sommeren er temperaturen ofte på dette kritiske punkt og højere, jvf. bl.a de målinger som man offentligt kan se på Hjemmesiden "Hydrometri.dk!"). Disse høje temperaturer fremmer også grøde og algevækst, så der er ikke ret meget godt at sige, om Tange Sø og Tangeværkets indvirkning på vandsystemet, hvis man betragter tingene objektivt, og set ud fra en fornuftssynsvinkel. Synes man endvidere, at det er rimeligt at et nationalt vandløb skal være delt i to, og pga. Tange Sø "påføres" en tilstand, hvor alt liv under vandets overflade, hindres i at vandre frit, og man nærmest kvæler såvel naturligt planteliv, samt fiske- og dyreliv både opstrøms og nedstrøms søen og værket! Jeg har svært ved at se fornuften og logikken i det, og det tror jeg også mange af de hus- og lodsejere har, som får deres værdier ødelagt, fordi man intet gør, for at afhjælpe dette - egentlige - ret simple problem! Fulgte man mine anvisninger ville man yderligere hente nogle samfundsøkonomiske gevinster herved på sigt, idet naturgenopretningen ville medføre, at man kunne satse på "Outdoor-turisme", med bl.a lyst- og sportsfiskeri, da åens fisk nu ville få nogle vilkår, som ville bevirke, at man kunne trække nogle turister og noget kapital til det østjyske område, hvilket utvivlsomt ville gavne de små lokalsamfund, som i øjeblikket har det svært! En rapport udarbejdet af COWI, KORA og DTU Aqua for Naturstyrelsen dokumenterer således, at der ved Skjern Å er en direkte sammenhæng mellem antallet af laks i Skjern Å, og den lokaløkonomiske værdi (disse informationer stammer fra en artikel med titlen "Laksefiskeri i Skjern Å bidrager med 14,6 millioner om året til den lokale økonomi" af Karin Stubgaard fra DTU Aquas 4 Hjemmeside). Laksefiskeri i Skjern Å skaber således et lokaløkonomisk forbrug på 14,6 millioner kr. om året, og en årlig værditilvækst på 6,8 millioner kr. I et godt laksefiskeri ligger der således en betydelig lokaløkonomisk værdi, men der ligger endvidere et uudnyttet potentiale, og betragtelige lokal- og samfundsøkonomiske gevinster i at forbedre og øge laksebestandene. Analysen er den første, der systematisk har indsamlet faktuel viden om lystfiskeriet og lystfiskernes forbrug, herunder hvor stor en del af forbruget lystfiskerne lægger i lokalområdet. Ud over at se på den aktuelle økonomiske betydning af laksefiskeriet i Skjern Å har analysen også undersøgt det økonomiske potentiale i laksefiskeriet, og beregninger viser således at der en direkte sammenhæng mellem antallet af laks i Skjern Å, og den lokaløkonomiske værdi. Det vil sige, at hvis laksebestanden f.eks fordobles fra den nuværende årlige opgang på ca. 4000 laks til en opgang på ca. 8000 laks årligt, vil den lokaløkonomiske værdi

omtrent blive fordoblet, fra de nuværende ca. 6,8 millioner årligt til ca. 12,4 millioner årligt, og rapporten vurderer at resultaterne fra undersøgelsen formentlig ville kunne overføres til andre lakseførende åer i Danmark, herunder Gudenåen. Jeg forstår derfor simpelthen ikke politikernes nølen og vaklen i dette spørgsmål, og det er for mig en gåde, at ansvarlige "folk" ikke tager aktion herpå, og følger de anvisninger jeg skitserer! Ved at føre Gudenåen (tilnærmelsesvis) tilbage i det gamle å-leje, kunne man ved Ans og Tange, få oprettet "En Dansk Nationalpark", hvor - dels den sammenhængende "vilde" å, - men også bymiljøerne omkring ikke mindst Ans, Tange og Bjerringbro ville blive meget mere interessante, og man ville i det midtjyske område kunne få et (Natur)kraftcenter hvor en vild og naturligt slyngende Gudenå ville kunne komme mange "Out-door-folk", lyst- og sportsfiskere, almindelige turister, områdets beboere, og dermed hele det midtjyske opland og vores land til gavn! Området ved Tangeværket skulle man - efter min mening - gøre til områdets "omdrejningspunkt". Her skulle man opføre et hus ala "Laxens Hus" ved Mørrum, hvor man havde kontor med salg af fiskekort, indvejningsfaciliteter, restaurant m.v, og så skulle man opføre et "Dansk Lyst- og Sportsfiskermuseum" her, efter min mening! Et sådant har været på tale i mange år, men hidtil har ingen taget initiativ hertil, og det er efter min mening en skam, da lyst- og sportsfiskeri bestemt også må siges at være "kultur", og fortjener et museum, og som det ville være oplagt at ligge her ved Danmarks længste å. En å, hvor der nu kunne leve naturligt producerede laks og havørreder (bækørreder). Elmuseet skulle selvfølgelig fortsætte sine aktiviteter, og disse kunne nu fint udvides, og gøres endnu mere spændende, ved at omdanne området til et center, hvor museumsdrift af forskellig art har til huse! På dette stykke af åen ville man - med andre ord - kunne få et spændende "Kraftcenter" som ville kunne trække nye beboere, og en masse nysgerrige turister til, og som kunne være med til at sikre, at dette område i Jylland, ville opleve en - hidtil uset - "opblomstring"! Mange flere end de lokale "sø-venner" kunne få stor glæde af at opleve en reetableret Gudenå-dal, og "Gudenå-kommunerne" ville hvert år kunne hjemtage et betydeligt beløb, i form af øgede turistindtægter, bl.a igennem en øget lyst- og sportsfiskerturisme og sparede omkostninger på drift af Tange Sø. Samtidig ville mange af de problemer som Tange Sø giver anledning til, forsvinde (bl.a hvad angår uhæmmet grødevækst, og høje vandtemperaturer). Endvidere ville Danmark leve op til EU' s Vandrammedirektiv, og også biodiversiteten i området ville blive mere interessant, og dette område ved Ans, Tange og Bjerringbro ville kunne blive et spændende turist- og udflugtsmål, hvor den stagnation og tilbagegang, som vi ser i by- og handelslivet i stedet ville kunne få et tiltrængt løft, hvilket jeg bestemt ikke tror de handelsdrivende ville være kedede af! Jeg anerkender - som allerede anført - de folk der har følelser for Tange Sø, og alle de aktiviteter der knytter sig til søen, men jeg synes - i al beskedenhed - at det er mere fornuftigt at bygge på saglige argumenter, og specielt som klimaet tegner nu, vil jeg nærmest betegne det som direkte uansvarligt og skadeligt at blive ved med at opretholde området i den forfatning, som gør sig gældende nu! Kan man ikke se det, er det i hvert fald ikke studenterhuen, som trykker! 5 Derfor mener jeg ikke at "søtilhængernes" argumenter



skal have indflydelse på denne sag. Gudenåen, dens biologiske tilstand samt de skitserede "afledte effekter" er for mig vigtigere, end en ikke særlig unik og stillestående sø, der påfører hele vandsystemet en masse "dårligdomme"! Efter min mening kan Gudenåen vise sig at være "et guldæg" - men det kræver, at fornuftige og visionære folk sætter sig sammen, og får lavet en helhedsplan for åen (og som netop IKKE er lokal), og koordineret, hvordan man får disse - egentlig ret simple - planer med at få genoprettet åen, realiseret! Som tingene ser ud i dag (2021) kan hverken laks eller havørreder gyde i åen, og forefindes også kun nedenfor Tangeværket. Satte DCV FOS-laks ikke laksesmolt ud i Gudenåen, ja, så var der ingen laks i vort største vandløb, og var det ikke for lyst- og sportsfiskerne og Gudenåens Ørredfonds arbejde med at sætte havørredsmolt ud i Gudenåen var der så godt som ingen havørredbestand i Gudenåen (Jvf. Bjerringbro og Omegns Sportsfiskerforenings fangststatistik for åen). Det kan vi simpelthen ikke være bekendt at give videre til kommende generationer. Specielt ikke når man tænker på, at biologerne samtidig mener at Gudenåen er den å i Danmark, med det allerstørste potentiale for såvel laks som havørreder. Gudenåen er i dag (2021) at betragte som en "DØD Å" hvad angår naturligt producerede ædelfisk (laks og havørreder), og hvis ikke det var for den fiskepleje der praktiseres af DCV FOS-Laks i Randers, og af lyst- og sportsfiskere i regi af Gudenåens Ørredfond, ville kun fredfisk (brasen, skaller etc.), i så fald, leve her. Ovenfor Tange Sø findes der en lang række fine gydebække der producerer bækørreder og søørreder i hobetal (det gælder Tange Å, Borre Å, Gel Bæk, Gjern Å og Resenbro Bæk), og da DTU Aqua elfiskede på stryget i Silkeborg Midtby for nogle år siden, væltede det op med fine søørreder, der alle teoretisk, ville kunne vandre til havs, og blive til havørreder, til gavn for vandsystemet og biodiversiteten, hvis de havde muligheden. Der ville således være skabt grobund for et attraktivt fiskeri helt til Silkeborg, og man må formode, at man også ville registrere en opblomstring af kystfiskeriet - specielt nok langs med den djurske kyst, ligesom også det rekreative fiskeri i Randers Fjord ville nyde godt heraf! Så også her ville der være samfundsøkonomiske gevinster at hente. Mønstereksemplet på hvad et genslynget vandløb betyder findes allerede i "å-systemet" selv. Efter at Lilleåen, der er et tilløb til Gudenåen, i år 2000 blev renoveret, stemmeværket ved Løjstrup Dambrug nedlagt, så fiskene (hav- og bækørreder) nu kan vandre frit og uhindret op, i så godt, som hele Lilleåens vandsystem, og gyde, så man her, at antallet af havørreder steg de første mange år, og at fiskene blev fordelt mere ligeligt i hele å-løbet. Modstanden mod mit projekt tror jeg også ret hurtigt ville foretage sig, når landskabet atter har fået tid til "at sætte" sig, og det er jo også sådan, at mange ved hvad de har, og derfor ikke har øje for de gevinster og forbedringer, der kunne blive resultatet, hvis tingene blev lavet om. Jeg mener det er klogt at man holder tingene op mod hinanden, og ser på de gevinster "en renovering" af området ville kunne føre med sig! Gør man det, er jeg ikke i tvivl om, hvad jeg foretrækker. Ved Skjern Å har man også set "et mønstereksempel" på, hvordan indledende lokal modstand, blev vendt til lokal opbakning, da man i sluthalvfemserne lagde Skjern Å tilbage i sit gamle leje! Her hersker der et lokalt samarbejde, som både lodsejere og lyst- og sportsfiskere begge

nyder godt af, og i fællesskab profiterer af, eller tag et kig på Mørrumsåen i Blekinge i Sverige, hvor et helt by-samfund har hele deres eksistensgrundlag bygget op omkring et attraktivt lakse- og havørredfiskeri, og den natur og fauna, der hersker her! Ønsker man oversvømmelser, stilstand og stagnation skal man "bare" fortsætte i samme spor, men hvorfor ikke sætte en dynamisk proces i gang, der aldrig har været mere påkrævet end nu, og hvor man dels tager hensyn til det eksisterende, men også har øje for fremtiden, og de samfundsmæssige gevinster, man kunne "høste" ved at befri åen fra dens lænker, og få en fritløbende Gudenå, som meget bedre, også ville kunne aflede det vand, som truer og ødelægger det, for en masse sagesløse og "uskyldige" mennesker. Gudenåen fortjener at blive et "samlet" vandløb igen, så det atter kan blive den nationale stolthed, som jeg er sikker på det i tidernes morgen var tænkt som. Gudenåen 6 skal ikke være en å delt i to - en å i lænker - Gudenåen skal være et sammenhængende og helt vandløb. En å hvor åens værdifulde fisk (som jeg bl. a har været med til at passe på, som mangeårig lyst- og sportsfisker) og den øvrige fauna, der knytter sig til å-løbet, atter kan bevæge sig frit og uhindret! Et sted hvor vandet ikke ender i huse, på marker og i enge, men et sted hvor vandet kan løbe frit, og vi bedre kan modstå "det kaos og morads", som gør sig gældende nu! Den naturgenopretning, og den danske National-park jeg gerne ser "opført" mellem Ans og Tange, kunne man jo passende lade den danske "stjernearkitekt" - Bjarke Ingels (BIG) stå for at opføre. Lad hans tegnestue komme med sit bud på en spændende "legeplads", og som ikke kun er til gavn for åens lyst- og sportsfiskere, men også mange af de andre "Outdoor-aktiviteter" som man kunne forestille sig kunne blive indeholdt i en sådan "en plan" (det gælder et mountainbike-spor, en naturforhindringsbane", en natur-sti, en "kajak-bane", etc.). Åen kunne på dette sted få en profil som en norsk lakse-elv med sten og grus (så der var gyde-pladser til åens ædelfisk!), og man kunne gradvist renovere andre dele af åen med gydepladser, stryg m.v. til glæde for åens fisk, som nu ville kunne vandre frit! Et sådant scenarie er der efter min mening perspektiver i, og samtidig ville man - som allerede anført - havde løst en stor del af de mange problemer som pt. knytter sig til Gudenåen som å-løb. Det gælder problemerne med vandmasserne (vandet ville bedre kunne løbe fra Gudenåen), grødeproblematikken, problemet med de høje vandtemperaturer, samt den kendsgerning, at fiskene ikke kan vandre frit og gyde i åen! Samtidig ville man også kunne bevare skoven ved Ormstrup, med alle de jagtinteresser som knytter sig hertil, samt de sommerhuse som ligger på syd-siden af åen og Tange Sø, og man ville næsten være fri for at skulle ekspropriere ejendomme, da å-løbet jo nu skulle "skære sig ned" i det landskab, hvor Tange Sø ligger nu! Jeg synes disse tanker er værd at have sig for øje, og da specielt nu, hvor hele Gudenåens opland er ved at gå til i vand og store ødelæggelser. Indløbet til Tange sø (med den megen grøde), Tange Sø og Tangeværket ER "skurkene" i denne sammenhæng, hvis man benægter det - benægter man fakta, og jeg har nu anvist en vej, som kunne løse en stor del af problemerne, og som samtidigt peger perspektivrigt ind i fremtiden. Jeg stiller gerne min ekspertise til rådighed, og skulle Kommunerne og Bjarke Ingels (BIG) havde lyst til at møde mig tager jeg gerne imod en invitation, så kunne vi jo i fællesskab "se" på,

hvilke muligheder der "byder" sig, da jeg jo kender Gudenåen og området temmeligt godt, da jeg er kommet der igennem en periode på ca. 30 år! Det arkitektoniske har jeg jo af gode grunde ikke så meget forstand på, og et professionelt indblik i, men jeg har ideerne og visionerne, så skulle vi ikke prøve "at se", om det skitserede scenarie kunne lade sig gøre?! I stedet for stædigt at holde "fast i tingenes tilstand som de er nu", og forsøge at løse tingene lokalt, synes jeg det var værd at tænke nyt og langsigtet, og i stedet løse problemet med vandmasserne ved at anskue Gudenåen som et samlet og "helt" vandløb - for herved kan Gudenåen vise sig et være et "guldæg"?!

En flot dansk Nationalpark med sit kraftcenter omkring Ans og Tange, og hvor vandet atter kan løbe frit til gavn for hele Gudenåens opland, er en vision, som er realiserbar, hvis den politiske vilje er tilstede. En vision jeg gerne går i spidsen for!

Hvor er de voksne og ansvarlige politikere der tør tage "den rigtige beslutning", og netop håndtere vandet ud fra "en helheds-betragtning" på Gudenåen og dets vand og vandmasser?!

Indsendt af: Morten Andersen

Dato: 10.09.21

Høringssvar 10

## **Høringssvar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

Silkeborg Kommune  
Teknik – og Miljøforvaltningen  
Søvej 1  
8600 Silkeborg

Att.: Projektleder Mathias Utoft Jørgensen (sent til:  
<https://silkeborg.dk/Kommunen/Hoeringer-og-afgoerelser/Aktuellehoeringer/Helhedsplan-for-Gudena>)

10. september 2021  
Jour. nr.: 21/06837-2

### **Slots- og Kulturstyrelsens bemærkninger til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

Kære Mathias Utoft Jørgensen

Slots- og Kulturstyrelsen har læst fremsendte høringsmateriale. Styrelsen har været medlem af Gudenåkomitéens følgegruppe og lejlighedsvist gjort opmærkning på hensynet til kulturarven i forbindelse med klimasikring og vandhåndtering i og omkring Gudenåen.

Slots- og Kulturstyrelsen ser gerne, at hensynet til kulturarven fremgår på lige fod med andre hensyn under Formålet med Helhedsplanen.

#### Kulturarvs- samarbejdsgruppe

Slots- og Kulturstyrelsen vurderer, at vandhåndteringen langs Gudenåen vil få stor indflydelse på hensynet til både den skjulte og den synlige kulturarv. Hensynet til kulturarven fremgår museumslovens bestemmelser i Kap. 8 og Kap. 8a. (<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2014/358>).

Styrelsen har sammen med de kulturhistoriske museer; VejleMuseerne, Museum Horsens, Skanderborg Museum, Museum Silkeborg, Moesgård Museum, Viborg Museum og Museum Østjylland dannet en samarbejdsgruppe for at koordinere det forventelige store arbejde der følger med klimasikringen og vandhåndteringen i og omkring Gudenåen.

Nedsættelsen af arbejdsgruppen tager udgangspunkt i de erfaringer Slots- og Kulturstyrelsen har fra samarbejdet med Holstebro Kommune og De Kulturhistoriske

Museer i Holstebro Kommune i forbindelse med klimasikringen af Holstebro By.  
Kommunernes Landsforening har givet udtryk, at lignende koordinerende samarbejder  
i forbindelse med klimasikring og vandhåndtering med kommunerne er ønskeligt.

Samarbejdet koordineres fra Skanderborg Museum.

Venlig hilsen

Marie Walther  
Specialkonsulent  
Center for Kulturarv Fortidsminder

Indsendt af: Marie Walther  
Dato: 10.09.21

## **Hørings svar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

### **Bemærkninger til Forslag til helhedsplan for vandhåndtering langs Gudenåen**

DN Viborg kan tilslutte sig forslaget hovedkonklusioner:

- Hyppigere grødeskæringer har en negativ indflydelse på åens miljøforhold og vil derfor være udelukket af miljøhensyn.
- Landbruget må acceptere de periodevise oversvømmelser af de ånære arealer og multifunktionel jordfordeling skal medvirke til at flytte de økonomiske interesser til højereliggende arealer.
- Arealer med væsentlige værdier (bygninger, infrastruktur m.v.) kan sikres lokalt ved f.eks. diger, terrænhævninger m.v., hvis det skønnes omkostningseffektivt.

Mulighederne for vandparkering vurderes meget begrænset og primært i søerne. I den forbindelse syntes vi, at det er interessant, at man har beregnet, at en tidvis sænkning af vandstanden i Tange Sø med 1 m forud for en lignende hændelse som i februar 2020 (Hvilket koncessionsbetingelserne giver mulighed for) vil indebære en "fyldetid" på ca. 15 dage.

Under afsnittet om generelle virkemidler savner vi i øvrigt nogle betragtninger/ beregninger af tilbageholdelseseffekten ved at nedsive regnvand på egen grund inden for Gudenåens opland.

Vandløbsrestaurering vurderes realistisk på lokale strækninger, hvor naturindhold og vandføringen forbedres samtidigt. DN Viborg skal i denne forbindelse pege på en mulig restaurering af Gudenåen nedstrøms Tangeværket til Bjerringbro. For at skabe en større faldhøjde uddybede man i slutningen af 1930'erne åen med 1 m nedenfor værket. Resultatet er i dag en strækning med sandbund og ringe vandplante forekomster. Retableringen af den oprindelige bund vil utvivlsomt resultere i et langt bedre naturindhold på strækningen herunder en lang række nye gydebanker m.v.

Med venlig hilsen

Michael Dickenson

DN Viborg

Indsendt af: DN Viborg v. Michael Dickenson  
Dato: 12.09.21

## **Høringssvar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

### **HØRINGSSVAR: HELHEDSPLAN FOR GUDENÅ**

Det er et særdeles godt og nødvendigt formål, der er grundlaget for høringsmaterialet: At sikre vandhåndteringen for at imødegå konsekvenserne af mere vand og højere vandstand i Gudenåen. Som borgmestrene udtrykker det i deres forord *"En 100-års hændelse, som den, der blev oplevet flere steder langs Gudenåen i februar og marts 2020, må vi nok desværre erkende, at vi kan komme til at opleve lidt hyppigere end hvert 100. år i fremtiden."* Der skal helt klart tænkes en helhedsplan, hvor alle 7 kommuner har konsensus i forhold til de problemer klimaændringer evt. medfører for vandafledningen fra Gudenåens store vandafledningsområde. Men hvilke handlinger er der i Helhedsplanen, der kan skabe et tværkommunalt fællesskab om? Og hvad er det de enkelte kommuner selv skal udforme og sikre ift. vandafledningen? Det er vanskeligt at aflæse i Helhedsplanen.

Vi vil med dette høringssvar sætte fokus på nogle af de enkelte virkemidler, der er beskrevet i helhedsplanen, og med udgangspunkt i citater fra konklusioner og data i planen, vurdere det grundlag, som kommunerne skal handle ud fra.

### **Grødeskæring**

Citat: *"Det er derfor umiddelbart indlysende, at hvis den maksimalt opnåelige vandstandssænkning ved grødeskæring er 60 cm, og der er genvækst i umiddelbar forlængelse af grødeskæringen, så kræver opretholdelse af den fulde 60 cm vandstandssænkning, at fornyet grødeskæring gennemføres allerede ganske få dage efter, og så fremdeles gennem hele grødens vækstperiode."*

Som det kan læses her arbejder man seriøst (?) med, at vandstandssænkningen konstant skal være 60 cm. Det svarer til, at man klipper græs, og dagen efter klipper igen, fordi det er vokset 2 mm. Kotetallet for målestationerne må nødvendigvis være afgørende for, hvornår der igen skal skæres grøde – og ikke en 60 cm vandstandssænkning. Et mere anvendeligt alternativt er et måltal for åens vandafledningsevne (dette fremgår ikke af Helhedsplanen), der skal styre en evt. grødeskæring. Dette tal er ikke mindst relevant, når der pludselig kommer en vejr-situation, der kræver akut vandafledning – som vi måske kan forvente i fremtiden.

Citat: *"Den øgede grødevækst hænger sammen med indvandringen af vandremuslingen, der har skabt mere klart vand, så grøden får mere lys og derfor forekommer på større dybder, som førhen var grødefri."*

Interessant, at det i materialet klart fremføres, at det er en årsag, der IKKE har med klimaforandringer at gøre, der er årsagen til de nuværende problemstillinger med oversvømmelser og manglende vandafledning.



Det skyldes en invasiv tilflytter – vandremuslingen. Dette kunne være et vigtigt afsæt at tage i forhold til, hvad der fremover skal gøres for at sikre natur og borgere ved Gudenåen. Helhedsplanen nævner det blot, og arbejder ikke ind i problemstillingen.

*” Grødeskæring er et virkemiddel, som kan mindske høje vandstande midlertidigt i løbet af vækstsæsonen. Dette styres gennem de gældende regulativer, som er bundet op på den gældende lovgivning. Grødeskæring er derfor et virkemiddel til kortvarigt at imødegå højere vandstande på grund af grødevækst om sommeren, men ikke til at sikre mod oversvømmelser resten af året. Det virker kun, når det er grøde, der er årsag til høj vandstand. Hyppigere grønnskæring har negativ indflydelse på åens miljøforhold og vil derfor være udelukket af miljøhensynene.”*

Der er klare beviser for, at grønnskæring (og i Silkeborg kommune taler vi om en ”nænsom grønnskæring”, hvor der skæres på en begrænset strækning og i 7 meters bredde), hjælper markant på forhøjet vandstand. Dette fremgår også af statistikker i materialet. I 2020 hvor ”100 års hændelsen” overraskede alle, var det efterfølgende nok med to grønnskæringer til at få vandet til at trække sig. Og her taler vi om et fald i vandstanden på nogle steder 75 cm efter en enkelt grønnskæring. Og det er korrekt, at det kun virker, når det er grøden, der er årsagen til den forhøjede vandstand. Men det er det jo altid - for var grøden der ikke, kunne vandet strømme frit til udløbet i Randers Fjord?!

At grønnskæring i nænsomt og begrænset omfang har en negativ indflydelse på åens miljøforhold er en meget ensidig tilgang til åens liv. Grønnskæring kan være årsagen til at åen og vegetation og fauna i og omkring åen trives i en bredere artsdiversitet – og ikke det modsatte. Der tales jo ikke om at HELE Gudenåen skal skæres i HELE bredden! Der har været skåret grøde i mere end 100 år i Gudenåen og andre vandløb med det formål at aflede vand. Det har ikke haft en negativ effekt på artsdiversitet i og omkring åen. Ej heller i Gudenåen.

En tabel fra materialet viser grønnskæringens effekt ud fra Manningstallet:

Station fra	Station til	Manningtal før grødeskæring	Manningtal efter grødeskæring	Forskel	Forskel %
170	1.790	9,1	9,8	0,7	8
1.790	3.048	9,9	12,2	2,3	23
3.048	3.600	7,4	9,2	1,8	24
3.600	4.570	9,3	12,2	2,9	31
4.570	5.500	9,7	15,4	5,7	59
5.500	6.500	8,8	10	1,2	14
6.500	7.800	4,4	7,1	2,7	61
7.800	8.500	8,9	10,5	1,6	18
8.500	8.718	10,9	15,6	4,7	43
8.718	9.970	6,4	10,5	4,1	64
9.970	10.820	4,6	11	6,4	139
10.820	11.999	6,9	10,6	3,7	54
11.999	13.500	9,4	13,8	4,4	47
13.500	15.500	8	13,8	5,8	73
15.500	16.176	6,1	12,7	6,6	108
16.176	16.920	5,9	12,9	7	119
16.920	17.500	7,3	11,1	3,8	52
17.500	18.000	9,8	17	7,2	73
18.000	18.400	7,2	8,6	1,4	19
18.400	19.685	7,4	9	1,6	22
19.685	20.849	8,4	10,6	2,2	26

Tabel 1. Eksempel på beregnede Manningtal før og efter grødeskæring i Gudenåen på strækningen mellem Silkeborg og Tange Sø i juni 2020. Det bemærkes, at Manningtallet generelt ligger på et lavt niveau, hvilket er udtryk for stor grødebetinget strømningsmodstand på strækningen, og at Manningtallet varierer meget hen over strækningen, hvilket er udtryk for variationen i grødens sammensætning og tæthed. Disse variationer er sammen med variationen i faldforholdene mv. hen over strækningen årsag til, at skæring på hele strækning i samme regulativmæssig strømrønde bredde har varierende effekt på Manningtallet.

Af tabellen kan aflæses, at grødeskæring i gennemsnit fremmer vandgennemstrømningen med godt 51%. Der er vel at mærke tale om en grødeskæring i 7 meters bredde – og ikke en fuldbredde skæring. Tabellen understreger effekten af grødeskæring.

## Uddybning af åen

*Citat: Derudover vil det sænkede vandspejl i åen medføre, at åen ikke i samme grad som nu kan aflejre transporteret sediment på det vandløbsnære terræn. Ved de fleste normale vandføringer vil dette sediment derfor blive aflejret i selve profilet, hvor det nedsætter vandføringsevnen og dermed reducerer effekten af uddybningen.*

Foto fra Helhedsplanen



Figur 3. Eksempel på uddybning af et stort vandløb.

Uddybning betragtes i helhedsplanen som en løsning. Det er tvivlsomt om dette ganske voldsomme indgreb i åens natur (se foto) lovgivningsmæssigt er en reel mulighed. Ikke mindst set i lyset af påstanden om ulovligheden af grødeskæring. Og som Helhedsplanen konkluderer – *”indgrebet i sig selv vil medføre aflejringer, der herefter vil nedsætte vandgennemstrømningen.”*

### **Vandtilbageholdelse/vandparkering**

*Citat: Denne beregning viser, at vandføringen gennem det meste af sommerperioden skal reduceres med 500.000-600.000 m<sup>3</sup> pr. døgn for at modsvare den fulde grødebetingende hævnning af vandstanden... Overslagsberegninger viser, at hvis der skal tilbageholdes vand af den størrelsesorden, vil det hæve vandstanden i Mossø med 1 meter i løbet af blot én måned.”*

Og hvad så efter én måned – måned 2 og tre og..? Det er altså ikke et lille problem, som den voldsomme grødetilvækst skaber.

*Citat: Det betyder på den ene side, at vandtilbageholdelse som virkemiddel mod de 60 cm vandstandsstigning nedstrøms Silkeborg ikke er realistisk som enestående virkemiddel, ej heller, hvis der forud for grødens vækstperiode sker en sænkning af vandstanden i Mossø. En sådan sænkning af vandstanden ville i øvrigt, foruden de praktiske problemer, betyde en markant øgning af vandføringen på den strækning, hvor der er ønske om en lavere vandstand. Vandparkering i Ådalen ved søerne kan*

*godt løse udfordringen nedstrøms Silkeborg, men løsningerne vil give tilsvarende oversvømmelser opstrøms samt være i konflikt med gældende lovgivninger.*

*Citat: Vandparkering i ådalen ved søerne kan godt løse udfordringen nedstrøms Silkeborg, men løsningerne vil give tilsvarende oversvømmelser opstrøms samt være i konflikt med gældende lovgivninger.*

*Citat: Der er mange lavtliggende landbrugsarealer på denne strækning. Disse arealer kan ikke beskyttes mod oversvømmelser på en omkostningseffektiv måde.*

*Citat: Det er ikke realistisk at parkere vand nok, hvis de store hændelser skal afværges. Vandparkering vil blot give oversvømmelsesproblemer andre steder i Gudenåen eller oplandet i et dyrt og forgæves forsøg på at styre vandet. Det må også forventes at vandparkering i så stort et omfang i oplandet, vil give større problemer med våde højbundsletter end de problemer de skal løse med våde lavbundsletterne.*

Her arbejdes der altså med en analyse, der - i forhold til rapportens forfattere - ikke er realistisk, idet man blot flytter problemet fra et område til et andet – måske fra en kommune til en anden? Og hvem er det så der træffer beslutning om evt. indsats. Den kommune, der kommer af med vandet, eller den kommune, der er oversvømmet af vandet?

## **Multifunktionel jordfordeling**

*Citat: Vandet fjernes ikke ved dette virkemiddel, men man arbejder i stedet for at tilpasse Gudenådalen til et vådere klima ved at fjerne de økonomiske interesser på de oversvømmede arealer.*

*Citat: Da vandet ikke fjernes ved dette virkemiddel, kan det være nødvendigt, at der samtidig laves lokale sikringsløsninger omkring byer, bygninger og infrastruktur som beskrevet i virkemidlet for "Diger og terrænreguleringer". Hertil kan det være nødvendigt, at de rekreative funktioner i ådalen tilpasses vandet i det omfang, det er muligt og nødvendigt.*

Ordet "ekspropriering" nævnes ikke i denne sammenhæng – men det er det ord, der læses af os, der bor i naturen omkring Gudenåen og Langsøen. Umiddelbart lyder det som en overgivelse – ikke blot i forhold til kommende klimaudfordringer – men også i forhold til en – i Helhedsplanen - velbegrundet problemstilling omkring unaturlig grødevækst begrundet i vandremuslingens indtog i Gudenåen. I dette scenarie lader man arealer, hvor der igennem flere århundreder har været boliger, erhverv og landbrug, oversvømme. Natura 2000 arealer drukne – og Gudenåen (Natura 2000 område) vokse til i aggressiv plantevækst, som blot forstærker problemstillingen.

Diger og dæmninger, som nævnes i denne sammenhæng, kan medvirke til at holde vandet ude ét sted – men samtidig øger det vandmængden i de områder, hvor der ikke er dige- eller dæmningsløsninger. Det er bemærkelsesværdigt, at Helhedsplanen

blot nævner stuvningseffekten ved Gudenåcentralen, Tange Sø og Slusen ved papirfabrikken som fastlåste faktorer i vandafledningsperspektivet, og ikke som årsager, der kan være en del af læsningen - og samtidig taler om at lave en sluse mere - der på papiret sikrer os i Lysbro (øst/vest), ved Lyså, på Farmen og i Funderholme - men blot flytter problemet videre nedstrøms Silkeborg by.

### **Ansvarsfordeling mellem myndigheder, beredskab og den enkelte borger**

Der er ikke en lodsejer, husejer, sommerhusejer, landmand, kroejer eller anden virksomhedsejer, der ikke har foretaget alt, hvad der stod i deres magt, for at holde vandet væk fra ejendom eller jordarealer - vel at mærke inden for lovens - og Silkeborg Kommunes rammer. Alle underskrivere af dette høringssvar har - efter sidste års hændelse - ofret store summer på renovering af huse og kældre, etablering af dræn, hævning af grund, nye planter og nyt græs - blot for at se, at et ganske almindeligt nedbørsforår og -sommer, igen har truet bygninger og værdier, og druknet planter og træer og græsplæner. For ikke at tale om de menneskelige omkostninger. Alene fordi, der ikke er en akutplan, når vandet stiger over en (ukendt?!) kote - ligesom denne Helhedsplan for Gudenåen heller ikke giver håb om en fremtidssikring af hverken borgere langs åen, eller åens og den ånære natur.

### **Konklusion**

Der peges i Helhedsplan for Gudenåen ikke på virkemidler, der har en nævneværdig effekt. Der er ikke beskrevet, hvor høj en vandstand, man kan tolerere på de enkelte målestationer ("kote 0"), og der er ikke beskrevet, hvornår de enkelte kommuner skal igangsætte handleplaner ved akutte vandsituationer. Der er ikke lagt et komparativt parameter ind, i forhold til de enkelte indsatsers miljøbelastning?! Det er tvivlsomt, at grødeskæring af en relativt lille strækning af Gudenåen i en begrænset bredde er den største trussel for den samlede biotop.

Det er med nuværende materiale umuligt for den enkelte kommune at gå i gang med foranstaltninger, der skal imødegå de problemstillinger, der er årsag til, at Helhedsplanen er lavet - en sikring af Gudenåens vandafledningsevne.

Vi skal således konkludere - med afsæt i Helhedsplanens egne konklusioner - at kommunerne med denne Helhedsplan ikke har fået et grundlag for at sikre den nødvendige vandafledning fra Silkeborg kommune - eller nogen anden kommune. Der er tale om en plan, der peger på forskellige mulige scenarier for løsning af vandproblemet, men som ikke definerer hvad og hvor, der skal iværksættes indsatser. Den lægger op til tværkommunale uoverensstemmelser og i værste fald stridigheder. Kort sagt: **DET ER EN OMMER!**

**Helhedsplanen skal sikre borgere langs Gudenåen og søerne og Gudenådalens fantastiske artsdiversitet. Lige nu ser vi, at såvel borgere som natur er truet.**

**Vi ønsker, at der undersøges og arbejdes videre med nænsom grødeskæring, der skaber et vandløb, der kan gøre det, som vandløb gør – lede vand væk fra de omkringliggende arealer. Det er rigtigt – i et naturperspektiv - at tænke arealer, der tidligere har været vandreservoirer for Gudenåen ind i en fremtidig model – men som rapporten selv konkluderer, er det ikke en løsning på vandafledningsproblemstillingen. Alternativt kan man evt. se på en rørlægning af "overskudsvand" i forbindelse med skybrud og langvarigt nedbør. Man kan transportere gas fra Rusland til Europa i rør. Mon ikke også man kan transportere det vand, der overstiger en given kote, der sikrer borgere og natur langs åen, i et rør i jorden eller svævende langs motorvej/hovedvej og ud i Randers Fjord.**

**Med venlig hilsen**

*[navne og adresser på de 12 lodsejere bag dette høringssvar er i dette dokument fjernet grundet GDPR]*

Indsendt af: Chris Rævsgaard Hansen

Dato: 13.09.21

## **Høringssvar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

Helhedsplanen er i min optik ude af trit med virkeligheden, da den fokuserer mere på omkostningstunge og svært realiserbare løsninger fremfor fokus på de realistiske HER OG NU løsninger. Det er ikke specielt konstruktivt, at hæve det halve af Midtjylland, når den egentlige udfordring - skrevet på helt almindelig dansk - er en "prop" i systemet.

Den absolut største udfordring er, at opnå konsensus mellem de 7 Gudenå Kommuner. Der er meget forskellige holdninger/indstillinger til hvilke virkemidler der kan og bør anvendes, og derfor ser jeg overordnet en endeligt løsning vedtaget af Folketinget, som eneste reelle mulighed.

Vi må derfor (indtil videre) handle og agere som selvstændig kommune, og tage vores fulde ansvar som vandløbsmyndighed. Den gennem flere år gennemsnitlige stigning i vandspejlet skyldes IKKE klimaforandringer (større nedbørsmængder) men udelukkende den føromtalt "prop" i systemet. Der skal derfor fokuseres mere på helt almindelig vedligehold af å-systemet, så der kan etableres den krævede vandafledning (Gudenåens egentlige formål).

Helhedsplanen vil efter min bedste overbevisning stadig blive diskuteret og drøftet kommunerne imellem de kommende mange, mange år, men vi kan ikke tillade at naturen, borgerne, lodsejerne m.m. holdes som gidsler i forhandlingsperioden. Mit forslag vil derfor være en 2-strengs strategi, hvor en HER OG NU løsning har absolut første prioritet. Det udelukker naturligvis ikke, at der kan drøftes og forhandles omkring de mere (og måske) bedre langsigtede løsninger.

Det hele er overordentligt simpelt, men embedsværket gør det sværere end det er. Om det skyldes personlige holdninger/indstillinger eller påvirkning fra forskellige interessegrupper skal være usagt, men fakta er, at det IKKE er ulovligt at vedligeholde et vandløb som vandløbsmyndighed. Det er tværtimod ulovligt, at lade være.....

"Motorvejen" er der, men den er bare ualmindelig dårlig vedligeholdt. Jeg vil ikke komme med et utal af forslag til løsninger, men et enkelt kunne være, at der blev ansat en hydrolog i kommunen, der kunne bistå & vejlede kommunens biologer omkring essensen i udfordringen - VANDAFLEDNING. Dernæst kunne en mere aktiv styring af stemmeværket/slusen i Silkeborg også være en mulighed. Det nuværende regulativ af Gudenåen opstrøms (mellem Silkeborg og Ry Mølle) er fra 1863, og tingene har forandret sig en kende siden.

I de indsendte høringsvar, er der flere konkrete forslag der er værd at forfølge. Jeg vil derfor opfordre til, at Silkeborg Kommune lister de enkelte forslag, og besvarer alle i det offentlige rum.

NB.: Vi får en udfordring i 2021/22 STØRRE end den vi oplevede i 2019/20, hvis der ikke handles NU. Vandspejlet stiger (trods den tørre periode) 1-1 i forhold til nedbøren – altså INGEN VANDAFLEDNINGSEFFEKT i systemet. Jeg agter at holde Silkeborg Kommune juridisk og økonomisk ansvarlig for de afledte følgeskader, med udgangspunkt i manglende vedligehold af systemet.

Indsendt af: Lars Hedegaard

Dato: 14.09.21



## **Høringssvar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

Der bør i planen indgå en reetablering af Gudenåen, hvor Tange sø tømmes. Det vil forbedre vandafledningen i Gudenåen og medføre økonomiske, miljømæssige, naturmæssige, samfundsmæssige og rekreative fordele. Der henvises til perspektiverne gennem nedenstående link:

[https://l.facebook.com/l.php?u=http%3A%2F%2Fwww.befri-gudenaen.dk%2FGudenaen-genfodsel-af-et-unikt-naturomrade.pdf%3Ffbclid%3DIwAR1nWIYz6zfxqPdoVDwGBwHZgSWRgLnPzMTicXxYZGN\\_ahEgAUCUWzovgv0&h=AT2BY9yAGLfrRjLpL5I924\\_PInmncEX8rbzjEERgSfD32YwmmV9Arfb2XnExDwhpEpwrNC7nT4dC-L1zXjVm2i506Q1TeoUd\\_26esDxEintMYgE3x3GIyVha2S1KHqbt0Gu&\\_\\_tn\\_\\_=-UK-R&c\[0\]=AT12wgaO8aAGzrJJ2\\_PFKqGrLD89JRf-8zwTyuT5n16HffBve8YKpls6bTkdIdnfDB6rWB7u5I4zhr9\\_Fga8zWNAIGT8eTqPL\\_wJQE\\_8nMSi9yHdh4P4p85eJTpdxNwRhkrL2VEuamxnoJix5Z3piN5SdMztb05cYDpQaPuMtTnGv5EgWu62Qx7CSTVB4ZzHzTx3iIve](https://l.facebook.com/l.php?u=http%3A%2F%2Fwww.befri-gudenaen.dk%2FGudenaen-genfodsel-af-et-unikt-naturomrade.pdf%3Ffbclid%3DIwAR1nWIYz6zfxqPdoVDwGBwHZgSWRgLnPzMTicXxYZGN_ahEgAUCUWzovgv0&h=AT2BY9yAGLfrRjLpL5I924_PInmncEX8rbzjEERgSfD32YwmmV9Arfb2XnExDwhpEpwrNC7nT4dC-L1zXjVm2i506Q1TeoUd_26esDxEintMYgE3x3GIyVha2S1KHqbt0Gu&__tn__=-UK-R&c[0]=AT12wgaO8aAGzrJJ2_PFKqGrLD89JRf-8zwTyuT5n16HffBve8YKpls6bTkdIdnfDB6rWB7u5I4zhr9_Fga8zWNAIGT8eTqPL_wJQE_8nMSi9yHdh4P4p85eJTpdxNwRhkrL2VEuamxnoJix5Z3piN5SdMztb05cYDpQaPuMtTnGv5EgWu62Qx7CSTVB4ZzHzTx3iIve)

Indsendt af: Lars Vedsø

Dato: 14.09.21

## **Hørings svar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

Vedr Helhedsplan for Gudenå - 2021/vandhåndtering- (HP)

Tak for det tilsendte materiale

### 1. Generelt

Et omfattende, veldisponeret og fagligt godt grundlag for den videre drøftelse af en kompleks problemstilling.

Den omfatter jo modstridende forhold som håndtering af nedbør/vandafledning i et defineret opland, naturinteresser, arealanvendelser, klimaforhold, økonomi med respekt for regler og lovgivning samt borgernes forståelse og interesser.

Kortfattet:

Hvad skal man stille op overfor håndteringen af oversvømmelser nu og i fremtiden?

Mit holdning:

Løs problemet så tæt på sted/årsag som muligt .

### 2. Aktuelle udgangspunkt.

Situationen er initieret af nedbør/oversvømmelsesforholdene 2020-2021, og som jeg ser det , er der nedenstående hovedoplande , der kræver særlig opmærksomhed.

#### 2.1 Gudenå efter Silkeborg til Tange

Øget grødeskæring.

Faldet på denne strækning er tilstede og kan øges ved at sænke vandspejlet i Tange sø. Grødevæksten er klart tilstede og er taget til i art og omfang, og er derfor begrænsende for vandtransporten .

I "gamle" var Tangeværket forpligtiget til at vedligeholde strækningen og som jeg husker det, blev grøden slået i et tværsnit på mindst 10 m og evt flere gange efter behov.

Der bør arbejdes for at indføre en dynamisk vandstandsstyret grødeskæring efter behov og med et bredere basisprofil. Naturforholdene skal der tages hensyn til ,og evt kan det blive aktuelt med etablering af et Restaureringsprojekt med et dobbelt profil.(jvf feks Hadsten Lilleå , Århus amt efter 1980 oversvømmelser i Hadsten). På stedet løsninger som inddigning og lokal styret oversvømmelse af landbrugsarealer bør overvejes og diskuteres med de lokale interessenter.

## 2.2 Gudenå. Klostermølle - Silkeborg.

### 2.2.1

Der er en "prop" ved Slusen/stemmeværket i Silkeborg og Remstrup å.

Reguleringen af stemmeværket bør gøres mere dynamisk og tilpasset aktuelle behov. Dette betyder, at vandspejlet her om vinteren ikke skal tage hensyn til om Hjejlen skal kunne sejle. Om vinteren sejler den jo ikke!

Derfor sænk stigbordene om vinteren.

Remstrup å. Kan det beregnes hvor meget Remstrup å bremser vandet ved passage?

Og hvor stor rolle spiller grødevæksten her. Og dammuslingen? Måske bør et Restaureringsprojekt overvejes ( jeg har noteret mig at HP ikke er enig i dette synspunkt)!!

### 2.2.2 Himmelbjergsøerne frem til Ry Mølle

Som jeg har set det ,var der i 2020 store oversvømmelser af arealer omkring Ry Møllekanal,Ry lillesø, Birksø. Vandet stod også højt i Knudsø.

Det fremgår af HP at der ikke var oversvømmelses problemer i Julsø, Borresø og Brassø. Det vil jeg gerne have vurderet, tillige med en analyse af vandtransporten gennem Alling å. Desuden bør der laves en samlet "korrelationsanalyse" af vandspejlhøjderne i alle målestationer i Himmelbjergsøerne.

Spm: hvorfor er der oversvømmelser mellem Julsøindløb og Ry mølle? Er det grøde i Alling å, Ry mølle kanal eller?

### 2.2.3

Vindstuvning. Der kan opstå særlige situationer i Julsø (og Mossø) ,hvor kraftig storm fra Vest, Nordvest presser vand op mod Alling å, hvor vandspejlet løftes op til en halv meter.

Spm. Såvidt jeg kan se er der i HP ikke indregnet denne situation, gælder også Mossø! Hvordan kan denne problemstilling blive medtaget.

### 2.2.4 Ry mølle

Forsøgene ved Ry mølle 2020-2021 er udført som et frivilligt forsøg aftalt mellem stemmeværksejeren Peter A Busck og Skanderborg kommune.

Aftalen gik på at vinterflodemålet blev sat på pause og at stemmeværket blev styret efter sommerflodemålet. Dette betød at vandspejlet i Ry Møllensø blev sænket ca 15 cm om vinteren!

Tak for det.

Forsøget har været vellykket og vi har som lodsejere til Møllensøen undgået "sejlende haver" denne vinter. Vi har derfor kunnet færdes på hele vore ejendomme på flade ,naturligt våde "engstykker" gennem hele vinteren og engblomster er igen dukket op. En hurtig og lokalt virkende løsning.

Stemmeværksejeren har haft nedsat elproduktion samt ekstraudgifter til pasning af stemmeværket. Jeg forventer at Skanderborg kommune som en del af Helhedsplanløsninger optager forhandling med Peter A Busck om en fremtidig delløsning som denne for Ry mølles og dermed Ry møllesøs sænkede vandspejl. Rapport om forsøgene er netop udsendt af Skanderborg kommune.

#### 2.2.5 Mossø

Der er i 2020/21 konstateret store oversvømmelser omkring Mossø.

Ved Alken Enge har Skanderborg kommune og borgerne iværksat initiativer til imødegåelse af oversvømmelser..bemærk at der tidligere er sket oversvømmelser her, og jeg ser frem til at følge indsatsen.

I den sammen hæng vil jeg pege på, at vindretning fra vest bør følges nøje , da jeg mener at der kan ske længerevarende opstuvning af Mossøvand på mere end een halv meter ved Illerup å.

Opfordring:

En stormflodssituation på en søkyst i Danmark har jeg ikke set omtalt før.

Gudenåkomiteen og kommunerne bør naturligvis forholde sig til en sådan, og det gælder og Julsø, Knud sø mfl.

PS det er vigtigt ikke at glemme Mossøs vestende, hvor arealerne ved Lindholm og engene ved det gl Gudenå leje oversvømmes ofte (delvis kontrolleret).

Adgangen til ejendommen på Lindholm og offentligt fugletårn er ofte oversvømmet. Kan dette afhjælpes eller ??

#### 2.2.6

Flytning af spildevand

Et suk

Jeg har tidligere nævnt ,at jeg finder det "tudetosset" ,at der er planer om at pumpe spildevand fra Ry til Skanderborg renseanlæg .

Jeg er ikke oplyst om hvor mange m3 der er tale om.

Men to forhold taler imod at man renser Spildevandet lokalt ,altså fortsat iRy  
Man

1.Bruger energi til at pumpe og løfte spildevand fra kote15 til kote 80 (skøn) og en strækning på ca 10 km

2. Fylder sømagasiner i Skanderborg sø,Hylke "hav", Mossø, Gudensø og Ry Møllesø med fjerntransporteret vand.

Måtte jeg her bede om en vurdering i sammenhæng med Helhedsplanen vedr Gudenå.

Venlig hilsen

Poul Heise

Indsendt af: Poul B Heise

Dato: 14.09.21

## **Høringssvar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

Silkeborg Spildevand har nedenstående bemærkninger til Helhedsplanen:

Vi mener ikke det har noget med Silkeborg Forsynings serviceniveau at gøre. Ved serviceniveau forstås en angivelse af, hvor ofte vand fra hhv. regnvandskloaker og kloaker med en blanding af regn- og spildevand i gennemsnit må forekomme på terræn i mængder, der forvolder skade.

Det vil sige der er ingen sammenhæng mellem vores serviceniveau og hvad der sker i recipienten.

Silkeborg Kommune stiller krav i udledningstilladelser, om hvor ofte og hvor meget vi må udlede fra vores regnvandsbetingede udløb til recipienterne. Så høj vandstand i recipienterne som følge af ekstra ordinært meget regn vurderer vi er en kommende opgave for kommunen i deres fremtidige sagsbehandling af nye udledningstilladelser, hvorvidt der skal stilles andre krav til hvor meget og hvor ofte, vi må udlede i fremtiden.

Er Medfinansieringsbekendtgørelsen fortsat gældende? Hvis ja vil I sende et link til denne, da vi kun kan se den er historisk på Retsinfo?

Alternativt bør denne henvisning slettes i planen.

Indsendt af: Susan Dahlsgaard Hermansen

Dato: 14.09.21

## **Høringssvar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

Silkeborg Kommune  
Søvej 1, 8600 Silkeborg  
2021

14. september

### **Vedr. forslag til helhedsplanen for vandhåndtering langs Gudenåen.**

Den fremlagte helhedsplan kommer med en lang række mulige forslag til klimatilpasning. Nogle medfører jordarbejde andre ikke. Det er derfor svært at komme med en konkret udtalelse vedrørende de mulige konsekvenserne for fortidsminderne langs Gudenåen i Silkeborg Kommune. Denne udtalelse er derfor en mere overordnet udtalelse vedr. de registrerede og ikke kendte fortidsminder, der potentielt kan blive berørt af kommende klimatiltag.

Som det fremgår af kortene i det vedhæftede bilag, er der registreret en meget stor mængde fortidsminder i Gudenådalen, men da der kun i ringe omfang er udført større anlægsarbejder tæt på åen langs størstedelen dens forløb gennem Silkeborg Kommune, er der ikke foretaget mange større forundersøgelser og udgravninger. De registrerede fortidsminder består derfor primært af gravhøje, ældre registreringer samt mindre undersøgelser. Det er på den baggrund ikke muligt at afgøre med sikkerhed, om de områder, hvor der i dag ikke er registreret fortidsminder, reelt er fundtomme.

Gudenåen har været en vigtig transportkorridor fra forhistoriens og middelalderens stammebåde og småbåde over pramfarten langs trækstien til nutidens turistfart med kanoer og turbåde, hvilket afspejler sig i de mange registrerede fortidsminder i Gudenådalen.

Selve Gudenåen med den tilhørende træksti fra Silkeborg Langsø til Randers er i sig kulturminde, der vidner om åens betydning som transportvej. Anlæggelsen af trækstien med flere hundrede stenkister/stenbroer og den samtidige udretning og uddybning af å-løbet samt fjernelse af strømfold har "kultiveret" Gudenåen. Et anlægsarbejde der vel nærmest er at sammenligne med anlæggelsen af nutidens motorveje.

Åens betydning som transportvej har gjort, at stenalderbopladsene ligger som perler på en snor langs å-bredderne. Således er der registreret mere end 900 lokaliteter fra stenalderen fra Tinnets Krat til udløbet i Randers Fjord. Langt de fleste af disse pladser er kun kendt fra overfladeopsamlinger af flintredskaber og deres størrelse kendes

derfor ikke med sikkerhed. I forbindelse med anlæggelse af et regnvandsbassin nord rensningsanlægget i Silkeborg viste 4-5 registrerede flintredskaber sig at dække over en boplads/et kulturlag fra Maglemosekulturen (7-9000 f.v.t.) på over 1000 m<sup>2</sup>.

Selvom stenalderbopladserne er langt i overtal blandt de registrerede fortidsminder, er der også registreret en lang række gravhøje i Gudenådalene. Kun et fåtal er udgravet, men størstedelen af disse må forventes at stamme fra bondestenalderen eller bronzealderen. Ved Tvilum Kloster og under motorvejsbroen ved Resenbro er der undersøgt nogle af de få spor efter de første bønder (4000-3000 f.v.t.), der kendes fra Silkeborg Kommune.

Spor fra jernalder og vikingetid kendes primært fra rige detektorpladser ved Svostrup, Tvilum Kloster og Truust. Ved Tvilum Kloster er der desuden undersøgt en gravplads fra vikingetiden.

Middelalderen er repræsenteret af de tre klostre ved Sminge, Tvilum og til dels Alling, borgene/voldstederne ved Dynæs og i Silkeborg samt landsbyerne Sminge, Svostrup og Truust. Endelig er der i flere tilløb til Gudenåen registreret nu nedlagte vandmøller, der i flere tilfælde har haft forgængere i middelalderen. Ved Mølbæk i Tvilum har museet inden for de sidste år undersøgt dele af en vandmølle fra middelalderen.

Hertil kommer de lokaliteter der endnu ikke er kendte. Det er museets erfaring fra de seneste års mange udgravninger, som følge af anlægsaktiviteten i samfundet, at der hele tiden dukker nye fortidsminder op, også i områder der ser ud til at være fundtomme.

Der er altså registreret mange fortidsminder langs størstedelen af Gudenåens forløb i Silkeborg Kommune i form af såvel større som mindre lokaliteter fra stenaldren og frem til middelalderen, og det må derfor anses som meget sandsynligt, at der i forbindelse med eventuelle anlægsarbejder kan fremkomme yderligere bebyggelser eller grave/gravpladser. Både knyttet til de kendte fortidsminder og ukendte fortidsminder.

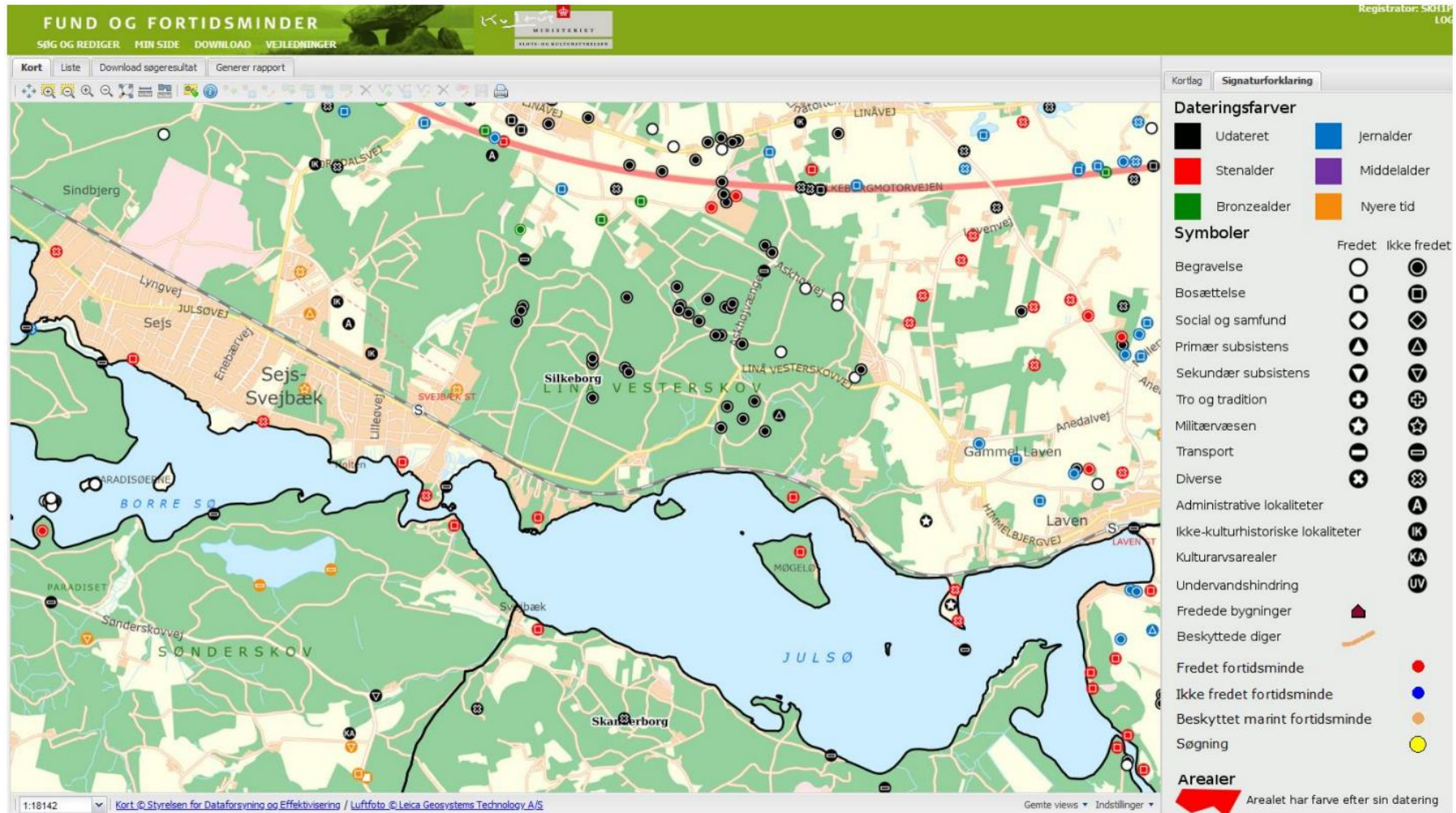
På baggrund af de mange registrerede fortidsminder samt den store risiko for at støde på ikke kendte fortidsminder anbefaler Museum Silkeborg, at museet inddrages allerede i planlægningsfasen på alle klimatilpasningstiltag i Silkeborg Kommune, som kræver jordarbejder, så det kan sikres, at der ikke er skjulte fortidsminder på de berørte arealer, der i henhold til museumslovens § 27 enten skal bevares eller undersøges inden et anlægsarbejde går i gang.

Indsendt af: Peter Mohr Christensen

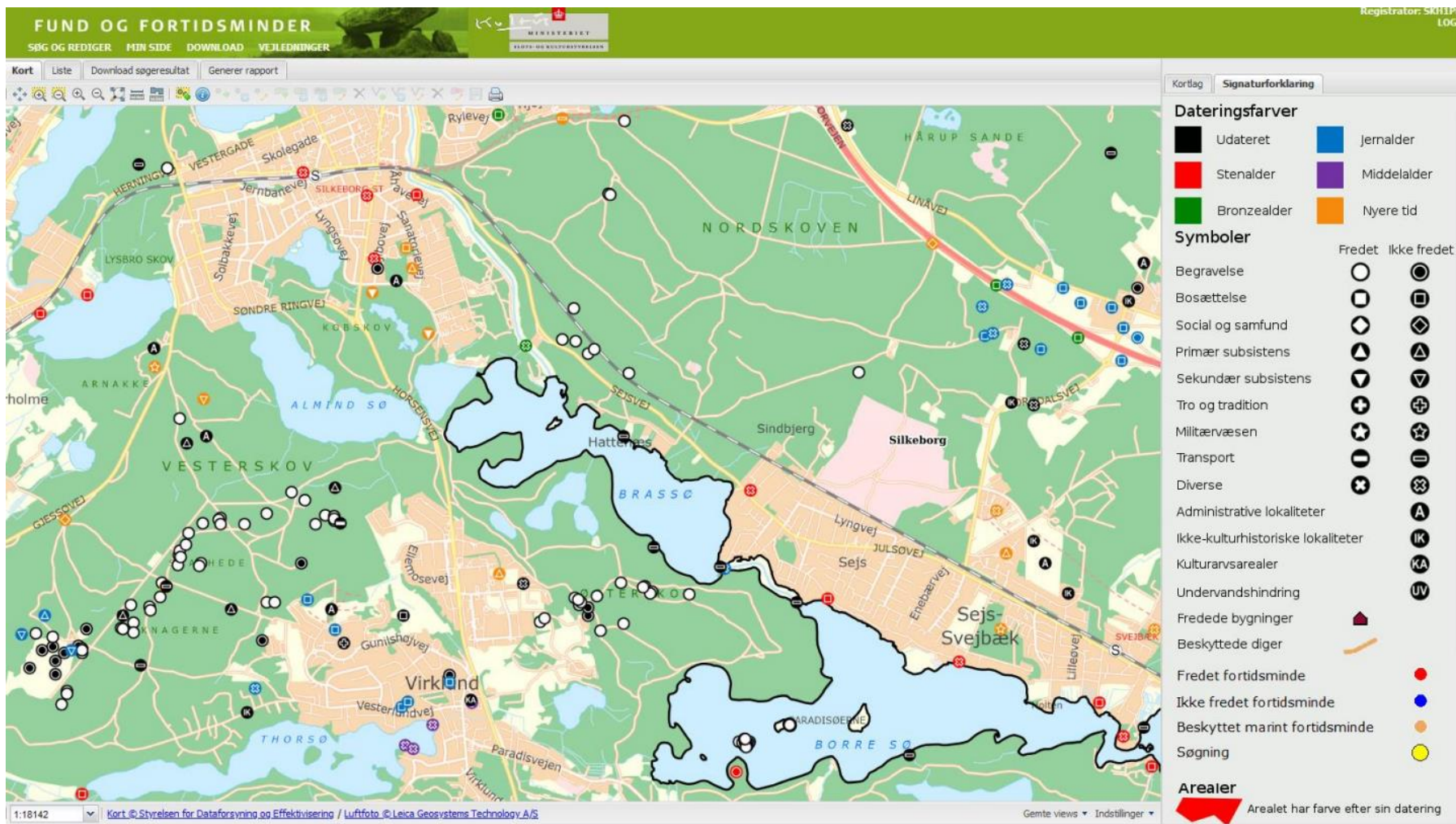
Dato: 14.09.21



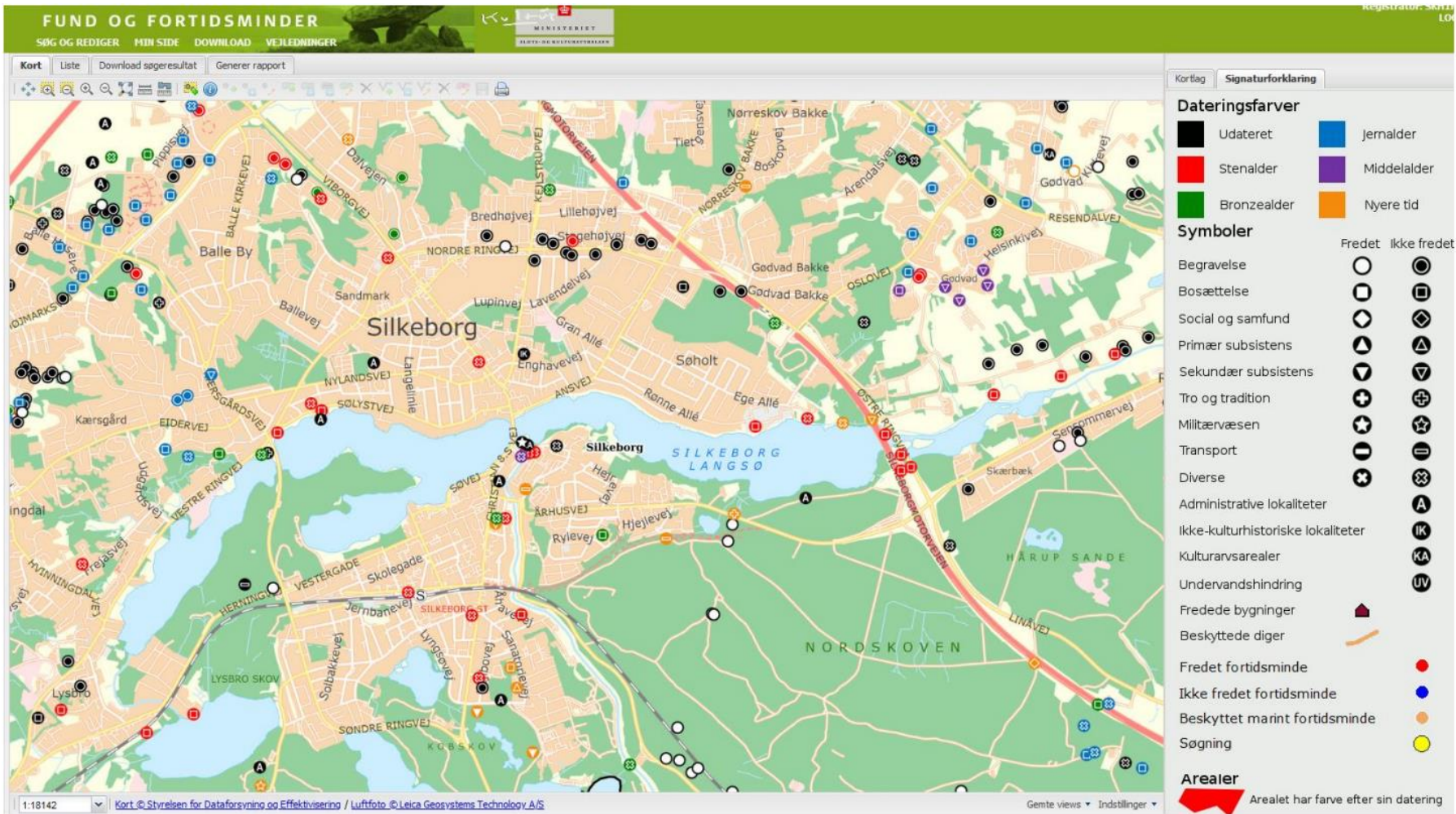
## Vedr. forslag til helhedsplanen for vandhåndtering langs Gudenåen bilag.



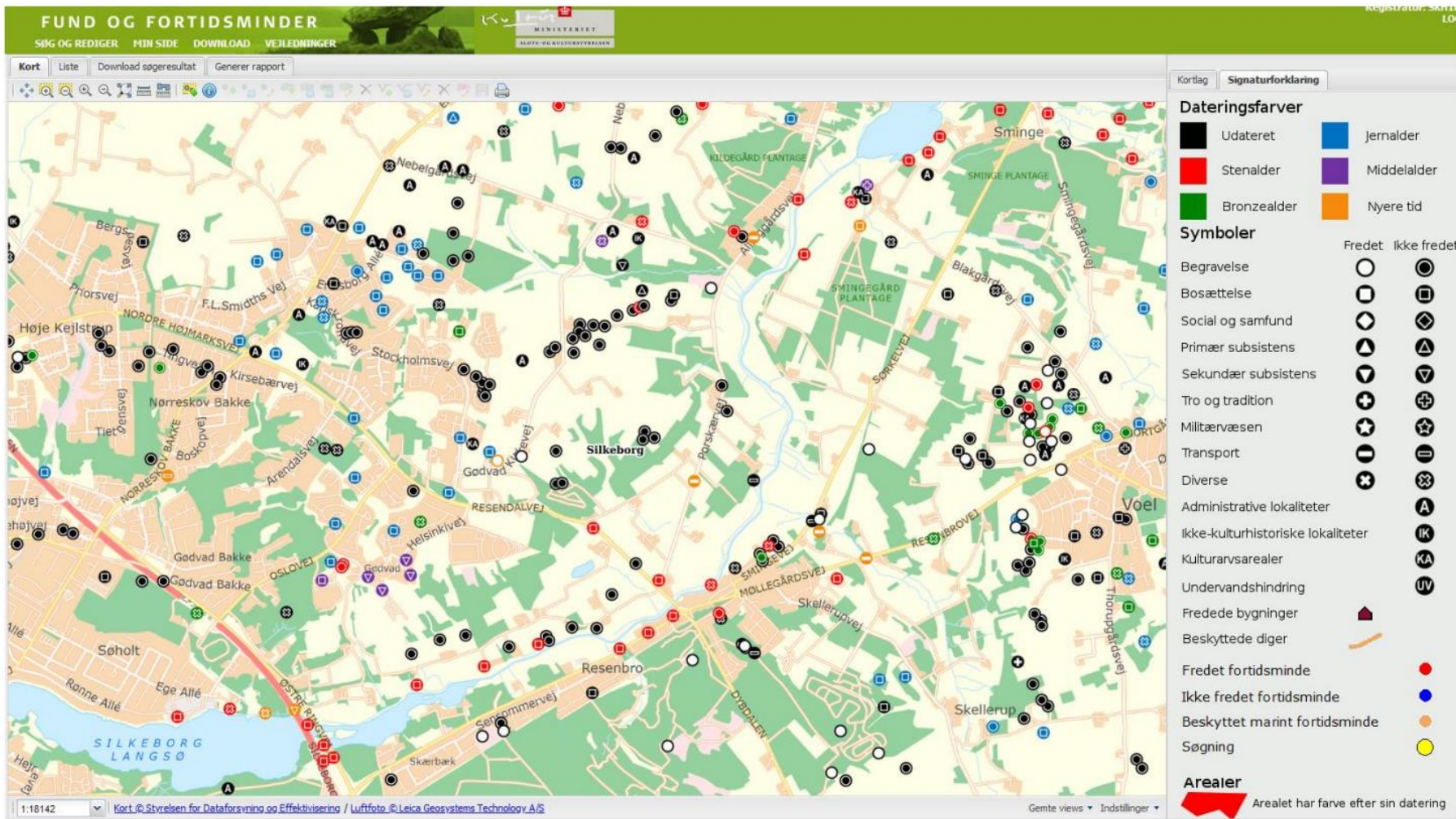
Registrerede fortidsminder omkring Julso og Borresø.



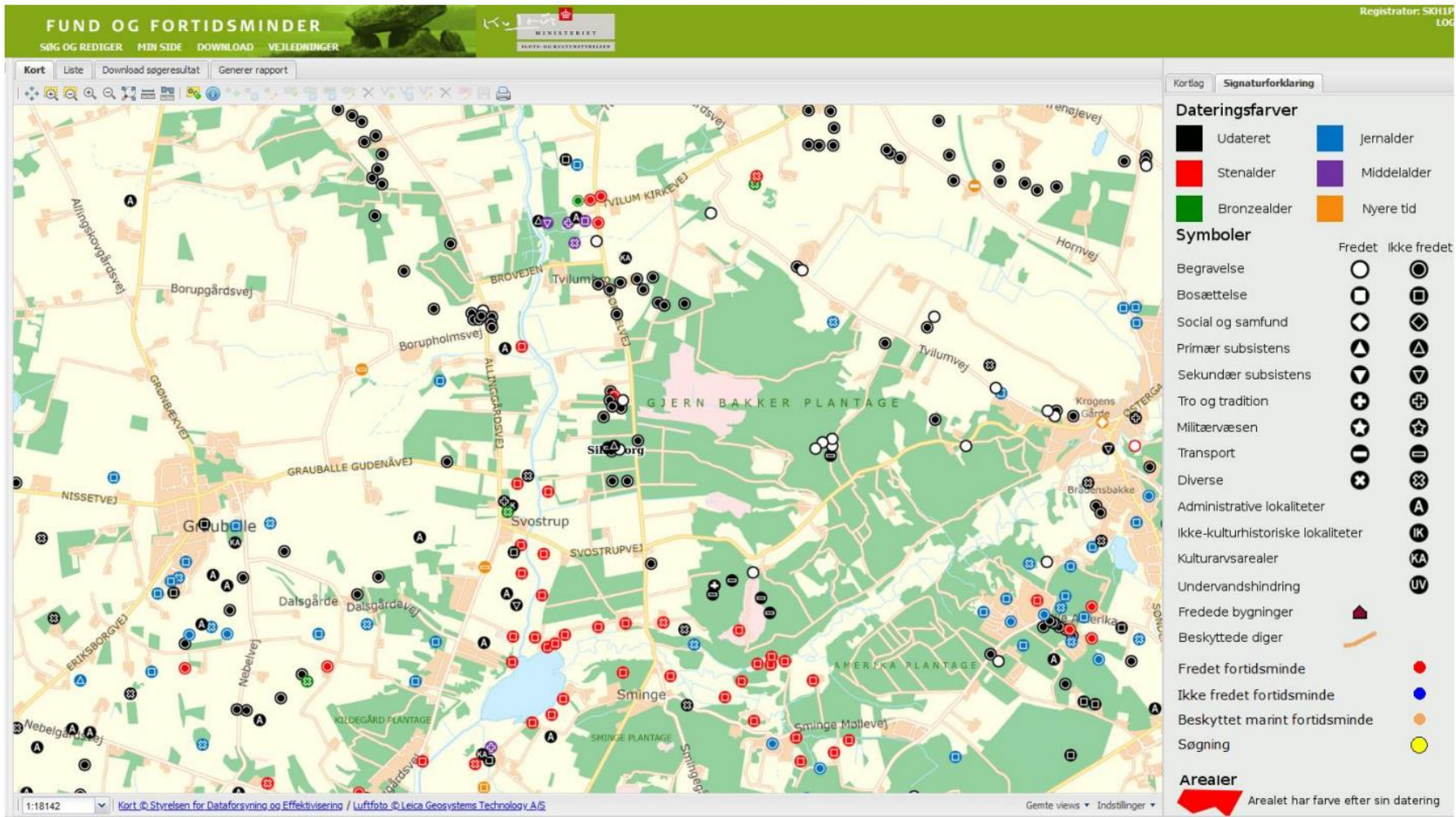
Registrerede fortidsminder omkring Brassø og Remstrup Å.



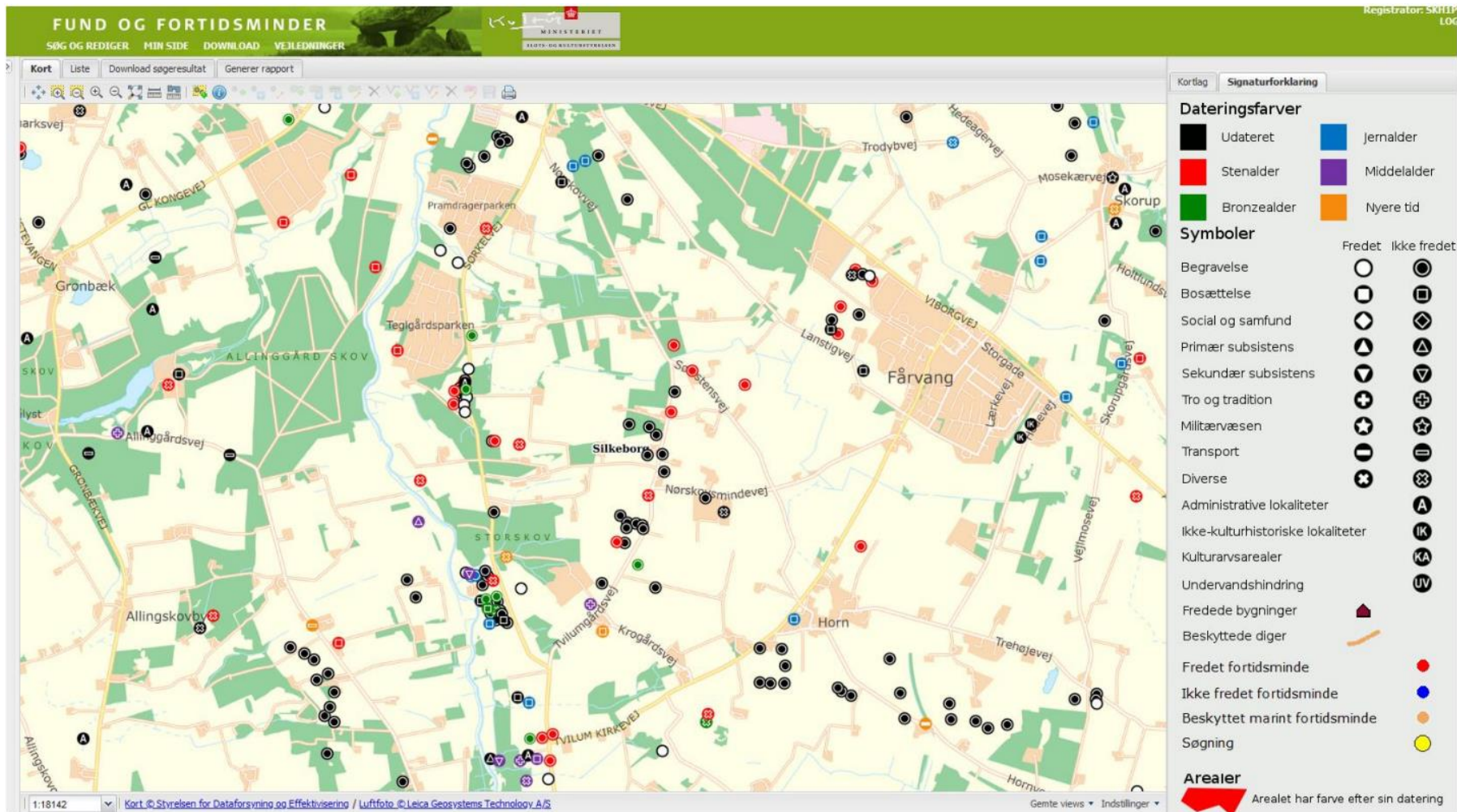
Registrerede fortidsminder omkring Silkeborg Langsø.



Registrerede fortidsminder fra Silkeborg Langsø til Sminge Sø.



Registrerede fortidsminder fra Sminge So til Tvilum Kloster.



Registrerede fortidsminder fra Tvilum Kloster til Truust.

## **Høringssvar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

### **Danmarks Sportsfiskerforbunds bemærkninger til Helhedsplan for Gudenåen**

Indledningsvis vil vi takke for tilsendte, samt muligheden for at kunne afgive høringssvar. Materialet er meget omfattende og indtrykket er at det er et flot fagligt og grundigt arbejde, der er foregået med udarbejdelse af Helhedsplanen.

#### **Formålet med helhedsplanen**

*Formålet med helhedsplanen er at planlægge håndteringen af vandet for at imødegå konsekvenserne af mere vand og højere vandstand i Gudenåen ved at få kortlagt omfanget af gener og anvise løsningsmuligheder og handlinger.*

#### **Hjælpe de 7 kommuner med at administrere hensigtsmæssigt**

*Helhedsplanen for Gudenåen skal hjælpe de 7 Gudenåkommuner med sammen at administrere åen hensigtsmæssigt, så der tages hensyn til klimaændringerne og afvandingsbehovet samtidig med, at der værnes om naturen. I helhedsplanen behandles:*

- *Helhedsorienterede løsninger*
- *Lokale løsninger*
- *Klimatilpasning*
- *Virkemidler*
- *Handlinger*
- *Ansvarsfordeling mellem myndigheder, beredskab og den enkelte borger*
- *Natur- og miljøhensyn*
- *Forventningsafstemning*
- *Der er stor variation i åens højdemæssige forløb i de 7 kommuner. Det vil givetvis give anledning til forskellige indfaldsvinkler afhængigt af, hvor på strækningen man er.*

#### **Danmarks Sportsfiskerforbunds bemærkninger**

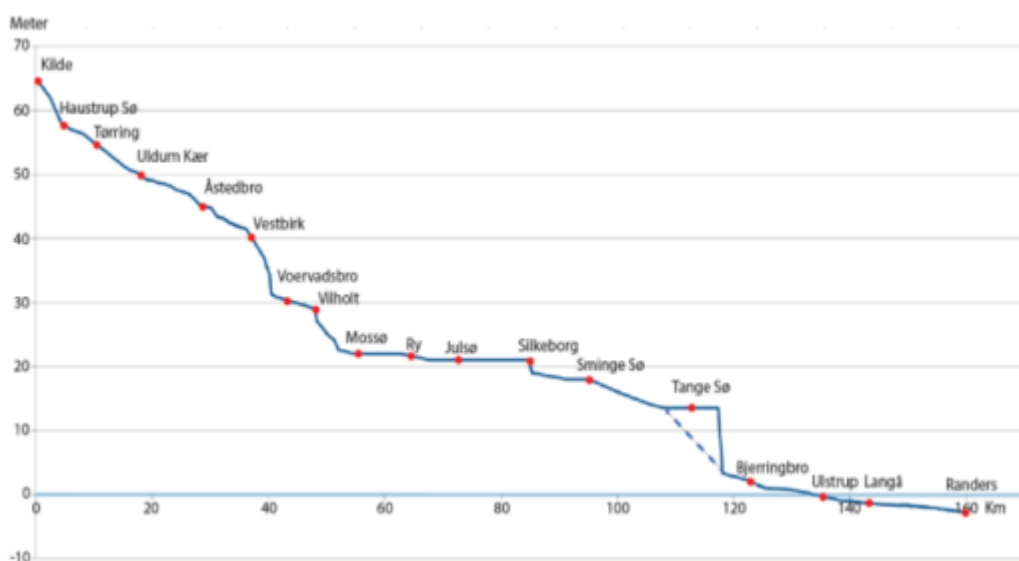
DSF vil rose at der i arbejdet med Helhedsplanen har været fokus på at skabe en samlet, helhedsorienteret forståelse af Gudenåen som system. Et vandsystem der er Danmarks længste å. Med et opland på 2.600 km<sup>2</sup> der svarer til 10 % af Jyllands areal eller et areal næsten på størrelse med Fyn.

Gudenåen har sit udspring ved Tinnets Krat få km syd for Nørre Snede og løber gennem landskabet 160 km nordpå mod Randers Fjord og videre ud i Kattegat. Vi vil rose Planen for at opdele i 4 delstrækninger, da der er stor variation i åens højdemæssige forløb i de syv kommuner, og sammen med de store indskudte søer og bygningsværker giver det en naturlig opdeling af Gudenåen i fire strækninger, som

helt eller delvist giver anledning til forskellige indfaldsvinkler afhængigt af, hvor på strækningen man er. De fire strækningsinddelinger er: Tinnets Krat til Mossø (Hedensted og Horsens kommuner) Mossø til Slusen i Silkeborg (Skanderborg og Silkeborg Kommuner)

Slusen i Silkeborg til Tangeværket (Silkeborg, Favrskov og Viborg kommuner) Tangeværket til udløb i Randers fjord (Viborg, Favrskov og Randers kommuner) Der har været fokus på at kortlægge udbredelsen af oversvømmelser og identificere de udfordringer som vandet skaber. Der er gennemført arbejder med fokus på at indsamle viden fra interessenter og aktører langs Gudenåen, eller med relation til Gudenåen. Dette har haft fokus på at identificere, hvordan oversvømmelserne opleves og hvilke udfordringer, som italesættes.

Det væsentlige er den kommende prioritering af indsatser langs vandløbet og valg af virkemidler. Som det fremgår af højdemodellen herunder er der betydelig forskel på faldforholdene og dermed også forskel i de gener som vandet medfører ned gennem systemet. DSF er bekymret for at det kan give anledning til en forskelligartet kommunal motivation, for at bidrage til Helhedsplanen samt i valg af løsninger, herunder valg af virkemidler.



*Billedtekst: Figuren viser Gudenåens vej fra udspringet ved Tinnets Krat ned til udløbet i Randers Fjord. De stejleste strækninger findes nærmest kilden, mellem Vestbirk og Mossø og skjult på bunden af den opstemmede Tange Sø. Ved Ulstrup, mere end 20 km fra Randers Fjord, når åens bund ned i niveau med havets overflade. Profilen er tegnet ud fra oplysninger om beliggenheden af åens bund og søernes overflader i forhold til højden over havet. Grafik: Stig Bachmann Nielsen, Naturplan.*

Det fremgår af materialet, at Helhedsplanen er udført i et samarbejde, hvor Gudenåkomitéen har været faglig og politisk arbejdsgruppe i forløbet.



DSF er enig i at det i det kommende arbejde er vigtigt, samt at aktører og interessenter inddrages i arbejdet med gode løsninger på vandhåndteringen. Vi anbefaler at inddrage Region Midtjylland og andre i udmøntning af Planen, og naturligvis i samarbejde med kommunerne, Gudenåkomiteen samt relevante interessenter.

### **DSF mener det er vigtigt at der inden implementering af Planen er enighed om:**

- Et fælles fagligt forståelsesgrundlag, inden der træffes politiske beslutninger
- Rammer respekteres i forhold til dansk lovgivning, herunder vandramme- og habitatdirektiverne
- Erkendelse af det er en bunden opgave at der skal være målopfyldelse i Gudenåen og de mange tilløb, der er omfattet af de statslige vandområdeplaner og tilstanden skal være opnået senest ved udgangen af 2027
- De nødvendige værktøjer er til rådighed for myndighederne: f.eks. multifunktionel jordfordeling, engangserstatninger, ekspropriationserstatninger for beboelser der ikke kan sikres mod vandet m.fl.
- Helhedsplanen rulles ud som en helhedsplan med lokale hensyn og ønsker
- Interessentinddragelse lokalt og regionalt

### **Fra Planen**

*Helhedsplanen skal skabe grundlag for nye initiativer og konkrete helhedsorienterede projekter. Kommunerne skal gennem planens tilblivelse samarbejde om at beskrive og forpligte sig til projekter, som har til formål at sikre afvanding, klima og miljø gennem helhedsorienterede løsninger. Helhedsplanen kan skabe grundlag for iværksættelse af nye initiativer og konkrete helhedsorienterede projekter, fx etablering af vandparkeringspladser, forbedring af afvandingsforhold og initiativer til forbedring af naturindholdet.*

*Det er målet at få beskrevet og værdisat de konsekvenser, der følger af høj vandstand i givne situationer på forskellige strækninger. Berørte lodsejere og andre interessenter forelægges de muligheder, som helhedsplanen peger på som realistiske og omkostningseffektive løsninger til at imødegå eller begrænse følgerne af fremtidige oversvømmelser.*

*I helhedsplanen skal det også være muligt for den enkelte kommune at angive indsatser af lokal betydning, som samtidigt ikke har betydende konsekvenser for nabokommuner, hvilket er i tråd med den tiltrådte vision for Gudenåen.*

*Projektet skal således udgøre en samlet plan for hele strækningen af Gudenåen med hensyn til at kunne overvåge og forudsige udviklingen i vandstand samt forebygge og afhjælpe eller acceptere følgerne af fremtidige oversvømmelser.*

DSF bakker fuldt op om ovenstående målsætninger

### **Projektafgrænsning**

*Det geografiske omfang for projektet skal besluttes med udgangspunkt i Gudenåens hovedløb og de vandløbsnære arealer, der oversvømmes. Projektgrænsen fastlægges af de 7 kommuner med udgangspunkt i beskyttelse af ådalen. Afgrænsningen identificeres nærmere ved hjælp af oversvømmelseskort og risikokort fra vandløbsmodel for Gudenåen. Indsatsområdet udgøres af hele oplandet til Gudenåen, da vandhåndtering længere ude i sidegrenene kan have betydning for vandet i selve ådalen.*

Dette finder vi helt oplagt og en god tilgang.

### **Er der en risiko for en konkurrence imellem de mange hensyn i Helhedplanen?**

Gudenåen fremtræder som et stort og mægtigt vandsystem, med en vandløbsnatur og kulturhistorie af national betydning.

Vandløbet er omgivet af menneskelige frembringelser i form af byggeri, infrastruktur og opdyrkede jorde, kort sagt kultur. Samtidig har vi en bunden opgave for opnåelse af en naturtilstand, som er rammesat af EUs Naturdirektiver.

Klimaændringer vil i fremtiden byde på generelt mere og pludseligt faldende nedbør, som nogle forventer at åen bringer væk i en fart uden skade på kultur. Hvordan skal der prioriteres mellem disse faktorer? Klimaændringerne er på kort sigt en betingelse, som vi ikke kan ændre på. Hvis vi insisterer på at fastholde de kulturelle frembringelser uforandret, er det så natur- og miljøkvaliteten, der må lide. Ellers må vi være villige til at opgive dyrkning af afbrændte lavbundslande, fjerne udsatte bygninger samt beskytte det, der ikke kan fjernes.

Det er klart, at mange mennesker derved kan komme uforskyldt i klemme økonomisk, og at samfundet må kompensere dem herfor.

For at forstå de problemer, der kan opstå ved Gudenåens bredder, kan det være hensigtsmæssigt at se på, hvilke indgreb man i tidens løb har foretaget. Nogle af dem har bevirket en hurtigere vandtransport, andre en forsinkelse. Det kan derfor skifte fra sted til sted, hvad resultatet er og hvilket virkemiddel der skal tages i anvendelse.

Gudenåen er i tidens løb reguleret, det vil i praksis sige, at man har rettet åen ud ved at føre den udenom slyngninger. Det har forkortet dens løb og givet hurtigere vandafledning fra visse områder. I de sidste 100 år har man skåret grøde, dvs. en eller flere gange om året skåret vandplanter i åen ved at sejle mod strømmen med en kniv eller klippet.

Hensigten har været at forøge vandføringsevnen eller at sænke vandstanden. Grødeskæringen fjerner skjul og opholdssteder for fisk og vandinsekter, hvilket

medfører forøgede dødeligheder, og har også resulteret i at der med tiden er sket og sker en forskydning i vandplantearterne. Eksempelvis bliver den meget lidt opstuvende vandranunkel i stort omfang erstattet af den meget opstuvende art pindsvineknop.

Helhedsplanen beskriver dog meget fint at grødeskæringen virker i en kortere periode og kan ikke sikre mod oversvømmelser langs Gudenåen.

Dræning af tilstødende enge for at muliggøre korndyrkning i stedet for høslæt har ført nedbør hurtigere fra landbrugsjorden ud i åen. Desværre har dræning også tilført ilt til drænet tørvejord med det resultat, at tørvelagene er blevet omsat og sunket sammen. Mange tilstødende enge er af den årsag sunket op mod en meter på 100 år og er blevet vandlidende.

Der har i tidens løb været placeret dæmninger i Gudenåen for at udnytte vandkraften. Flere er blevet fjernet (Vilholt og Klostermølle) eller omgåede, men endnu eksisterer Hammer, Vestbirk og Tange. Opstrøms disse ligger nogle af de stræk med de største fald. Disse hurtigt transporterende stræk er omskabt til langsomt løbende opstuvningszoner.

Med henblik på at forbedre sejladsmulighederne er lavvandede stryg blevet opgravet og store sten fjernet. Det har fremmet vandtransporten på bekostning af gydemuligheder for fisk og livsbetingelser for vandinsekter, dvs. at miljøkvaliteten er forringet. Man har ved at gennemføre disse historiske tiltag opnået, hvad man har regnet for lokale fordele, men samlet set har man nu et vandsystem ude af naturlig balance.

Nogle af tingene er på kort sigt uoprettelige, men andre kan med fordel føres tilbage som et virkemiddel til at opnå et mere velfungerende og selvregulerende system.

### **Afsluttende bemærkninger og konklusion**

Det er Danmarks Sportsfiskerforbunds samlede vurdering af Helhedsplanen, at den leverer et solidt fagligt vidensgrundlag, herunder en række virkemidler, til at træffe beslutninger om fremtidens indsatser på. Som tidligere nævnt, er det altafgørende med et fælles fagligt forståelsesgrundlag blandt alle aktører, inden der træffes politiske beslutninger om udmyntning og implementering af Helhedsplanen.

Danmarks Sportsfiskerforbund anderkender det omfattende modelarbejder der er foretaget i hele oplandet. Det vil være optimalt, hvis de oplistede virkemidler også i meget stort omfang også tages i anvendelse her, med det formål at minimere udfordringerne i alle de større og mindre vandløb, og tilhørende lavbundsarealer til Gudenåens hovedløb.

Vandhåndtering i de mange tilløb, har ikke været en del af projektet, men kan formentlig med det udviklede modelarbejde relativt let inddrages i planer for også

disse mindre oplande og vandløb. Som Bent Lauge Madsen klogt siger: Alle tilløb er leverandører af vand, mens hovedløbet er transportøren af de store vandmasser.

Danmarks Sportsfiskerforbudn anbefaler derfor beslutningstagerne, at Helhedsplanen for Gudenåens hovedløb følges op af tilsvarende vurderinger for oplandets større og mindre vandløb, der løber i hovedløbet.

Multifunktionel jordfordeling, vådområder og lavbundsarealer har mange positive synergieffekter som kan indeholdes på samme areal. Vi kan få skabt en naturlig hydrologi, hvis åsengen bringes tilbage til Gudenåen, vi kan skabe ny natur, tilbageholde og omsætte næringsstoffer og reducere klimagasudledningen, når lavbundsog vandløbsnære arealer vådgøres. Sidst men ikke mindst kan det sikre Gudenåen plads og en fri bevægelighed og en mere naturlig og stabil tilstand – et vandløb i bedre og mere naturlig balance.

Foruden en række overordnede virkemidler redegør Helhedsplanen for at en række ejendomme, huse og infrastrukturer, der risikerer oversvømmelser. Mange kan sikres ved lokale tiltag som diger, terrænhævninger, sluse/pumper eller lignende, der kan sikre mod oversvømmelser efter det ønskede beskyttelsesniveau. Vi bliver dog nødt til at acceptere, at der er boliger som ikke kan opnå et acceptabelt beskyttelsesniveau. Derfor er det nødvendigt at der afsættes en pulje til erstatninger til ejerne af disse.

Adgang til naturen kan sikres ved anlæggelse af stier eller forhøjelse af eksisterende – det er tiltag der skal arbejdes med lokalt.

Afslutningsvis finder vi at Helhedsplanen burde have indeholdt en vurdering af hvad en tømning af Tange Sø vil bringe af muligheder i vandhåndteringen. Ville en tømning frilægge en ådal, der vil kunne tilbageholde vand i en periode, der kunne sikre nedstrømsliggende byområder og vigtig infrastruktur?

Denne vurdering kan selvfølgelig stadig nå at blive indarbejdet i Helhedsplan for Gudenåen.

Venlig hilsen

Lars Brinch Thygesen  
Natur- og Miljøkonsulent

Indsendt af: Lars Brinch Thygesen  
Dato: 14.09.21

## **Høringssvar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

### **Danmarks Naturfredningsforenings høringssvar til Helhedsplan for Gudenåen**

Danmarks Naturfredningsforening (DN) og dens afdelinger langs Gudenåen takker hermed for muligheden for at afgive høringssvar til Helhedsplan for Gudenåen.

#### **Hvorfor en samlet Helhedsplan?**

Som beskrevet i Helhedsplanen for Gudenåen kan man ikke diskutere med vand, og man kan heller ikke diskutere med klimaforandringer. Det er indiskutabelt at vi går en vådere fremtid i møde. Det betyder generelt en stigende grundvandsstand og ikke mindst større og hyppigere skybrudshændelser i sommerperioden. Samtidigt kan også forventes mere langvarige tørkeperioder i sommerhalvåret.

Rekordstore regnmængder har de senere år ført til oversvømmelser langs dele af Gudenåen såvel i vinter- som sommer-perioder. Det er imidlertid ikke et nyt fænomen, men en problematik man tydeligvis også var klar over allerede ved vedtagelsen af det nugældende regulativ fra 2001 for Gudenåen fra Silkeborg til Randers, hvor det af redegørelsen fremgår:

#### *” 6.1 Afstrømning*

*Bestemmelserne i dette regulativ sikrer ikke mod oversvømmelser, men indebærer at oversvømmelser ikke forøges i forhold til tidligere regulativ.*

*Vandføringsevnen for Gudenåen er ringe; vandspejlsberegninger for opmålingen i 1997 viser, at risikoen for oversvømmelse er stor, men at vandføringsevnen med få undtagelser er bedre, end den var efter opmålingerne i 1921-22.*

*Beregningerne viser, at oversvømmelse af vandløbsnære arealer allerede vil ske ved almindelige nedbørssituationer, og at større dele af de tilgrænsende arealer vil blive oversvømmet ved medianmaksimum, der over en længere årrække i gennemsnit vil forekomme hvert andet år.*

*På strækningen fra Silkeborg til Tange Sø vil ca. 20% af venstre brink og ca. 30% af højre brink blive udsat for oversvømmelse hvert år. Dette afspejles af de vandløbsnære arealer, der er præget af planter, som er tolerante over for periodiske oversvømmelser.*

*Fra Tangeværket til Randers vil store dele af de vandløbsnære arealer blive udsat for periodisk oversvømmelse.*

*I forhold til det tidligere regulativ sikres der fremover som minimum samme vandafledningsevne.”*

Det har således været en velerhvervet og kendt viden, at der langs Gudenåen hersker forhold, der betinger jævnlige oversvømmelser – men en viden, som mange lodsejere i dag tilsyneladende har glemt. Eller ikke længere vil acceptere, hvis man bedømmer ud fra de mange heftige reaktioner, som vi de senest år har set især på strækningen fra Silkeborg og nedstrøms, hvor det hyppigt anses for et offentligt anliggende at beskytte lavtliggende arealer og boliger mod oversvømmelser.

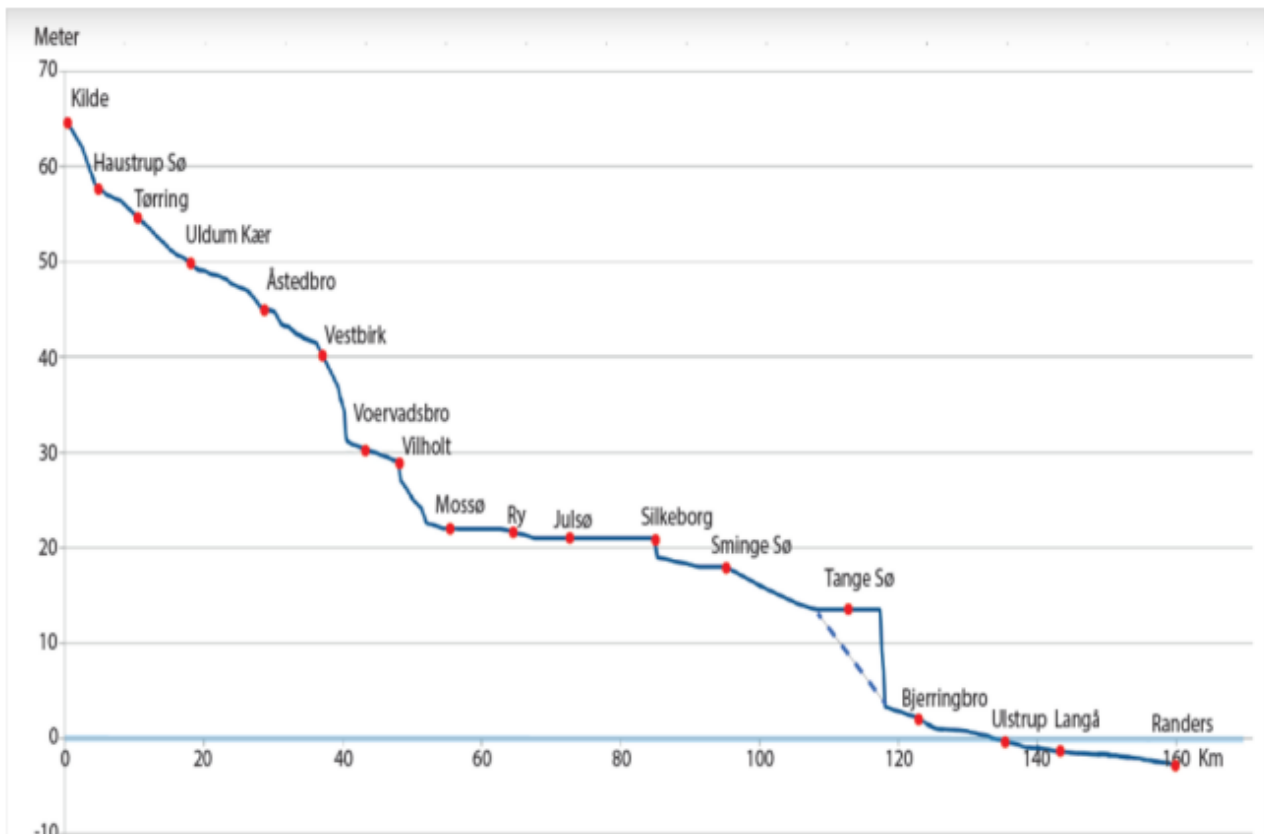
Men de klimabetingede udsigter skal bestemt ikke underkendes og var da også en af de væsentligste årsager til at Ekspertudvalget til ændret vandløbsforvaltning i 2017 bl.a. anbefalede at tænke forvaltning af hele vandløbssystemer ind i en Helhedsplanlægning. En anbefaling som DN sammen med Landbrug og Fødevarer prompte tilsluttede sig - med den tilføjelse at planen skulle følges af en handlepligt for vandløbsmyndighederne (kommunerne), så man kunne undgå langvarige forsinkelser og at det blev til skuffeplaner.

DN og dens Gudenå-afdelinger støtter derfor helhjertet initiativet om en Helhedsplan for Gudenåen.

Målet med helhedsplanen er som beskrevet at planlægge håndtering af vandet for at imødegå konsekvenserne af både mere vand og højere vandstand. Til det formål er kortlagt omfanget af gener (berørt ejendom især) og der anvises løsningsmuligheder baseret på grundigt modelarbejde.

Det fremgår klart af nedenstående figur over Gudenåens faldforhold fra udspring til udløb, at der er stor forskel på udfordringerne på forskellige strækninger af Gudenåen – jo større fald des mindre oversvømmelses risiko for nærliggende arealer er det generelle billede.

Derfor er det klart at de indsatser der skal anvendes på de enkelte delstrækninger ikke er de samme - hverken af type eller omfang. Det håndterer helhedsplanen fint ved at opdele Gudenåen i 4 delstrækninger hver med deres udfordringer og hvert deres sæt af anbefalinger til løsning.



De 4 delstrækninger er

- Tinnet Krat til Mossø i Hedensted og Horsens kommuner
- Mossø til slusen i Silkeborg i Skanderborg og Silkeborg kommuner
- Slusen i Silkeborg til Tangeværket i Silkeborg, Favrskov og Viborg kommuner
- Tangeværket til udløb i Randers Fjord i Viborg, Favrskov og Randers kommuner

Indenfor hvert delområde udruller helhedsplanen de mest effektive og realistiske virkemidler – både overordnede og lokale - til at imødegå fremtidens risiko for oversvømmelser på en måde der både respekterer vores naturmæssige forpligtelser og ser på omkostningerne herved.

Vurderingerne af de overordnede virkemidler viser, at hverken søerne i åens hovedløb, eller anvendelse af lavninger i hele åens opland kan anvendes til generelt at undgå oversvømmelserne i hele åen. Tilbageholdelse af vand kan i de største søer ses som en mulighed som virkemiddel lokalt.

Generel øgning af grødeskæringen vurderes hverken at være virkningsfuld eller at være realistisk som følge af konsekvenserne på miljøforholdene, og generel uddybning vil både være anlægsmæssigt, økonomisk og konsekvensmæssigt udelukket.

I planen vurderes at det i hele oplandet kan være aktuelt at foreslå anvendelse af multifunktionel jordfordeling, lavbundsordninger og vådområdeprojekter, så

skadesomkostningerne reduceres i takt med at områdernes anvendelse gøres mindre sårbar for oversvømmelser.

For Gudenåens hovedløb vurderes sådan forsinkelse og parkering af vand i det samlede opland imidlertid ikke tilstrækkeligt som virkemiddel til løsning af udfordringen med oversvømmelser i hovedløbets vandløbsnære arealer.

På baggrund af de omfattende modelarbejder i hele oplandet finder DN at det er en særdeles vigtig konklusion, men den udelukker på ingen måde at disse virkemidler tages i omfattende anvendelse med henblik på at minimere udfordringerne i alle de mindre vandløb – og tilhørende lavbundsarealer - til Gudenåens hovedløb.

Håndteringen af alle tilløbene har ikke været en del af projektet, men kan formentlig med det udviklede modelarbejde relativt let inddrages i planer for også disse mindre oplande og vandløb.

DN anbefaler derfor, at helhedsplanen for Gudenåens hovedløb følges op af tilsvarende vurderinger af forsinkelsespotentialerne for oplandets mindre vandløb.

Multifunktionel jordfordeling og etablering af vådområder og lavbundsarealer har jo nemlig – udover at de tilpasser Gudenådalen til et vådere klima ved at fjerne de økonomiske interesser på de oversvømmede arealer – så mange positive synergieffekter i form af sikring af kulturarv i jorden, skabelse af mere naturlig hydrologi og ny natur og bidrage til forbedret vandmiljø ved næringsstoff tilbageholdelse og vandløbenes fri bevægelse samt reduktion af klimagasudledningen.

Udover disse overordnede virkemidler peger helhedsplanen entydigt på, at det relativt begrænsede antal ejendomme, huse og infrastrukturer, der risikerer oversvømmelser, bedst og mest omkostningseffektivt sikres gennem lokale tiltag såsom diger, terrænhævninger, sluse/pumper eller lignende, som kan sikre mod oversvømmelser efter det ønskede beskyttelsesniveau. Adgang til naturen kan tilsvarende sikres ved lokale tiltag som tilpassede anlæg af stier, boardwalks mv.

Grødeskæring er det oftest omtalte indgreb i de lokale debatter. Vurderingen er helt entydigt i Helhedsplanen at grønnskæring alene er et virkemiddel til kortvarigt at imødegå højere vandstande på grund af grønsvækst om sommeren, men ikke til at sikre mod oversvømmelser resten af året, hvor vintervandstandene stadig er de mest markante. Skæring virker kun, når det er grønne, der er årsag til høj vandstand. Hyppigere grønnskæring har desuden negativ indflydelse på åens miljøforhold og vil derfor være udelukket af miljøhensynene.

Det er DNs samlede vurdering af helhedsplanen, at den leverer et solidt fagligt videns- og vurderings-grundlag at beslutte fremtidens indsatser på og at den er befriende rensset for populistiske løsninger uden faglige belæg.



DN finder afslutningsvis grund til at pointere, at med vandområdeplan 3 skal alle nødvendige indsatser for opnåelse af god økologisk tilstand i vores vandløb være besluttet og iværksat - også selvom selve målsætningen ikke nås i 2027 pga naturgivne forhold. Det er samtidigt klart, at reviderede vandløbsregulativer nødvendigvis må være en væsentlig del af indsatsen eftersom de gældende regulativer oftest vil være i direkte modstrid med opnåelse af målsætningen pga for omfattende grødeskæringsbestemmelser. Da regulativindhold samtidigt er et væsentligt element i den kommende helhedsplan skal planens udfoldelse ses i vandområdeplanens stramme tidsperspektiv. Derfor er en Helhedsplan et godt redskab, hvis det følges af handlepligt for kommunerne og en effektiv blanding af frivillighed med forpligtende bagkant.

Til de foreslåede indsatser på de 4 delstrækninger af Gudenåen har DN og dens Gudenå-afdelinger følgende mere detaljerede bemærkninger:

Med venlig hilsen  
Henning Mørk Jørgensen  
Havbiolog i DN

Indsendt af: henning mørk jørgensen  
Dato: 14.09.21

## **Høringssvar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

Flere fokus områder i helhedsplanen er velkendte. Det er tilbagevendende problemstillinger, som har været diskuteret flere gange og over mange år, uden at egentlige operative indgreb er foretaget.

Helhedsplanen gør også opmærksom på forskellige bånd, som forhindrer hurtige og effektive løsninger.

Det er miljølovgivning, EU-forpligtigelser, vandramme- og habitatdirektiver. De økonomiske rammer, som slet ikke er adresseret eller undersøgt tilstrækkeligt endnu. Økonomien og miljøet er væsentlige faktorer, når der skal prioriteres. Eksperter, lægfolk og politikere ser forskelligt på løsningsmodellerne og det hindrer effektive handlinger.

I sidste ende er det Danmarks eller EU's skatteborgere der kommer til at betale prisen.

Kommunerne har allerede brugt mange millioner kroner på at hæve veje og stier.

Mange lodsejere har desuden finansieret påfyldning af jord for flere millioner.

Pengene vil på længere sigt, være bedre brugt på en løsning, som sænker vandstanden i Gudenåen i stedet for stadig at hæve arealer på veje og stier, år efter år.

For at opnå en løsning og eksekvering af problemet med den forhøjede vandstand, må vi både se på det der kan sættes i værk her og nu, og iværksættelser på den mere langsigtede bane.

Her og nu:

- Grødeskærring som vi har gode erfaringer med viser hurtigt resultat. For længerevarende effekt bør rødderne også fjernes.
- Oprensning af Gudenåen på udvalgte strækninger, hvor gennemstrømningen er svag. Der findes allerede en kortlægning som viser, hvor problemerne er størst. Metoden med oprensning er jo brugt og velkendt fra før i tiden. Den er lavpraktisk og virkningsfuld.
- Der bør straks ansøges og hentes dispensation hos de relevante myndigheder, så arbejdet kan sættes i værk.
- Alt tilførring af kvælstof, fra landbrug og øvrige lodsejere ned mod åen skal straks ophøre. Dette vil medvirke til at hindre den uhæmmede vækst af grøde.

De langsigtede løsninger er mange og skal understøtte hinanden:

- Jordfordeling og etablering af vådområder og lavbundsarealer.
- Køb eller ekspropriation af jord til oversvømmelse?.
- Flere forsinkelsesbassiner.

- Plantning af træer og buske, som kan tåle det våde miljø, vil skygge og give mindre vækst af grøde.
- Pumpe systemer.
- Diger kan måske nogle steder være en løsning, men flytter ofte problemet andre steder hen.
- Nye muligheder for det separerede regnvand, så det hele ikke ledes til Gudenåen, men også andre steder hen.

Det vil give tryghed for mennesker omkring åen, hvis der indføres faste højdekoter og et beredskab for afhjælpning ved overskridelse.

Indsendt af: Niels Ulrik Mengers

Dato: 14.09.21

## **Høringsvar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

Indsigelse og kommentarer til Helhedsplanen for Gudenåen.

Grundejerforeningen Sølyst bestående af primært beboere på Sølystvej og Engsvinget har følgende kommentarer til den forelagte Helhedsplan.

Vi tager kraftigt afstand til det fremlagte forslag til en sluse og et pumpesystem ved Viborgbroen.

Vi kan simpelthen ikke forestille os, at der kan opnås tilladelse til et opføre et sådant anlæg og finder det formålsløst at arbejde videre med dette.

Endvidere vil det være stik imod EU`s vandregulativ om fjernelse af alle hindringer for vandets frie bevægelighed.

Det af WSP (tidligere Orbicon) udarbejdede forslag om slusebyggeri er en ide fostret ved et skrivebord og vil stille hele sø- og å-området vest for Viborgbroen meget ringere end i dag, da det vil forhindre den frie trafik på vandet fra såvel Silkeborg langsøes midterbassin, det vestlige bassin, Lysåen og Ørnsø.

Vi tror simpelthen ikke på, at der i forbindelse med en fornyelse af den eksisterende bro kan findes økonomi til en sluse med tilhørende slusekammer for gennemslusning af kajaker, kanoer og motorbåde.

Vi vil i stedet for opfordre de berørte kommuner til at finde fælles fodslag for vedligeholdelse af å-løbet, det være sig i form af oprensning og differentieret grødeskæring efter behov. Det er en vel afprøvet metode, som i årevis har været med til at sikre åens evne til afvanding af området.

Det virker ikke med fastlagte terminer for grødeskæring, da dette ikke tager hensyn til klimaets omskiftelighed. Vi ønsker at der i stedet fastlægges en kote for vandspejlet, og således forstået, at når denne overskrides kan man umiddelbart gå i gang med at afhjælpe problemet.

Man skal således ikke afvente et tungt arbejdende embedsværks stillingtagen til dette.

Efter at have deltaget i det af Midtjyllands avis arrangerede møde med spidskandidaterne til det kommende byrådsvalg, svinder tiltroen til at der sker noget

indenfor overskuelig fremtid.

Der er ikke sket noget de sidste 15 år, og da flere af de fremmødte kandidater gav udtryk for at der skal forventes minimum 10 år før en given vedtaget helhedsplan er ført ud i livet, er vi af den opfattelse, at kommunerne ikke magter deres opgave som vandløbsmyndighed.

Vi står med et problem, der skal løses på landsplan.

På grundejerforeningen Sølyst vegne

Erik Anders Jensen

Indsendt af: Erik Anders Jensen

Dato: 14.09.21

Høringsvar 22

### **Høringsvar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

Til rette vedkommende.

Det er fuldstændig tåbeligt at lave en oprensning af Remstrup å fra slusen i Silkeborg og opstrøms. 2020 viste jo at åen og slusen kunne levere 50m<sup>3</sup> pr sek.

I stedet skulle de gamle flodmål revideres således at der et øvre og nedre flodmål der kunne være med til at forbedre muligheden for vandgennemstrømning og få skrevet det nuværende flodmål fra 1863 som i sin tid var tænkt for at kunne holde hjeleflåden ud af flydende, ud af alle regulativer.

Indsendt af: Poul Erik Nannsen

Dato: 14.09.21

## **Hørings svar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

I helhedsplanen er der udelukkende fokuseret på at begrænse oversvømmelserne og følgerne deraf. Der er helt udeladt at behandle sagens kerne, som er Gudenåens vandføringsevne. Regulativet for strækningen mellem Silkeborg og Kongensbro skal vedligeholdes ved grødeskæring og/eller oprensning. Bemærk dette er Silkeborg Kommune forpligtet til via lovgivningen på området.

En helhedsplan bør derfor langt mere konsekvent omhandle vandføringsevnen, og hvorledes denne vedligeholdes og opretholdes.

Derfor giver det ikke mening at tale om f.eks. vandparkering, da det har vist sig være helt uden potentiale. Det samme gør sig gældende for en sluse ved Viborgbroen, og ændring af slusen i Silkeborg. Det er korrekt, at man begge steder kan forbedre forholdene opstrøms, men glemmer at det er ensbetydende med, at der nedstrøms vil ske en tilsvarende forringelse, hvis vandføringsevnen ikke samtidigt forbedres for løbet mellem Silkeborg og Kongensbro.

Brug derfor pengene på at vedligeholde åen bedre, så vil initiativer som slusen ved Viborgbroen være unødvendige. Når man ser på Gudenåens opland, som er på størrelse med Fyn, er det tankevækkende at den eneste vedligeholdelse som sker automatisk, er en årlig grødeskæring (strækningen mellem Silkeborg og Kongensbro). De sidste 13 år har vist, at dette ikke er tilstrækkeligt, derfor skal der kigges på en bedre vedligeholdelse i stedet for at bygge diger og sluser.

En del af løsningerne som har været nævnt er diger, men forstiller man sig, at der bliver bygget diger på 2-3 meter i højden på hver side af Gudenåen fra Silkeborg til Kongensbro (med pumpestationer på bagsiden) vil man muligvis undgå oversvømmelser, men løsningen vil blot betyde, at man nu har et kunstigt anlagt forløb, som løber "ovenpå" den gamle Gudenå, i stedet kan man ligeså godt grave åen 2-3 meter dybere i et løb på f.eks. 7-10 meter i bredden, herved skånes alt natur over vandet langs Gudenåen.

Derved vil grundvandspejlet også blive lavere for områderne i umiddelbar nærhed af åen. Hvilket igen vil gøre landbrugsjorden brugbar igen.

Det er givet, at denne opgravning vil påvirke grøden negativt i en periode, hvorfor man nødvendigvis må samarbejde med EU om en løsning. Habitatet anser jeg for at være i en væsentlig bedre tilstand end ved udpegningen, hvorfor der bør kunne opnås en vis fornuft i at skabe en problemfri afvanding af hele Gudenåens opland (på størrelse med Fyn). Herved vil der kunne vokse grøde i den resterende del af å-løbet,

som arealmæssigt stadigvæk væsentlig overskrider arealet med den grøde, som var tilstede ved habitatets udpegning. Altså vil der ikke ske en tilbagegang i naturtyperne i forhold til udpegningsstidspunktet.

Denne tilgang med vedligeholdelse, vil også tilgodese de 2 højt prioriterede naturtyper, hvor surt overdrev er det ene. Bemærk dette er beviseligt prioriteret højere end grøden i åen. For nuværende har man valgt helt at glemme denne prioriteret naturtype, som faktisk også indeholder interessant liv.

Konklusionen må være:

Glem alt om at lave en masse dyre lappeløsninger, som alligevel kun kommer til at virke i begrænset omfang. Tag i stedet fat i kerne til problemet, som er vandføringsevnen, og forbedre denne, da de omtalte løsninger i helhedsplanen alligevel ikke vil virke ved en dårligere og dårligere vandføringsevnen.

Indsendt af: Brian Flink Pedersen

Dato: 14.09.21



## **Høringssvar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

### **Høringssvar til Helhedsplanen for Gudenåen**

I helhedsplanen beskrives konsekvenserne af de lokale ændringer i økosystemet i Gudenåen, som skyldes den invasive vandremuslings indmarch i åen og deraf afledte effekt på Gudenåens vandafledningsevne i sommerhalvåret. Den nedsatte vandafledning har det seneste årti ført til hyppige sommeroversvømmelser af naturarealerne ned til Gudenåen.

Vi ejer og forpagter jordlodder ned til Gudenåen ved Resenbro og sørger for afgræsning af arealerne små 2 km langs Gudenåen. Arealerne dækker dele af Natura 2000 habitatområdet langs Gudenåen og §3 beskyttede naturtyper som eng og overdrev.

Afgræsningen er fundamental vigtig for disse naturtyper, da afgræsningen holder arealerne lysåbne og hindrer vækst af bl.a. rørskov og pilekrat. Afgræsningen skaber grundlag for et rigt økosystem for både de højspecialiserede planter og insekter, som definerer enge og overdrev. Der er allerede talrige eksempler langs med Gudenåen fra Silkeborg og til Kongensbro på, hvordan naturen ændrer sig fra afgræssede enge og til tilgroning af rørskov og pilekrat. Tiltagende oversvømmelser i sommerhalvåret kan medføre at den tilbageværende afgræsning ned til Gudenåen forsvinder, med der til hørende forringet biodiversitet.

Gentagende oversvømmelser i sommerhalvåret og et permanent hævet vandspejl besværliggør mulighederne for afgræsning af disse arealer både rent praktisk samt økonomisk. Arealerne bliver med tiden mere og mere uvejsomme, svære at indhegne og kan i dele af sommerhalvåret ikke afgræsses pga. oversvømmelser, hvorfor dyrene må flyttes til andre arealer eller på stald. Økonomisk set kan afgræsningen kun lade sig gøre med hjælp fra støtteordninger til hegning og afgræsning, men oversvømmelserne gør det sværere at overholde betingelserne for disse ordninger.

Vi frygter at sommeroversvømmelserne vil bremse plejen af de beskyttede naturtyper i fremtiden pga. praktiske og økonomiske overvejelser. Naturplejen er arbejdskrævende og drives af lyst og kan i sidste ende ikke lade sig gøre uden økonomisk støtte.

Uden naturplejen vil disse beskyttede naturtyper forsvinde og være stort set umulige at genskabe i fremtiden.

Vi håber derfor, at man finder en løsning på de gentagende oversvømmelser i sommerhalvåret og det permanent hævede vandspejl i Gudenåen forårsaget af vandremuslingens indvirken på vandmiljøet.

Med venlig hilsen

Jesper Hansen

Karin Vestergaard og Kristoffer Pors Jakobsen

Indsendt af: Kristoffer Pors Jakobsen

Dato: 14.09.21

## **Hørings svar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

Til Silkeborg Kommune,

I Helhedsplanen, Dokumentet "Virkemidler Grødeskæring", henvises til videnskabelige undersøgelser. Men der er ingen reference til disse videnskabelige undersøgelser. Hvis man bruger videnskaben som dokumentation for en påstand burde der være en reference til denne videnskab så man kan krydstjekke, i dette tilfælde feks.:

-er de nævnte "videnskabelige undersøgelser" repræsentative for forholdene i Gudnåen?

-kan den nævnte "videnskab" sidestilles med mæden man skal/kan skære grøden på i Gudnåen?

-hvordan er der blevet målt i de "videnskabelige" undersøgelser?

-beror undersøgelserne på at man ikke skærer hele åen men kun et spor?

-osv., osv.

At man så også bruger disse undersøgelser som hovedargument mod grødeskæring gør ikke dette forhold mindre kritisk.

Helhedsplanen er ikke i overensstemmelse med virkeligheden, den nævner løsninger der ikke er let omsættelige og ikke kan løse problemet nu hvor der er brug for det. Det er ikke godt nok.

Det vil være dejligt hvis der kan blive enighed mellem Gudenå Kommunerne. Men dette er næppe realistisk på kort sigt, og vi har brug for en løsning nu!

Der er mere grøde i åen end tidligere hvilket har medført at vandet er steget. Så enkelt er det. Klimaforandringerne vil ydermere medføre en stigende nedbørsmængde der kommer på kort tid. Vi skal derfor intensivere vedligehold af åen så vandet kan ledes væk. Her skal regulativer og direktiver ikke stå i vejen, men støtte!!!

Det virker som om at embedsværket i dette tilfælde skaber deres eget job og dermed berettigelse. Der skal handles i kommunen, og der skal tages ansvar. Det er virkelig en falliterklæring at man gemmer sig bag direktiver & regler og holder skatteyderne som har investeret i herlighedsværdier som gidsler.

Der skal vises noget Kvindegejst & Mandsmod!

Vi havde store forhåbninger til Helhedsplanen, men sikke en skuffelse. Tänk engang at man kan spille så meget tid og så mange ressourcer, for slet ikke at tale om borgenes penge, på så lidt. Og vi skal nok til den samme snak igen til vinter, og næste

sommer, og næste vinter, og næste sommer, osv.  
Sørgeligt!

Mvh

Tom Beck

Indsendt af: Tom Beck

Dato: 14.09.21

Høringssvar 26

## **Høringssvar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

Kære Silkeborg kommune.

Nedenstående følger Danmarks Naturfredningsforening Hedensteds høringssvar til helhedsplanen for Gudenåen, idet vi for yderligere henviser til Henning M. Jørgensens (DNs sekretariat) høringssvar.

Uldum Kær er beliggende i Hedensted kommune, og er et Natura2000 beskyttet område. Der er nogle konflikter i denne beskyttelse og dermed muligheden for at forsinke vandets afstrømning, men de bør løses.

Da området består overvejende af tørve forekomster, sætter området sig fortløbende, hvilket opleves som "stigende vandstande" på alle tider af året. Dette kan man ikke kæmpe imod, men må acceptere som et vilkår.

De mange fortidsminder der henligger i tørven vil således være godt bevaret for eftertiden, når højere vandstande bliver oftere forekommende.

Med venlig hilsen  
Jan Tidemand, formand for bestyrelsen.

Indsendt af: Jan Tidemand

Dato: 14.09.21

Høringssvar 27

## **Høringssvar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

Til Randers og Favrskov Kommuner.  
september 2021

Løvskaal den 15.

Indsendt via Silkeborg Kommunes selvbetjening

### **HØRINGSSVAR TIL HELHEDSPLAN FOR GUDENÅ**

Nørreålav har interesse i den nedre del af Gudenå fra Langå til Randers, idet Nørreå, der har udløb her, er påvirket af Gudenå på denne strækning. Vi har deltaget i workshop 4 der behandlede strækningen fra Tange til Randers.

Indledningsvis skal vi minde om at Vandløbsloven § 27 siger: Vandløb skal vedligeholdes således, at det enkelte vandløbs skikkelse eller vandføringsevne ikke ændres, medmindre andet er fastsat i regulativet, jf. [§ 12, stk. 4](#), eller i afgørelse efter [§ 36 a, stk. 1](#).

Det betyder at planerne om at lade nye regulativer tage udgangspunkt i Gudenåens nuværende tilstand ikke er mulig. Nye regulativer skal sikre at vandføringsevnen, der var tilrettelagt iht. opmålinger i 1921 og efterfølgende opmålinger, skal opretholdes. Regulativer udelukkende baseret på opmålinger i 2020 vil ikke være lovmedholdelige. Vi gør derfor indsigelse mod det forslag.

Specifikt nævnes i helhedsplanen "grødeøerne" fra udløbet af Nørreå til Randers fjord, påvirker vandføringen i begrænset omfang. Ved at studere 1921- og senere opmålinger på strækningen fandtes disse "grødeøer" ikke. De er hovedsagelig opstået efter bygningen af motorvej E45 gennem Gudeådal, og etablering af vådområder.

Det afgørende er at vandføringsevnen ikke må være dårligere nu, end oprindeligt tilrettelagt ved reguleringen i 1920'erne. Det er anført at opmålingerne ikke var nøjagtige i 1921. Det er ikke korrekt, og tjener kun til at sløre fortidens vandføringsevne i vandløbet. I helhedsplanen henvises til opmålinger i 2015 og 2020. Det er ikke relevant kun at nævne så korte tidsinterval, der skal refereres tilbage til 1921.

En "fredning" af "grødeøerne" kan derfor ikke finde sted.

Etablering af vådområder i Væth enge og Krstrup enge, udført af Åge V. Jenses fond, ved digegennembrud, har betydet store mængder af sand og organisk materiale har aflejret sig ved de etablerede ind/udløb fra engene, og ved "grødeøerne". Randers

kommune har ikke overholdt sin forpligtelse til at oprense åens løb. Vandføringsevnen er således nedsat til gene for Nørreåens afvanding. Det er derfor nødvendigt at Randers Kommune genetablerer vandføringsevne helt ud i Randers Fjord, inden en ny helhedsplan gennemføres. Helhedsplanen må ikke videreføre den manglende vedligeholdelse.

Naturvandløb er kendt ulovlig i FOB nr. 01.248 i store vandløb som Gudenå, hvorfor vi gør indsigelse mod at anvende denne eller lignende specifikationer. Et offentligt vandløb skal altid have et kontrollerbart regulativ.

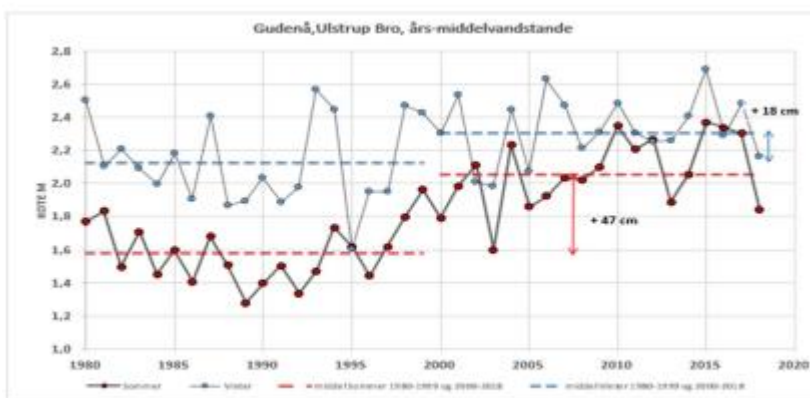
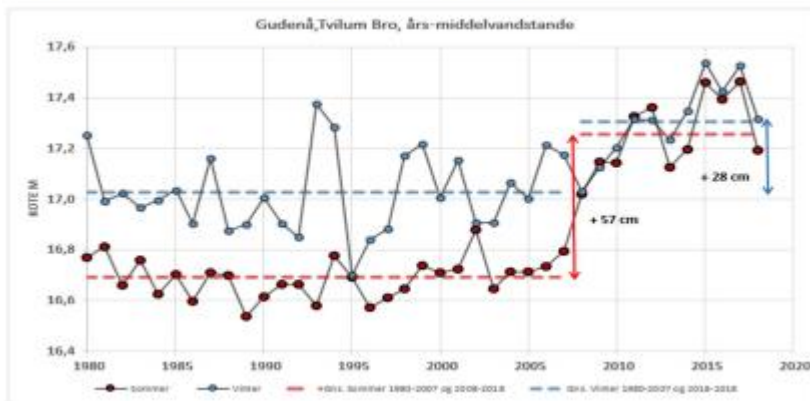
Handlingsplanen omtaler en begrænset udvikling i vandstand. Det er ikke korrekt. Vi referer til rapport fra Bæredygtigt Landbrug/Kaalby, der dokumenterer sommervandstandsstigninger på 47 cm i Ulstrup (bilag 10 fra rapport vedlægges)

Det må derfor være ufravigeligt, at helhedsplanen indeholder en genetablering af den oprindelige vandføringsevne i Gudenå og tilstødende vandløb herunder Nørreå.

Venlig hilsen  
Nørreålav  
Steen Rasmussen, fmd.

Rapport nedenfor kan rekvireres hos Bæredygtigt Landbrug.

Bilag 10: Vandstande, Tvilum Bro og Ulstrup Bro (1980-2018)



Indsendt af: Steen Rasmussen  
 Dato: 15.09.21



## **Høringssvar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

### **Høringssvar på Helhedsplanen**

fra Ålauget Gudenå – Silkeborg til Tange Sø og Gudenådalens Lodsejerforening

Efter at have læst udkastet til en Helhedsplan for Gudenåen sidder vi generelt med en følelse af, at vi er langt fra at komme tættere på en endelig løsning, der kan forhindre oversvømmelser langs Gudenåen i fremtiden.

Helhedsplanens forslag til virkemidler bærer præg af, at ønsket udelukkende er at holde vandet væk fra byen, og ingen af tiltagene vil afhjælpe den overordnede målsætning om imødegåelse af vandsstandsstigninger i Gudenåen.

Virkemidler som i den offentlige debat kaldes langsigtede løsninger som vandparkering, opdæmning og jordfordeling ser ikke ud til at have nogen effekt på 20- og 100-års hændelser, og samtidig sender man endnu engang vedligeholdelse af Gudenåen i skammekrogen.

Vi opfordrer fra vore foreningers side til, at man tager fat i sagens kerne: Gudenåen er inficeret af den invasive vandremusling – den renser vandet og øger vækstgrundlaget for vandplanterne i åen, og de bremser vandets hastighed, hvorved åen ikke kan udlede den volumen vand, den tidligere har kunnet. Vi må af med vandet i stedet for at holde på det, ellers løser vi ikke problemet, men bruger en masse midler på en ikke-løsning.

Vi har følgende kommentarer til de forskellige afsnit i Helhedsplanen.

### **Generelle virkemidler**

#### **Vandparkering**

Vi noterer os, at det ikke er muligt at undgå en 20-års hændelse ved brug af vandparkering, hverken teknisk eller lovgivningsmæssigt.

Da vandet ved en parkering ikke forsvinder, men blot forsinkes, skal det nødvendigvis igennem Gudenåsystemet på et senere tidspunkt, hvilket vil foranledige forhøjet vandstand på hele strækningen nedstrøms vandparkeringen (især efter perioder med kraftig nedbør). En forhøjet vandstand, som helt åbenlyst ødelægger [deterioate] naturtyperne i vores Natura 2000-område.

Ifølge offentligt fremlagt rapport fra WPS – beregninger af virkningen ved 1992 anlagte opstemninger i 1 til 3 meters højde ville virkemidlet ikke have nogen nævneværdig effekt på vandafledningen. Dertil kommer hensynet til

miljøpåvirkningen ved disse opstemninger, den fremtidige vedligeholdelse og evt. miljømæssig klassificering, økonomi med mere<sup>1</sup>

Vi regner derfor med, at virkemidlet allerede er taget ud af helhedsplanen.

### **Diger og terrænregulering**

Vi bakker op om lempelser ift. at opføre digeanlæg og hæve terræn på privat grund for at modstå 100-års hændelser.

Generelt har vi dog set en tendens til, at vandspejlet i Gudenåen nedstrøms for slusen i Silkeborg er hævet op til gennemsnitligt 60 cm de seneste 15 år.

Analyser af vandstand og nedbørsmængder viser, at der ikke er en sammenhæng mellem den permanent hævede vandstand og nedbør – derimod er der nedsat evne i Gudenåen til at aflede vandet. Dette ses som følge af vandremuslingens indtog i Gudenåen og den derefter manglende opfølgende vedligeholdelsesindsats fra vandløbsmyndighedernes side.

Vi finder det derfor urimeligt, at udgifterne til diger, terrænregulering og pumpeanlæg alene afholdes af private lodsejere, og mener, at myndighederne bør tage del i såvel udførelsen som finansieringen af disse anlæg.

Opstigende grundvand og afledning af regnvand er for mange lodsejere blevet et problem jf. det stigende vandspejl i Gudenåen: Grundvandet stiger i takt med, at vandstanden i åen stiger, og regnvandet kan ikke løbe ud i åen.

Vi foreslår derfor en model, hvor lodsejere står for afværgeforanstaltninger på egne matrikler (dræn, afløb etc.), mens kommune står for anlæg og drift af pumpestationer til afledning af dræn- og regnvand. En model, som også bruges ved modernisering af spildevandsafløb i landzone.

### **Grødeskæring, vedligeholdelse generelt**

Vi bakker op om rapportens konklusion om, at grøden i Gudenåen påvirker åens manningstal (strømningsmodstand).

Tabel 1 viser, hvor meget grøde i Gudenåen påvirker åens strømningsmodstand – en grønnskæring sænker strømningsmodstanden med 8-139%. Vi ser ud fra tabellen, at de beregnede manningstal (4,6-15,6) ligger væsentligt under det tal på 24, som er grundlaget for Regulativet for Gudenåen Silkeborg- Randers 2000.

Silkeborg Kommune konkluderer, at Gudenåen er formstabil. Men vi undrer os over, at ændringerne i Gudenåens skikkelse ikke fylder noget i helhedsplanen. Der er

---

<sup>1</sup> [https://helhedsplangudenaen.silkeborg.dk/-/media/Subsites/Special-og-projektsites/HelhedsplanGudenaen/1\\_Virkemidler/Virkemiddel-vandparkering-i-opland-Gudenen.pdf](https://helhedsplangudenaen.silkeborg.dk/-/media/Subsites/Special-og-projektsites/HelhedsplanGudenaen/1_Virkemidler/Virkemiddel-vandparkering-i-opland-Gudenen.pdf)

forskel på et vandløbs form og et vandløbs skikkelse. Det er vores opfattelse, at vandløbsmyndighedens manglende konklusion angående Gudenåens ændrede skikkelse må skyldes fraværet af data.

Ålauget GST har opmålt Gudenåens skikkelse mellem Langsøen og Tange Sø med GPS-udstyr og ekkolod, hvorfor vi kender åens skikkelse for hver eneste meter. Vandløbsmyndigheden Silkeborg Kommune har ikke ønsket at modtage disse data. Gudenåen er nok formstabil, men dens skikkelse har ændret sig, og det fremgår tydeligt af både den officielle profilopmåling i 2020 og af GSTs skanning.

Vi mener ikke, at der ud fra gældende lovgivning er forhindringer for yderligere vedligeholdelse af Gudenåen. Silkeborg Kommune har selv valgt at prioritere vandløbsmiljøet under vandet højere end miljøet oven over vandspejlet med henvisning til Natura 2000-bestemmelser. Og det på trods af, at det er i direkte modstrid med de selvsamme bestemmelser.

Det er os samtidig uforståeligt, at bl.a. dele af Karup Å, der er underlagt præcis de samme Natura 2000- bestemmelser som Gudenåen, kan vedligeholdes minimum to gange om året, mens vandløbsmyndigheden i Silkeborg Kommune erklærer tilsvarende praksis ulovlig med henvisning til selv samme bestemmelser.

Den manglende vedligeholdelse af Gudenåen har de senere år medført hidtil usete oversvømmelser i sommerhalvåret, hvilket betyder, at beskyttede naturtyper lider<sup>2</sup>. Visse naturtyper drukner, og visse 2 naturtyper kræver afgræsning for at holde arealerne lysåbne, men gentagne (på visse jorder nu vedvarende) oversvømmelser i sommerhalvåret og et permanent hævet vandspejl ødelægger mulighederne for denne naturpleje både rent praktisk og økonomisk.

Vi ønsker et øget nationalt og lokalt fokus på vedligehold af vandløb for at sikre lodsejeres ejendom, rekreative interesser samt sikring af beskyttede naturtyper.: Et nationalt fokus på klimaændringer og deraf øgede nedbørsmængder, og som i denne sag også et lokal fokus på miljømæssige konsekvenser af lokale ændringer i økosystemet, som den invasive vandremuslings effekt på Gudenåens vandaflodningsevne. Disse ændringer af forudsætningerne skal indarbejdes i de skøn og vurderinger, som skal tages på et oplyst grundlag for, at vi kan komme videre med løsningen.

## **Jordfordeling**

---

<sup>2</sup> Natura 2000 – "Som generaladvokaten har anført i punkt 9 i forslaget til afgørelse, er det åbenbart, at det for 2 gennemførelsen af habitatdirektivets artikel 6, stk. 2, kan være nødvendigt at træffe såvel foranstaltninger, der tilsigter at imødegå udefrakommende menneske- skabte skader eller forstyrrelser, som foranstaltninger, der har til formål at bremse den naturlige udvikling, der kan forringe bevaringsstatus for de forskellige arter og naturtyper i SBO'erne." SAG C-6/04, stk. 34. <https://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?docid=60655&pageIndex=0&doclang=DA&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1398289>

Ideen om tage lavlandsjord ud af traditionel drift og omdanne disse til overdrev og enge kan give god mening i et naturperspektiv, men kræver også fremtidig naturpleje. En naturpleje, der ser ud til at blive svær at realisere jf. de senere års permanente vandspejlsstigninger og oversvømmelser i sommerhalvåret: De jorder kan i vidt omfang ikke vedligeholdes under de nuværende ejerforhold – og vi har vanskeligt ved at se, hvorledes en ændring i ejerforholdet kan afhjælpe dette?

Vi bakker som udgangspunkt op om frivillig jordfordeling, men tillader os at være skeptiske overfor, hvor erstatningsjorderne skal findes? Jordfordeling er for øvrigt uden virkning på den overordnede målsætning med helhedsplanen og bør derfor ikke være et virkemiddel.

Frivillig jordfordeling har vi ikke yderligere kommentarer til, udover at ejerne af disse omfordelingsjorde bør fuldt kompenseres for økonomisk tab både fremadrettet og bagudrettet.

Vi bakker på ingen måder op om ekspropriering af private jorde og ejendomme som følge af vandmyndighedernes manglende vedligehold af Gudenåen. Og vi går af indlysende grunde (hensynet til naturen og habitatdirektivet samt hensynet til vores lodsejere) ikke ind for 'at lade være og tilpasse os'.

## **Silkeborg – Tange Sø strækningen**

### **Tagrørsprojekt**

Vi bakker op om fjernelse af tagrør på den præmis, at resten af åløbet undersøges for samme mulighed, og at vedligeholdelsen af åløbet i øvrigt optimeres, således at områderne nedstrøms ikke oversvømmes yderligere, men derimod afvandes bedre.

### **Sluseløsning ved Viborg-broen**

En sluseløsning kan sikre beboerne opstrøms og ned til den vestlige del af Langsøen mod oversvømmelser i fremtiden. Men det er symptombehandling, da det egentlige problem er Gudenåens vandafledningsevne nedstrøms for Langsøen, og det problem kan løses væsentligt billigere og effektivt ved at vedligeholde vandløbet fremfor store anlægs- og driftsudgifter til sluse og pumpeystem. Og sluseløsningen vil ikke have nogen virkning i forhold til imødegåelse af vandsstandsstigningerne nedstrøms og vil ikke hjælpe Natura 2000-udpegningerne nedstrøms.

Vi undrer os over, at projektet kan være realiserbart, når opdæmning omtales som lovstridigt i Helhedsplanens afsnit om vandparkering.

### **Forhøjning af Trækstien**

Vi bakker op om at bruge Trækstien som dæmning visse steder, hvor det er ønsket af lodsejerne, og en tilsvarende løsning på den modsatte side af åen, hvor der i sagens natur ikke er en sti. Dette vil dog kræve både pumpeanlæg til at flytte vand fra

matriklerne på landsiden og ud i åen, og at man ændrer den nuværende træksti, således at vandet fra åen ikke kan løbe under Trækstien, som det kan nu. Udgifter til projektet forventer vi afholdt af myndighederne.

Nedenfor har vi opstillet en række forslag til opfyldelse af målsætningen – til gavn for både natur og mennesker. Vi står helt og fuldt til rådighed for uddybning af de enkelte punkter og vil meget gerne bistå med alt, hvad vi kan.

Mvh

Torben Pedersen

Gudenådalens Lodsejere

Lars Bo Nielsen

Ålauget GST

Forslag til fremtidig løsning, der opfylder helhedsplanens målsætning (og ikke er i modstrid med Natura 2000 og habitatdirektivet)

Her og nu-løsninger:

- Iværksæt bekæmpelse af tagrør inkl. den del, der befinder sig i det oprindelige og naturlige dobbeltprofil, og den del af rodnettet/rodkager, der befinder sig i selve åløbet på hele strækningen mellem Silkeborg og Tange Sø
- Iværksæt bekæmpelse af uønskede vandplanter på hele strækningen mellem Silkeborg og Tange Sø (grødedækningen er p.t. på >90% modsat 14% på udpegningstidspunktet)
- Iværksæt bekæmpelse af pilekrat m.v. inkl. den del, der befinder sig i det oprindelige og naturlige dobbeltprofil, og den del af rodnettet/rodkager, der befinder sig i selve åløbet på hele strækningen mellem Silkeborg og Tange Sø
- Iværksæt oprensning af sedimentbanker tilført fra de mange tilløb/bække/åer langs åløbet på hele strækningen mellem Silkeborg og Tange Sø og etabler oprensningsvenlige sandfang ved samme tilløb

Fremtidige og holdbare løsninger:

- Tag udgangspunkt i profilopmålingen 2020 (som jf. seneste dom skal sammenholdes med opmålingen i 1997 og ikke opmålingen i 2011 som gjort) og GSTs scanning
- Afdæk indsnævrede vandløbsskikkelser
- Beregn potentiel gennemstrømningsmulighed pr. profil gerne pr. m om nødvendigt, sammenlign med behov og find flaskehalse
- Lav en plan for oprensning og kantskæring evt. udvidelse af enkelte områder, hvor åens skikkelse er blevet for lille til at aflede den ønskede vandmængde
- Læg en vedligeholdelsesplan til fremtidig sikring af vandafledningen
- Lav en forsøgsordning, der belyser de forventede tiltags virkning, med tilhørende monitoringprogram, gerne over en længere årrække
- Lav de manglende habitatbeskrivelser for hvert enkelt habitat med udgangspunkt i udpegningstidspunktet og med tilhørende plejeplaner

- Lav de nødvendige habitatkonsekvensvurderinger, der muliggør forsøgsprogram. Og senere udkast til nyt regulativ
- Gennemfør den plejeplan, som nu igen bliver mulig, på de ånære habitater
- Det oprindelige dobbeltprofil fremkommer nu igen, og med pleje af de ånære arealer vil vi have genvundet den oprindelige vandføringsevne og forbedret den så optimalt som muligt
- Al lovgivning vil være overholdt, både §3, vandrammedirektivet, Natura 2000 og vandløbsloven
- Drag nytte af alle øvrige tiltag, der kan have en positiv effekt – stor som lille – idet enkeltområder kan have stor gavn af tiltag uden det i sig selv bidrager væsentligt til målsætningen i helhedsplanen
- Se realiteterne i øjnene og opgiv den berøringsangste tilgang til Gudenåen – nænsom og intelligent vedligeholdelse kan gå fint sammen med opfyldelse af anden lovgivning således, at den optimale synergi opstår

Indsendt af: Henriette Amalie Würtz

Dato: 15.09.21

## **Høringssvar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

Silkeborg Kommune  
Teknik – og Miljøforvaltningen  
Søvej 1 8600 Silkeborg

Att.: Projektleder Mathias Utoft Jørgensen

15. September 2021

### **Landbrugsorganisationernes bemærkninger til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

Landbrugets organisationer har med interesse fulgt og deltaget i arbejdet med udviklingen af en helhedsplan og -tilgang for håndtering af vandmængderne i Gudenåen og disses påvirkning af de vandløbsnære arealer.

Landbruget oplever store gener med arealer, der helt eller delvist er oversvømmede. Dertil kommer arealer der er ufremkommelige, fordi de øverste jordlag er vandlidende. Landbrugsorganisationerne værdsætter, at der kommer fokus på at finde løsninger og at dette skal ske i samarbejde med lodsejerne.

Helhedsplanen bærer dog i høj grad præg af at være et inspirationskatalog baseret på en analytisk gennemgang af eventuelle virkemidler. Derfor er det forventeligt, at der nu efterfølgende arbejdes med lokale løsninger, der drøftes med lodsejerne, således værdierne i Gudenådalens bevares bedst muligt nu og på sigt.

Udviklingen i nedbør, stigende havvandsstand og grundvand, samt hensynet til naturværdierne knyttet til vandløbet, stiller samfundet overfor en alvorlig opgave, der skal løses i fællesskab. Men ikke mindst er politikerne nødt til at træde i karakter, for at signalere villighed til at investere i Gudenådalens fremtid. Ådalens værdier skal fremtidssikres også om både 30 og 50 år. Derfor skal løsningerne gennemarbejdes og findes i en helhedsplan.

Det er landbrugets overbevisning at en dynamisk hydraulisk model skal danne grundstenen i sådan en helhedsplan, så nuværende og fremtidige problemområder kan identificeres præcist og løsningssceneriernes effekt ned gennem hele systemet kan afprøves og diskuteres. Udover, at der er udfordringer med vand, skal løsninger også ses i sammenhæng med den øvrige samfundsmæssige dagsorden hvor klima, natur og miljø spiller en væsentlig rolle. Derfor bør der afsøges løsninger, der har synergi og hænger sammen med tilskud og støttesystemet i landbruget.

Værdisætningen af jorden bliver helt afgørende for, hvordan man imødekommer ønsket om udtagning af jord. Dette gør sig naturligvis gældende for alle virkemidler, at der skal ses på sammenhængen mellem effekt og investering. Således at indsatser står mål med den ønskede effekt, og at der er en økonomisk sammenhæng.

Vi vil gerne i den sammenhæng understrege, at den kommende, detaljerede planlægningsfase og efterfølgende implementering af forskellige tiltag, skal gennemføres uden forudindtagede holdninger til, hvilke løsninger, der skal satses på. Det kan meget vel vise sig, at nogle steder er jordudtagning løsningen, mens forskellige tekniske tiltag eller ændret vedligeholdelsespraksis er de bedste valg andre steder. Det er vigtigt ikke at låse sig fast på én model for hele systemet fra start. Og det er vigtigt at tænke langsigtet og i hele systemet – ellers risikerer man at vælge forkerte løsninger, som ikke sikrer værdier i byer, infrastruktur eller dyrkede arealer og natur mod klimaforandringerne.

Klimatilpasning er en samfundsopgave. Det betyder, at finansieringen af de nødvendige løsninger også langt hen ad vejen er noget, staten må sikre. Det er vigtigt for os at pointere, at den enkelte lodsejer, husejer eller kommune for den sags skyld, som er afhængig af at der bliver gennemført større eller mindre projekter, ikke opnår en gevinst ved klimatilpasningen. Landmanden får ikke forbedret afvandingen ved at blive sikret mod de værste effekter af klimaforandringerne. Formålet for ham eller hende er at opretholde en anvendelsesmulighed, som man allerede har.

Det er landbrugsorganisationernes overbevisning, at man nu har analyseret på forskellige virkemidler, og derfor er i stand til at igangsætte det egentlige arbejde med en helhedsplan. En plan der definerer indsatsområder og indsatser, en plan der vil afhjælpe og løse de udfordringer samfund og lodsejere oplever langs Gudenåen.

Rent praktisk er høringsprocessen hæmmet af den digitale platform som helhedsplanen optræder på, på nettet. Brugervenligheden er høj, mens overblikket er svækket. Vi anbefaler, at der udarbejdes en teknisk løsning, således muligheden for at printe en samlet pdf-fil findes, for på den måde bedre at kunne danne sig et overblik over hele planen.

Med venlig hilsen

Erik Jørgensen, Chefkonsulent, Vand og Natur, Landbrug og Fødevarer  
Maria Pilgaard, Miljøpolitisk rådgiver  
Frede Lundgaard Madsen, Formand LandboForeningen Midtjylland  
Christian G. Jensen, Formand Landboforeningen Kronjylland  
Henrik Nielsen, Østjysk Landboforening  
Ole Larsen, Formand Odder-Skanderborg Landboforening



Nis Hjort, Formand Vejle-Fredericia Landboforening  
Anette Klausen, Formand Familielandbruget MIDT-Jylland  
Niels Jørgen Thomsen, Formand Østjydsk Familielandbrug

Indsendt af: Maria Pilgaard  
Dato: 15.09.21

## **Høringssvar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

### **Bemærkninger/Høringssvar til helhedsplanen for Gudenåen**

**Flåde mål og opstemning ved Ry.** WSP har evalueret forsøget ved Ry mølle, hvor vinterflådemålet har været nedsat 15 cm i vinteren 2020-2021. Det har haft en mærkbar positiv effekt på Mossøs vandstand hele vinteren igennem.

Forsøget viser også, at effekten er begrænset i ekstreme situationer som i februar 2020. I værste fald kun 1 cm., hvilket absolut også er værd at tage med. Der er dog stor usikkerhed om evalueringens konklusioner når det gælder ekstreme hændelser.

WSP-rapporten viser desuden, at hvis stemmeværket i ry helt bliver fjernet vil vandstanden i Mossø generelt falde 32 cm, og i ekstremesituationer som i februar 2020 være 8 cm. lavere.

Fagfolk vurderer umiddelbart en fjernelse ikke vil have konsekvenser nedstrøms.

Vi foreslår derfor stemmeværket i Ry fjernet, og at Skanderborg kommune hurtigt rykker for, og udarbejder de nødvendige tilladelser til nedlæggelse.

Det bør dog forinden undersøges grundigt om det er korrekt, at en nedlæggelse ikke har konsekvenser nedstrøms. Skulle det mod forventning være tilfældet, skal man naturligvis stadig bevare en reguleringsmulighed i Ry.

Alternativt kunne det måske være en ide at bevare sluserne, men holde alle porte helt åbne året rundt.

**Her og nu.** vil vi anmode om at flåde målet ved stemmeværket i ry sænkes væsentligt yderligere, i både sommer og vinterhalvåret.

**Sommervandstand.** Vi har i de seneste mange år oplevet en stadig stigende sommervandstand. Dette begrænser arealanvendelsen til erhverv, og forringer mange lodsejernes rekreative muligheder ved søbredden. Desuden erosion af søens skrænter.

Samtidigt udgør den stadig stigende sommervandstand en latent risiko for oversvømmelser af beboelsesejendomme ved Alken enge.

**Grødeskæring.** Der bør grødeskæres på den mest miljørigtige måde 2 gange årligt i hele Gudenåens længde.

**Oprensning og uddybning af åen.** Regulativet skal overholdes.

Skanderborg kommune skal være særligt opmærksomme på strækningen mellem Mossømundede og Emborg bro. Her viser lokkerne, at der er store problemer med vandgennemføringen. Vandremuslinger og sand skal fjernes. Desuden bør det undersøges hvordan vand gennemføringen ville være, hvis der blev lavet en dobbelt profil på dele eller hele denne strækning.

**Turbo på nye vandløbsregulativer.** Der skal sættes turbo på udarbejdelsen af nye vandløbsregulativer. Klimaudviklingen skal være et centralt udgangspunkt, så bl.a. risikoen for oversvømmelse af boliger reduceres. Interesseorganisationer skal inddrages/høres inden beslutning.

**Vandparkering.** Der skal laves vandparkering flest mulige steder, hvor det ikke har utilsigtede konsekvenser, såvel opstrøms som nedstrøms.

Mossø kan ikke bruges til vandparkering da vandstanden i forvejen er for høj.

**Samarbejde.** Skanderborg og Silkeborg kommune bør samarbejde med Ry mølle omkring flåde mål i Ry og ved slusen i Silkeborg.

På bestyrelsens vegne

Henri Vivike

Formand

Indsendt af: Henri Vivike

Dato: 15.09.21

## **Høringssvar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

Jeg har tillid til, at Silkeborg Kommune - ansatte og politikere - får løst udfordringerne med forhøjet vandstand i Gudenå snarest muligt.

Det har været og er fortsat et problem for mange grund- og husejere især omkring Silkeborg Langsø og i Lysbro. Mange borgere har måttet betale flere hundrede tusinde kroner i afværgeforanstaltninger. Det kunne have været undgået, hvis Silkeborg Byråd havde udvist rettidig omhu og foretaget den nødvendige vedligeholdelse af Gudenå. Det er desværre ikke sket, efter Silkeborg Kommune overtog ansvaret for vedligeholdelse af Gudenå i 2007, da Århus Amt blev nedlagt. STOP unødige snak og VIS handling NU. Der har været tidsmæssig mulighed for at få truffet en fornuftig beslutning.

Jeg vil foreslå, at der foretages den nødvendige grødeskæring indtil bedre løsninger kan gennemføres.

Når jeg ser på Gudenå fra min matrikel i Resenbro, hvor bredden – før oversvømmelse – er 14 meter, kan jeg konstatere, at der midt i åen medio juni 2021 er skåret grøde i 7 meters bredde. Der er altså 3,5 meters overvintrende grøde i hver side. Disse grødeplanter er op til 5 meter lange. Mon ikke byrådsmedlemmer godt kan regne ud, at det vil være svært for vandet at komme igennem. Og selvom åen nu (15. september 2021) er mere en dobbelt bredde, ændrer det jo ikke på vandledningsevnen. Tværtimod.

Jeg undrer mig også over, hvorfor embedsværket og politikere afviser at forholde sig til den opmåling, som Ålauget GST har foretaget med GPS-udstyr og ekkolod. jf. høringssvar fra GST. Måske viser det resultater, som Silkeborg Kommune ikke ønsker offentliggjort?

I øvrigt mener jeg, at Silkeborg Kommune ikke har overholdt Vandløbsloven med pligt til at foretage nødvendig vedligeholdelse af Gudenå siden 2007.

Indsendt af: Benny Jensen

Dato: 15.09.21

## **Hørings svar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

### INDSIGELSE og spørgsmål til HELHEDSPLAN FOR GUDENÅEN

Som grundejer ved Silkeborg Langsø's østlige bassin er der ikke meget positivt at sige om den nye Helhedsplan for Gudenåen, da den jo på ingen måde løser det grundlæggende problem, som er at Gudenåen ikke har tilstrækkelig kapacitet til at transportere de nuværende og stigende vandmængder væk. Tværtimod giver Helhedsplanen anledning til en række spørgsmål, som ikke besvares i planen:

1. Hvis man etablerer en ny opstemning ved Viborgbroen i form af en sluse vil dette i sig selv forøge vandstanden i Langsøens østlige bassin, da man jo meget groft regnet halverer arealet, som vandet kan fordele sig på i forhold til i dag. Det må med simpel hovedregning betyde, at hvis en given nedbørsmængde i dag forøger vandstand med 30 cm, må vi i det østlige bassin i fremtiden forvente at vandstanden øges med 60 cm, da vandmængden kun har ca. den halve plads at fordele sig på.

Man har tilsyneladende ikke regnet på hvor meget vandstanden i det østlige bassin må forventes at stige, som en følge af en sluse ved Viborgbroen, hvilket virker meget uprofessionelt med mindre det bevidst er udeladt. Vi skal selvfølgelig have en beregning på dette.

2. Man vil ved Langsøens østlige bassin hæve Trækstien for dels at det fortsat er muligt at gå tørskoet og dels for at lave et dige til at hindre den forøgede vandstand i det østlige bassin i at oversvømme haver og huse langs søen.

Et dige vil selvfølgelig holde vandet tilbage, men sølodderne ned mod søen vil forsat stå under vand og da vandstanden, som følge af en sluse ved Viborgbroen, vil stige yderligere, må sølodderne forventes at stå under vand størstedelen af året i fremtiden med yderligere skader på de få træer der er tilbage langs søen og dyrelivet ved søen, som følge. Omfanget af disse skader fremgår heller ikke af Helhedsplanen.

3. Når vandstanden i Langsøen stiger, så stiger grundvandsspejlet langs søen også, hvilket et dige ikke afhjælper. Der vil være beboere langs Langsøens østlige bassin, som bliver nød til at etablere bekostelige dræn- og pumpeløsninger. Det forventede omfang af dette fremgår heller ikke klart af Helhedsplanen.

4. Ved en ny hundredeårs hændelse vil det med en sluse ved Viborgbroen sandsynligvis ikke være tilstrækkeligt at hæve Trækstien med 50 cm, og man kan tænke sig en situation, hvor man kan mindske skaderne i det østlige bassin ved at åbne slusen helt eller delvis med oversvømmelser i det vestlige bassin til følge. Hvem vil i fremtiden skulle træffe en sådan beslutning? Borgmesteren, som i værste fald så risikerer, at søen står helt oppe ved rådhuset?

Der er behov for svar på en række spørgsmål, som Helhedsplanen ikke besvarer for at vurdere om det reelt er en plan, som afhjælper problemerne eller om den blot skaber nye.

Med venlig hilsen

Per Brøndum

Indsendt af: Per Brøndum

Dato: 15.09.21

Høringssvar 33

Tomt høringssvar. Der henvises til høringssvar 34

## **Høringssvar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

Høringssvar til:

"Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen"

I afsnittet som beskriver åens løb fra Silkeborg til Tange er der ikke nævnt noget om de betydelige aflejringer der gennem årene har dannet sig, bl.a. ved udløbet af Søholt Bæk og andre vandløb som udmunder i Langsø. En bortgravning af "halvøen" ud for Søholt Bæks udløb, samt opgravning af de betydelige aflejringer på søbunden samme sted, vil have en stor betydning for vandets strømning i søen og dens samlede volumen (vandindhold).

Rapporten berører ikke den problematik som kan være opstået som følge af de mange træstammer der blev nedrammet i åløbet, i forbindelse med etablering af de nye motorvejsbroer. Stammerne blev efter færdiggørelse af broprojektet "savet af ved åens bund". Der forligger ingen oplysninger om i hvilken kote pælene blev skåret over. Er de skåret af for højt er de en medvirkende årsag til den reducerede afstrømning af vand fra Langsø. Det er tankevækkende, at den permanent forhøjede vandstand vi oplever nu, startede netop i 2016-2017 efter bygningen af motorvejsbroerne.

Helhedsplanens konklusioner og anbefalinger tager generelt udgangspunkt i, at den nuværende forhøjede vandstand i Silkeborg Langsø og Gudenåens løb til Tange Sø er blevet en permanent tilstand som der ikke umiddelbart er nogen løsning på, og målet med helhedsplanen har derfor været, at finde måder hvorved man kan afbøde de u hensigtsmæssige konsekvenser som dette medfører.

Her mener jeg at helhedsplanen forfejler sit mål. En af de konsekvenser, som er et resultat af den permanent forhøjede vandstand er bl.a., at grundvandsspejlet i hele ådalen og det nærliggende opland vil blive permanent forhøjet. Det vil medføre drastiske ændringer i bevoksningerne langs åen, et forhold som vi allerede nu kan se de første resultater af, med de gamle træer omkring Langsø som går ud, men det vil også medføre hidtil usete problemer for de lavtliggende boliger og ejendomme som fremtidigt vil blive udsat for et forøget vandtryk fra det stigende grundvandsspejl.

Det helt centrale problem er, at Gudenåen i sin nuværende udformning ikke kan føre de mængder vand der er behov for at aflede. Grødeskæring og fjernelse af tagrørsbevoksninger er i den sammenhæng kun symptombehandling. Det virker kortvarigt men løser ikke problemerne permanent uanset hvor hyppigt de udføres.

Målsætningen for de tiltag der skal iværksættes bør være, at tilvejebringe effektive



permanente løsninger der kan bringe Langsøs og Gudenåens vandspejl tilbage til det oprindelige niveau og sikre, at det kan fastholdes der i fremtiden. Det nytter ikke, at man i den sammenhæng give op, blot fordi det kan virke praktisk og økonomisk uoverskueligt at nå dette mål.

I afsnittet som nærmere beskriver åens løb fra Silkeborg til Tange afvises det, at løse problemerne med den manglende vandføringskapacitet, ved at etablere "dobbeltprofil og ekstra parallelt vandløbsprofil". Denne mulighed afvises under henvisning til, at dette vil medføre stor risiko for, at der sker skade på arkæologiske fortidsminder. - Ja det er en risiko og det var det også, da man i sin tid rullede naturgasnettet ud over hele landet og byggede nye motorveje. Både Naturgasnettet og motorvejene blev alligevel realiseret, fordi det var nødvendigt. Hvis den rigtige løsning af vandproblemerne i Gudenåen gør det nødvendigt, at der etableres et parallelt vandløbsprofil i form af en kanal eller en stor rørledning så vil der nok også kunne findes en løsning på det nu.

Jens Lisberg

Indsendt af: Jens Lisberg

Dato: 15.09.21

## **Høringsvar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

Udover at jeg som lodsejer ved Mossø ikke er enig i dele af forslaget fra Mossø Lodsejerforening skal jeg bemærke:

Det hjælper ikke at åbne yderligere for slusen ved Ry Mølle så længe vandet eller en forøget vandmængde nedenfor Ry Mølle ikke kan komme væk.

muligheden herfor er styret dels i Silkeborg som lukker deres sluse ved den gamle Papirfabrik i når deres flodemål er nået/overholdt og dels fordi der ikke er rensset op ved Alling i mange år og sikkert ligeledes længere inde mod Silkeborg.

Vandføringsevnen fra Ry Mølle og mod Silkeborg er ikke som den var da regulativet blev lavet. Det kan de gamle amtsfolk der tidligere havde vedligeholdelsesansvaret bekræfte. ( Ligesom man løbende vedligeholder indsejlingen til eksempelvis en havn med noget så simpelt som en sandsuger så skal det samme gøres nogle steder i Gudenåen. )

Hertil kommer at en eventuel permanent åben sluse på Ry Mølle vil medføre betydelige økonomiske tab i både ejendomsværdi direkte, tabt el produktion, mistet fiskeriindtægter med mere. Hertil kommer at det må forventes at den af Amtet etablerede faunapassage ikke vil fungere. Der må ligeledes forventes forøgede vedligeholdelsesomkostninger i skoven nedenstrøms Ry Mølle for Rye Nørskov Gods mod Juelsø ligesom det må forventes at grundvandet vil stige ( når der ikke afvandes fra tilstødende arealer på grund af svampeeffekten) med risiko for betydelige skader på selve skoven og for skovdriften.

Jeg skal samtidig informere om, at jeg i mandags aftalte at forlænge forsøget ved Ry Mølle med lavt flodemål fra indeværende sæson efter ønske fra Skanderborg Kommune med endnu et år. Årsagen hertil var at konklusionerne og evalueringen ifølge kommunen for den i maj 2021 afsluttede forsøgsperiode er usikre og effekten ifølge kommunen mindre, herunder har der ikke været "store regn-skyld" i forsøgsperioden.

Det skal bemærkes at forlængelsen af forsøget igen sket uden compensation af tabt el-produktion, fiskeri etc. da Ry Mølle ligeledes er interesseret i at finde permanente løsninger.

PS: Det er ikke en varig løsning blot at skubbe vand fra Mossø videre gennem Gudenå-å-systemet når der ikke er plads.

Indsendt af: Peter Busck  
Dato: 15.09.21

## **Hørings svar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

### **Hørings svar vedr. Helhedsplanen for vandhåndteringen langs Gudenåen**

Her ser I vores sommerhus på Skærbækvej i Resenbro som det så ud i juli og august 2021. Ca. 90% af grunden er oversvømmet.



Vi håber, at I vil lytte til den bekymring, som Helhedsplanen giver anledning til blandt de mange berørte, som Helhedsplanen vil få store konsekvenser for.

I Helhedsplanen er der opstillet en række virkemidler til håndtering af den stigende vandmængde, men en af de helt store mangler, er fokus på åens vandføringsevne. De opstillede virkemidler er omstændige, omfattende, omkostningstunge og vil berøre mange interessenter negativt.

Hvorfor er der ikke langt mere fokus på oprensning af åen? En metode som man har anvendt i flere hundrede år, og som fungerer andre steder i landet - og som fungerede da amterne havde ansvaret for åen. Det virker som om, at Helhedsplanen er villig til at ofre værdifuld beskyttet natur for at undgå at udføre den nødvendige pleje og vedligehold af åen.

Derfor foreslår vi at der kommer langt mere fokus på vandafledning, i stedet for at tro på at der i fremtiden kan parkeres store mængder vand.

Virkemidler der har dokumenteret effekt og derfor bør tilføjes Helhedsplanen er:

- Fjernelse af sandbanker og sediment.
- Kraftig beskæring af tagrør og pil, som efterhånden dominerer voldsomt langs åen.
- Grødeskæring i en ordentlig bredde og dybde – og i strømrønden. Efter behov og ikke begrænset af regulativer og juristeri.

Helhedsplanen foreslår vandparkering som virkemiddel, men det vil have store økonomiske og natur konsekvenser at gennemføre; ekspropriering, jordfordeling, diger, sluser og pumpestationer.

Dermed efterlades lodsejere nedstrøms Slusen ved Langebro og frem mod Kongensbro uden de samme rettighed som andre borgere som bor andre steder langs åen og blandt andet er beskyttet af flodemål og sluser/ dæmninger.

Det er lodsejere som har betalt ejendomsskat i mange år og som nu står med værdiløse grunde som er ødelagt af oversvømmelser der skyldes manglende vedligehold af åen.

Diger, sluser og pumper langs trækstien harmonerer også dårligt med Natura2000 og EU regulativer.

Som grundejer ned til Gudenåen står vi også tilbage med følgende spørgsmål i tilfælde af at jordpåfyldning bliver aktuelt:

- Hvor skal alt den jord komme fra?
- Hvilken kote skal der fyldes op til?
- Og hvis man fylder op til en angiven kote, hvordan kan man så være sikker på at den nye kote ikke overskrides – nu hvor man i forvejen ikke kan overholde den eksisterende kote for vandstanden fra det eksisterende regulativ.

Hvor længe skal der betales ejendomsskat af grunde som ikke kan bruges og som konstant skal vedligeholdes pga. gentagende oversvømmelser? Hvis der bliver tale om ekspropriering, hvor længe skal berørte grundejere så holdes hen i uvished?

Alt for længe har I ladet stå til. Naturen lider og de Natura2000 områder som I har forpligtet jer til at vedligeholde er i en pauver stand. Habitatområder er oversvømmede, bevoksningen langs åen bliver en mere og mere ensidig monokultur, bestående af tagrør og pil. Smukke gamle elletræer lider druknedøden og står som triste døde pinde.

Ovenstående betragtninger er set fra vores perspektiv nedstrøms Langsø, hvor vi mener, at man i særdeleshed lader lodsejere og naturen i stikken.

Vi anerkender, at det er en kompleks opgave, som kræver samarbejde på tværs af kommuner og interessegrupper. Men når det er sagt, så kræver det handling nu på den korte bane, imens man finder langsigtede løsninger.

Indsendt af: Rikke & Søren Froberg

Dato: 15.09.21

## **Høringssvar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

### **Helhedsplanen for Gudenåen**

Silkeborg Fiskeriforening bemærkninger til helhedsplan for Gudenåen:

Silkeborg Fiskeriforening støtter op om udarbejdelse af en helhedsplan for Gudenåen, og ser samarbejdet mellem de 7 kommuner som den rigtige tilgang.

De i helhedsplanen nævnte problematikker omkring ændrede klimaforhold, og de ændrede forhold som blandt andet vandremuslingen har medført, ser vi bedst løst med en helhedsplan for det samlede Gudenåsystem.

Silkeborg Fiskeriforening har forståelse for mange forskelligartede hensyn der skal tages og forstår betydningen af afvejning af de forskellige ønsker bliver nødvendige.

Ved de konstruktive ændringer af Gudenåens fysiske forløb, eller ændringer af vandføring med mere der kan komme på tale i forbindelse med implementeringen af helhedsplanen er det Silkeborg Fiskeriforenings ønske, at disse ændringer sker på en måde, der gavner sø- og vandløbsbiologien bedst muligt, og hermed forbedre forholdene for fiskenes biotop. Ud over at gavne biodiversiteten vil det kunne understøtte det rekreative fiskeri og også hermed lystfiskerturismen i området.

Som eksempel på et virkemiddel for at sikre tilstrækkelig afledning af vand, hvor faldet er lavt kunne være, at Gudenåen med fordel kunne gøres markant bredere.

Et sådan indgreb kunne designes så gyde og opholdsforhold for eksempel vandrende fisk gøres optimale. Og ved at sikre tilstrækkelige adgangsforhold, kunne et sådan område have stor øget værdi for det rekreative fiskeri i området. Det er typisk områder med en ringe værdi i forhold til det rekreative lystfiskeri i dag.

Vi ser frem til inddragelse i arbejdet, hvor vi som Fiskeriforening kan bidrage.

Med venlig hilsen

Lis Pia Mogensen  
Formand  
Silkeborg Fiskeriforening

Indsendt af: Lis Pia Mogensen

Dato: 15.09.21

## **Hørings svar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

Jeg har et par spørgsmål relateret til etablering af sluseanlæg ved Viborgbroen, der har til formål at sænke vandstanden i det vestligste og midterste bassin af Langsøen, men som til gengæld vil hæve vandstanden i det østligste bassin. Konsekvensen vil være, at private bade- og båd broer vil komme til at stå under vand - også broer der er etableret inden for de senere år og derfor har forsøgt at tage højde for nutidens høje vandstand i søen. Ligeledes vil private jordlodder mellem trækstien og søen blive oversvømmet og dermed ubrugelige. Konsekvenser, der er direkte skabt af en politisk beslutning om etablering af sluseanlæg. Derfor forventer jeg, at en beslutning om etablering af sluseanlæg vil blive fulgt af en økonomisk kompensation til berørte lodsejere ved det østligste bassin, så vi får dækket udgiften til at bygge endnu højere bade og båd broer og får mulighed for at fylde jord på arealet mellem trækstien og søen, så dette græsareal stadig vil være brugbart for os. Har man husket denne kompensation til lodsejere ved det østligste bassin ved beregning af økonomien i sluseanlægget ?

Endvidere har jeg haft stor glæde af at kunne sejle i kajak under Viborgbroen og over i det midterste bassin. Denne mulighed forsvinder vel, hvis man etablerer et sluseanlæg. Og tilsvarende kan både eller kajaker fra det midterste bassin ikke sejle ind Remstrup å eller over til det østligste bassin, hvis et sluseanlæg spærrer vejen. Er der planer for, at man vil kunne forcere slusen ?

Indsendt af: Mikael Lund Jensen

Dato: 15.09.21



## **Høringssvar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

Til Sekretariatet for Helhedsplan for Gudenåen

### **Vedr. Helhedsplan for Gudenåen**

Danmarks Naturfredning har fra vort sekretariat fremsendt et fælles høringssvar for os alle og vi i DN Favrskovs lokalafdeling kan hel tilslutte os det.

Vi skal her kun supplere med nogle lokale betragtninger for vores kommune, hvor vi har en del at åen, både opstrøms og nedstrøms Tange sø, samt et af de større tilløb til Gudenåen, nemlig Lilleåen. Dette selvom den kun berører den yderste del af Gudenåen.

### **1. Om Gudenåen ved Ulstrup**

Selv om forholdene i Ulstrup er tilpasset en naturlig å, kan det med fordel laves enkelte tiltag:

- En forstærkning af den dæmning hvorpå Teglværksvej har sit forløb fra Ulstrup og op mod Velle. Ved de seneste høje vandstande har vandet stået tæt op mod vejkrønen, og husene på sydsiden af Teglværksvej har haft indstrømmende vand i kældrene.
- Hvor Skejsbjergvej føres over Gudenåen ved Åbro var der problemer ved den seneste høje vandstand. Det var nødvendigt at udlægge sandsække for at undgå oversvømmelser af vejen. Den bør hæves eller sikres mod lignende hændelser ved kommende høj vandstand
- Der er fortsat enkelte dele af trækstien fra Bjerringbro mod Ulstrup, hvor trækstien endnu ikke er gjort tilgængelig – eksempelvis en strækning vestlig for campingpladsen Bamsebo. Klubhuset ved Ulstrup Marina er gentagne gange blevet oversvømmet, og her er der muligvis behov for nyt klubhus på et forhøjet fundament.
- Trækstien fra Ulstrup mod Åbro og Langå bør sikres mod høj vandstand. Allerede nu er den svært passabel store dele af året ved Velle Mose. Et projekt med diger/board walks vil være af stor betydning for tilgængeligheden og af stor rekreativ værdi.

### **2. Om vandtilbageholdelse og tilløb**

Det har været et længe næret ønske for os, at håndteringen af de ekstreme afstrømningssituationer, som vi har oplevet i Gudenåen, anskues ikke blot på langs af selve Gudenåen, men også indenfor hele det ca. 2400 km<sup>2</sup> store opland med alle de tilstødende vandløb, herunder Lilleåen, alle dens mindre tilløb og deres opland.

Det kunne f.eks. være genslyngning af de helt små vandløb, genopretning af tidligere sø- og mosearealer og fjernelse af dræn i lavtliggende arealer i morænelandskabet uden for ådalene, - arealer, der tidligere blev meget oversvømmet hver vinter. Her er et meget stort potentiale til tilbageholdelse af vand ved store nedbørsmængder. Mange af de potentielle arealer er allerede svære at opdyrke på grund af årlige oversvømmelser og kan med fordel udtages af driften eller overgå til ekstensiv drift, f.eks. ved jordfordeling m.v.

Vi peger her på at Lilleåen har været udrettet næsten hele vejen fra kilde til udløb i Langå og bør genslynges til opnåelse af naturlig hydrologi og dermed en mere dynamisk funktion med vandtilbageholdelse og hvor også de mange tilløb vil blive bremset. Der er allerede taget et skridt hertil ved Kollerup gods opstrøms Hadsten og der er flere projekter i støbeskeen, bl.a. ved det forventede projekt, Favrskov enge, som kommunen angiveligt er langt med nu.

Et andet potentielt projekt, Galten enge, ligger lige til højrefoden, da man nærmest bare skal stoppe pumpen, men her er der angiveligt en enkelt lodsejer, der ikke vil være med, så det kræver en ekstra indsats.

Vi skal også pege på de mange mindre tilløb, som har et stort potentiale. Fx Norring Møllebæk, Voer Mølleå og Granslev å.

Med venlig hilsen

Alfred Borg  
Formand for DN Favrskov

Indsendt af: Alfred Borg  
Dato: 15.09.21

Høringssvar 40

### **Høringssvar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

Helhedsplanen kan ikke bruges til noget som helst. "Den bedste måde at bevare fortidsminder på er ved at lade dem oversvømme" der er godt nok nogle der snakker for deres syge moster.

Problematikken fra Sminge til minimum kongensbro er grøde og STORE sandbanker. Misligholdt åsystem som kræver vedligeholdelse som man gjorde førhen.

Og mht parkering af vand er det formentlig slet ikke regnet ud hvor meget plads den idé ville kræve, det virker meget ugennemtænkt og som en plan der er lavet for at trække tiden ud desværre.

Indsendt af: Ole Møller

Dato: 16.09.21

## **Høringssvar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

Høringssvar til Helhedsplan for Gudenåen

Vi repræsenterer grundejere og lodsejere ved Alken Enge, som to gange i 2015 og senest i februar 2020 var udsat for ekstreme vandstande og oversvømmelser med skader på vores ejendom.

Grødeskæring. For at opnå størst mulig vandafledning foreslår vi grønnskæring to gange årligt - ordentligt sagsbehandlet med de nødvendige miljømæssige hensyn - på alle strækninger af Gudenåen.

Vandløbsregulativerne må hurtigst muligt opdateres i alle kommuner, så de nye klima-realiteter tænkes ind og risikoen for oversvømmelser kan vægtes på linje med afvanding af marker og biologiske hensyn.

Uddybning af åløbet hvor det er påkrævet i forhold til det eksisterende regulativ skal foregå løbende og være højt prioriteret.

Yderligere uddybninger, hvor indsnævrede åløb bliver en bremse ved høje vandstande, må også på banen. Fx. mellem Mossø og Gudensø.

Fokus på vandremusling og sandbanker.

Ligesom Skanderborg Kommune i 2020 havde held med at fjerne en større vandremuslinge-banke ved Mossø Munde og i juni 2021 fik afgravet 200-300 m<sup>3</sup> aflejret sand nedstrøms Ry Mølle ved Alling Å.

Nej til Mossø som vandparkering.

Helhedsplanens modeller viser hvor store oversvømmelser omkring Mossø, en opstuvning af vand i en målestok, der fx. skulle kunne redde Svostrup Kro for oversvømmelse ved ekstremhændelser, ville betyde.

Det er ikke realistisk - og ikke acceptabelt - med et gennemsnitligt hævet vandspejl i Mossø på 1 meter. I forvejen har vandstanden i Mossø typisk årlige udsving på omkring 0,70 meter - på 10 år op til 1 meters udsving. Det er rigeligt i forhold til at kunne håndtere ekstremhændelser.

Vandparkering på engarealer og andre lavbundsområder uden bebyggelse eller hvor bebyggelsen kan sikres er oplagt at gennemføre. Naturstyrelsens nye lavbundsprojekt i Illerup Ådal, der også rummer Alken Enge, ser vi frem til hurtigst muligt kan realiseres.

Nedlæg opstemningen ved Ry Mølle.

WSP har i juni 2021 evalueret forsøget fra vinteren 2020-21 med at holde det 15 cm. lavere sommer-flodemål også i vinterperioden.

WSP har beregnet, at en fjernelse af opstemningen i Ry vil betyde 0,32 meter lavere vandstand i gennemsnit i Mossø.

I forvejen er Skanderborg Kommune ved at fjerne opstemningen ved Fuldbro Mølle i forbindelse med et fauna-projekt.

At fjerne opstemningen i Ry vil kræve en statslig vandplan - så vi foreslår konsekvent at rykke for de nødvendige beslutninger på rette sted.

Alternativt: Intelligent styring.

Helhedsplanen omtaler, hvordan en tilpasning af slusen i Silkeborg kan betyde en intelligent styring af opstuvningen, så slusen kan håndtere fremtidens ekstreme afstrømninger bedst muligt.

Vi efterspørger på den baggrund en tilsvarende intelligent styring af opstemningen ved Ry Mølle, der i dag styres manuelt, mens Silkeborg styres elektronisk.

Begge steder har man ifølge Helhedsplanen ikke kunnet overholde de maximale flodemål. De blev ved ekstremhændelsen februar 2020 overskredet med 10-20 cm.

Det går ikke med de vandmængder, vi skal regne med fremover.

Vi behøver optimal slusedrift, der både kan åbne sluserne helt, og stemme op, når lokale hensyn taler for det - altså håndtere både opstrøms og nedstrøms udfordringer - i tæt samarbejde i god tid.

Sænk Silkeborgs vinter-vandstand.

Hensynet til Hjejlen og andre turistbådes dybgang berettiger et vist flodemål ved slusen i Silkeborg, men i vinterhalvåret uden for turistsæsonen må det flodemål kunne sænkes. Og kunne en uddybning visse steder ændre på situationen?

Venlig hilsen

Indsendt af: Grundejerforeningen Alken Enge og Landvindingslaget Enge omkring Illerup Ås nedre del

Dato: 16.09.21

## **Høringssvar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

Høringssvar fra Gjern Fiskeriforening- :

Gjern Fiskeriforening tilslutter sig Danmarks Sportsfiskerforbunds bemærkninger med følgende tilføjelse:

- GFF er skeptisk overfor planerne om etablering af Pumpe/sluse anlæg v Viborgbroen i Silkeborg. Etablering af Pumpe/sluseanlæg vil være en spærring for dyrelivet og dermed en negativ påvirkning af naturen.

- GFF savner, at en fjernelse af spærringen af Gudenåen ved Tange (og tømning af Tange sø) er taget med i beregninger og scenarier for fremtidig vandhåndtering. Det bør undersøges, i hvilket omfang en genetableret Gudenådal vil kunne fungere som buffer i tilfælde af store nedbørshændelser.

- Endelig tilslutter GFF sig anbefalingen i Helhedsplanen om at: "Tilpasse og lade vandet stå og dermed acceptere vandets placering" vha multifunktionel jordfordeling, opkøb, lavbundsprojekter mm. På længere sigt vil det være nødvendigt klimaforandringer og vil kunne skabe mere natur og flere rekreative værdier. Derfor anbefaler GFF at kommunerne hurtigst muligt få sat "anbefalingerne til videre arbejde" fra Helhedsplanen i værk - i form af:

"fokus på tilpasning af Gudenådalen i samarbejde med lodsejere og interessenter, så der opnås accept af vandets placering ved de store hændelser. Som eksempel herpå kan nævnes:

Finde et eller flere forsøgsområder fx sammen med den lokale landbrugsforening/lodsejerforening, og der skabes en dialog med lodsejerne omkring mulighederne i multifunktionel jordfordeling, lavbundsprojekter og vådområder. Belyse de fremtidsperspektiver og potentialer yderligere, som aktører og interesseorganisationer har nævnt i processen for at skabe en klimarobust Gudenådal."

Mvh

Peter Nymann Eriksen, Gjern Fiskeriforening

Indsendt af: Peter Nymann Eriksen

Dato: 16.09.21

## Hørings svar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen

### Hørings svar:

Hørings svar til "Forslag til helhedsplan for vandhåndtering langs Gudenåen" fra Museum Skanderborg omhandlende kortlægning af kendte arkæologisk påviste eller historisk/topografisk erkendte arkæologiske anlæg ved Gudenåen og tilstødende søer og vandløb i Skanderborg Kommune, ifølge museumsloven.



*Mossø/Gudensø delen med seks lokaliteter. Numrene refererer til numre på listen over lokaliteter. Baggrundskort: højkantkort/målebordsblad fra Kortforsyningen, Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering.*

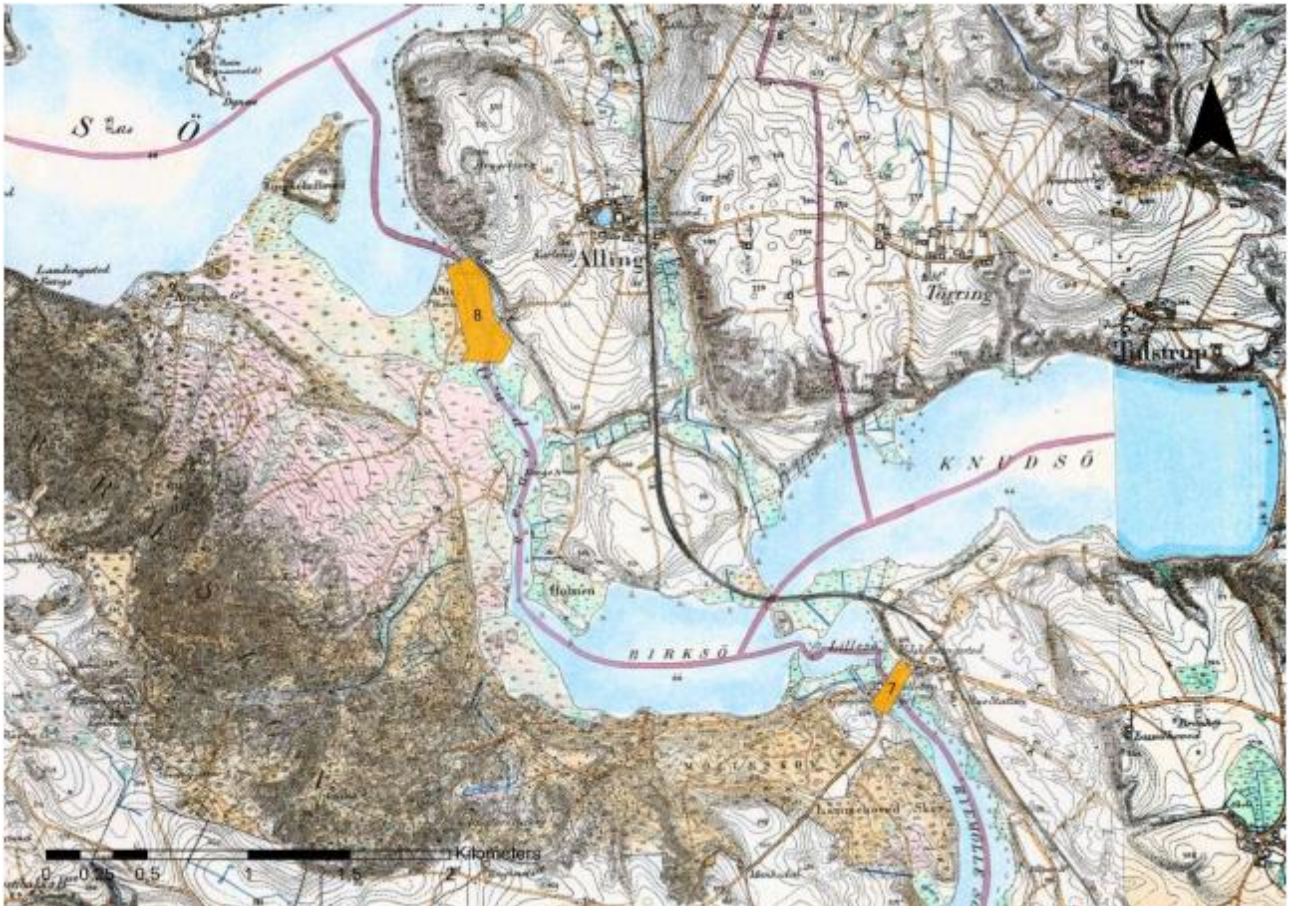
Kortlægningen foretages således at beslutningstagere er orienteret om de kendte arkæologiske anlægs tilstedeværelse og i den videre beslutningsproces kan tage højde for betydelige udgifter til evt. arkæologiske undersøgelser alt efter hvilke løsningsbeslutninger, der tages. Det betyder, at skal der foretages jordarbejder eller modereres på vandløbet, der kan ændre de nuværende forhold omkring de

arkæologiske levn, vil det kræve, at der foretages arkæologiske undersøgelser. Enkelte anlæg enten har eller vil opnå fredningsstatus i løbet af i 2021/22. Det skal understeges, at der kan være indtil flere ukendte anlæg af lignende typer.

Oversigt over vigtige kulturhistoriske anlæg med tilknytning til Gudenå og tilstødende vandløb:

1. Fuldbro Mølle ved selve møllen. Hvor gammel er mølleanlægget her, og hvilken placering har det haft gennem tid? En ældre overgang er lokaliseret ca. 100 meter syd for den nuværende bro.
2. Fuldbro Mølle lokaliteten ved Mossø. Arkæologiske undersøgelser i første halvdel af 1990'erne påviste flere forløb/faser af et overgangssted gennem engen og over Tåning Å dateret fra ca. 600 e.Kr. over vikingetid og op i middelalder.
3. Salten Å/Gudenå - 160406-221 - Ålegårde/overgangssted/Bro. Inden for et større område er der tidligere undersøgt dele af ålegårde og overgangssteder/broer i 1930'erne
4. Emborg Bro? Har der været ældre overgange her eller i nærheden?
5. Præstholt hoved - 160405-207 - Stammedebåd formodentlig stadig liggende in situ i Gudenåen.
6. Faldgårde - 160405-144 - vadested/bro fra sidst i 900 tallet og op i middelalder.
7. Ry Møllebro - spor af vejdæmning tilbage til 1600 tallet.
8. Flere overgange samt færgefart ved Alling Hoved på en ca. 350 m af Gudenåens løb. Udateret men formodentlig tilbage til forhistorisk tid.





Ry/Alling delen med to lokaliteter. Numrene refererer til numre på listen over lokaliteter. Baggrundskort: højkantkort målebordsblad fra Kortforsyningen, Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering.

Der vil ganske givet være en del ikke erkendte anlæg af samme eller lignende typer i og ved Gudenåen. Hvis der vælges løsninger der medfører jordarbejder eller foretages der ændringer i Gudenåen der vil påvirke evt. arkæologiske levn, vil det være nødvendigt med et stort og bekosteligt forundersøgelsesarbejde for at lokalisere disse ukendte anlæg, med henblik på at beskytte eller udgrave dem.

Herudover er det kendt at der langs Gudenåen er en række bopladser fra ældre stenalder som muligvis også kan blive berørt hvis der skal foretages jordarbejder/ændring af strømforhold. Bebyggelser fra andre perioder og diverse offerfund i Gudenåen kan også blive berørt

Hvis der vælges løsninger som vil medføre jordarbejder/ændring af strømforhold vil det være nødvendigt med en tidlig inddragelse af Museum Skanderborg samt den marin arkæologiske afdeling på Moesgård Museum, for at der kan foretages de nødvendige arkæologiske undersøgelser.

Museum Skanderborg den 15. september 2021

A handwritten signature in black ink, reading "Ejvind Hertz". The script is cursive and fluid, with the first letters of each word being capitalized and prominent.

Ejvind Hertz

Indsendt af: Ejvind Hertz

Dato: 16.09.21

## **Høringssvar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

Jeg har følgende kommentarer til det oplæg der er udarbejdet til helhedsplan

Helhedsplanen tager ikke hånd om de aktuelle problemstillinger der er omkring Gudenåens manglende vandføringsevne – og har været der siden kommunen overtog vedligeholdelsesforpligtelsen og vandremuslingen havde sit indtog.

Den fremlagte helhedsplan betragter jeg således som en plan, der udelukkende forsøger at tage hånd om de problemer, de begyndende klimaforandringer kan forårsage i og omkring Gudenåen på sigt.

Der mangler således en meget væsentlig del i planen. Hele den første del, og dermed grundlaget at bygge videre på.

Ud fra at den manglende del kaldes 'del 1', og 'del 2' er den foreslåede helhedsplan – har jeg disse kommentarer til disse dele.

### Del 1, aktuelle problemer

Denne del skal indarbejdes i planen. Først og fremmest skal der fastsættes et mål. En maksimal kote for vandstanden i Gudenåen og søerne, så der også er et sådant fra stryget nedenfor Slusen i Silkeborg havn og op mod Tange Sø. Koten skal fastsættes som en gennemsnit af vandhøjden i perioden 1975-2005 hhv. sommer og vinter. Ved at tage en så lang periode med i beregningen, isoleres de år med hhv. ekstrem tørke og ekstrem meget nedbør.

Først når der er et sådant ufravigeligt mål er der noget 'man' kan regne med og styre efter. Det vil give ro og tryghed for borgerne. Det vil lette og fokusere det faglige og politiske arbejde.

En præcis målsætning er vigtig, så vi en gang for alle slipper vi for at forskellige personers holdning styrer og forsinker hele den vigtige indsats omkring vedligehold. Det duer ganske enkelt ikke, at der i hver byrådsperiode ændres strategi.

Når målet er fastsat – kan forvaltning og udvalg arbejde målrettet for at overholde dette mål. Der skal arbejdes proaktivt, og ikke først sættes ind når målet er overskredet.

Gudenåens vandledningsevne er faktisk meget stor, hvis den vedligeholdes. Kun i helt

specielle tilfælde, kan der tillades en overskridelse, og kun i vinterhalvåret og i kort tid – fx ifm. voldsomt tøbrud som det også er sket nogle år i den periode jeg har boet ned til Langsø Midt (fra 70'erne frem til i dag). Dette vil de fleste kunne leve med.

Blot målet overholdes, tror jeg de fleste er ligeglad med, hvordan dette sikres – og her kan holdninger hos forvaltning og udvalg frit komme i spil. Nogle vil jo tage vidtgående hensyn til en enkelt vandplante, andre grave løs med store maskiner. Det er alt sammen midler – fint nok, jo flere jo bedre – blot målet er fastlåst og ikke kun en hensigt der kan dispenseres fra i tide og utide.

Ift. midler til at nå målet mangler de basale og forhåndenværende stort set i den nuværende helhedsplan. De skal med i både del 1 og 2, altså hvilke tiltag der tænkes gennemført – fx situationsbestemt grødeskæring og oprensning. Hvis der er regulativer, love e.l. der forhindrer tilstrækkelig vedligeholdelse, så skal det anføres, hvordan der aktivt og helt konkret skal arbejdes med at få dispensationer i fx Folketing og ministerier og hos EU - og hvordan der tænkes arbejdet på at få disse hindringer helt fjernet, og derved have et tilstrækkeligt råderum for vedligehold.

## Del 2, fremtidige potentielle problemer

Helhedsplanen der er fremlagt er for en stor dels vedkommende ganske fornuftig. Når plan 1 er på plads, og der således et udgangspunkt i en velfungerende Gudenå, kan man begynde at analysere på yderligere midler, der kan blive nødvendige at ty til for at supplere den basale vedligehold (del 1), hvis der i fremtiden kommer så meget nedbør, at selv en vedligeholdt Gudenå må give fortabt. Jo hurtigere der kommer styr på den basale vedligeholdelse, jo længere tid er der heldigvis til at udvikle og få finansieret de tiltag helhedsplanen nævner. Og det er nødvendigt, da der er tale om meget dyre projekter, og nogle måske ikke mulige at gennemføre.

De nuværende politikere nævner, at der kan gå 10 år+ før alle de nævnte forslag er implementeret. Ingen Quick Fix her – også nævnt af politikere – så bred accept af, at der er tale om fremtidige midler. Så godt vi får en 'del 1'.

Da der i del 1 bliver taget højde for de aktuelle problemer, kan der som udgangspunkt fjernes en del af de indsatser helhedsplanen nævner. Der er ikke brug for en krisestab, varslingsystemer m.m. Ikke de første mange år – så hurtigt kommer klimaændringer heller ikke, og når Gudenåen bliver vedligeholdt, vil grundvandsspejlet sænke sig, og vi får en større 'svampe-effekt' fra arealerne langt landløbene. Så ser vi ikke de meget hurtige stigninger på minutter og timer.

En enkelt ting i helhedsplanen undrer mig meget, men måske misforstår jeg noget. Vi har et sammenhængende søsystem, hvilket er helt naturligt for både livet i og på

vandet. Altså så både fisk, vandfugle og mennesker kan bevæge sig rundt. Herunder turister og alle der nyder vores Outdoor-muligheder. Hvis der skal etableres en sluse, der adskiller Langsø Midt + det farvand der ligger vest herfor fra resten af Gudenåsystemet, vil dette ødelægge rigtig meget. Som minimum skal der være en kammersluse, så både kan passere. Hvis det overhovedet er muligt, vil det være meget dyrt. Det undrer mig at et fantasifuldt forslag har fundet vej til helhedsplanen. Det signalerer for mig manglende realitetssans – og så bliver planen jo hul og varm luft. En form for foranalyse må kræves.

Jeg bor selv ved Langsø Midt, og alle jeg har snakket med der bor ved denne del af søsystemet går ikke ind for denne løsning, selvom vi får tørre haver. Det vil jo blot skabe større problemer for andre – og det er ikke en helhedsplan værdigt.

## Sammenfatning

Der mangler en del 1, der ASAP håndterer de akutte problemstillinger. Grødeskæring og oprensning gældende fra start 2022. Der fastsættes en max kote gældende for Silkeborg Langsø → Tange. Målene skal overholdes fra dag 1. Midlerne til at nå disse mål er formentlig de forhåndenværende, men når andre midler end de traditionelle på sigt kan tages i brug, kan forvaltning / udvalg frit vælge – blot målet overholdes og der arbejdes proaktivt.

Del 2 (den nuværende helhedsplan). Da målet er fastsat – så det er bare med at komme i gang, så de klimaforandringer vi ser ind i ikke tager os på sengen. Jeg ser ikke planen som statisk, men dynamisk. Der vil blive forkastet idéer og komme nye til. Det er helt naturligt. Derfor bør der egentligt slet ikke være et behov for at vedtage den. Den er jo påkrævet for også på sigt at kunne overholde målene.

Det er nævnt mange gange, og jeg gentager: Hvis der ikke er et mål at styre efter, er et katalog over midler ret ligegyldigt. Hvis der ikke er et krav der skal overholdes, står det frit for forvaltning og skiftende udvalg at tolke, forfølge personlige mål m.m. – og så får vi et Midtjylland med konstant uro og frygt – og en ødelagt natur skjult bag diger, opfyldninger m.m.

Ultimatum som kommunen bør stille sig selv

Hvis Silkeborg kommune ikke evner at fremkomme med 'del 1' inden 1. februar 2022 – gerne inden da sendt i offentlig høring og evt. til offentlig prøve-afstemning – bør den siddende borgmester gå til Folketinget og bede sig fritaget for ansvaret for vedligeholdelse.

Gudenåen og de tilstødende områder er bestemt en kandidat til nationalt ansvar, i stil

med vores vigtige infrastruktur – motorveje og jernbaner. Tænk hvis Silkeborg Kommune havde ansvar for vedligehold at de motorveje og jernbaner der ligger i kommunen. Tænk hvis et udvalg ville nedlægge jernbanen fordi den støjer for meget – og tænk hvis et udvalg ikke vil rydde sne på motorvejen, før der er udviklet effektivt elektrisk rydningsmateriel. Dette ville være en katastrofe at lokale yderligtgående holdninger kunne ødelægge en landsdels infrastruktur. Det er det samme med Gudenåen.

Med håbet om ansvarlighed, realisme, 'parkering' af yderligtgående holdninger, og en fælles indsats. Så kan dette lykkes for os 😊

Indsendt af: Kim Larsen

Dato: 16.09.21

## **Høringssvar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

### **Helhedsplan for Gudenåen**

Det er godt at der er udarbejdet en helhedsplan for Gudenåen, og at der er fælles samarbejde fra kommunernes side.

Vi mangler dog inddragelse af lodsejerne (ejer og forulempede ved oversvømmelser)

Derfor følgende opklarende spørgsmål som vi ikke har kunne få svar på:

Spørgsmål:

#### **1) Afstrømnings areal:**

Hvad er det total areal af det befæstede areal (huse, veje og pladser) for store og små byer som har afstrømning til Gudenåen, herunder også mindre vandløb?

#### **2) Forsinkelsesbassiner:**

- a. Hvor mange forsinkelsesbassiner er der i dag fra byerne?
- b. Hvor stor er kapaciteten i de forskellige forsinkelsesbassiner?
- c. Når et forsinkelsesbassin er fyldt, hvor stor er den efterfølgende udledningsprofil så?
- d. Hvis man sammenligner denne udledningsprofil med udledning fra landbrugsjord, hvor stor er forskellen så på de to?
- e. I forbindelse med oversvømmelser af ejendom tæt beliggende ved Gudenåen (eks. Svostrup kro) har der været bekymring omkring hvorvidt dette kunne være forårsaget af for hurtig udledning fra forsinkelsesbassinerne eller mangel på samme. Kan det være forklaringen på de mange oversvømmelser?

#### **3) Oprensning af Gudenåen:**

- a. Vi vil gerne have en opgørelse over oprensningen i Gudenåsystemet fra 1937 og frem til nu.
- b. Oprensning af:
  - i. Træer som gror/vælter ud i åen
  - ii. Aflejringer af sediment i åen

#### **4) Sænkning af vandstanden.**

Hvis:

- a. Vandstanden i søerne bliver sænket 30 cm i vinterhalvåret (dette skal selvfølgelig forgå i periode hvor der er lavvande i åen)

b. Og Tange sø sænkes med en meter

Hvilken tilbageholdelse effekt vil dette resultere i?

Hvilket lovgrundlag kan ligge til hindring for at sænke vandstanden som beskrevet ovenfor?

Hvis sådan lovgrundlag ligger til hindring for at ændre vandstanden, er der så mulighed for at påvirke det, og hvordan?

### **5) Vandstandsforinkel:**

Hvordan kan det være, at der kun er en vandstandsforinkel på 20 cm mellem Randers og Udbyhøj, når der er 35km mellem de to byer? Imellem Randers og Fladbro er der kun 3,5 km, men der kan være en vandstandsforinkel på op til 145 cm. 16. september 2021 | 2

Hvis projektet skal lykkes, kræver det ærlighed og samarbejde fra alle parter.

Hvis der er behov for uddybning af spørgsmålene så kontakt:

Venlig Hilsen  
Gudenåens nedre ålaug  
Klaus Christensen

Indsendt af: Klaus Christensen

Dato: 16.09.21



## **Høringssvar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

### **Høringssvar til Helhedsplanen for Gudenåen**

Efter at have læst udkastet til en Helhedsplan for Gudenåen sidder vi generelt med en følelse af, at vi er langt fra at komme tættere på en endelig løsning, der kan forhindre oversvømmelser langs Gudenåen i fremtiden. En følelse der giver bange anelser for fremtiden for natur og ejendomme langs Gudenåen.

Flere af de virkemidler som gennemgås i planen konkluderes at være uden effekt overfor 20- og 100-års hændelser, mens andre bare flytter problemerne fra et sted i åen til et andet.

### **Vedligehold af Gudenåen**

Vi er tilfredse med at flere langsigtede planer som vandparkering, forsinkelse og jordfordeling undersøges med grundige rapporter, desværre uden effekt overfor oversvømmelser, men meget overraskede over at vedligehold af Gudenåen i form af grødeskæring og tilretning af åens profil fylder så lidt. Det vel og mærke på trods af den åbenbare effekt af vedligehold, som der dokumenteres i Helhedsplanen, og på trods af at vandstuvningerne i sommerhalvåret og til dels i vinterhalvåret skyldes vandremuslingens indtog i Gudenåen og deraf kraftige grødevækst og ændringer i vandløbets vandafledningsevne, som det nævnes i Helhedsplanen.

Derfor ønsker vi at kommunerne bag Helhedsplanen afventer de lovmæssige udredninger som pt foregår omkring vedligehold af Gudenåen i Silkeborg Kommune, før man afviser fremtidigt vedligehold af åen. Vedligehold er nødvendig for at undgå hyppige store oversvømmelser og gennemsnitlige vandstandsstigninger, der er blevet normalen siden vandremuslingens indtog Gudenåen for omkring 15 år siden, og som ødelægger natur, ejendomme og rekreative værdier (Pramdragerstien, fiskeri, roning og motorsejls etc.) ned til Gudenåen.

Vi ejer selv en §3 beskyttet eng ned til Gudenåen, som vi ved hjælp af afgræsning og afslåning forsøger at bevare, men de hyppige oversvømmelser i sommerhalvåret gør det til en svær kamp. Hvis oversvømmelserne fortsætter, må vi kaste håndklædet i ringen som mange andre lodsejere og engen vil forsvinde og gro til i pilekrat og rørskov.

### **Værn imod klimaændringer**

Klimaændringer og hyppigere 100-års hændelser, som vi så i vinteren 2020, kan på trods af forbedringer af Gudenåens vandføringsevne give udfordringer.

Det er derfor med glæde, at vi som lodsejere kan se frem til lempelser til at hæve terræn, opføre diger, grave dræn og etablere pumpestationer. Men

finansieringen er meget entydig i Helhedsplanen, det er den enkelte borger som betaler.

Vi mener, at klimaændringer er et samfundsmæssigt anliggende, som rammer meget skævt, idet vi som lodsejere sidder tilbage med regningen. Vi håber derfor at der følger midler med til anlæggelse af diger ud imod åen og til etablering og drift af pumpestationer, som lodsejere kan slutte sig til. Det kunne også tænkes at overskudsjord fra offentlige byggerier kunne doneres til terrænændringer og diger til økonomisk fordel for begge parter, da jord både koster penge at komme af med såvel som at indkøbe.

Hvis ikke det kan lade sig gøre, er det vigtigt at huske, at driften af pumpestationer er en stor omkostning for den enkelte lodsejer, da der afregnes fuld afgift på strøm til anlægget. Det er samtidig ofte ikke muligt at få tilladelse til at opsætte fx solceller og vindmøller ved ejendomme langs Gudenåen. Vi håber derfor man vil ændre afgifterne på strøm til værn mod klimaændringer på samme måde som man gør med varmepumper (el over 4000 kWh er afgiftsfritaget) og lemper på mulighederne for at producere vedvarende energi til værn mod klimaændringer.

### **Ekspropriering af jorde og ejendomme**

Hvis vores værste frygt bliver til virkelighed, og det imod al fornuft bliver vedtaget at vedligehold af Gudenåen ikke kan ske i fremtiden, så må vi se en fremtid i møde, hvor vandstanden til daglig og under oversvømmelser stiger. Dette vil få grundvandsstanden langs Gudenåen til at stige, og det bliver meget svært at bo som nabo til Gudenåen på trods af terrænhævninger, diger og pumper.

I det tilfælde, at man afskriver vedligehold af Gudenåen, ønsker vi, at man tilbyder frivillig ekspropriering af jorde og ejendomme staks, så påvirkede lodsejere kan komme videre i deres liv. Lodsejere skal tilbydes den reelle pris for deres jord og ejendom, som vurderes ud fra en 1997 vandstand, der også bruges i regulativet for Gudenåen. Jorde og ejendomme lægges efterfølgende tilbage til den oprindelige natur af myndighederne.

Må det ikke blive nødvendigt!!!

Med håb for at der også i fremtiden kan være plads til både natur og mennesker langs Gudenåen.

Indsendt af: Kristoffer Pors Jakobsen

Dato: 16.09.21

## **Høringssvar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

### **Til Gudenåkomiteen**

#### **v. Formand for komiteen, Karen Lagoni.**

Først vil vi fra Danske Vandløb sige en stor tak til komiteen for invitation til deltagelse i følgegruppen. Vi er af den overbevisning, at hvis udfordringerne med Gudenåens forhøjede vandstand skal løses, skal det ske gennem et samarbejde, i særlig grad med de lokale lodsejere. Man skal have lokalt kendskab til åens dynamik, direktiver og regulativer for at løse problemet omkring åens høje vandstand. Her hjælper overordnede politiske og etiske holdninger antaget ved et skrivebord desværre ikke.

### **Danske Vandløbs kommentar til rapporten "Vurdering af foranstaltninger og virkemidler til skabelse og opretholdelse af lavere sommervandstand i Gudenå mellem Silkeborg og Tange Sø".**

#### **Udgangspunkt**

Rapporten tager udgangspunkt i en tolkning af opmålingen af Gudenåen på strækningen fra Silkeborg til Tange Sø. Konklusionen er: *"at der ikke har kunnet påvises hverken aflejringer eller profilindsnævninger af en sådan størrelse, at de kan tilskrives betydende indflydelse på vandføringsevnen."*

Men gennemlæser man rapporten for opmålingen 2020, afslører den, at der flere steder faktisk er stærkt ændrede dybdeforhold grundet sandaflejringer og stærkt ændrede brinkkanter grundet stor udvikling af siv og rør både inde i selve profilet og også ud i de tilstødende arealer. Der er således bundhævninger flere steder – et sted har bunden hævet sig 150 cm – og nærstuderer man profilindsnævningerne, finder man 22 steder, hvor åen er blevet smallere, endda op til flere meter smallere.

For nærmere forklaring herpå henviser vi til vedlagte pdf "Orbicon Opmåling 2020\_GL og GST", som er Ålauget GST og Gudenådalens Lodsejerforenings kommentarer til/analyse af opmålingen fra august 2020 (GST og GL har deri kommenteret på de fund og divergenser, som opmålingen fra 2020 viser i forhold til den tidligere opmåling fra 2011).

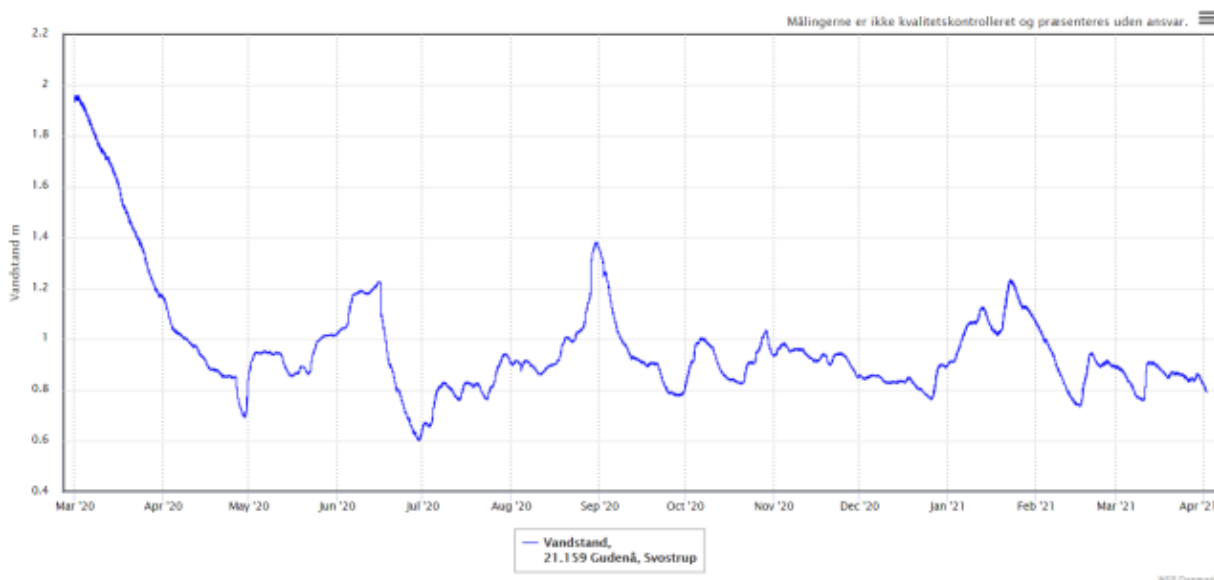
#### **Grødeskæring**

Om grødeskæring konkluderer rapporten: "Hvis effekten af grøden skal neutraliseres gennem hele vækstperioden maj-september, vil der, hvis de praktiske aspekter (varigheden af en fuld skæring af strækningen) tages i betragtning, skulle skæres grøde ca. én gang hver uge, i alt 15-20 gange i perioden maj-september, færrest gange, hvis genvæksten i sidste halvdel af vækstperioden viser sig at være mindre end i første halvdel"

og

"det betyder samlet set, at opretholdelse af en ca. 60 cm lavere sommervandstand gennem grødeskæring i hele perioden maj-september vil have et økonomisk omfang på i yderste fald 60-80 gange udgiften til én skæring i 7 meter bred strømrende."

Ovenstående konklusion om sænkning af sommervandstanden gennem grødeskæring – baseret på beregninger – står i skarp kontrast til virkeligheden, som den så ud i 2020. Der blev foretaget to grødeskæringer (påbegyndt d.15/6 2020 og 1/9 2020).



Kilde: Vandportalen.dk (0104,2021), Svstrup.

Vandgennemstrømningen var stort set konstant fra 15/6 til 20/8.

På illustrationen ovenfor ses tydeligt, at vandstanden (15/6 - 20/8) først var på samme højde ca. 8 - 9 uger efter første skæring. Faldet var på de første to uger 60 cm, og så begyndte der en langsom stigning af vandstanden.

Ved skæringen i september er faldet tydeligere, men her spiller det almindelige henfald af grøden muligvis ind, således at effekten måske ikke alene kan tilskrives grødeskæringen.

I faldet bør man desuden medregne afstrømningen af det vand, der er opmagasineret i Silkeborg Langsø og Ørnsø (350 Ha i en højde på 60 cm).

De to grødeskæringer er foretaget i en rendebredde på kun 7 m.

Sammenligner man med rapportens modelberegnedede resultater med de faktiske opmålinger i 2020, er forskellen stor:

- Rapportens model tager udgangspunkt i fuld skæring (25 m)
- Ovenstående målinger fra 2020 er foretaget i en 7 m bred rende.
- Rapporten refererer en del til udfordringer med pindsvineknop og dens mulige eksplosive reproduktion, men netop denne art eksisterer stort ikke fra Porskær til Kongensbro. Her er forskellige arter af vandpest altdominerende.

Rapporten baserer sig på beregninger og teori, der modsiges af de relativt få tilgængelige fakta. Der er åbenlyst brug for undersøgelser og faktuelle data.

### **Uddybning.**

Vi foreslår at tage udgangspunkt i opmålingen fra 2020 og de problemområder, som den rapport peger på (i stedet for at tale komplet uddybning af Gudenåen) – se venligst vedlagte pdf. Der er desuden mulighed for at foretage arealberegninger i de enkelte profiler ud fra den vandstand, der var ved opmålingen, sat i forhold til den ønskede vandstand – herved vil områder, som har et meget kritisk tværsnitsareal til at sikre vandføringen, blive synliggjort. Ved flere af disse tværsnitsarealer vil der være behov for tiltag, som ikke nødvendigvis er lig med opgravning/ uddybning, men en oprensning og regulering af brinkkanter på nøje udvalgte steder.

### **Tilbageholdelse af vand.**

Ikke overraskende er vandparkering som løsning lagt i graven, idet det anses for en umulighed at parkere så store mængder vand. Denne konklusion understøttes af den store undersøgelse offentliggjort ved den seneste konference om Handlingsplanen for Gudenåen. Det kan vi kun være enige i.

### **Konklusion**

Rapporten konkluderer, at sommervandstanden kan reguleres gennem anvendelse af en kombination af grødeskæring og uddybning: " *idet både grødeskæring og*

*uddybning hver for sig vurderes at kunne skabe en 60 cm lavere sommermiddelvandstand, er det også vurderingen, at de to virkemidler kan kombineres på forskellig vis."*

Vi anser det bestemt for mest nærliggende at kombinere grødeskæring og oprensning – ikke den i rapporten skitserede voldsomme grødeskæring og udgravning, men intelligente og nænsomme grødeskæringer kombineret med oprensning på nøje udvalgte steder. En forudgående analyse af Ålauget GSTs og Gudenådalens Lodsejerforenings ekkolodopmåling sammenholdt med profilopmålingens påpegninger vil kunne danne medgrundlag for en hensigtsmæssig strategi med både oprensning, regulering af brinkkanter og en grødeskæringspraksis, der imødegår vandstandsstigningen. Og målsætningen vil være inden for rækkevidde.

---

### **Danske Vandløbs kommentar til rapporten "Aktører langs Gudenåen - en undersøgelse af aktørperspektiver i forbindelse med klimatilpasning af Gudenåen"**

Flere af vores medlemmer har deltaget i undersøgelsen gennem længerevarende og grundige interviews. Så godt som alle medlemmerne, der blev interviewet understregede tydeligt, at den høje sommervandstand - og dermed ændringen af vores naturområder langs åen – er et stort problem.

Som det fremgår af rapporten, er 190 ha taget ud af drift på strækningen mellem Silkeborg og Tange Sø. Omkring 100 haver er som følge af forhøjet sommervandstand blevet hævet for lodsejernes egen regning. Årsagen til den forhøjede sommervandstand er den meget store grødevækst som følge af vandremuslingens indtog i 2007. Derfor undrer det Danske Vandløb, at det der er hovedårsagen til oversvømmelserne i sommermånederne (grødevækst) ikke er medtaget i årsagerne til den høje vandstand og oversvømmelser. Andre rapporter fremhæver, at netop grøden i Gudenåen er den faktor, der har størst betydning for oversvømmelserne.

---

### **Danske Vandløbs Kommentarer til rapporten "Hydraulisk undersøgelse af Gudenåen - med henblik på problemløsning"**

Rapporten, der er udarbejdet af tre universitetsstuderende, kommer frem til nogle spændende resultater. På baggrund af modelberegninger i både Mike og VASP undersøges nogle indsnævring i åløbet mellem Ringvejsbroen og Resenbro. Specielt undersøges, hvad der sker med vintervandføringen, hvis man fjerner tagrør, der har bredt sig ud i åløbet og tagrør, der står på kanten af åen. Det konkluderes: "Fjernes tagrørene ved indsnævringen på en delstrækning omkring st. 2.000, sænkes vandstanden 13-16 cm ved Ringvejsbroen og dermed i Silkeborg Langsø, ved en 100-

*årshændelse.*” En spændende konklusion, hvor man ser på, hvordan en vinterklargørelse af åen kan foretages.

Kaster man et blik på på Gudenåens ”dobbeltprofil” på strækningen Silkeborg til Tange Sø, vil man se, at der mange steder vokser tagrør, andre større sivarter og piletræer på åbrinken, hvilket hindrer vandføringen og gør dobbeltprofilet mindre effektivt. Derfor kunne yderligere undersøgelser af dette virkemiddel have stor interesse – særligt, fordi en bekæmpelse af disse bevoksninger snildt kan foretages i det tidlige efterår, hvor skader på tilstødende arter og naturtyper er begrænset. Således vil vi være et skridt nærmere at få åens dobbeltprofil tilbage, og det vil kunne afhjælpe alvorlige oversvømmelser.

---

### **Afslutning:**

Som vi fremførte i indledningen, så er det vigtigt, at de lokale lodsejere gennem deres organisationer er repræsenteret, når en Helhedsplan for Gudenåen udarbejdes. Det er ligeledes vigtigt, at lodsejerne kan have tillid til modeller, beregninger og øvrige oplysninger. Bla. derfor er det afgørende, at modellen er i nogenlunde sync med virkeligheden. Når lodsejerne efter en grødeskæring kan måle sig frem til en vandstandssænkning på 40-45 cm, eftertjekke det på [vandportalen.dk](http://vandportalen.dk), og modellen så angiver et anderledes tal på 10-15 cm, vækker det mistro. Det må kunne gøres bedre?

Arbejdet med helhedsplanens model har tydeliggjort kompleksiteten i de udfordringer, som Gudenåen byder os. Det er åbenlyst, at flere tiltag skal sættes i værk. Således at vi bedst muligt kan imødegå den forhøjede vandstand med medfølgende fordele for både Gudenåen, vores Natura 2000-områder med de udpegede arter og naturtyper og for lodsejerne i by og på land. Det er dog også åbenlyst, at det ikke er helt klart, på hvilken måde og i hvilket omfang disse tiltag skal iværksættes. Vi mangler viden og data. Der mangler viden om grøn kølleguldsmed; om udvoksede tagrørs faktiske effekt på vandføring; om brinkernes beskaffenhed og deres betydning for fisk og andre vanddyr; om grødeskæringsmetoder, -tidspunkter og -hyppigheder; om effekten af punktvis oprensning; om vandstandsæknings effekt på de forskellige udpegningsgrundlag (genskabelsemulighed). Danske Vandløb anbefaler en femårig forsøgordning på strækningen Silkeborg til Tange Sø (strækningen er afgrænset af søer, og forsøg med diverse virkemidler vil ikke have en mærkbar betydning for kommunerne op- og nedstrøms). Forsøgsperioden skal hjælpe til at afdække behov i forhold til den forhøjede vandstand og effekterne af forskellige tiltag – et nøje planlagt forskningsprojekt, der arbejder videnskabeligt og nuanceret og medregner målsætningen for Natura 2000-planen.

Lars Bo Nielsen  
Bestyrelsesmedlem i Danske Vandløb.

Indsendt af: Lars Bo Nielsen  
Dato: 17.09.21



### **Høringssvar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

HJÆLP - vi drukner, er over skriften på Per Hansens artikel i MJA den 7 sep. 2021. Nu har Per Hansen udtrykt sin bekymring omkring Oversvømmelser fra Gudenåen på ganske fin vis og netop som jeg tænker det. Jeg henviser derfor til denne artikel som fortæller billedligt om Titanic der forliste i 1912. Flere havde fået advarsler, men alle havde deres egen mening. Knap 1/2 delen af passagererne på Titanic druknede. Tag nu ansvar omkring Gudenåen og dens oversvømmelser som er til stor gene og bekymring for mange borgere i og omkring Silkeborg. Jeg har masser af grumme billeder og film, men får i skrivende stund ikke mulighed for at overføre. Giv et praj hvis i ønsker billeder og film tilsendt. Mvh Susanne Stenholt Berggreen

Indsendt af: Susanne Stenholt Berggreen

Dato: 17.09.21

## **Høringssvar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

Det altoverskyggende problem er de oversvømmelser, som grøden afføder.

Det går ud over ellekrat og sure overdrev, som ifølge Natura 2000 burde nyde mest mulig beskyttelse.

Det kolliderer med kommunens pligt til at opretholde Gudenåens gennemstrømningsevne.

Det rammer en stribe lodsejere, som ikke har haft en chance for for år tilbage at kunne forudsige en generel vandstandsstigning på mellem 60 og 150 cm.

En dyb og effektiv grødeskæring flere gange årligt er den absolut mest effektive måde at beskytte naturen og lodsejerne på.

De øvrige ideer i helhedsplanen vil muligvis på sigt have en vis effekt.

Indtil da - og sandsynligvis også i al fremtid - bliver man nødt til at benytte grødeskæring som det mest effektive middel til såvel at opretholde Gudenåens manningtal (gennemstrømningsevne) som til at beskytte de naturtyper, biotoper og lodsejerarealer, som for øjeblikket ødelægges af oversvømmelserne.

Er man i tvivl om trædødens omfang kan man i vandets forløb efter Silkeborg Sluse (herunder det vestlige bassin i Langsøen og på hele stien rundt om Ørnsø) og hele vejen til Bjerringbro tælle hundredtusindvis af døde træer - primært elletræer, som skulle nyde højst mulig beskyttelse i forhold til Natura 2000.

Afprøv gerne andre muligheder, men grødeskæringen er uden sammenligning det mest effektive våben mod oversvømmelserne

Indsendt af: Arne Lund

Dato: 17.09.21

## **Høringssvar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

Høringssvar på helhedsplanen

Fra Dragan Sljivic og Kathrine Leth Nielsen, Svostrup Kro

Vi finder, at helhedsplan for Gudenåen er for uambitiøs og for kortsigtet, da den i vores optik kun medvirker til, at vand hurtigt fjernes opstrøms, uden at der er en ordentlig løsning på, hvordan de store vandmængder skal kunne transporteres videre i systemet nedstrøms.

De virkemidler, man har valgt at fokusere på, er i vores optik, ramt meget skævt, da det er virkemidler, som sikrer opstrøms, men lader os nedstrøms sejle vores egen sø. Når man vækster så meget i byerne, og så store mængder vand sendes direkte og hurtigt ned i åen fra rensningsanlæg, dræn og opsamlet regnvand, så bliver man også nødt til at tage ansvar for, hvad der sker med vandet længere nede i systemet. Der er bygget regnvandsbassiner ved nybyggerier, så vi mangler forståelse for, at disse står tomme, når vi andre svømmes over?

Vi ønsker en helhedsplan for hele Gudenåsystemet, hvor vandføringsevnen og dennes sikring og vedligeholdelse, bliver det centrale omdrejningspunkt, og hvor farten af vandtilførslen til Gudenåen sænkes.

Sluseløsningen ved Viborgbroen

Når man taler om, at de strækningsspecifikke virkemidler, som man præsenterer i helhedsplanen, skal afhjælpe de oversvømmelser, som ramte os i vinteren 2019-2020, og nævner os og andre nedstrøms, så undrer det os, at man vælger løsninger, som kun skubber problematikken nedstrøms. En sluseløsning ved Viborgbroen virker dels kortsigtet, da den på den ene side ikke stemmer overens med de visioner, som man har med Natura 2000 (som vi andre jo skal rette os efter), og på den anden side fremstår usolidarisk, da hensynet til borgerne opstrøms vægtes højere end borgerne nedstrøms. Vi gør indsigelse mod denne løsning, da dette element kan få direkte og uerstattelige konsekvenser for os borgere nedstrøms, så længe helhedsplanen ikke bidrager med virkemidler, som sikrer en bedre vandgennemføring.

Diger og terrænregulering

Vi bakker op om lempelser ift. at opføre digeanlæg og hæve terræn på privat grund for at modstå 100-års hændelser. Hertil skal dog siges, at vi finder det problematisk, at regningen til diger, terrænregulering og pumpeanlæg alene afholdes af os private lodsejere, for vi mener, at myndighederne bør tage del i såvel udførelsen som finansieringen af disse anlæg. Vi ønsker selv at bidrage hertil, som vi allerede gør, men vi mener ikke, at vi bør gøre det alene. Et tættere samarbejde mellem lodsejere

og myndigheder vil kunne gøre det muligt at udvikle nogle mere bæredygtige og langsigtede løsningsmodeller, som vil være til større gavn for naturen. Det har igennem de sidst 15 år kostet kroen omkring 1 million kroner at klimasikre kroen, bl.a. ved at vi har forhøjet græsplænen med næsten en meter.

Natur og naboer kan sagtens gå hånd i hånd, og vi ønsker langsigtede og bæredygtige løsninger, men også realistiske løsninger. Lige her og nu vil vi og vores naboer dog gerne holdes oven vande, indtil dette sker.

Indsendt af: Dragan Sljivic

Dato: 17.09.21

### **Hørings svar vedr. Forslag til helhedsplan for vandhåndteringen langs Gudenåen**

Helhedsplanen tager slet ikke højde for, at en forøget vandstand eller vandopmagasinering, vil medføre, at de store mængder okker, der er bundet i alagene i sandet i Gudenådalen og sidedalene, vil opløses og sive ud i åsystemet med grundvandet.

Hver gang vandstanden falder fra det ca. 1,5 m for høje niveau, kan vi allerede nu se store plamager af okker, der trækkes ud i åen.

Okker er gift for næsten alle habitater i Natura 2000 området, og okker er meget vanskeligt at opfange, da grundvandet med okker siver ind i åløbet igennem sandet i bund og sider.

Et anlæg til opfangning af okker vil almindeligvis bestå af parallelkanaler på begge sider af åen til opsamling af grundvand og laguner til bundfældning af okkeren.

Regnvand og overfladevand indeholder ikke okker og må helst ikke komme med i anlægget, hvilket er med til at gøre det hele yderligere kompliceret.

Indsendt af: Inger-Merethe Nielsen

Dato: 17.09.21

## **Bilag 4**

## Høringsnotat for opsamling på hørings svar til helhedsplanen for vandhåndteringen langs Gudenåen

Nærværende dokument er et samlende høringsnotat, som svarer på de fremsendte hørings svar ifm. at forslag til helhedsplanen for vandhåndteringen langs Gudenåen har været i offentlig høring.

Forslag til helhedsplanen for vandhåndteringen blev godkendt af byrådene, i de 7 Gudenåkommuner, i juni måned 2021. D. 25. juni 2021 blev høringen offentliggjort på Silkeborg Kommunes hørings side, som har ageret "hovedhørings side" i processen<sup>1</sup>. Høringen var sat med deadline til d. 15. september 2021, men blev forlænget til d. 17. september 2021, grundet tekniske problemer med visningen af hørings svar.

Der fremgår i alt 51 hørings svar på hørings siden. 2 af disse er dog ikke aktuelle, da det ene er et testsvar (hørings svar 2) og den anden er et svar uden vedhæftning (hørings svar 33, som henviser til hørings svar 34). Det giver således samlet set 49 hørings svar.

I hørings svarene fremgår mange af de samme tematikker. Disse tematikker resumeres og besvares fra side 3 til side 13. Fra side 14 til 30 er de enkelte hørings svar oplyst med et kort resume af indholdet. Til hvert hørings svar er der indskrevet et svar, som både kan være med reference til de generelle tematikker og med supplerende svar på konkrete spørgsmål.

De enkelte hørings svar er vurderet ift. om de giver anledning til ændringer i helhedsplanen. Dette fremgår således ud for hvert hørings svar.

Høringsnotatet giver et resumerende sammendrag af hørings svarene, og kan derfor ikke forventes at give et komplet billede af alle nuancer i alle hørings svar.

Høringsnotatet er udarbejdet af sekretariatet for helhedsplanen for vandhåndteringen langs Gudenåen i samarbejde med de 7 Gudenåkommuner.

Det samlede høringsnotat behandles i 2 instanser – først af Gudenåkomitéen og efterfølgende i de 7 byråd i Gudenåkommunerne.

---

<sup>1</sup> <https://silkeborg.dk/Kommunen/Hoeringer-og-afgoerelser/Afsluttede-hoeringer/Helhedsplan-for-Gudena>

## Indholdsfortegnelse

1. Helhedsplanen generelt .....	3
2. Gudenåmodellen .....	4
3. Vedligeholdelse.....	5
4. Uddybning/udvidelse af Gudenåen .....	7
5. Kulturarv .....	8
6. Tange Sø .....	8
7. Hensyn til naturen og lodsejere .....	9
8. Trækstien/Rekreative færdsel .....	10
9. Vandparkering .....	10
10. Bymæssig tilførsel .....	11
11. Multifunktionel jordfordeling .....	12
12. Diger, pumper og terrænhævning .....	12
Hørings svar .....	14



## 1. Helhedsplanen generelt

Denne tematik omhandler tilbagemeldinger om selve helhedsplanen og arbejdet generelt.

Nedenfor fremgår de høringssvar, hvori denne tematik indgår:

- Årsagen til at helhedsplanen skulle laves var for at sikre Gudenåens vandafledning og sikre borgere og natur mod påvirkninger fra oversvømmelser. (Høringssvar 12, 36, 46)
- Planforslaget skaber en accept af problemet og at det er et permanent problem, hvilket er en forfejlning af sit mål (høringssvar 34)
- Det er svært at få konsensus mellem 7 kommuner, derfor må en endelig løsning skulle vedtages i Folketinget. (Høringssvar 13, 21, 44)
- Inden implementering af planen skal der være enighed om (høringssvar 18):
  - *Et fælles fagligt forståelsesgrundlag, inden der træffes politiske beslutninger*
  - *Rammer respekteres i forhold til dansk lovgivning, herunder vandramme- og habitatdirektiverne*
  - *Erkendelse af det er en bunden opgave at der skal være målopfyldelse i Gudenåen og de mange tilløb, der er omfattet af de statslige vandområdeplaner og tilstanden skal være opnået senest ved udgangen af 2027*
  - *De nødvendige værktøjer er til rådighed for myndighederne: f.eks. multifunktionel jordfordeling, engangserstatninger, ekspropriationserstatninger for beboelser der ikke kan sikres mod vandet m.fl.*
  - *Helhedsplanen rulles ud som en helhedsplan med lokale hensyn og ønsker*
  - *Interessentinddragelse lokalt og regionalt*
- Helhedsplanen følges op af tilsvarende vurderinger i tilløbene (Høringssvar 19)
- Akutplan når vandet stiger op over en (ukendt) kote (høringssvar 12)
- Helhedsplanen er et inspirationskatalog – derfor forventeligt at der efterfølgende arbejdes med lokale løsninger i samarbejde med lodsejere (Høringssvar 29)
- Format af helhedsplanen ønskes gerne som printbart format (høringssvar 29)
- Planen håndterer kun fremtidige klimatilpasning og håndterer ikke de nuværende, akutte problemer, som skyldes manglende vedligeholdelse (Høringssvar 44, 49)
- Kun fokus på problemer opstrøms med manglende løsninger på de vandmængder, der kommer nedstrøms (høringssvar 50)

Generelt for denne tematik:

Formålet med helhedsplanen er, at planlægge håndteringen af vandet for at imødegå konsekvenserne af mere vand og højere vandstand i Gudenåen ved at få kortlagt omfanget af gener og anvise løsningsmuligheder og handlinger.

Kortlægningen af gener fra oversvømmelser er skabt dels via analyser over berørte bygninger, infrastruktur mv., sammen med interviews, som dokumenterer de genepåvirkninger, der opleves ved oversvømmelser. Ud fra dette fundament, er der vurderet nedslagspunkter og

virkemidler ift. deres effekt og gennemførlighed. Resultatet af dette arbejde viste dels, at der ikke kunne identificeres enkeltstående virkemidler, som kunne løse oversvømmelsespåvirkninger, ligesom gældende lovgivning begrænser handlerummet for mange af virkemidlerne. Under tematikken "vedligeholdelse" uddybes nærmere ift. det nævnte fokus på vandafledning.

Derfor resulterer det fremlagte forslag til helhedsplanen for vandhåndteringen langs Gudenåen i, at der ikke i nærværende arbejde kunne oplistes en samlet plan for vandhåndteringen, men der er skabt et fundament til fælles drøftelse og forståelse af Gudenåen som system og handlemuligheder ift. oversvømmelsesproblematikker. Derfor fremgår anbefalingerne i forslaget at påvirkninger fra oversvømmelser løses ved sikring lokalt, samt at der skal ske, en ikke nærmere defineret, tilpasning af ådalen ift. oversvømmelsesproblematikker.

Projektområdet i arbejdet med helhedsplanen er defineret som Gudenåens hovedløb, hvorfor der ikke er lavet tilsvarende arbejde for sideløbende.

Akutplaner ved oversvømmelser er orienteret i gældende beredskabsplaner, for de kommuner, som har udarbejdet en sådan. Ønskes nærmere kendskab herom, anbefales det, at der tages kontakt til den pågældende kommune for afklaring.

Det fortsatte arbejde med klimatilpasning langs Gudenåen på tværs af de 7 Gudenåkommuner anbefales fortsat at være forankret i Gudenåkomitéen sammen med en lokal, kommunal klimatilpasningsindsats i de gudenåkommuner, som har et behov herfor. Dette arbejde skal fortsat følge den fælles vedtagne vision for håndtering af vand i Gudenåen og oplandet hertil.

Det nuværende forslag til helhedsplanen er besluttet at skulle udarbejdes som en digital plan. Ønsket om et printbart format tages dog til efterretning ift. eventuelle fremtidige arbejder.

## 2. Gudenåmodellen

- Det er landbrugets overbevisning at en dynamisk hydraulisk model skal danne grundstenen i sådan en helhedsplan, så nuværende og fremtidige problemområder kan identificeres præcist og løsningsscenariernes effekt ned gennem hele systemet kan afprøves og diskuteres (høringssvar 29)
- Det er ligeledes vigtigt, at lodsejerne kan have tillid til modeller, beregninger og øvrige oplysninger (høringssvar 47)

Generelt for denne tematik.

Der er behov for en dynamisk vandløbsmodel for Gudenåen i arbejdet med vandhåndtering og identificering af løsningsmuligheder. Dette er sket gennem Coast to Coast, C12 projektet.

I den dynamiske, hydrauliske vandløbsmodel for Gudenåen, er der beregnet på 8 scenarier for tilgange til vandhåndteringen i Gudenåen; Søparkering, grødeskæring, uddybning, jordkøb/jordfordeling, vandparkering i ådalen, parallelløb, aflejringer og forsinket afstrømning fra byer.

Der kan læses nærmere om Gudenåmodellen og beregningerne af de 8 scenarier under "Gudenåmodellen" på helhedsplanssiden.

Modellen kan fremadrettet anvendes til at regne på nye scenarier, sådan at der på den måde skabes et fælles udgangspunkt i drøftelserne af mulige indsatser. I denne sammenhæng er bemærkning omkring tillid til beregningerne taget til efterretning.

### 3. Vedligeholdelse

Denne tematik omhandler høringssvar, som vedrører vedligeholdelsen af Gudenåen. Vedligeholdelsen af Gudenåen er et emne, som er indeholdt i rigtig mange af høringssvarene. Der gives en generel tilbagemelding vedr. vedligeholdelsen. I de enkelte høringssvar, hvor der er vurderet en behov for et supplerende svar, fremgår dette ud for høringssvaret.

Generelt for denne tematik:

I helhedsplanen er der defineret 4 tilgange til at håndtere vandet i Gudenåen;  
<https://helhedsplangudenaen.silkeborg.dk/Gudenaen-et-stort-vandsystem/Vanddynamikken-i-Gudenaen>

En af disse tilgange er at bortlede vandet hurtigere ift. at sikre mod oversvømmelser. Der er beskrevet et virkemiddel om muligheden for grødeskæring, som kan findes i helhedsplanen. Konklusionerne for handlemulighederne for at kunne bortlede mere vand gennem Gudenåen ved grødeskæring er:

Grødeskæring er et virkemiddel, som kan mindske høje vandstande midlertidigt i løbet af vækstsæsonen. Dette styres gennem de gældende regulativer, som er bundet op på den gældende lovgivning. Grødeskæring er derfor et virkemiddel til kortvarigt at imødegå højere vandstande, på grund af grødevækst, om sommeren, men ikke til at sikre mod oversvømmelser resten af året. Det virker kun, når det er grøde, der er årsag til høj vandstand. Hyppigere grødeskæring har negativ indflydelse på åens miljøforhold, og vil derfor være svært fremkommeligt ift. miljøhensynene. Påvirkningen af nedstrøms kommuner skal vurderes ved indgreb, som arbejder for at bortlede vandet hurtigere.

Et regulativ er et lovbundet regelsæt for en bestemt vandløbsstrækning. I regulativet er der fastsat bestemmelser om slåning af grøde og anden vedligeholdelse af vandløbet.

De gældende regulativer i Gudenåen kan ses på Gudenåkomitéens hjemmeside:  
<https://www.gudenaakomiteen.dk/viden-om-gudenaen/lovgivning-gaeldende-for-gudenaen/>

Når der skal vedligeholdes i Gudenåen, er det ikke kun vandløbsloven, der skal sagsbehandles efter. For Gudenåen er et særligt naturområde, hvor vedligeholdelsen også skal leve op til lovgivningen i bl.a. naturbeskyttelsesloven, habitatdirektivet (EU-lovgivning), vandløbsloven og vandrammedirektivet. Så selvom der står i vandløbsregulativet, at Gudenåen kan vedligeholdes på en bestemt måde, så kan det være betinget af dispensationer fra andre lovgivninger.

Hvis vandløbet ligger i et habitatområde skal der tages hensyn til både habitatarter og - naturtypen, der har den særlige beskyttelse. Det gælder således også at eventuelle forsøgsordninger skal fuldt vurderes og sagsbehandles efter gældende lovgivning.

Der er mange hørings svar fra enkeltpersoner eller beboergrupper i eller omkring Silkeborg, som indeholder spørgsmål eller bemærkninger til vedligeholdelsen og ønsket om bedre vandafledning. Derfor vurderes det, at en uddybning ift. vedligeholdelsen for strækningen fra Silkeborg til Tange sø er relevant sammen med supplerende bemærkninger ift. strækningen fra Tange til Randers.

I regulativet er der fastsat bestemmelser om slåning af grøde og anden vedligeholdelse af vandløbet. For Gudenåen mellem Silkeborg og Tange Sø gælder, at der som udgangspunkt slås grøde én gang om året i perioden fra 15. juni til 1. august i en syv meter bred strømrende. På strækningen fra Tange Sø til Randers foretages grødeskæringen i perioden fra 15. august til 31. oktober i en 10 meter bred strømrende.

Grødeskæringen følger den naturlige strømrendes forløb ned gennem hele strækningen, og så tæt på bunden, som dennes topografi og ikke mindst indhold af sten, tillader. Vandplanterne bliver dermed fjernet i det spor, som det strømmende vand naturligt følger, ned gennem åen for at opnå størst mulig effekt på vandføringsevnen, inden for de rammer, som regulativet foreskriver.

Strækningen fra Silkeborg til Tange er beliggende indenfor Habitatområdet N45 "Gudenå og Gjern Bakker", og har en helt særlig international beskyttelse, baseret på forekomsten af en række arter og naturtyper. Bl.a. naturtypen "Vandløb med vandplanter", som omfatter Gudenåen. Denne naturtype er karakteriseret af en række arter. Karakteristiske arter er alle arter af tusindblad, vandstjerne, vandaks og vandkrans, samt hårfliget vandranunkel, strandvandranunkel, storblomstret vandranunkel, almindelig vandranunkel, pensel-/flodvandranunkel, almindelig kildemos og sideskærm. Øvrige arter, der indikerer naturtypen, er fx båndbladsformer af brudelys, pilblad, sødgræs eller pindsvineknop og forskellige mosser. Men det er selve naturtypen, der har den særlige beskyttelse. Og det er naturtypen, der skal vurderes i forbindelse med sagsbehandlingen af en eventuel grødeskæring, og ikke enkelte plantearter.

I Silkeborg Kommune, for strækningen fra Silkeborg til Tange, arbejdes der målrettet på, inden for lovens rammer, at afdække muligheden for at skære grøde 2 gange årligt. Dette betyder, at;

- Sagsbehandlingen vedrørende en mulig ekstraordinær grødeskæring er igangsat.
- Muligheden for at anvende undtagelsesbestemmelserne jf. habitatreglerne, med henblik på at kunne foretage ordinær grødeskæring 2 gange årligt, er ved at blive afklaret.

For strækningen fra Silkeborg til Tange i Silkeborg Kommune henvises ligeledes til denne side, hvor overblik og status over de politiske beslutninger om ordinær og ekstraordinær grødeskæring i 2021 er oplyst.

<https://silkeborg.dk/Borger/Natur/Nyheder-Natur/20210916-Beslutninger-og-status-om-grodeskaring-i-2021>

Derudover har de 4 Gudenåkommuner, Silkeborg, Viborg, Favrskov og Randers, genoptaget arbejdet omkring et nyt fælles regulativ for strækningen fra Silkeborg til Randers. Afklarings af mulighed for at anvende objektive kriterier til igangsættelse af ekstraordinær grødeskæring undersøges i dette arbejde.

Ønskes yderligere supplerende oplysninger til vedligeholdelsen, henvises til den enkelte kommune ift. kommunespecifikke spørgsmål.

#### 4. Uddybning/udvidelse af Gudenåen

Denne tematik omhandler høringssvar, som vedrører uddybning/udvidelse af Gudenåen.

Nedenfor fremgår de høringssvar, hvori denne tematik indgår:

- Fokus på at dobbeltløb/paralleløb bliver nødvendigt – taget af bordet alt for hurtigt (Høringssvar 8, 15)
- Uddybning af åen (Høringssvar 12)
- Dobbeltløb og påvirkning af fortidsminder – uenig i konklusion i helhedsplanen (Høringssvar 34)
- Eksempel på virkemiddel for at sikre tilstrækkelig afledning af vand, hvor faldet er lavt kunne være, at Gudenåen med fordel kunne gøres markant bredere. Et sådan indgreb kunne designes så gyde og opholdsforhold for eksempel vandrende fisk gøres optimale (Høringssvar 37)

Generelt for denne tematik:

Muligheden for at bortlede vandet hurtigere, ved uddybning/udvidelse af Gudenåen, for at sikre mod oversvømmelser, er i helhedsplanen konkluderet, som beskrevet nedenfor.

Regulering:

Mulighederne for at kunne bortlede mere vand gennem Gudenåen er i mange tilfælde begrænset af national lovgivning og EU-forpligtigelser, som fx vandramme- og habitatdirektiver mv. En fuld udgravning af hele Gudenåen er ikke undersøgt i helhedsplanen, da vurderingen er, at dette hverken er anlægsmæssigt, økonomisk realistisk eller foreneligt med gældende lovgivning. Anlægsarbejdet ved et sådant projekt er meget omfattende, da der skal flyttes meget store mængder materiale, i ofte svært fremkommelige områder. Den umiddelbare vurdering er, at omkostninger hertil vil være meget store, og at et sådant projekt alene ikke vil være omkostningseffektivt. Det skal desuden bemærkes, at omkostningerne i høj udstrækning skal finansieres af lodsejerne.

Restaurering:

Det vurderes, at være mere realistisk at kigge på lokale restaureringsprojekter, hvor naturindholdet og vandføringen forbedres samtidigt. Dette vil, jf. ovenstående betragtninger om omkostningseffektivitet, kun være relevant helt lokalt. Der skal dog fortsat være opmærksomhed på, at dette ikke blot flytter problemet længere nedstrøms, ligesom det ikke kan garantere mod oversvømmelser ved de store, længerevarende hændelser.

Uddybning eller udgravning af Gudenåen er derfor ikke et virkemiddel til at undgå oversvømmelser, men restaureringsprojekter, der øger naturindholdet og samtidigt forbedrer vandafledningen, kan have en effekt, lokalt.

Der er beskrevet et virkemiddel om muligheden for at regulering og restaurering på strækningen fra Tange til Randers, som kan findes i helhedsplanen.

For begge ovenstående tilgange skal det bemærkes, at påvirkningen af nedstrøms kommuner skal vurderes ved indgreb, som arbejder for at bortlede vandet hurtigere.

## 5. Kulturarv

Denne tematik omhandler høringssvar, som vedrører kulturarven i og langs Gudenåen.

- Bemærkninger om at museer gerne vil inddrages så tidligt som muligt i planlægningen af klimatilpasning. Herunder at der findes mange kulturminde langs Gudenåen, hvor der er indsendt oversigt fra flere steder. Der henvises til samarbejdet med Holstebro Kommune ift. etablering af en dæmning til klimasikring af Holstebro by (høringssvar 1,10,17,43)

Generelt for denne tematik:

I helhedsplanen er der, gennem arbejderne om aktørperspektiver og de 4 strækingsworkshops, beskrevet perspektiver for kulturarvens betydning langs Gudenåen og opmærksomheder på, at man forholder sig til disse før eventuelle arbejder, relateret til vandhåndteringen, planlægges.

Museum Silkeborg repræsenterer kulturinstitutionerne i den klimatilpasningsfølgegruppe, som Gudenåkomitéen har nedsat til det fremtidige tværkommunale arbejde omkring klimatilpasning i Gudenåen. Herudover er der, igennem helhedsplanen, skabt en opmærksomhed på, at et tæt samarbejde med kulturinstitutionerne ved klimatilpasningsprojekter er vigtigt at tænke ind tidligt i processen.

## 6. Tange Sø

Denne tematik omhandler høringssvar, som vedrører Tange Sø.

Nedenfor fremgår de høringssvar, hvori denne tematik indgår:

- Høringssvar om flodemål i Tange Sø (Høringssvar 2, 15)
- Høringssvar om fjernelse af Tange sø (Høringssvar 8, 14 22, 41)
- Forslag om Nationalpark Gudenåen med omdrejningspunkt ved Tangeværket (høringssvar 9)
- Vandparkering i Tange Sø (høringssvar 11, 18, 41)

Generelt for denne tematik:

I helhedsplanen forudsættes det, at flodemålet i Tange sø overholdes. Der findes derimod ingen bestemmelser i regulativet om højeste vandstand ved Kongensbro. Ved en vandføring, der statistisk overskrides en gang hvert andet år tillades en vandstand på stedet på 14,93 m.o.h. Ved endnu højere vandføringer kan vandstanden blive endnu højere uden at regulativets bestemmelser overskrides.

I helhedsplanen er der stillet forslag om at sænke vandspejlet midlertidigt i Tange sø forud for varsel om store vandføringer, som mulighed for vandparkering, til mindskelse af oversvømmelser nedstrøms. Varigheden af forsinkelsen vil afhænge af mængden af vand der

skal tilbageholdes og hvor længe flommen varer. Jo mere vand pr. tidsenhed, der skal tilbageholdes, jo kortere tid kan vandstanden nedstrøms mod Bjerringbro sænkes ved at tilbageholde vand i søen. En mere permanent sænkning af vandet i søen vil kun have effekt på en kortere strækning oven for Kongensbro på grund af åens fald fra Silkeborg til Kongensbro.

Helhedsplanen omfatter hele strækningen af Gudenåens hovedløb fra Tinnets krat til Randers med tilløbet fra Skanderborg. En nationalpark med udgangspunkt omkring Tange sø med eller uden opretholdelse af søen vil kun udgøre en lille del af helhedsplanens område og tømning af søen vil hovedsagelig påvirke strækningen under søen og en kort strækning oven for Kongensbro på grund af åens fald fra Silkeborg til Kongensbro.

Opgaven med udpegning af nationalparker ligger hos staten, og forslaget bør derfor stilles til den relevante myndighed.

## 7. Hensyn til naturen og lodsejere

Denne tematik omhandler høringsvar, som vedrører hensynet til naturen og lodsejere langs Gudenåen.

Nedenfor fremgår de høringsvar, hvori denne tematik indgår:

- Mangler hensyn til lodsejere og naturen i ådalen (høringsvar 5)
- Pulje til erstatning til de boligejere, hvor der ikke kan sikres mod oversvømmelser til et acceptabelt niveau (høringsvar 18)
- Sommervandstand ændrer engenes karakter, og det bliver vanskeligere at pleje arealerne og få afgræsning herpå. Ligeledes sværere at overholde betingelser i støtteordninger (høringsvar 24)
- Klimatilpasning er en samfundsopgave. De betyder, at finansiering af de nødvendige løsninger langt hen ad vejen er noget staten må sikre (Høringsvar 29, 46)
- Landmanden for ikke forbedret afvanding ved at blive sikre mod de værste effekter af klimaforandringer. Formålet for ham/hende er at opretholde anvendelsesmuligheder som der allerede er (Høringsvar 29)

Generelt for denne tematik:

I helhedsplanen er der, gennem arbejderne om aktørperspektiver og de 4 strækningsskemaer, beskrevet perspektiver for grundejere og landmænd i relation til de påvirkninger som oversvømmelser og høj vandstand giver. Heri er flere af de elementer, som fremgår af høringsvarene, beskrevet.

Der er lavet vurderinger vedrørende påvirkningen af naturen i ådalen som følge af oversvømmelse på strækningen fra Silkeborg til Tange. Ligeledes er der også lavet undersøgelse af udbredelse af habitatarten "Grøn kølleguldsmed" samt en vegetationsanalyse af vandplanterne i Gudenåen for samme strækning.

Alle rapporter og notater kan ses på Gudenåkomitéens hjemmeside:

<https://www.gudenaakomiteen.dk/viden-om-gudenaen/publikationer/gudenaakommunernes-undersogelser-vedroerende-gudenaen/>

Regeringen har igangsat arbejdet med en national klimatilpasningsplan, som forventes færdig i 2022. Miljøministeren har, i den forbindelse, tilkendegivet et ønske om, at borgmestrene i de 7 Gudenåkommuner opsamler de erfaringer og barrierer ift. arbejdet med vandhåndteringen, som arbejdet med helhedsplanen har identificeret. De konkrete forslag, som er nævnt i disse høringssvar, indarbejdes i denne sammenhæng.

## 8. Trækstien/Rekreative færdsel

Denne tematik omhandler høringssvar, som vedrører trækstien og den rekreative færdsel langs Gudenåen.

Nedenfor fremgår de høringssvar, hvori denne tematik indgår:

- Hensyn til begrænsninger i brugen af trækstien og Silkeruten ved oversvømmelser mangler i helhedsplanen (høringssvar 4)
- Adgang til naturen sikres med stier og forhøjelse af eksisterende, hvilket der arbejdes med lokalt (høringssvar 18)
- Træksti som dige (høringssvar 7, 28)

Generelt for denne tematik:

I helhedsplanen er der, gennem arbejderne om aktørperspektiver og de 4 strækingsworkshop,s beskrevet perspektiver den rekreative færdsel i relation til de påvirkninger som oversvømmelser og høj vandstand giver. Heri er flere af de elementer, som fremgår af høringssvarene, beskrevet.

I afrapporteringen fra de 4 strækingsworkshops, var der blandt deltagerne til de 4 workshops enighed om, at vi ser ind i en fremtid, hvor mange arealer ved Gudenåen nødvendigvis må ændre anvendelse, og at metoder som multifunktionel jordfordeling, er relevant at tage i brug. Der var en bred erkendelse af, at ændret arealanvendelse går i retning af mindre produktion, særligt hvad angår landbrug, og i retning af mere rekreativ anvendelse af de nære arealer ved Gudenåen - med fokus på varieret natur med god tilgængelighed til vandet for både ejerne af arealerne, gæster i form af eksempel lystfiskere, sejlende og naturinteresserede både i den daglige brug og i form af turister.

Som en del af anbefalingen i helhedsplanen om tilpasning af Gudenådalen i samarbejde med lodsejere og interessenter, kan den rekreative færdsel indgå som et fokuspunkt.

## 9. Vandparkering

Denne tematik omhandler høringssvar, som vedrører vandparkering.

Nedenfor fremgår de høringssvar, hvori denne tematik indgår:

- Parkering af vand opstrøms slusen og i søerne længere oppe (Høringssvar 8, 12)
- Regner med at vandparkering er taget ud af planen, grundet inden effekt (Høringssvar 28)
- Der skal laves vandparkering flest mulige steder, hvor det ikke har utilsigtet konsekvenser (Høringssvar 30)



- Mossø kan ikke bruges, da vandstand er for høj i forvejen (Høringssvar 30, 41)
- Sænk vandstand i søerne og bruge det til vandparkering (Høringssvar 45)
- Der er formegentlig ikke regnet på hvor meget plads vandparkering vil kræve (Høringssvar 40)

Generelt for denne tematik:

I helhedsplanen er der gennemført 2 analyser for at afdække mulighederne for vandparkering, som en løsning på oversvømmelserne. Disse er "Analyse af vandparkering i oplandet" samt "Analyse af afstrømning og forsinkelse fra oplandet", som begge ligger på helhedsplanen under "Analyser og modeller". Begge analyser afdækker potentialer, og er ikke udtryk for konkrete om projekter.

De tekniske analyser omkring forsinkelse og parkering af vandet har konkluderet, at potentialet er meget begrænset, da det dels kræver meget store volumener for at kunne afhjælpe oversvømmelser langs Gudenåen, og at påvirkninger fra vandet blot flyttes fra et sted til et andet. Vandmasserne i systemet er så store, især ved langvarige hændelser, at der ikke er plads i søerne til mere end kortvarige effekter. Potentialet for klimatilpasning ved udtagning af lavbundsjord kan være begrænset, da det samlede lavbundsareal i Gudenåoplandet er begrænset og koncentreret nedstrøms. Forsinkelse og parkering af vand er derfor ikke realistiske virkemidler til løsningen af udfordringer med oversvømmelser i Gudenåens hovedløb og de vandløbsnære arealer heromkring. Det kan dog anvendes lokalt med begrænset effekt.

## 10. Bymæssig tilførsel

Denne tematik omhandler høringssvar, som vedrører tilførsel af vand fra byer til Gudenåen.

Nedenfor fremgår de høringssvar hvori denne tematik indgår:

- Flere forsinkelsesbassiner (Høringssvar 20, 45, 50)
- Alt nybyggeri tvinges til at forsinke eller nedsive mest mulig (Høringssvar 8)
- Ny muligheder for separeret regnvand, så det hele ikke ledes til Gudenåen (Høringssvar 20)

Generelt for denne tematik:

Der er med Coast to Coast, C12 arbejdet med Gudenåmodellen udarbejdet en opgørelse over arealfordelingen og en scenarieberegning for forsinket afstrømning fra byer. Nærmere herom kan ses på hhv. side 70 94 i rapporten om Gudenåmodellen, som findes under "analyser og modeller" på helhedsplanen.

Byområder udgør ca. 5,5% af det samlede opland. Forsinket afstrømning reducerer den maksimale vandstand, men omkring januar 2007 med en historisk høj vandføring, er reduktionen mindre end 2 cm ved Voervadsbro og mindre end 1 cm ved Tvillum, hvilket generelt ses igennem vandløbsmodellen. Størstedelen af vandføringen stammer fra afstrømning fra landbrugs- og naturområder hvilket betyder, at byområder på den store Gudenåskala har relativt begrænset betydning ved de store vinter- og forårshændelser. Dertil kommer, at byer og befæstede arealer er spredte med betydelig udligning af den hydrauliske belastning, dels på grund af at nedbøren og afstrømningen forekommer tidsforskudt over

oplandet og dels på grund af udjævningen fra bassinudløb, igennem sidegrene og på selve hovedløbet.

## 11. Multifunktionel jordfordeling

Denne tematik omhandler hørings svar, som vedrører multifunktionel jordfordeling langs Gudenåen.

Nedenfor fremgår de hørings svar, hvori denne tematik indgår:

- Multifunktionel jordfordeling (Hørings svar 12, 20)
- Jordfordeling kan sikre Gudenåen plads og bevægelighed (Hørings svar 18)
- Bakker op om frivillig jordfordeling, men skeptisk overfor hvor jord skal findes og bakker på ingen måde op en ekspropriation af private jorde eller tilpasse os og lade vandet stå (hørings svar 28)
- Hvor længe skal der betales ejendomsskat af grunde, som ikke kan bruges og konstant skal vedligeholdes – hvis der skal eksproprieres, hvor længe holdes borgeren så hen (Hørings svar 36)
- Bakker op om tilpasse og lade vandet stå, og finde et forsøgsområde (Hørings svar 42)

Generelt for denne tematik:

Der findes forskellige gældende ordninger, som skal understøtte en omfordeling af jord eller give til skud til udtagning af lavbunds jorde.

Det er således ikke en løsning til at få vandet væk, men til at understøtte at arealerne kan få en anden anvendelse.

Der er beskrevet et virkemiddel i helhedsplanen herom, men der er ikke udpeget specifikke områder hertil. Som en del af anbefalingen i helhedsplanen, om tilpasning af Gudenådalen i samarbejde med lodsejere og interessenter, kan multifunktionel jordfordeling indgå som et fokus punkt.

## 12. Diger, pumper og terrænhævning

Denne tematik omhandler hørings svar, som vedrører diger, pumper og terrænhævning langs Gudenåen.

Nedenfor fremgår de hørings svar, hvori denne tematik indgår:

- Diger og pumper kan være løsning nogle steder, men flytter blot problemet (Hørings svar 20)
- Bakker op om lempelser til at opføre digeanlæg og terrænhævning på privatgrund for at modstå en 100- årshændelse (Hørings svar 28, 46, 50)
- Betaling i planen er entydig at borger betaler, men utilfreds hermed (Hørings svar 46, 50)
- Hvor skal jord komme fra, og hvilke kote skal der fyldes på til og kan man være sikker på at denne ikke overskrides igen (Hørings svar 36)

- Sluse/pumpe ved Viborgbroen (Høringssvar 28, 32, 38, 42, 50)  
Virkemidlet om sluse/pumpen ved Viborgbroen

Generelt for denne tematik.

Helhedsplanen anbefaler, at sikring lokalt er et effektivt virkemiddel til at sikre enkelte bygninger, byer eller infrastruktur med høj værdi pr. m<sup>2</sup>. Finansiering heraf skal følge den gældende lovgivning, hvor særligt nytteeffekten af indsatsen er et vigtigt parameter. Det betyder således, at den som får glæde af sikringen skal betale herfor.

Der skal fremsendes en ansøgning til den pågældende kommune forud for etablering af et dige eller en terrænhævning. Ved henvendelse til den enkelte kommune, kan der nærmere afklares hvilket kote, der kan tilladelse i det enkelte tilfælde.

Virkemidlet "Sluse/pumpe ved Viborgbroen" screener for potentialet ved en lokal sluse/pumpeløsning ved Silkeborg. Virkemidlet er beskrevet som et tiltag til sikring i ekstremssituationer, som eksempelvis ved hændelsen i februar 2020. Her har antallet af "lukkedage" stor betydning for påvirkningen af den rekreative færdsel og den natur- og miljømæssig påvirkning. Det er således ikke tænkt som et tiltag til at løse udfordringer ved en generel høj vandstand. Det er nødvendigt, at der foretages nærmere beregninger af potentialet samt konsekvenserne på miljø, den rekreative færdsel mv.

## Høringssvar

Nedenfor følger en opstilling af de enkelte høringssvar, inkl. svar og angivelse om det enkelte svar giver anledning til ændringer i helhedsplanen.

Høringssvar nr	Svarudkast	Handling
1	<p>Ønsket om konkrete planer ift. håndteringen af kulturarven langs Gudenåen er noteret. I den forbindelse refereres til at Slots- og Kulturstyrelsen har igangsat et arbejde om et samlet overblik over de arkæologiske og kulturhistoriske levn ved og i Gudenåen, som Museum Skanderborg har den koordinerede rolle omkring.</p> <p>I øvrigt henvises til høringssvar 10, 17 og 43, som også retter sig kulturhistorien.</p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen.
2	Testsvar, som er fjernet.	
3	<p>Høringssvaret indeholder bemærkning om Tange sø og flodmål. Herudover bemærkning om at sommervandstanden ændrer ådalens natur og at helhedsplanen vil gøre ådalen vådere.</p> <p>Høringssvaret vurderes ikke at give anledning til yderligere uddybning end den, der er beskrevet i de generelle tematikker øverste i nærværende høringssnotat. Der henvises særligt til det afsnit omhandlende Tange Sø.</p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen.
4	<p>Indledningsvis angiver Uldum Kær Naturlaug en række generelle betragtninger som tages til efterretning. Afslutningsvis angives 3 punkter til forslag som angivet herunder og kommenteret efterfølgende. Forslag og svar herpå vurderes ikke, at medføre ændringer i Gudenå Helhedsplan.</p> <ol style="list-style-type: none"> <li><i>Grødeskæring i hele Gudenåens længde. At der også fremover -som nu i Hedensted kommune, bliver skåret grøde mindst 2 gange/ år. Det virker kun, hvis alle kommuner langs åen gør det. I dag er der kommuner- bl.a. Horsens, hvor der ikke grødeskæres. Manglende grødeskæring hæmmer vandafstrømning og flowet i åen.</i></li> <li><i>Sandoprensning- som man skal ifølge regulativet. Dette er udeladt de seneste 25 år. Skal genoptages.</i></li> <li><i>Genetablere Haugstrup sø som regnvandsbassin for Tørring by. Den vil, lige så vel som regnvandsbassiner langs vore motorveje bevirke, at vandets udløb i å-systemerne forsinkes. Bare det at vandet tilbageholdes nogle timer/dage virker.</i></li> </ol> <p>Ad. 1. I Hedensted Kommune skæres der grøde 2 gange årligt fra Åstedbro til Tørring jf. regulativet. Hedensted Kommunes regulativer kan findes på kommunens hjemmeside <a href="https://www.hedensted.dk/borger/natur,-miljoe-og-energi/vand/vandloeb/regulativer-for-vandloeb">https://www.hedensted.dk/borger/natur,-miljoe-og-energi/vand/vandloeb/regulativer-for-vandloeb</a>. Kommunens erfaringer med grødeskæring er, at det særligt er på strækningen fra Uldum Lille Å til Åstedbro at der er meget grøde og her er der på delstrækninger meget Pindsvineknop. På strækningen fra Verdens Ende til Tørring er plantesamfundet mere varieret med indslag af Vandaks, Vandstjerne og Vandranunkel og i langt mindre grad Pindsvineknop.</p> <p>I 2009 har det rådgivende ingeniørfirma Orbicon (i dag WSP) for Hedensted Kommune udfærdiget et notat om forvaltning og afvandingstilstand i og omkring øvre Gudenå. Heraf fremgår, at grødeskæringen har en væsentlig effekt på vandstanden i Gudenåen på strækningen fra udløb af Uldum Lilleå og ned til Åstedbro. En skæring ved sommermiddelvandføring medfører et vandspejlsfald på ca. 20 cm. Tilsvarende falder vandspejlet med ca. 30 cm, hvis grødeskæringen finder sted ved sommermedianmaksimumsvandføring. Notatet belyser også hvorledes forhold i Gudenåen på strækningen nedstrøms Uldum Kær påvirker afvandingsforholdene i Uldum Kær i sommerhalvåret. I beregningerne indgår en undersøgelse af hvor nedenfor kærret grødeskæring ikke længere påvirker vandstanden i kærret. Beregningerne viste, at der kan være effekt af grødeskæring i Gudenåen ved udløbet af Uldum Lilleå ned til st. 15.850 ca. 350 m nedstrøms udløbet af Åle Bæk. Neden for denne station har grødeskæring ikke effekt på vandstanden i Uldum Kær og på baggrund heraf, påvirker grøden i Gudenåen i Horsens Kommune ikke forholdene i Uldum Kær. Notat kan udleveres ved henvendelse til Hedensted Kommune.</p> <p>Der henvises ligeledes til svaret for tematikken om vedligeholdelsen i starten af høringssnotatet</p> <p>Ad. 2. Hedensted Kommune har på baggrund af lodsejerhenvendelser om sandaflejringer i Gudenåen fået lavet målinger på strækningen fra Tørring til Uldum Lilleå i august 2021. Målingerne er foretaget af det rådgivende ingeniørfirma WSP og resultatet viser, at der på delstrækninger er sket sandaflejringer. Nærmere</p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen

Høringsvar nr	Svarudkast	Handling
	<p>beregninger skal vise, om disse sandaflejringer har direkte påvirkning på vandstanden, da der samtidig kan være sket en profiludvidelse. Opmålinger kan fås ved henvendelse til Hedensted Kommune.</p> <p>Hvis beregninger viser, at de målte sandaflejringer er med til at give en øget vandstand på strækningen, vil Hedensted Kommune undersøge, om disse aflejringer kan fjernes ud fra en væsentlighedsvurdering ift. Habitatbekendtgørelsen og Naturbeskyttelsesloven. Kommunen forventer, at en afklaring kan ligge klar primo 2022.</p> <p>Ad. 3. Virkemidlet vandparkering i Hastrup Sø er undersøgt i Helhedsplanen for Gudenåen som et strækningsspecifikt virkemiddel. Potentialet i virkemidlet er yderst begrænset i klimasammenhænge. Beskrivelse af virkemidlet findes her: <a href="https://helhedsplangudenaaen.silkeborg.dk/-/media/Subsites/Special-og-projektsites/HelhedsplanGudenaaen/Virkemidler/Virkemiddel-Hastrup-S.pdf">https://helhedsplangudenaaen.silkeborg.dk/-/media/Subsites/Special-og-projektsites/HelhedsplanGudenaaen/Virkemidler/Virkemiddel-Hastrup-S.pdf</a></p>	
5	<p>Høringsvaret angiver en række synspunkter, som omhandler at helhedsplanen mangler hensyn til naturen i ådalen, lodsejeres arealer og de begrænsninger som oversvømmelser af trækstien og Silkeruten giver anledning til.</p> <p>Helhedsplanen har haft som opdrag at give et helhedsbillede på hvordan vandhåndteringen bedst anskues og helhedsplanen har gennemført en grundig analyse og et samlet videnskatalog ift. spørgsmålet om vandhåndteringen langs Gudenåen. Helhedsplanen anbefaler, at sikring lokalt og tilpasning af ådalen til vandet er den bedste tilgang til vandhåndteringen. Dette skyldes særligt, at vandmængderne, der skal håndteres, er meget store, og at påvirkningerne fra oversvømmelser fordeler sig forskelligt i de enkelte kommuner. Derfor har der heller ikke kunnet identificeres en eller få enkeltstående tværkommunale løsninger på udfordringerne.</p> <p>Høringsvaret vurderes ikke at give anledning til yderligere uddybning end den, der er beskrevet i de generelle tematikker øverste i nærværende høringsnotat.</p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen.
6	<p>Høringsvaret angiver synspunkt om manglende fokus på grødens vandføringsforringelse og bekæmpelse af vandremuslingen. Herunder fremsætter han spørgsmål til ny terrænhævningskote da kote 20 ikke vurderes at være nok.</p> <p>Helhedsplanen har haft som opdrag at give et helhedsbillede på hvordan vandhåndteringen bedst anskues og helhedsplanen har gennemført en grundig analyse og et samlet videnskatalog ift. spørgsmålet om vandhåndteringen langs Gudenåen. Helhedsplanen anbefaler at sikring lokalt og tilpasning af ådalen til vandet er den bedste tilgang til vandhåndteringen. Dette skyldes særligt at vandmængderne, der skal håndteres, er meget store, og at påvirkningerne fra oversvømmelser fordeler sig forskelligt i de enkelte kommuner. Derfor har der heller ikke kunnet identificeres en eller få enkeltstående tværkommunale løsninger på udfordringerne.</p> <p>For strækningen fra Silkeborg til Tange i Silkeborg Kommune arbejdes der målrettet på, inden for lovens rammer, at afdække muligheden for at skære grøde 2 gange årligt. Der henvises til denne side, hvor overblik og status over de politiske beslutninger om ordinær og ekstraordinær grødeskæring i 2021 er oplyst: <a href="https://silkeborg.dk/Borger/Natur/Nyheder-Natur/20210916-Beslutninger-og-status-om-grodeskaring-i-2021">https://silkeborg.dk/Borger/Natur/Nyheder-Natur/20210916-Beslutninger-og-status-om-grodeskaring-i-2021</a></p> <p>Derudover har Silkeborg Kommune for strækningen fra Silkeborg til Tange;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Igangsat sagsbehandlingen vedrørende en mulig ekstraordinær grødeskæring.</li> <li>- Afklaring af muligheden for at anvende undtagelsesbestemmelserne jf. habitatreglerne med henblik på at kunne foretage ordinær grødeskæring 2 gange årligt.</li> </ul> <p>De 4 Gudenåkommuner Silkeborg, Viborg, Favrskov og Randers har derudover genoptaget arbejdet omkring et nyt fælles regulativ for strækningen fra Silkeborg til Randers. Afklaring af mulighed for at anvende objektive kriterier til igangsættelse af ekstraordinær grødeskærings undersøges i dette arbejde.</p> <p>De samlede konklusioner og anbefalinger tager udgangspunkt i de gældende juridiske rammer og forhold, som eksisterer på nuværende tidspunkt. Ændres disse, kan det påvirke, hvordan vandhåndteringen kan anskues på og dermed få betydning på konklusioner og anbefalingerne. Det har ikke betydning for de faktiske, fysiske forhold, som eksempelvis muligheden for vandparkering og tilbageholdelse vand, men eksempelvis for muligheden for at bortlede vand hurtigere gennem Gudenåen.</p> <p>Ved hændelsen i februar 2020 var vandstanden i Lysåen, på sit højeste niveau, lige knap kote 20,38. Det anbefales, at der tages kontakt til Silkeborg Kommune, som myndighed for tilladelse til terrænhævnning, for afklaring af hvilken kote, som terrænet kan hæves til omkring Lysåen.</p> <p>Der henvises ligeledes til de generelle tematikker øverst i nærværende høringsnotat.</p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen.

Høringssvar nr	Svarudkast	Handling
6	<p>Høringssvaret angiver synspunkt for behovet for mere vand igennem Gudenåen i stedet for at bruge tid og penge på andre dyre løsninger, at vedligeholdelse ikke har reduceret det fredede planter i Gudenåen og at vandstandsstigninger kun kan begrundes med mængden af planter i Gudenåen og øget nedbør ikke har nogen betydning.</p> <p>Helhedsplanen har haft som opdrag at give et helhedsbillede på hvordan vandhåndteringen bedst anskues og helhedsplanen har gennemført en grundig analyse og et samlet videnskatalog ift. spørgsmålet om vandhåndteringen langs Gudenåen. Helhedsplanen anbefaler at sikring lokalt og tilpasning af ådalen til vandet er den bedste tilgang til vandhåndteringen. Dette skyldes særligt at vandmængderne, der skal håndteres, er meget store, og at påvirkningerne fra oversvømmelser fordeler sig forskelligt i de enkelte kommuner. Derfor har der heller ikke kunnet identificeres en eller få enkeltstående tværkommunale løsninger på udfordringerne.</p> <p>For strækningen fra Silkeborg til Tange i Silkeborg Kommune arbejdes der målrettet på, inden for lovens rammer, at afdække muligheden for at skære grøde 2 gange årligt. Der henvises til denne side, hvor overblik og status over de politiske beslutninger om ordinær og ekstraordinær grødeskæring i 2021 er oplyst: <a href="https://silkeborg.dk/Borger/Natur/Nyheder-Natur/20210916-Beslutninger-og-status-om-grodeskaring-i-2021">https://silkeborg.dk/Borger/Natur/Nyheder-Natur/20210916-Beslutninger-og-status-om-grodeskaring-i-2021</a></p> <p>Derudover har Silkeborg Kommune for strækningen fra Silkeborg til Tange;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Igangsat sagsbehandlingen vedrørende en mulig ekstraordinær grødeskæring.</li> <li>- Afklaring af muligheden for at anvende undtagelsesbestemmelserne jf. habitatreglerne med henblik på at kunne foretage ordinær grødeskæring 2 gange årligt.</li> </ul> <p>De 4 Gudenåkommuner Silkeborg, Viborg, Favrskov og Randers har derudover genoptaget arbejdet omkring et nyt fælles regulativ for strækningen fra Silkeborg til Randers. Afklaring af mulighed for at anvende objektive kriterier til igangsættelse af ekstraordinær grødeskærings undersøges i dette arbejde.</p> <p>De samlede konklusioner og anbefalinger tager udgangspunkt i de gældende juridiske rammer og forhold, som eksisterer på nuværende tidspunkt. Ændres disse, kan det påvirke, hvordan vandhåndteringen kan anskues på og dermed få betydning på konklusioner og anbefalingerne. Det har ikke betydning for de faktiske, fysiske forhold, som eksempelvis muligheden for vandparkering og tilbageholdelse vand, men eksempelvis for muligheden for at bortlede vand hurtigere gennem Gudenåen.</p> <p>Særligt de langvarige regnhændelser, som den i vinteren 2019/20, betyder at der kommer meget store mængder vand i systemet.</p> <p>Der henvises ligeledes til de generelle tematikker øverst i nærværende høringsnotat.</p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen.
7	<p>Høringssvaret angiver synspunkt om manglende vedligeholdelse af Gudenåen og forslag om anvendelse af trækstien som dige.</p> <p>Helhedsplanen har haft som opdrag at give et helhedsbillede på hvordan vandhåndteringen bedst anskues og helhedsplanen har gennemført en grundig analyse og et samlet videnskatalog ift. spørgsmålet om vandhåndteringen langs Gudenåen. Helhedsplanen anbefaler at sikring lokalt og tilpasning af ådalen til vandet er den bedste tilgang til vandhåndteringen. Dette skyldes særligt at vandmængderne, der skal håndteres, er meget store, og at påvirkningerne fra oversvømmelser fordeler sig forskelligt i de enkelte kommuner. Derfor har der heller ikke kunnet identificeres en eller få enkeltstående tværkommunale løsninger på udfordringerne.</p> <p>For strækningen fra Silkeborg til Tange i Silkeborg Kommune arbejdes der målrettet på, inden for lovens rammer, at afdække muligheden for at skære grøde 2 gange årligt. Der henvises til denne side, hvor overblik og status over de politiske beslutninger om ordinær og ekstraordinær grødeskæring i 2021 er oplyst: <a href="https://silkeborg.dk/Borger/Natur/Nyheder-Natur/20210916-Beslutninger-og-status-om-grodeskaring-i-2021">https://silkeborg.dk/Borger/Natur/Nyheder-Natur/20210916-Beslutninger-og-status-om-grodeskaring-i-2021</a></p> <p>Derudover har Silkeborg Kommune for strækningen fra Silkeborg til Tange;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Igangsat sagsbehandlingen vedrørende en mulig ekstraordinær grødeskæring.</li> <li>- Afklaring af muligheden for at anvende undtagelsesbestemmelserne jf. habitatreglerne med henblik på at kunne foretage ordinær grødeskæring 2 gange årligt.</li> </ul> <p>De 4 Gudenåkommuner Silkeborg, Viborg, Favrskov og Randers har derudover genoptaget arbejdet omkring et nyt fælles regulativ for strækningen fra Silkeborg til Randers. Afklarings mulighed for at anvende objektive kriterier til igangsættelse af ekstraordinær grødeskærings undersøges i dette arbejde.</p> <p>De samlede konklusioner og anbefalinger tager udgangspunkt i de gældende juridiske rammer og forhold, som eksisterer på nuværende tidspunkt. Ændres disse, kan det påvirke, hvordan vandhåndteringen kan anskues på og dermed få betydning på konklusioner og anbefalingerne. Det har ikke betydning for de faktiske, fysiske forhold, som eksempelvis muligheden for vandparkering og tilbageholdelse vand, men eksempelvis for muligheden for at bortlede vand hurtigere gennem Gudenåen.</p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen.

Høringsvar nr	Svarudkast	Handling
	<p>Trækstien er ved seneste renovering hævet i det omfang, der er anlægsmæssigt omkostningseffektivitet. Derudover er alle underføringer restaureret, så vandet kan løb ind på arealerne bag ved trækstien ved høj vandstand og løbe ud igen når vandstanden stiger. På den måde er den naturlige vandhydrologi til og fra engene reetableret.</p> <p>Der henvises ligeledes til de generelle tematikker øverst i nærværende høringsnotat.</p>	
8	<p>Høringsvaret angiver synspunkter om at helhedsplanen kun ser begrænsninger og ikke er nytænkende eller udfordrende ift. lovgivningen samt at Gudenåen primære funktion er afvanding. Der listes positive og negative effekter ved forslaget til helhedsplanen samt en opstilling af de emner, som der burde være fokus på.</p> <p>Helhedsplanen har haft som opdrag at give et helhedsbillede på hvordan vandhåndteringen bedst anskues og helhedsplanen har gennemført en grundig analyse og et samlet videnskatalog ift. spørgsmålet om vandhåndteringen langs Gudenåen. Helhedsplanen anbefaler at sikring lokalt og tilpasning af ådalen til vandet er den bedste tilgang til vandhåndteringen. Dette skyldes særligt at vandmængderne, der skal håndteres, er meget store, og at påvirkningerne fra oversvømmelser fordeler sig forskelligt i de enkelte kommuner. Derfor har der heller ikke kunnet identificeres en eller få enkeltstående tværkommunale løsninger på udfordringerne.</p> <p>For strækningen fra Silkeborg til Tange i Silkeborg Kommune arbejdes der målrettet på, inden for lovens rammer, at afdække muligheden for at skære grøde 2 gange årligt. Der henvises til denne side, hvor overblik og status over de politiske beslutninger om ordinær og ekstraordinær grødeskæring i 2021 er oplyst: <a href="https://silkeborg.dk/Borger/Natur/Nyheder-Natur/20210916-Beslutninger-og-status-om-grodeskaring-i-2021">https://silkeborg.dk/Borger/Natur/Nyheder-Natur/20210916-Beslutninger-og-status-om-grodeskaring-i-2021</a></p> <p>Derudover har Silkeborg Kommune for strækningen fra Silkeborg til Tange;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Igangsat sagsbehandlingen vedrørende en mulig ekstraordinær grødeskæring.</li> <li>- Afklaring af muligheden for at anvende undtagelsesbestemmelserne jf. habitatreglerne med henblik på at kunne foretage ordinær grødeskæring 2 gange årligt.</li> </ul> <p>De 4 Gudenåkommuner Silkeborg, Viborg, Favrskov og Randers har derudover genoptaget arbejdet omkring et nyt fælles regulativ for strækningen fra Silkeborg til Randers. Afklaring af mulighed for at anvende objektive kriterier til igangsættelse af ekstraordinær grødeskærings undersøges i dette arbejde.</p> <p>De samlede konklusioner og anbefalinger tager udgangspunkt i de gældende juridiske rammer og forhold, som eksisterer på nuværende tidspunkt. Ændres disse, kan det påvirke, hvordan vandhåndteringen kan anskues på og dermed få betydning på konklusioner og anbefalingerne. Det har ikke betydning for de faktiske, fysiske forhold, som eksempelvis muligheden for vandparkering og tilbageholdelse vand, men eksempelvis for muligheden for at bortlede vand hurtigere gennem Gudenåen.</p> <p>Der henvises ligeledes til de generelle tematikker øverst i nærværende høringsnotat.</p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen.
9	Høringsvaret indeholder et forslag til en "En ny dansk Nationalpark". Forslaget er taget til efterretning.	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen.
10	<p>Høringsvaret angiver en tilkendegivelse om at hensynet til kulturarven fremgår på lige fod med andre hensyn under formålet med helhedsplanen og der henvises til samarbejdet med Holstebro Kommune ift. klimasikringen af Holstebro by. Der orienteres derudover om at Slots- og Kulturstyrelsen sammen med de kulturhistoriske museer, har dannet en samarbejdsgruppe for at koordinere det forventelige store arbejde der følge med klimasikringen og vandhåndteringen i og omkring Gudenåen.</p> <p>Målsætningen i arbejdet med helhedsplanen indgår som en del af det oplæg til helhedsplanen, som er godkendt ved starten af arbejdet af de 7 byråd i Gudenåkommunerne. Hensynet til kulturarven er ligeledes nævnt i høringsvar 1, 17 og 43. Bevidstheden om kulturarven langs Gudenåen er gennem arbejdet med helhedsplanen blevet styrket. Det tages således med videre i det kommende arbejde. Der kvitteres ligeledes for, at der er nedsat en samarbejdsgruppe som ligeledes inddrages i det videre arbejde.</p> <p>Høringsvaret vurderes ikke at give anledning til yderligere uddybning.</p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen.
11	<p>Høringsvaret tilslutter sig helhedsplan hovedkonklusioner, angiver en bemærkning til vandparkering i Tange Sø og sætter forslag om restaureringsprojekt fra Tange til Bjerringbro.</p> <p>Helhedsplanen har vurderet muligheden for vandparkering bredt set inkl. Tange Sø potentiale.</p> <p>Der stilles forslag om at forbedre åens vandføringsevne lokalt ved at øge faldet i forbindelse med en restaurering der tilbagefører bundniveauet til tilstanden før slutningen af 1930'erne.</p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen.

Høringssvar nr	Svarudkast	Handling
	<p>Det skal indledningsvis bemærkes, at den omtalte sænkning af bunden med 1 m oprindelig blev foretaget i forbindelse med Tangeværkets opførelse omkring 1920.</p> <p>Terrænet langs strækningen er i dag forholdsvis højtliggende langt ned mod Bjerringbro og mindre påvirket af oversvømmelser. Ved at hæve bunden med op til 1 m må det vurderes, at oversvømmelseshyppigheden alt andet lige vil øges, selv om det formentlig kan modvirkes i et vist omfang ved profiludformningen. Ydermere vil øget hældning på vandløbsbunden risikere at transportere vandet hurtigere ned mod Bjerringbro og umiddelbart øge problemerne med oversvømmelser dér. Den stillede opgave i helhedsplanen er rettet mod håndtering af oversvømmelser, og forslaget er derfor uden for helhedsplanens emnefelt.</p> <p>I øvrigt omhandler et af helhedsplanens scenarier restaurering af strækningen mellem Bjerringbro og Ulstrup.</p> <p>Der henvises ligeledes til de generelle tematikker øverst i nærværende høringsnotat.</p>	
12	<p>Høringssvaret angiver synspunkter om at det er svært se i helhedsplanen det tværkommunale fællesskab og hvad de enkelte kommuner skal sikre og udforme for at sikre vandafledningen. Der er opbakning til formålet med helhedsplanen, men synes at planen er en ommer. Der er trækker emner om grødeskæring, uddybning, vandtilbageholdelse, multifunktionel jordfordeling samt ansvarsfordeling.</p> <p>Høringssvaret vurderes ikke at give anledning til yderligere uddybning end den, der er beskrevet i de generelle tematikker øverste i nærværende høringsnotat.</p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen.
13	<p>Høringssvaret angiver synspunkt om at forslaget til helhedsplan fokusere på omkostningstunge og svært realiserbare løsninger i stedet for den egentlige udfordringen med en "prop" systemet samt en 2-strengt strategi – med her og nu (første prioritet) med vedligeholdelse af vandløbet og sikre vandafledning og på længere sigt bedre langsigtede løsninger. Herudover synspunkt om eneste reelle mulighed at en endelig løsning vedtages i Folketinget.</p> <p>Helhedsplanen har haft som opdrag at give et helhedsbillede på hvordan vandhåndteringen bedst anskues og helhedsplanen har gennemført en grundig analyse og et samlet videnskatalog ift. spørgsmålet om vandhåndteringen langs Gudenåen. Helhedsplanen anbefaler at sikring lokalt og tilpasning af ådalen til vandet er den bedste tilgang til vandhåndteringen. Dette skyldes særligt at vandmængderne, der skal håndteres, er meget store, og at påvirkningerne fra oversvømmelser fordeler sig forskelligt i de enkelte kommuner. Derfor har der heller ikke kunnet identificeres en eller få enkeltstående tværkommunale løsninger på udfordringerne.</p> <p>For strækningen fra Silkeborg til Tange i Silkeborg Kommune arbejdes der målrettet på, inden for lovens rammer, at afdække muligheden for at skære grøde 2 gange årligt. Der henvises til denne side, hvor overblik og status over de politiske beslutninger om ordinær og ekstraordinær grødeskæring i 2021 er oplyst: <a href="https://silkeborg.dk/Borger/Natur/Nyheder-Natur/20210916-Beslutninger-og-status-om-grodeskaring-i-2021">https://silkeborg.dk/Borger/Natur/Nyheder-Natur/20210916-Beslutninger-og-status-om-grodeskaring-i-2021</a></p> <p>Derudover har Silkeborg Kommune for strækningen fra Silkeborg til Tange;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Igangsat sagsbehandlingen vedrørende en mulig ekstraordinær grødeskæring.</li> <li>- Afklaring af muligheden for at anvende undtagelsesbestemmelserne jf. habitatreglerne med henblik på at kunne foretage ordinær grødeskæring 2 gange årligt.</li> </ul> <p>De 4 Gudenåkommuner Silkeborg, Viborg, Favrskov og Randers har derudover genoptaget arbejdet omkring et nyt fælles regulativ for strækningen fra Silkeborg til Randers. Afklaring af mulighed for at anvende objektive kriterier til igangsættelse af ekstraordinær grødeskærings undersøges i dette arbejde.</p> <p>De samlede konklusioner og anbefalinger tager udgangspunkt i de gældende juridiske rammer og forhold, som eksisterer på nuværende tidspunkt. Ændres disse, kan det påvirke, hvordan vandhåndteringen kan anskues på og dermed få betydning på konklusioner og anbefalingerne. Det har ikke betydning for de faktiske, fysiske forhold, som eksempelvis muligheden for vandparkering og tilbageholdelse vand, men eksempelvis for muligheden for at bortlede vand hurtigere gennem Gudenåen.</p> <p>Der henvises ligeledes til de generelle tematikker øverst i nærværende høringsnotat.</p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen.
14	<p>Høringssvaret indeholder synspunkt om at helhedsplanen mangler en reetablering af Gudenåen med tømning af Tange Sø i helhedsplanen.</p> <p>Tange sø er behandlet i helhedsplanen, og der henvises til svaret om Tange Sø i de generelle tematikker øverst i nærværende høringsnotat.</p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen.
15	<p>Høringssvaret indeholder bemærkning om, at det er et godt grundlag for den videre drøftelse samt holdning til at problemet skal løses så tæt på sted/årsag som muligt. Der angives synspunkt til opmærksomhedspunkter på forskellige delstrækninger jf. nedenstående;</p> <p>Silkeborg til Tange.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Sænk vandstand i Tange Sø og indfør dynamiskvandstandsstyret grødeskæring efter behov med brede profil.</li> <li>- Evt. etablering af et restaureringsprojekt med dobbeltprofil.</li> </ul>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen.



Høringsvar nr	Svarudkast	Handling
	<p>Klostermølle til Silkeborg.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Prop ved Slusen, som bør gøres mere dynamisk og tilpasses aktuelle behov.</li> <li>- Sænk vandstanden om vinteren</li> <li>- Beregning af Remstrup ift. bremsning af vandet, grødevækst og vandremuslingen.</li> </ul> <p>Himmelbjergsøerne til Ry Mølle</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Vurdering af oversvømmelsesproblemer fra hændelsen i februar 2020 i Juelsø, Borre sø og Brassø samt vandtransporten i Allinge Å.</li> <li>- Lave en samlet "korrelationsanalyse" af vandspejls højderne på målestationer i himmelbjergsøerne.</li> <li>- Gerne regne på situation hvor storm presser vand op i Allinge Å. Og spørgsmål og denne problemstilling kan medtages i helhedsplanen Ry Mølle</li> <li>- Anerkendelse af forsøg ved Ry Mølle og ønsker at dette fortsætter</li> </ul> <p>Mossø</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Ønske at der forholdes til en stormflodsituation i søerne Mossø, Juelssø, Knudsø m.fl.</li> <li>- Spørgsmål til adgangen til Lindholm, og offentlig adgang til fugletårn afhjælpes ved oversvømmelser?</li> </ul> <p>Bemærkning til flytning af spildevand. Der ønskes en vurdering i sammenhæng med helhedsplanen.</p> <p>Høringsvaret fremhæver en række problematikker omkring vandstand i Søhøjlandet og samtidig en række ønsker om kortlægning af disse og forslag til løsninger, der bør undersøges nærmere. Der forventes afholdt temamøde om Gudenåen i Søhøjlandet mellem Silkeborg kommunes Klima- og Miljøudvalg og Skanderborg Kommunes Miljø- og Planudvalg i starten af 2022, når de nye byråd er på plads. På mødet forventes drøftet de tværkommunale forhold, der findes i form af dels kommuneoverskridende vandstandsproblematikker vs. Helhedsplansamarbejde og Coast To Coast samarbejde, samt plan for revision af fællesregulativet for Gudenåen fra Mossø til slusen i Silkeborg. Høringsvaret medtages i denne sammenhæng.</p> <p>Konkret kan nævnes at forsøget med vandstandssænkning ved Ry Mølle, forventes forlænget til og med kommende vinter 2021-22, af hensyn til kvalificering af konklusioner i evaluering af forsøget over vinteren 2020-21.</p> <p>I forhold til problematik om vindstuvning kan nævnes, at der allerede i dag findes flere vandstandsloggere placeret langt fra hinanden i eksempelvis Mossø, Gudensø og Julsø, som beskriver stuvningen. Umiddelbart vurderes udfordringen med bølgehøjder og erosion at være af langt større betydning, end stigning af vandstanden i forbindelse med vindstuvning i Søhøjlandets søer, der yders sjældent er set over 8 cm.</p>	
16	<p>Høringsvar angiver synspunkt om at der ingen sammenhæng er mellem serviceniveau og hvad der sker i recipienten samt at høj vandstand i recipienten er en opgave ift. kommunes udledningstilladelser. Derudover forespørgsel på fjernelse af henvisning til medfinansieringsbekendtgørelsen i helhedsplanen.</p> <p>Høringsvaret vurderes ikke at give anledning til yderligere uddybning.</p>	Henvisningen til medfinansieringsbekendtgørelsen fjernes.
17	<p>Høringsvaret omhandler en overordnet udtalelse vedr. registrerede fortidsminder da planen ikke skaber grundlag for konkrete udtalelser samt med en anbefaling om Museum Silkeborg inddrages allerede i planlægningsfasen på alle klimatilpasningstiltag i Silkeborg Kommune, som kræver jordarbejder.</p> <p>Høringsvaret er taget til efterretning, og vurderes ikke at give anledning til yderligere uddybning.</p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen.
18	<p>Høringsvaret angiver synspunkt om at forslaget til helhedsplanen er et godt fundament med en samlet, helhedsforståelse af Gudenåen som system. Herudover angives bekymring om forskelligartet kommunal motivation. Der er ligeledes listet en række præmisser anbefales at der er enighed om inden implementering. Det anbefales at Helhedsplanen for Gudenåens hovedløb følges op af tilsvarende vurderinger for oplandets større og mindre vandløb. Der foreslås at der afsættes en pulje til erstatning til de boligejer hvor der ikke kan sikre mod oversvømmelser til et acceptabelt beskyttelsesniveau. Ønsker at planen har indeholdt en vurdering af Tange Sø og hvilke muligheder for håndtering af vand det vil betyde nedstrøms.</p> <p>Høringsvaret er taget til efterretning, og vurderes ikke at give anledning til yderligere uddybning end den, der er beskrevet i de angivne tematikker øverste i nærværende høringsnotat.</p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen.
19	<p>Høringsvaret indeholder refleksioner om indholdet i helhedsplanen og opsamler at den leverer et solidt fagligt videns- og vurderingsgrundlag til at beslutte fremtidens indsats på. Herudover henvises til vandområdeplan 3.</p> <p>Høringsvaret er taget til efterretning, og vurderes ikke at give anledning til yderligere uddybning.</p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen.

Høringssvar nr	Svarudkast	Handling
20	<p>Høringssvaret angiver synspunkt om at fokus bør være på at løsninger, der sænker vandstanden i stedet for at hæve arealer. Der listes forslag til handlinger her og nu samt langsigtede løsninger. Der ønskes faste højdekoter og et beredskab for afhjælpning ved overskridelse.</p> <p>Helhedsplanen har haft som opdrag at give et helhedsbillede på hvordan vandhåndteringen bedst anskues og helhedsplanen har gennemført en grundig analyse og et samlet videnskatalog ift. spørgsmålet om vandhåndteringen langs Gudenåen. Helhedsplanen anbefaler at sikring lokalt og tilpasning af ådalen til vandet er den bedste tilgang til vandhåndteringen. Dette skyldes særligt at vandmængderne, der skal håndteres, er meget store, og at påvirkningerne fra oversvømmelser fordeler sig forskelligt i de enkelte kommuner. Derfor har der heller ikke kunnet identificeres en eller få enkeltstående tværkommunale løsninger på udfordringerne.</p> <p>For strækningen fra Silkeborg til Tange i Silkeborg Kommune arbejdes der målrettet på, inden for lovens rammer, at afdække muligheden for at skære grøde 2 gange årligt. Der henvises til denne side, hvor overblik og status over de politiske beslutninger om ordinær og ekstraordinær grødeskæring i 2021 er oplyst: <a href="https://silkeborg.dk/Borger/Natur/Nyheder-Natur/20210916-Beslutninger-og-status-om-grødeskaring-i-2021">https://silkeborg.dk/Borger/Natur/Nyheder-Natur/20210916-Beslutninger-og-status-om-grødeskaring-i-2021</a></p> <p>Derudover har Silkeborg Kommune for strækningen fra Silkeborg til Tange;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Igangsat sagsbehandlingen vedrørende en mulig ekstraordinær grødeskæring.</li> <li>- Afklaring af muligheden for at anvende undtagelsesbestemmelserne jf. habitatreglerne med henblik på at kunne foretage ordinær grødeskæring 2 gange årligt.</li> </ul> <p>De 4 Gudenåkommuner Silkeborg, Viborg, Favrskov og Randers har derudover genoptaget arbejdet omkring et nyt fælles regulativ for strækningen fra Silkeborg til Randers. Afklaring af mulighed for at anvende objektive kriterier til igangsættelse af ekstraordinær grødeskærings undersøges i dette arbejde.</p> <p>De samlede konklusioner og anbefalinger tager udgangspunkt i de gældende juridiske rammer og forhold, som eksisterer på nuværende tidspunkt. Ændres disse, kan det påvirke, hvordan vandhåndteringen kan anskues på og dermed få betydning på konklusioner og anbefalingerne. Det har ikke betydning for de faktiske, fysiske forhold, som eksempelvis muligheden for vandparkering og tilbageholdelse vand, men eksempelvis for muligheden for at bortlede vand hurtigere gennem Gudenåen.</p> <p>Der henvises ligeledes til de generelle tematikker øverst i nærværende høringsnotat.</p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen.
21	<p>Høringssvaret indeholder bemærkninger om afstandtagen til sluse/pumpen ved Viborgbroen, en opfordring til fælles fodslag ift. vedligeholdelsen af Gudenåen med fokus på faste koter i stedet for terminer for igangsætning af grødeskæring. Derudover synspunkt om at det skal løses på landsplan.</p> <p>Helhedsplanen har haft som opdrag at give et helhedsbillede på hvordan vandhåndteringen bedst anskues og helhedsplanen har gennemført en grundig analyse og et samlet videnskatalog ift. spørgsmålet om vandhåndteringen langs Gudenåen. Helhedsplanen anbefaler at sikring lokalt og tilpasning af ådalen til vandet er den bedste tilgang til vandhåndteringen. Dette skyldes særligt at vandmængderne, der skal håndteres, er meget store, og at påvirkningerne fra oversvømmelser fordeler sig forskelligt i de enkelte kommuner. Derfor har der heller ikke kunnet identificeres en eller få enkeltstående tværkommunale løsninger på udfordringerne.</p> <p>For strækningen fra Silkeborg til Tange i Silkeborg Kommune arbejdes der målrettet på, inden for lovens rammer, at afdække muligheden for at skære grøde 2 gange årligt. Der henvises til denne side, hvor overblik og status over de politiske beslutninger om ordinær og ekstraordinær grødeskæring i 2021 er oplyst: <a href="https://silkeborg.dk/Borger/Natur/Nyheder-Natur/20210916-Beslutninger-og-status-om-grødeskaring-i-2021">https://silkeborg.dk/Borger/Natur/Nyheder-Natur/20210916-Beslutninger-og-status-om-grødeskaring-i-2021</a></p> <p>Derudover har Silkeborg Kommune for strækningen fra Silkeborg til Tange;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Igangsat sagsbehandlingen vedrørende en mulig ekstraordinær grødeskæring.</li> <li>- Afklaring af muligheden for at anvende undtagelsesbestemmelserne jf. habitatreglerne med henblik på at kunne foretage ordinær grødeskæring 2 gange årligt.</li> </ul> <p>De 4 Gudenåkommuner Silkeborg, Viborg, Favrskov og Randers har derudover genoptaget arbejdet omkring et nyt fælles regulativ for strækningen fra Silkeborg til Randers. Afklaring af mulighed for at anvende objektive kriterier til igangsættelse af ekstraordinær grødeskærings undersøges i dette arbejde.</p> <p>De samlede konklusioner og anbefalinger tager udgangspunkt i de gældende juridiske rammer og forhold, som eksisterer på nuværende tidspunkt. Ændres disse, kan det påvirke, hvordan vandhåndteringen kan anskues på og dermed få betydning på konklusioner og anbefalingerne. Det har ikke betydning for de faktiske, fysiske forhold, som eksempelvis muligheden for vandparkering og tilbageholdelse vand, men eksempelvis for muligheden for at bortlede vand hurtigere gennem Gudenåen.</p> <p>Der henvises ligeledes til de generelle tematikker øverst i nærværende høringsnotat.</p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen.

Høringsvar nr	Svarudkast	Handling
22	<p>Høringsvaret indeholder synspunkt om Remstrup Å og revidering af flodmål.</p> <p>Høringsvaret vurderes ikke at give anledning til yderligere uddybning end den, der er beskrevet i de generelle tematikker øverste i nærværende høringsnotat.</p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen.
23	<p>Høringsvaret indeholder synspunkt om helhedsplanen fokuserer udelukkende på at begrænse oversvømmelserne og følgerne heraf og ikke på sagens kerne som er Gudenåen vandføring og fokus derfor bør ligge her i stedet for dyre lappeløsninger.</p> <p>Helhedsplanen har haft som opdrag at give et helhedsbillede på hvordan vandhåndteringen bedst anskues og helhedsplanen har gennemført en grundig analyse og et samlet videnskatalog ift. spørgsmålet om vandhåndteringen langs Gudenåen. Helhedsplanen anbefaler at sikring lokalt og tilpasning af ådalen til vandet er den bedste tilgang til vandhåndteringen. Dette skyldes særligt at vandmængderne, der skal håndteres, er meget store, og at påvirkningerne fra oversvømmelser fordeler sig forskelligt i de enkelte kommuner. Derfor har der heller ikke kunnet identificeres en eller få enkeltstående tværkommunale løsninger på udfordringerne.</p> <p>For strækningen fra Silkeborg til Tange i Silkeborg Kommune arbejdes der målrettet på, inden for lovens rammer, at afdække muligheden for at skære grøde 2 gange årligt. Der henvises til denne side, hvor overblik og status over de politiske beslutninger om ordinær og ekstraordinær grødeskæring i 2021 er oplyst: <a href="https://silkeborg.dk/Borger/Natur/Nyheder-Natur/20210916-Beslutninger-og-status-om-grodeskaring-i-2021">https://silkeborg.dk/Borger/Natur/Nyheder-Natur/20210916-Beslutninger-og-status-om-grodeskaring-i-2021</a></p> <p>Derudover har Silkeborg Kommune for strækningen fra Silkeborg til Tange;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Igangsat sagsbehandlingen vedrørende en mulig ekstraordinær grødeskæring.</li> <li>- Afklaring af muligheden for at anvende undtagelsesbestemmelserne jf. habitatreglerne med henblik på at kunne foretage ordinær grødeskæring 2 gange årligt.</li> </ul> <p>De 4 Gudenåkommuner Silkeborg, Viborg, Favrskov og Randers har derudover genoptaget arbejdet omkring et nyt fælles regulativ for strækningen fra Silkeborg til Randers. Afklaring af mulighed for at anvende objektive kriterier til igangsættelse af ekstraordinær grødeskærings undersøges i dette arbejde.</p> <p>De samlede konklusioner og anbefalinger tager udgangspunkt i de gældende juridiske rammer og forhold, som eksisterer på nuværende tidspunkt. Ændres disse, kan det påvirke, hvordan vandhåndteringen kan anskues på og dermed få betydning på konklusioner og anbefalingerne. Det har ikke betydning for de faktiske, fysiske forhold, som eksempelvis muligheden for vandparkering og tilbageholdelse vand, men eksempelvis for muligheden for at bortlede vand hurtigere gennem Gudenåen.</p> <p>Der henvises ligeledes til de generelle tematikker øverst i nærværende høringsnotat.</p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen.
24	<p>Høringsvaret indeholder bemærkning om sommervandstanden ændrer engenes karakter og det bliver vanskeligere og vanskeligere at pleje arealerne og få afgræsning herpå. Ligeledes bliver det sværere at overholde betingelserne i støtteordningerne.</p> <p>Høringsvaret vurderes ikke at give anledning til yderligere uddybning end den, der er beskrevet i de generelle tematikker øverste i nærværende høringsnotat.</p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen.
25	<p>Høringsvaret indeholder synspunkt om at årsagen til problemet er mere grøde i åen, og at klimaændringer gør behovet for mere vedligeholdelse mere akut. Derudover en bemærkning om at virkemiddelbladet "Grødeskæring" indeholder henvisninger til videnskabelige undersøgelser, men som der ikke er reference til.</p> <p>Helhedsplanen har haft som opdrag at give et helhedsbillede på hvordan vandhåndteringen bedst anskues og helhedsplanen har gennemført en grundig analyse og et samlet videnskatalog ift. spørgsmålet om vandhåndteringen langs Gudenåen. Helhedsplanen anbefaler at sikring lokalt og tilpasning af ådalen til vandet er den bedste tilgang til vandhåndteringen. Dette skyldes særligt at vandmængderne, der skal håndteres, er meget store, og at påvirkningerne fra oversvømmelser fordeler sig forskelligt i de enkelte kommuner. Derfor har der heller ikke kunnet identificeres en eller få enkeltstående tværkommunale løsninger på udfordringerne.</p> <p>For strækningen fra Silkeborg til Tange i Silkeborg Kommune arbejdes der målrettet på, inden for lovens rammer, at afdække muligheden for at skære grøde 2 gange årligt. Der henvises til denne side, hvor overblik og status over de politiske beslutninger om ordinær og ekstraordinær grødeskæring i 2021 er oplyst: <a href="https://silkeborg.dk/Borger/Natur/Nyheder-Natur/20210916-Beslutninger-og-status-om-grodeskaring-i-2021">https://silkeborg.dk/Borger/Natur/Nyheder-Natur/20210916-Beslutninger-og-status-om-grodeskaring-i-2021</a></p> <p>Derudover har Silkeborg Kommune for strækningen fra Silkeborg til Tange;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Igangsat sagsbehandlingen vedrørende en mulig ekstraordinær grødeskæring.</li> <li>- Afklaring af muligheden for at anvende undtagelsesbestemmelserne jf. habitatreglerne med henblik på at kunne foretage ordinær grødeskæring 2 gange årligt.</li> </ul>	Virkemiddelbladet "Grødeskæring" opdateres med referencer.

Høringssvar nr	Svarudkast	Handling
	<p>De 4 Gudenåkommuner Silkeborg, Viborg, Favrskov og Randers har derudover genoptaget arbejdet omkring et nyt fælles regulativ for strækningen fra Silkeborg til Randers. Afklarings af mulighed for at anvende objektive kriterier til igangsættelse af ekstraordinær grødeskærings undersøges i dette arbejde.</p> <p>De samlede konklusioner og anbefalinger tager udgangspunkt i de gældende juridiske rammer og forhold, som eksisterer på nuværende tidspunkt. Ændres disse, kan det påvirke, hvordan vandhåndteringen kan anskues på og dermed få betydning på konklusioner og anbefalingerne. Det har ikke betydning for de faktiske, fysiske forhold, som eksempelvis muligheden for vandparkering og tilbageholdelse vand, men eksempelvis for muligheden for at bortlede vand hurtigere gennem Gudenåen.</p> <p>Der henvises ligeledes til de generelle tematikker øverst i nærværende høringsnotat.</p>	
26	Hedensted Kommune tager høringsvaret til efterretning, men vurderer ikke, at det giver anledning til ændringer i Gudenå Helhedsplan.	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen
27	<p>Høringssvaret indeholder bemærkning om vandløbsloven og genetablering af vandføringsevne samt grødeøer og vådområder i Randers Kommune.</p> <p>I forhold til grødeøerne ved motorvejsbroen, er disse og konsekvenserne heraf beskrevet i Helhedsplanen. I virkemiddelskataloget her: <a href="https://helhedsplangudenaen.silkeborg.dk/Virkemidler/Tange-Soe-til-Randers-Fjord">https://helhedsplangudenaen.silkeborg.dk/Virkemidler/Tange-Soe-til-Randers-Fjord</a> ses en beskrivelse af grødeøernes påvirkning. Med hensyn til aflejret materiale ved vådområdet ved Væth enge, kan det i forhold til vandspejlsberegninger ses, at der fra 2010 og til 2020, har aflejret sig materiale. Materialeaflejringen medfører en mindre vandspejlsstigning på 8 cm. Se rapport om opmålingsdata her: <a href="https://www.gudenaakomiteen.dk/media/173711/kontrolopmaaling-af-gudenaen-fra-tangevaerket-til-nedstroems-noerreaa_2020.pdf">https://www.gudenaakomiteen.dk/media/173711/kontrolopmaaling-af-gudenaen-fra-tangevaerket-til-nedstroems-noerreaa_2020.pdf</a> Der er ikke etableret et vådområde ved Kristrup enge. Kristrup Enge ligger uden for Gudenåens opland og afvander til Randers Fjord. Staten har udover Væth Enge etableret vådområder ved Hornbæk enge og ved Vorup enge. Der arbejdes på et nyt regulativ for Gudenå. Regulativet udarbejdes efter de love og regler der gælder for udarbejdelse/revision af regulativer – herunder, at der fastsættes krav til en vandføringsevne for Gudenå fra Silkeborg til Randers.</p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen
28	<p>Høringssvaret indeholder synspunkt at helhedsplanens forslag til virkemidler bærer præg af, at ønsket udelukkende er at holde vandet væk fra byen, og ingen af tiltagene vil afhjælpe den overordnede målsætning om imødegåelse af vandstandsstigninger i Gudenåen. Synspunkt om at fokus i planen bør være at komme af med vandet. Herudover bemærkninger til vandparkering, vedligeholdelse, jordfordeling og ekspropriation, sluse/pumpe ved Viborgbroen, trækstien, lempelser ift. at opføre digeanlæg og hæve terræn på privat grund, herunder udgiftsfordeling ved disse tiltag samt bemærkning om at Gudenåens skikkelse ikke fylder noget i helhedsplanen. Herudover en listning af forslag til her og nu løsninger samt fremtidige løsninger.</p> <p>Helhedsplanen har haft som opdrag at give et helhedsbillede på hvordan vandhåndteringen bedst anskues og helhedsplanen har gennemført en grundig analyse og et samlet videnskatalog ift. spørgsmålet om vandhåndteringen langs Gudenåen. Helhedsplanen anbefaler at sikring lokalt og tilpasning af ådalen til vandet er den bedste tilgang til vandhåndteringen. Dette skyldes særligt at vandmængderne, der skal håndteres, er meget store, og at påvirkningerne fra oversvømmelser fordeler sig forskelligt i de enkelte kommuner. Derfor har der heller ikke kunnet identificeres en eller få enkeltstående tværkommunale løsninger på udfordringerne.</p> <p>For strækningen fra Silkeborg til Tange i Silkeborg Kommune arbejdes der målrettet på, inden for lovens rammer, at afdække muligheden for at skære grøde 2 gange årligt. Der henvises til denne side, hvor overblik og status over de politiske beslutninger om ordinær og ekstraordinær grødeskæring i 2021 er oplyst: <a href="https://silkeborg.dk/Borger/Natur/Nyheder-Natur/20210916-Beslutninger-og-status-om-grodeskaring-i-2021">https://silkeborg.dk/Borger/Natur/Nyheder-Natur/20210916-Beslutninger-og-status-om-grodeskaring-i-2021</a></p> <p>Derudover har Silkeborg Kommune for strækningen fra Silkeborg til Tange;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Igangsat sagsbehandlingen vedrørende en mulig ekstraordinær grødeskæring.</li> <li>- Afklaring af muligheden for at anvende undtagelsesbestemmelserne jf. habitatreglerne med henblik på at kunne foretage ordinær grødeskæring 2 gange årligt.</li> </ul> <p>De 4 Gudenåkommuner Silkeborg, Viborg, Favrskov og Randers har derudover genoptaget arbejdet omkring et nyt fælles regulativ for strækningen fra Silkeborg til Randers. Afklaring af mulighed for at anvende objektive kriterier til igangsættelse af ekstraordinær grødeskærings undersøges i dette arbejde.</p> <p>De samlede konklusioner og anbefalinger tager udgangspunkt i de gældende juridiske rammer og forhold, som eksisterer på nuværende tidspunkt. Ændres disse, kan det påvirke, hvordan vandhåndteringen kan anskues på og dermed få betydning på konklusioner og anbefalingerne. Det har ikke betydning for de faktiske, fysiske forhold, som eksempelvis muligheden for vandparkering og tilbageholdelse vand, men eksempelvis for muligheden for at bortlede vand hurtigere gennem Gudenåen.</p> <p>Der henvises ligeledes til de generelle tematikker øverst i nærværende høringsnotat.</p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen

Høringsvar nr	Svarudkast	Handling
29	<p>Høringsvaret indeholder bemærkning om at helhedsplanen bærer præg af at være et inspirationskatalog baseret på en analytisk gennemgang af eventuelle virkemidler med forventning om efterfølgende defineres indsatsområder og indsatser og arbejde med lokale løsninger sammen med lodsejere, Bemærkning om Gudenåmodellen, værdisætning af jorde, fokus på afvanding for at kunne opretholde en anvendelsesmulighed. Derudover bemærkning til ønske om at kunne printe helhedsplanen som pdf.</p> <p>Høringsvaret vurderes ikke at give anledning til yderligere uddybning end den, der er beskrevet i de generelle tematikker øverste i nærværende høringsnotat.</p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen
30	<p>Høringsvaret indeholder forslag til at stemmeværket i Ry fjernes samt at der her og nu anmodes om flodemålet ved stemmeværket i ry sænkes væsentligt yderligere, i både sommer og vinterhalvåret. Herudover fremgår synspunkt om miljørigtig grødeskæring 2 gange årligt i hele Gudenåens længde, Oprensning og uddybning af åen med særlig fokus på strækningen mellem Mossømundede og Emborg bro herunder også dobbeltprofil på dele eller hele denne strækning samt at der skal turbo på udarbejdelsen af nye vandløbsregulativer. Ligeledes synspunkt til vandparkering flest mulige steder, hvor det ikke har utilsigtede konsekvenser med bemærkning om at Mossø kan ikke bruges til vandparkering da vandstanden i forvejen er for høj. Derudover bemærkning til at Skanderborg og Silkeborg kommune bør samarbejde med Ry mølle omkring flåde mål i Ry og ved slusen i Silkeborg.</p> <p>Høringsvaret fremhæver en række problematikker omkring vandstand i Søhøjlandet og samtidig en række ønsker om kortlægning af disse og forslag til løsninger, der bør undersøges nærmere. Der forventes afholdt temamøde om Gudenåen i Søhøjlandet mellem Silkeborg kommunes Klima- og Miljøudvalg og Skanderborg Kommunes Miljø- og Planudvalg i starten af 2022, når de nye byråd er på plads. På mødet forventes drøftet de tværkommunale forhold, der findes i form af dels kommuneoverskridende vandstandsproblematikker vs. Helhedsplanssamarbejde og Coast To Coast samarbejde, samt plan for revision af fællesregulativet for Gudenåen fra Mossø til slusen i Silkeborg. Høringsvaret medtages i denne sammenhæng.</p> <p>Konkret kan nævnes at forsøget med vandstandssænkning ved Ry Mølle, forventes forlænget til og med kommende vinter, af hensyn til kvalificering af konklusioner i evaluering af forsøget over vinteren 2020-21.</p> <p>Slusen i Silkeborg styrer i dag efter det flodmål, som er defineret i det gældende regulativ. Det betyder i praksis at ved stigende vandstand opstrøms slusen øges gennemstrømning i slusen, så vandstanden falder til det gældende flodmål. Dermed vil en øget gennemstrømning ved Ry Mølle blive udlignet ved en øget gennemstrømning ved Slusen i Silkeborg. Sluseportene i Silkeborg er i 2020 blevet opdateret med en ny styring og ved normal drift er den så præcis, at flodemålet holdes med +/- 8mm. Ved ændret slusepraksis, hvor der holdes en lavere eller højere vandstand end flodemålet opstrøms slusen, skal påvirkninger både opstrøms og nedstrøms undersøges nærmere. Overskridelsen af flodemålet i februar 2020 skyldes en historisk høj vandføring, som oversteg den maksimale kapacitet ved slusen. Derved blev der opmagasineret vand opstrøms slusen.</p> <p>Fra Ry Mølle til stemmeværket ved Silkeborg Papirfabrik foreligger der ikke regulativmæssige krav til vandføring eller skikkelse, i vandløbet. Kommunerne er bekendt med at dette skal være beskrevet i et regulativ, og revision af regulativet er i opstartsfasen.</p> <p>Der henvises ligeledes til svarene i de generelle tematikker øverst i nærværende notat.</p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen
31	<p>Høringsvaret indeholder synspunkter vedr. vedligeholdelsen samt bemærkning til opmåling af Gudenåen.</p> <p>Helhedsplanen har haft som opdrag at give et helhedsbillede på hvordan vandhåndteringen bedst anskues og helhedsplanen har gennemført en grundig analyse og et samlet videnskatalog ift. spørgsmålet om vandhåndteringen langs Gudenåen. Helhedsplanen anbefaler at sikring lokalt og tilpasning af ådalen til vandet er den bedste tilgang til vandhåndteringen. Dette skyldes særligt at vandmængderne, der skal håndteres, er meget store, og at påvirkningerne fra oversvømmelser fordeler sig forskelligt i de enkelte kommuner. Derfor har der heller ikke kunnet identificeres en eller få enkeltstående tværkommunale løsninger på udfordringerne.</p> <p>For strækningen fra Silkeborg til Tange i Silkeborg Kommune arbejdes der målrettet på, inden for lovens rammer, at afdække muligheden for at skære grøde 2 gange årligt. Der henvises til denne side, hvor overblik og status over de politiske beslutninger om ordinær og ekstraordinær grødeskæring i 2021 er oplyst: <a href="https://silkeborg.dk/Borger/Natur/Nyheder-Natur/20210916-Beslutninger-og-status-om-grodeskaring-i-2021">https://silkeborg.dk/Borger/Natur/Nyheder-Natur/20210916-Beslutninger-og-status-om-grodeskaring-i-2021</a></p> <p>Derudover har Silkeborg Kommune for strækningen fra Silkeborg til Tange;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Igangsat sagsbehandlingen vedrørende en mulig ekstraordinær grødeskæring.</li> <li>- Afklaring af muligheden for at anvende undtagelsesbestemmelserne jf. habitatreglerne med henblik på at kunne foretage ordinær grødeskæring 2 gange årligt.</li> </ul>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen

Høringssvar nr	Svarudkast	Handling
	<p>De 4 Gudenåkommuner Silkeborg, Viborg, Favrskov og Randers har derudover genoptaget arbejdet omkring et nyt fælles regulativ for strækningen fra Silkeborg til Randers. Afklaring af mulighed for at anvende objektive kriterier til igangsættelse af ekstraordinær grødeskærings undersøges i dette arbejde.</p> <p>De samlede konklusioner og anbefalinger tager udgangspunkt i de gældende juridiske rammer og forhold, som eksisterer på nuværende tidspunkt. Ændres disse, kan det påvirke, hvordan vandhåndteringen kan anskues på og dermed få betydning på konklusioner og anbefalingerne. Det har ikke betydning for de faktiske, fysiske forhold, som eksempelvis muligheden for vandparkering og tilbageholdelse vand, men eksempelvis for muligheden for at bortlede vand hurtigere gennem Gudenåen.</p>	
32	<p>Høringssvaret indeholder indsigelse og spørgsmål til helhedsplanen omkring vedligeholdelsen, sluse/pumpe ved Viborgbroen og stigende grundvandsspejl.</p> <p>Helhedsplanen har haft som opdrag at give et helhedsbillede på hvordan vandhåndteringen bedst anskues og helhedsplanen har gennemført en grundig analyse og et samlet videnskatalog ift. spørgsmålet om vandhåndteringen langs Gudenåen. Helhedsplanen anbefaler at sikring lokalt og tilpasning af ådalen til vandet er den bedste tilgang til vandhåndteringen. Dette skyldes særligt at vandmængderne, der skal håndteres, er meget store, og at påvirkningerne fra oversvømmelser fordeler sig forskelligt i de enkelte kommuner. Derfor har der heller ikke kunnet identificeres en eller få enkeltstående tværkommunale løsninger på udfordringerne.</p> <p>For strækningen fra Silkeborg til Tange i Silkeborg Kommune arbejdes der målrettet på, inden for lovens rammer, at afdække muligheden for at skære grøde 2 gange årligt. Der henvises til denne side, hvor overblik og status over de politiske beslutninger om ordinær og ekstraordinær grødeskæring i 2021 er oplyst: <a href="https://silkeborg.dk/Borger/Natur/Nyheder-Natur/20210916-Beslutninger-og-status-om-grodeskaring-i-2021">https://silkeborg.dk/Borger/Natur/Nyheder-Natur/20210916-Beslutninger-og-status-om-grodeskaring-i-2021</a></p> <p>Derudover har Silkeborg Kommune for strækningen fra Silkeborg til Tange;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Igangsat sagsbehandlingen vedrørende en mulig ekstraordinær grødeskæring.</li> <li>- Afklaring af muligheden for at anvende undtagelsesbestemmelserne jf. habitatreglerne med henblik på at kunne foretage ordinær grødeskæring 2 gange årligt.</li> </ul> <p>De 4 Gudenåkommuner Silkeborg, Viborg, Favrskov og Randers har derudover genoptaget arbejdet omkring et nyt fælles regulativ for strækningen fra Silkeborg til Randers. Afklaring af mulighed for at anvende objektive kriterier til igangsættelse af ekstraordinær grødeskærings undersøges i dette arbejde.</p> <p>De samlede konklusioner og anbefalinger tager udgangspunkt i de gældende juridiske rammer og forhold, som eksisterer på nuværende tidspunkt. Ændres disse, kan det påvirke, hvordan vandhåndteringen kan anskues på og dermed få betydning på konklusioner og anbefalingerne. Det har ikke betydning for de faktiske, fysiske forhold, som eksempelvis muligheden for vandparkering og tilbageholdelse vand, men eksempelvis for muligheden for at bortlede vand hurtigere gennem Gudenåen.</p> <p>Der henvises ligeledes til svarene i de generelle tematikker øverst i nærværende notat.</p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen
33	Høringssvaret er tomt og der henvises til høringssvar 34	
34	<p>Høringssvaret indeholder bemærkning til vedligeholdelsen med særligt fokus på Søholt bæk og aflejringer i Langsøen, træstammer fra motorvejsbyggeri og fjernelse ved færdiggørelse af brobyggeriet. Herudover synspunkt om at helhedsplanen burde have mere fokus på at aflede mere vand i stedet for at den forhøjede vandstand er en permanent situation. Ligeledes bemærkning om "parallelt vandløbsprofil" på strækningen fra Silkeborg til Tange.</p> <p>Helhedsplanen har haft som opdrag at give et helhedsbillede på hvordan vandhåndteringen bedst anskues og helhedsplanen har gennemført en grundig analyse og et samlet videnskatalog ift. spørgsmålet om vandhåndteringen langs Gudenåen. Helhedsplanen anbefaler at sikring lokalt og tilpasning af ådalen til vandet er den bedste tilgang til vandhåndteringen. Dette skyldes særligt at vandmængderne, der skal håndteres, er meget store, og at påvirkningerne fra oversvømmelser fordeler sig forskelligt i de enkelte kommuner. Derfor har der heller ikke kunnet identificeres en eller få enkeltstående tværkommunale løsninger på udfordringerne.</p> <p>For strækningen fra Silkeborg til Tange i Silkeborg Kommune arbejdes der målrettet på, inden for lovens rammer, at afdække muligheden for at skære grøde 2 gange årligt. Der henvises til denne side, hvor overblik og status over de politiske beslutninger om ordinær og ekstraordinær grødeskæring i 2021 er oplyst: <a href="https://silkeborg.dk/Borger/Natur/Nyheder-Natur/20210916-Beslutninger-og-status-om-grodeskaring-i-2021">https://silkeborg.dk/Borger/Natur/Nyheder-Natur/20210916-Beslutninger-og-status-om-grodeskaring-i-2021</a></p> <p>Derudover har Silkeborg Kommune for strækningen fra Silkeborg til Tange;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Igangsat sagsbehandlingen vedrørende en mulig ekstraordinær grødeskæring.</li> <li>- Afklaring af muligheden for at anvende undtagelsesbestemmelserne jf. habitatreglerne med henblik på at kunne foretage ordinær grødeskæring 2 gange årligt.</li> </ul> <p>De 4 Gudenåkommuner Silkeborg, Viborg, Favrskov og Randers har derudover genoptaget arbejdet omkring et nyt fælles regulativ for strækningen fra Silkeborg til Randers. Afklaring af mulighed for at anvende objektive kriterier til igangsættelse af ekstraordinær grødeskærings undersøges i dette arbejde.</p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen

Høringssvar nr	Svarudkast	Handling
	<p>De samlede konklusioner og anbefalinger tager udgangspunkt i de gældende juridiske rammer og forhold, som eksisterer på nuværende tidspunkt. Ændres disse, kan det påvirke, hvordan vandhåndteringen kan anskues på og dermed få betydning på konklusioner og anbefalingerne. Det har ikke betydning for de faktiske, fysiske forhold, som eksempelvis muligheden for vandparkering og tilbageholdelse vand, men eksempelvis for muligheden for at bortlede vand hurtigere gennem Gudenåen.</p> <p>Der henvises ligeledes til svarene i de generelle tematikker øverst i nærværende notat.</p>	
35	<p>Høringssvaret indeholder bemærkning til høringssvar 30 om at der ikke er enighed i dele af forslaget. Herudover bemærkning til Ry Mølle og driften heraf samt synspunkt om vandføringen mellem Ry Mølle og Slusen i Silkeborg herunder driften af slusen.</p> <p>Høringssvaret fremhæver en række problematikker omkring vandstand i Søhøjlandet og samtidig en række ønsker om kortlægning af disse og forslag til løsninger, der bør undersøges nærmere. Der forventes afholdt temamøde om Gudenåen i Søhøjlandet mellem Silkeborg kommunes Klima- og Miljøudvalg og Skanderborg Kommunes Miljø- og Planudvalg i starten af 2022, når de nye byråd er på plads. På mødet forventes drøftet de tværkommunale forhold, der findes i form af dels kommuneoverskridende vandstandsproblematikker vs. Helhedsplansamarbejde og Coast To Coast samarbejde, samt plan for revision af fællesregulativet for Gudenåen fra Mossø til slusen i Silkeborg. Høringssvaret medtages i denne sammenhæng.</p> <p>Slusen i Silkeborg styrer i dag efter det flodmål, som er defineret i det gældende regulativ. Det betyder i praksis at ved stigende vandstand opstrøms slusen øges gennemstrømning i slusen, så vandstanden falder til de gældende flodmål. Dermed vil en øget gennemstrømning ved Ry Mølle blive udlignet ved en øget gennemstrømning ved Slusen i Silkeborg. Sluseportene i Silkeborg er i 2020 blevet opdateret med en ny styring og ved normal drift er den så præcis, at flodemålet holdes med +/- 8mm. Ved ændret slusepraksis, hvor der holdes en lavere eller højere vandstand end flodemålet opstrøms slusen, skal påvirkninger både opstrøms og nedstrøms undersøges nærmere. Overskridelsen af flodemålet i februar 2020 skyldes en historisk høj vandføring, som oversteg den maksimale kapacitet ved slusen. Derved blev der opmagasineret vand opstrøms slusen.</p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen
36	<p>Høringssvaret indeholder synspunkt at helhedsplanen skal have langt mere fokus på vandafledning og virkemidler bør tilføjes Helhedsplanen er ift. fjernelse af sandbanker og sediment, kraftig beskæring af tagrør og pil, Grødeskæring i en ordentlig bredde og dybde – og i strømrøden efter behov. Herudover spørgsmål til terrænhævning og kote. Ligeledes bemærkning til ekspropriation og hvor længe skal berørte grundejere så holdes hen i uvished.</p> <p>Helhedsplanen har haft som opdrag at give et helhedsbillede på hvordan vandhåndteringen bedst anskues og helhedsplanen har gennemført en grundig analyse og et samlet videnskatalog ift. spørgsmålet om vandhåndteringen langs Gudenåen. Helhedsplanen anbefaler at sikring lokalt og tilpasning af ådalen til vandet er den bedste tilgang til vandhåndteringen. Dette skyldes særligt at vandmængderne, der skal håndteres, er meget store, og at påvirkningerne fra oversvømmelser fordeler sig forskelligt i de enkelte kommuner. Derfor har der heller ikke kunnet identificeres en eller få enkeltstående tværkommunale løsninger på udfordringerne.</p> <p>For strækningen fra Silkeborg til Tange i Silkeborg Kommune arbejdes der målrettet på, inden for lovens rammer, at afdække muligheden for at skære grøde 2 gange årligt. Der henvises til denne side, hvor overblik og status over de politiske beslutninger om ordinær og ekstraordinær grødeskæring i 2021 er oplyst: <a href="https://silkeborg.dk/Borger/Natur/Nyheder-Natur/20210916-Beslutninger-og-status-om-grødeskæring-i-2021">https://silkeborg.dk/Borger/Natur/Nyheder-Natur/20210916-Beslutninger-og-status-om-grødeskæring-i-2021</a></p> <p>Derudover har Silkeborg Kommune for strækningen fra Silkeborg til Tange;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Igangsat sagsbehandlingen vedrørende en mulig ekstraordinær grødeskæring.</li> <li>- Afklaring af muligheden for at anvende undtagelsesbestemmelserne jf. habitatreglerne med henblik på at kunne foretage ordinær grødeskæring 2 gange årligt.</li> </ul> <p>De 4 Gudenåkommuner Silkeborg, Viborg, Favrskov og Randers har derudover genoptaget arbejdet omkring et nyt fælles regulativ for strækningen fra Silkeborg til Randers. Afklaring af mulighed for at anvende objektive kriterier til igangsættelse af ekstraordinær grødeskærings undersøges i dette arbejde.</p> <p>De samlede konklusioner og anbefalinger tager udgangspunkt i de gældende juridiske rammer og forhold, som eksisterer på nuværende tidspunkt. Ændres disse, kan det påvirke, hvordan vandhåndteringen kan anskues på og dermed få betydning på konklusioner og anbefalingerne. Det har ikke betydning for de faktiske, fysiske forhold, som eksempelvis muligheden for vandparkering og tilbageholdelse vand, men eksempelvis for muligheden for at bortlede vand hurtigere gennem Gudenåen.</p> <p>Det anbefales, at der tages kontakt til Silkeborg Kommune, som myndighed for tilladelse til terrænhævning, for afklaring af hvilken kote, som terrænet kan hæves til.</p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen

Høringssvar nr	Svarudkast	Handling
	Der henvises ligeledes til svarene i de generelle tematikker øverst i nærværende notat.	
37	Høringssvaret indeholder bemærkning om støtte til udarbejdelse af en helhedsplan for Gudenåen, og ser samarbejdet mellem de 7 kommuner som den rigtige tilgang. Herudover bemærkning til ændringer i Gudenåens fysiske forløb.  Høringssvaret vurderes ikke at give anledning til yderligere uddybning end den, der er beskrevet i de generelle tematikker øverste i nærværende høringssvarnotat.	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen
38	Høringssvaret indeholder bemærkning og spørgsmål til sluse/pumpe ved Viborgbroen.  Virkemidlet "Sluse/pumpe ved Viborgbroen" screener for potentialet ved en lokal sluse/pumpeløsning ved Silkeborg. Virkemidlet er beskrevet som et tiltag til sikring i ekstremesituationer, som eksempelvis ved hændelsen i februar 2020. Her har antallet af "lukkedage" stor betydning for påvirkningen af den rekreative færdsel og den natur- og miljømæssig påvirkning. Det er således ikke tænkt som et tiltag til at løse udfordringer ved en generel høj vandstand. Det er nødvendigt, at der foretages nærmere beregninger af potentialet samt konsekvenserne på miljø, den rekreative færdsel mv.	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen
39	Høringssvaret indeholder en tilslutning til DN's høringssvar (høringssvar 19). Derudover forslag til tiltag i Favrskov Kommune  Ift. forslaget om forstærkning af den dæmning hvorpå Teglværksvej har Vejmyndigheden i Favrskov Kommune vurderet at de seneste høje vandstande ikke har givet anledning til behov for forstærkning af vejen.  Ift. forslaget om Skejsbjergvej føres over Gudenåen ved Åbro var der problemer ved den seneste høje vandstand har Vejmyndigheden i Favrskov Kommune vurderet at de seneste høje vandstande ikke har givet anledning til behov for at hæve vejen. En meget kortvarig oversvømmelse af vejen vurderes på nuværende tidspunkt ikke at give anledning til behov for at forhøje vejen.  Ift. forslaget om dele af trækstien fra Bjerringbro mod Ulstrup, hvor trækstien endnu ikke er gjort tilgængelig, arbejder Favrskov Kommune i øjeblikket med at lave aftaler med lodsejere langs dele af Gudenåen omkring forbedring af adgangsforholdene. Målet er, at der skal laves adgang langs hele Gudenåen i Favrskov Kommune.  Ift. forslaget om Trækstien fra Ulstrup mod Åbro og Langå bør sikres mod høj vandstand arbejder Favrskov Kommune i øjeblikket med at lave aftaler med lodsejere langs dele af Gudenåen omkring forbedring af adgangsforholdene. Målet er, at der skal laves adgang langs hele Gudenåen i Favrskov Kommune.  Ift. forslaget om vandparkering Lilleåen, Galten Enge samt de mange mindre tilløb arbejder Favrskov Kommune løbende med mulige vådområder, som vil kunne bidrage med vandtilbageholdelse. Der refereres ligeledes til svaret i den generelle tematik om vandparkering i starten af nærværende høringssvarnotat.	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen
40	Høringssvaret indeholder synspunkter om vedligeholdelsen af Gudenåen og manglende fokus herpå i helhedsplanen samt bemærkning om vandparkering  Helhedsplanen har haft som opdrag at give et helhedsbillede på hvordan vandhåndteringen bedst anskues og helhedsplanen har gennemført en grundig analyse og et samlet videnskatalog ift. spørgsmålet om vandhåndteringen langs Gudenåen. Helhedsplanen anbefaler at sikring lokalt og tilpasning af ådalen til vandet er den bedste tilgang til vandhåndteringen. Dette skyldes særligt at vandmængderne, der skal håndteres, er meget store, og at påvirkningerne fra oversvømmelser fordeler sig forskelligt i de enkelte kommuner. Derfor har der heller ikke kunnet identificeres en eller få enkeltstående tværkommunale løsninger på udfordringerne.  For strækningen fra Silkeborg til Tange i Silkeborg Kommune arbejdes der målrettet på, inden for lovens rammer, at afdække muligheden for at skære grøde 2 gange årligt. Der henvises til denne side, hvor overblik og status over de politiske beslutninger om ordinær og ekstraordinær grødeskæring i 2021 er oplyst: <a href="https://silkeborg.dk/Borger/Natur/Nyheder-Natur/20210916-Beslutninger-og-status-om-grødeskæring-i-2021">https://silkeborg.dk/Borger/Natur/Nyheder-Natur/20210916-Beslutninger-og-status-om-grødeskæring-i-2021</a>  Derudover har Silkeborg Kommune for strækningen fra Silkeborg til Tange; <ul style="list-style-type: none"> <li>- Igangsat sagsbehandlingen vedrørende en mulig ekstraordinær grødeskæring.</li> <li>- Afklaring af muligheden for at anvende undtagelsesbestemmelserne jf. habitatreglerne med henblik på at kunne foretage ordinær grødeskæring 2 gange årligt.</li> </ul> De 4 Gudenåkommuner Silkeborg, Viborg, Favrskov og Randers har derudover genoptaget arbejdet omkring et nyt fælles regulativ for strækningen fra Silkeborg til Randers. Afklarings af mulighed for at anvende objektive kriterier til igangsættelse af ekstraordinær grødeskærings undersøges i dette arbejde.	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen



Høringssvar nr	Svarudkast	Handling
	<p>De samlede konklusioner og anbefalinger tager udgangspunkt i de gældende juridiske rammer og forhold, som eksisterer på nuværende tidspunkt. Ændres disse, kan det påvirke, hvordan vandhåndteringen kan anskues på og dermed få betydning på konklusioner og anbefalingerne. Det har ikke betydning for de faktiske, fysiske forhold, som eksempelvis muligheden for vandparkering og tilbageholdelse vand, men eksempelvis for muligheden for at bortlede vand hurtigere gennem Gudenåen.</p> <p>Der henvises til de generelle tematikker ift. bemærkninger om vandparkering.</p>	
41	<p>Høringssvaret indeholder synspunkter om grødeskæring to gange årligt - ordentligt sagsbehandlet med de nødvendige miljøhensyn - på alle strækninger af Gudenåen, opdatering af vandløbsregulativer så de nye klima-realiteter tænkes ind, Uddybning af åløbet hvor det er påkrævet i forhold til det eksisterende regulativ, Yderligere uddybninger, hvor indsnævrede åløb bliver en bremse ved høje vandstande Fx. mellem Mossø og Gudensø, Fokus på vandremusling og sandbanker, Nej til Mossø som vandparkering, Naturstyrelsens nye lavbundsprojekt i Illerup Ådal, der også rummer Alken Enge, ser vi frem til hurtigst muligt kan realiseres, Nedlæg opstemningen ved Ry Mølle (alternativt med en intelligent styring) samt sænk vandstanden opstrøms slusen i Silkeborg i vintermånederne.</p> <p>Der forventes afholdt temamøde om Gudenåen i Søhøjlandet mellem Silkeborg kommunes Klima- og Miljøudvalg og Skanderborg Kommunes Miljø- og Planudvalg i starten af 2022, når de nye byråd er på plads. På mødet forventes drøftet de tværkommunale forhold, der findes i form af dels kommuneoverskridende vandstandsproblematikker vs. Helhedsplanssamarbejde og Coast To Coast samarbejde, samt plan for revision af fællesregulativet for Gudenåen fra Mossø til slusen i Silkeborg.</p> <p>Stemmeværker er dimensioneret til at kunne føre bestemte vandmængder med vandstand under flodemålet, lidt på samme vis som regnvandskloaker, der også af og til ikke kan håndtere store hændelser. Skal der mere vand igennem under flodemålskoten, vil det kræve større ombygninger med frisluser eller lign. Omkring overholdelse af flodemål skal det bemærkes, at flodemål helt lovlig kan overskrides, når alle sluser er åbne og det derfor alene er vandmængderne der bestemmer hvor højt vandet vil stå over flodemålet. Man kan derfor på ingen måde regne med, at vandstanden opstrøms et stemmeværk altid holder sig under flodemålskoten.</p> <p>Konkret kan nævnes at forsøget med vandstandssænkning ved Ry Mølle, forventes forlænget til og med kommende vinter, af hensyn til kvalificering af konklusioner i evaluering af forsøget over vinteren 2020-21.</p> <p>Der henvises ligeledes til svarene i de generelle tematikker øverst i nærværende notat.</p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen
42	<p>Høringssvaret indeholder bemærkning om tilslutning til Danmarks Sportsfiskers høringssvar (høringssvar 18). Derudover egne bemærkninger omhandlende sluse/pumpe ved Viborgbroen, fjernelse af spærringen ved Tange Sø. Ligeledes tilslutning til helhedsplanens anbefaling.</p> <p>Høringssvaret vurderes ikke at give anledning til yderligere uddybning end den, der er beskrevet i de generelle tematikker øverste i nærværende høringsnotat.</p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen
43	<p>Høringssvaret nævner en række vigtige kulturhistoriske anlæg langs Gudenåen i Skanderborg Kommune. Herudover bemærkning om at ved løsninger som vil medføre jordarbejder/ændring af strømforhold vil det være nødvendigt med en tidlig inddragelse af Museum Skanderborg samt den marin arkæologiske afdeling på Moesgård Museum, for at der kan foretages de nødvendige arkæologiske undersøgelser.</p> <p>Høringssvaret er taget til efterretning, og vurderes ikke at give anledning til yderligere uddybning.</p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen
44	<p>Høringssvaret indeholder synspunkt om at helhedsplanen ikke tager hånd om de aktuelle problemstillinger der er omkring Gudenåens manglende vandføringsevne og at planforslaget udelukkende forsøger at tage hånd om de problemer, de begyndende klimaforandringer kan forårsage i og omkring Gudenåen på sigt. Hertil bemærkning om at der således mangler en del 1, der ASAP håndterer de akutte problemstillinger med virkemidler som grødeskæring og oprensning samt fastsatte en max kote gældende for Silkeborg Langsø til Tange. Helhedsplanforslaget anses dermed for at være del 2 af dette arbejde. Ligeledes synspunkt om at Gudenåen og de tilstødende områder er kandidat til nationalt ansvar, i stil med vores vigtige infrastruktur. Slutteligt bemærkning til sluse/pumpen ved Viborgbroen.</p> <p>Helhedsplanen har haft som opdrag at give et helhedsbillede på hvordan vandhåndteringen bedst anskues og helhedsplanen har gennemført en grundig analyse og et samlet videnskatalog ift. spørgsmålet om vandhåndteringen langs Gudenåen. Helhedsplanen anbefaler at sikring lokalt og tilpasning af ådalen til vandet er den bedste tilgang til vandhåndteringen. Dette skyldes særligt at vandmængderne, der skal håndteres, er meget store, og at påvirkningerne fra oversvømmelser fordeler sig forskelligt i de enkelte kommuner. Derfor har der heller ikke kunnet identificeres en eller få enkeltstående tværkommunale løsninger på udfordringerne.</p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen

Høringsvar nr	Svarudkast	Handling
	<p>For strækningen fra Silkeborg til Tange i Silkeborg Kommune arbejdes der målrettet på, inden for lovens rammer, at afdække muligheden for at skære grøde 2 gange årligt. Der henvises til denne side, hvor overblik og status over de politiske beslutninger om ordinær og ekstraordinær grødeskæring i 2021 er oplyst: <a href="https://silkeborg.dk/Borger/Natur/Nyheder-Natur/20210916-Beslutninger-og-status-om-grodeskaring-i-2021">https://silkeborg.dk/Borger/Natur/Nyheder-Natur/20210916-Beslutninger-og-status-om-grodeskaring-i-2021</a></p> <p>Derudover har Silkeborg Kommune for strækningen fra Silkeborg til Tange;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Igangsat sagsbehandlingen vedrørende en mulig ekstraordinær grødeskæring.</li> <li>- Afklaring af muligheden for at anvende undtagelsesbestemmelserne jf. habitatreglerne med henblik på at kunne foretage ordinær grødeskæring 2 gange årligt.</li> </ul> <p>De 4 Gudenåkommuner Silkeborg, Viborg, Favrskov og Randers har derudover genoptaget arbejdet omkring et nyt fælles regulativ for strækningen fra Silkeborg til Randers. Afklaring af mulighed for at anvende objektive kriterier til igangsættelse af ekstraordinær grødeskærings undersøges i dette arbejde.</p> <p>De samlede konklusioner og anbefalinger tager udgangspunkt i de gældende juridiske rammer og forhold, som eksisterer på nuværende tidspunkt. Ændres disse, kan det påvirke, hvordan vandhåndteringen kan anskues på og dermed få betydning på konklusioner og anbefalingerne. Det har ikke betydning for de faktiske, fysiske forhold, som eksempelvis muligheden for vandparkering og tilbageholdelse vand, men eksempelvis for muligheden for at bortlede vand hurtigere gennem Gudenåen.</p> <p>Der henvises ligeledes til svarene i de generelle tematikker øverst i nærværende notat.</p>	
45	<p>Høringsvaret indeholder tilkendegivelse af at det er godt der er udarbejdet en helhedsplan og at, der er et fælles samarbejde fra kommunernes side. Der er angivet et synspunkt om at der mangler inddragelse af lodsejere samt listet en række opklarende spørgsmål ift. afstrømningsareal, forsinkelsesbassiner, oprensning af Gudenåen, sænkning af vandstanden og vandstandsforhold i Gudenåen i Randers kommune.</p> <p>I arbejdet med helhedsplanen er der gennemført kortlægning af aktørperspektiver langs Gudenåen og 4 strækningsworkshops med inddragelse af lokale aktører, lodsejere og interessenter.</p> <p>Til spørgsmålet om afstrømningsareal henvises til den generelle tematik om "bymæssig tilførsel" i starten af nærværende høringsnotat. Hertil suppleres med, at det samlede afstrømningsmæssige areal til Gudenåen i Randers Kommune er: 41.800 ha og det befæstede udgør et areal på 1.139 ha. Det befæstede areal svarer til 2,7 % af Randers Kommunes opland til Gudenå. En stor del af vandet fra de befæstede arealer er forsinket i bassiner, således afstrømningen svarer til den afstrømning der ville være, hvis nedbøren var faldet på ubefæstede arealer.</p> <p>Til spørgsmålet om forsinkelsesbassiner henvises til den generelle tematik om "bymæssig tilførsel" i starten af nærværende høringsnotat, hvor effekten af en fuld forsinkelse af den bymæssige tilførsel er beskrevet. Der er ikke lavet en samlet opgørelse forsinkelsesbassiner og kapaciteten heri idet at potentialet, som er beskrevet i den generelle tematik om "bymæssig tilførsel" er meget lille. Når forsinkelsesbassinet er fyldt er afledningen som regel lig med tilstrømningen – med mindre de omkringliggende jorder bliver oversvømmet. Meget afhænger af de individuelle indretninger af bassinerne. Der er forskel på udledning fra landbrugsjord med og uden dræning – Landbrugsjord udgør 94 % af oplandet opstrøms Silkeborg og 75 % nedstrøms Silkeborg.</p> <p>Ift. spørgsmålet om oprensning af Gudenåen er dette beskrevet i de gældende regulativer. Randers Kommune er ikke bekendt med, at der skulle være foretaget oprensninger i Gudenåen fra 1937 og frem til nu i Randers Kommune. Der er blevet skåret træer på strækningen opstrøms Stevnstrup i 2021 – da disse var blevet så store, at de ikke efterlod en fri 10 m bred strømrende. I Silkeborg Kommune er der langs Gudenåen nedstrøms Svstrup Kro beskåret 3 pilebevoksninger i 2020.</p> <p>Til spørgsmålet om sænkning af vandstand henvises til den generelle tematik om vandparkering i starten af nærværende høringsnotat. Lovgrundlaget for ændring af flodemål vil bl.a. være efter naturbeskyttelsesloven og vandløbsloven. Det vil altid kræve en individuel vurdering hvis der skal ændres på flodemål i søer. Er søen beliggende i N2000 eller i forbindelse/opland til N2000 natur, vil det sandsynligvis kræve en habitatkonsekvensvurdering. Herudover skal den ændringen af vandstand også vurderes ift. genepåvirkninger for de omkringliggende lodsejere ved søerne.</p> <p>Til spørgsmålet om vandforskellen på 20 cm mellem Randers og Udbyhøj skyldes dette forsinkelse i tidevandet. Imellem Randers og Fladbro er denne problemstilling beskrevet i en rapport udarbejdet af Niras for Randers Kommune. Se rapporten her: <a href="https://www.gudenaakomiteen.dk/media/173681/scenarieberegninger-og-vurdering-af-vandstandsvariationer-i-noerreaaen-fra-vejrumbro-til-fladbro-og-i-gudenaen-fra-langaa-til-randers-havn.pdf">https://www.gudenaakomiteen.dk/media/173681/scenarieberegninger-og-vurdering-af-vandstandsvariationer-i-noerreaaen-fra-vejrumbro-til-fladbro-og-i-gudenaen-fra-langaa-til-randers-havn.pdf</a></p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen.

Høringssvar nr	Svarudkast	Handling
46	<p>Høringssvaret indeholder synspunkt om at vedligeholdelse af Gudenåen fylder så lidt i helhedsplanen. Derudover bemærkning om at kommunerne bag Helhedsplanen afventer de lovmæssige udredninger som pt foregår omkring vedligehold af Gudenåen i Silkeborg Kommune, før man afviser fremtidigt vedligehold af åen. Ligeledes bemærkning om at lodsejere kan se frem til lempelser til at hæve terræn, opføre diger, grave dræn og etablere pumpestationer med ønske om at der følger midler med til anlæggelse af diger ud imod åen og til etablering og drift af pumpestationer, som lodsejere kan slutte sig til. Tilknytning hertil er der forslag til overskudsjord fra offentlige byggerier doneres til terrænændringer og diger og ændring af afgifter på strøm til værn mod klimaændringer på samme måde som man gør med varmepumpe. Herudover bemærkning til at man tilbyder frivillig ekspropriering af jorde og ejendomme staks, så påvirkede lodsejere kan komme videre i deres liv. Lodsejere skal tilbydes den reelle pris for deres jord og ejendom, som vurderes ud fra en 1997 vandstand, der også bruges i regulativet for Gudenåen.</p> <p>Helhedsplanen har haft som opdrag at give et helhedsbillede på hvordan vandhåndteringen bedst anskues og helhedsplanen har gennemført en grundig analyse og et samlet videnskatalog ift. spørgsmålet om vandhåndteringen langs Gudenåen. Helhedsplanen anbefaler at sikring lokalt og tilpasning af ådalen til vandet er den bedste tilgang til vandhåndteringen. Dette skyldes særligt at vandmængderne, der skal håndteres, er meget store, og at påvirkningerne fra oversvømmelser fordeler sig forskelligt i de enkelte kommuner. Derfor har der heller ikke kunnet identificeres en eller få enkeltstående tværkommunale løsninger på udfordringerne.</p> <p>For strækningen fra Silkeborg til Tange i Silkeborg Kommune arbejdes der målrettet på, inden for lovens rammer, at afdække muligheden for at skære grøde 2 gange årligt. Der henvises til denne side, hvor overblik og status over de politiske beslutninger om ordinær og ekstraordinær grødeskæring i 2021 er oplyst: <a href="https://silkeborg.dk/Borger/Natur/Nyheder-Natur/20210916-Beslutninger-og-status-om-grodeskaring-i-2021">https://silkeborg.dk/Borger/Natur/Nyheder-Natur/20210916-Beslutninger-og-status-om-grodeskaring-i-2021</a></p> <p>Derudover har Silkeborg Kommune for strækningen fra Silkeborg til Tange;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Igangsat sagsbehandlingen vedrørende en mulig ekstraordinær grødeskæring.</li> <li>- Afklaring af muligheden for at anvende undtagelsesbestemmelserne jf. habitatreglerne med henblik på at kunne foretage ordinær grødeskæring 2 gange årligt.</li> </ul> <p>De 4 Gudenåkommuner Silkeborg, Viborg, Favrskov og Randers har derudover genoptaget arbejdet omkring et nyt fælles regulativ for strækningen fra Silkeborg til Randers. Afklaring af mulighed for at anvende objektive kriterier til igangsættelse af ekstraordinær grødeskærings undersøges i dette arbejde.</p> <p>De samlede konklusioner og anbefalinger tager udgangspunkt i de gældende juridiske rammer og forhold, som eksisterer på nuværende tidspunkt. Ændres disse, kan det påvirke, hvordan vandhåndteringen kan anskues på og dermed få betydning på konklusioner og anbefalingerne. Det har ikke betydning for de faktiske, fysiske forhold, som eksempelvis muligheden for vandparkering og tilbageholdelse vand, men eksempelvis for muligheden for at bortlede vand hurtigere gennem Gudenåen.</p> <p>Der henvises ligeledes til svarene i de generelle tematikker øverst i nærværende notat.</p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen
47	<p>Høringssvaret indeholder bemærkninger til opmålingen i Silkeborg Kommune, Grødeskæring, Uddybning, Tilbageholdelse af vand, Tagrørsprojektet og Aktører langs Gudenåen rapporten.</p> <p>Høringssvaret er enslydende med det høringssvar der blev fremsendt fra Danske Vandløb i deres egenskab som følgegruppemedlem under Gudenåkomitéen. Dette høringssvar blev vedlagt den politiske behandling af forslaget til helhedsplanen og gav ikke anledning til bemærkninger.</p> <p>Der henvises til svarene i de generelle tematikker øverst i nærværende notat.</p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen.
48	<p>Høringssvaret indeholder henvisning til Per Hansens artikel i MJA den 7 sep. 2021.</p> <p>Høringssvaret giver ikke anledning til yderligere bemærkninger end dem der er angivet i de generelle tematikker øverst i nærværende høringssvar.</p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen
49	<p>Høringssvaret indeholder synspunkt om vedligeholdelsen af Gudenåen som vigtigste tiltag.</p> <p>Helhedsplanen har haft som opdrag at give et helhedsbillede på hvordan vandhåndteringen bedst anskues og helhedsplanen har gennemført en grundig analyse og et samlet videnskatalog ift. spørgsmålet om vandhåndteringen langs Gudenåen. Helhedsplanen anbefaler at sikring lokalt og tilpasning af ådalen til vandet er den bedste tilgang til vandhåndteringen. Dette skyldes særligt at vandmængderne, der skal håndteres, er meget store, og at påvirkningerne fra oversvømmelser fordeler sig forskelligt i de enkelte kommuner. Derfor har der heller ikke kunnet identificeres en eller få enkeltstående tværkommunale løsninger på udfordringerne.</p> <p>For strækningen fra Silkeborg til Tange i Silkeborg Kommune arbejdes der målrettet på, inden for lovens rammer, at afdække muligheden for at skære grøde 2 gange årligt. Der henvises til denne side, hvor overblik og status over de politiske beslutninger om ordinær og ekstraordinær grødeskæring i 2021 er oplyst: <a href="https://silkeborg.dk/Borger/Natur/Nyheder-Natur/20210916-Beslutninger-og-status-om-grodeskaring-i-2021">https://silkeborg.dk/Borger/Natur/Nyheder-Natur/20210916-Beslutninger-og-status-om-grodeskaring-i-2021</a></p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen

Høringssvar nr	Svarudkast	Handling
	<p>Derudover har Silkeborg Kommune for strækningen fra Silkeborg til Tange;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Igangsat sagsbehandlingen vedrørende en mulig ekstraordinær grødeskæring.</li> <li>- Afklaring af muligheden for at anvende undtagelsesbestemmelserne jf. habitatreglerne med henblik på at kunne foretage ordinær grødeskæring 2 gange årligt.</li> </ul> <p>De 4 Gudenåkommuner Silkeborg, Viborg, Favrskov og Randers har derudover genoptaget arbejdet omkring et nyt fælles regulativ for strækningen fra Silkeborg til Randers. Afklaring af mulighed for at anvende objektive kriterier til igangsættelse af ekstraordinær grødeskærings undersøges i dette arbejde.</p> <p>De samlede konklusioner og anbefalinger tager udgangspunkt i de gældende juridiske rammer og forhold, som eksisterer på nuværende tidspunkt. Ændres disse, kan det påvirke, hvordan vandhåndteringen kan anskues på og dermed få betydning på konklusioner og anbefalingerne. Det har ikke betydning for de faktiske, fysiske forhold, som eksempelvis muligheden for vandparkering og tilbageholdelse vand, men eksempelvis for muligheden for at bortlede vand hurtigere gennem Gudenåen.</p>	
50	<p>Høringssvaret indeholder synspunkt om at helhedsplan for Gudenåen er for uambitiøs og for kortsigtet, da den i vores optik kun medvirker til, at vand hurtigt fjernes opstrøms, uden at der er en ordentlig løsning på, hvordan de store vandmængder skal kunne transporteres videre i systemet nedstrøms. Det bemærkes derfor ønske om en helhedsplan for hele Gudenåsystemet, hvor vandføringsevnen og dennes sikring og vedligeholdelse, bliver det centrale omdrejningspunkt. Herudover bemærkning til tilførslen af vand fra byer og dræn. Der gøres indsigelse møde sluse/pumpeløsning og der bakes op om lempelser til at opføre digeanlæg og hæve terræn på privat grund for at modstå 100-års hændelser dog med bemærkning til finansiering heraf som gerne ses delt mellem lodsejer og myndighed.</p> <p>Helhedsplanen har haft som opdrag at give et helhedsbillede på hvordan vandhåndteringen bedst anskues og helhedsplanen har gennemført en grundig analyse og et samlet videnskatalog ift. spørgsmålet om vandhåndteringen langs Gudenåen. Helhedsplanen anbefaler at sikring lokalt og tilpasning af ådalen til vandet er den bedste tilgang til vandhåndteringen. Dette skyldes særligt at vandmængderne, der skal håndteres, er meget store, og at påvirkningerne fra oversvømmelser fordeler sig forskelligt i de enkelte kommuner. Derfor har der heller ikke kunnet identificeres en eller få enkeltstående tværkommunale løsninger på udfordringerne.</p> <p>For strækningen fra Silkeborg til Tange i Silkeborg Kommune arbejdes der målrettet på, inden for lovens rammer, at afdække muligheden for at skære grøde 2 gange årligt. Der henvises til denne side, hvor overblik og status over de politiske beslutninger om ordinær og ekstraordinær grødeskæring i 2021 er oplyst: <a href="https://silkeborg.dk/Borger/Natur/Nyheder-Natur/20210916-Beslutninger-og-status-om-grodeskaring-i-2021">https://silkeborg.dk/Borger/Natur/Nyheder-Natur/20210916-Beslutninger-og-status-om-grodeskaring-i-2021</a></p> <p>Derudover har Silkeborg Kommune for strækningen fra Silkeborg til Tange;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Igangsat sagsbehandlingen vedrørende en mulig ekstraordinær grødeskæring.</li> <li>- Afklaring af muligheden for at anvende undtagelsesbestemmelserne jf. habitatreglerne med henblik på at kunne foretage ordinær grødeskæring 2 gange årligt.</li> </ul> <p>De 4 Gudenåkommuner Silkeborg, Viborg, Favrskov og Randers har derudover genoptaget arbejdet omkring et nyt fælles regulativ for strækningen fra Silkeborg til Randers. Afklarings af mulighed for at anvende objektive kriterier til igangsættelse af ekstraordinær grødeskærings undersøges i dette arbejde.</p> <p>De samlede konklusioner og anbefalinger tager udgangspunkt i de gældende juridiske rammer og forhold, som eksisterer på nuværende tidspunkt. Ændres disse, kan det påvirke, hvordan vandhåndteringen kan anskues på og dermed få betydning på konklusioner og anbefalingerne. Det har ikke betydning for de faktiske, fysiske forhold, som eksempelvis muligheden for vandparkering og tilbageholdelse vand, men eksempelvis for muligheden for at bortlede vand hurtigere gennem Gudenåen.</p> <p>Der henvises til svarene i de generelle tematikker øverst i nærværende notat.</p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen
51	<p>Høringssvaret indeholder bemærkning om at en vekslende vandstand eller vandopmagasinering, vil medføre, at de store mængder okker, der er bundet i alagene i sandet i Gudenådalen og sidedalene, vil opløses og sive ud i åsystemet med grundvandet.</p> <p>Ved vandløbsprojekter i Gudenåen indtænkes okkerproblematikken i projekterne.</p>	Giver ikke anledning til ændringer i helhedsplanen

## **Bilag 5**

## **Oplisting af erfaringer og identificering af barrierer i arbejdet med helhedsplanen som tilbagemelding til Miljøministeren.**

Arbejdet med udarbejdelse af helhedsplanen for vandhåndteringen langs Gudenåen har været i gang i et år med efterfølgende offentlig høringsproces.

Miljøministeren har tilkendegivet ønske om tilbagemelding fra de 7 borgmestere i Gudenåkommunerne om identificerede barrierer for vandhåndteringen i Gudenåen gennem arbejdet med helhedsplanen.

Nedenfor følger i punktform den opsamling, som er en fællesmængde af både den viden der er skabt under udarbejdelsen samt de hørings svar, der er indkommet til forslaget til høringsplanen.

Erfaringer ifm. processen og produktet helhedsplanen:

- Arbejdet med en helhedsplan for et helt vandløbsopland er en stor og kompleks opgave. I Gudenåens tilfælde var der i forvejen EU-projektet Coast to Coast, C12 Gudenåen, som har skabt et stort arbejde i form af udviklingen af en computerbaseret Gudenåmodel og i forbindelse hermed – og ikke mindst i lyset af en allerede eksisterende Gudenåkomité - skabt et fundament for samarbejde på tværs af 7 kommuner. Dette springbræt, samt afsættelse af ressourcer til en projektleder var helt afgørende for at forslag til helhedsplanen kunne udarbejdes på blot 1 år.
- Der har i arbejdet med helhedsplanen ikke kunne identificeres enkeltstående, tværkommunale løsninger, som kan afhjælpe de store hændelser (20, 50, 100 års hændelser). Dette skyldes særligt, at vandmængderne i Gudenåen ved disse hændelsestyper er meget store. Som eksempel herpå var vandføringen, på sit højeste ved hændelsen i februar 2020, ca. 55.000 liter i sekundet gennem slusen i Silleborg og ca. 80.000 liter i sekundet gennem Tangeværket.
- En helhedsplan er et meget stærkt værktøj til at skabe et fælles fundament for problemstillinger og ligeledes skabe en fælles forståelse for vanddynamikken i systemet. Det er ligeledes et godt værktøj til at skabe overblik over nedslagsområder, løsninger og prioritering heraf.
- En fuld accept af helhedsplanen, og det fundament som den skal skabe, er et stort arbejde og tager tid. Men kan dette skabes vil man herigennem kunne udmønte mere konkrete målsætninger og indsatser i systemet som helhed. Man vil således i højere grad kunne afdække om et klimaindgreb et sted vil kunne kompenseres natur og miljømæssigt et andet sted - for dermed at kunne klimatilpasse systemet OG løfte systemet ift. natur og miljømålsætninger.
- Aktørinddragelse i så stort et opland som Gudenåen er et omfangsrigt arbejde, som vil tage meget tid. Helhedsplanen og Coast to Coast, C12 Gudenåen

projektet fik igangsat dette, men vil kræve fortsat arbejde for at få den viden, der er skabt i arbejdet med Gudenåen, funderet og bearbejdet hos aktørerne.

Opmærksomhedspunkter ifm. barriere for vandhåndteringen:

- Gældende lovgivning, særligt habitatregler - gør det svært at gennemføre klimatilpasningstiltag ved indgreb i selve vandløbet – eksempelvis øget grødeskæring og uddybning. Herunder nævnes i flere høringssvar, at vandløbsloven skal opdateres til også at indeholde hensyn ift. klimatilpasning.
- Det kan være en udfordring at enkelte borgere eller lodsejere kan få svært ved at sælge deres ejendom grundet oversvømmelsesproblematikker. Der kunne i den forbindelse med fordel kigges på muligheden for en statslig pulje til at kunne håndtere dette problem. I forlængelse heraf nævnes der, i flere høringssvar, en pulje til at støtte etablering af klimasikringsløsninger langs vandløb, såsom diger, pumper mv. Det foreslås ligeledes, at tilpasse afgifter til strøm til drift af pumper på lige fod som ved varmepumper.
- Der opfordres til at der i den nationale klimatilpasningsplan også beskrives hvordan viden fra helhedsplaner for vandoplande løbende bæres ind i den nationale klimatilpasningsplan sådan, at denne opdateres og tilpasse nyeste viden.  
De store ådale, som eksempelvis Gudenåen, er det sted hvor vandet vil løbe hen før det rammer fjord og hav. Dette forhold ønskes behandlet i den nationale klimatilpasnings plan i og med, at der kan opstå øget pres på disse ådale i takt med klimaudviklingen - særligt de langvarige regnhændelser, som den Gudenåen oplevede i vinteren 2019/20
- Stigende grundvandsstand er ikke behandlet eksplicit i helhedsplanen, men vi er opmærksomme på at stigende grundvandsstand er en medvirkende årsag til oversvømmelsesproblematikker, og det bør der ses nærmere på i det nationale klimatilpasningsplan.

## **Bilag 6**

Dette bilag er ikke tilgængeligt i henhold til loven om webtilgængelighed.

Har du spørgsmål til indholdet, er du velkommen til at kontakte Lars Møller på tlf. 87 94 77 46 eller e-mail [lars.moller@skanderborg.dk](mailto:lars.moller@skanderborg.dk)



SKANDERBORG KOMMUNE

# FORSØG MED SÆNKNING AF VINTERFLODEMÅL VED RY MØLLE SAMT LOKALT UDSYN

## AFRAPPORTERING







# FORSØG MED SÆNKNING AF VINTERFLODEMÅL VED RY MØLLE SAMT LOKALT UDSYN

## SKANDERBORG KOMMUNE

PROJEKTNUMMER.: 1322000199

DATO: 12-07-2021

RÅDGIVER: WSP

PROJEKTLEDER: GITTE URHØJ

RAPPORTSKRIVER: GITTE URHØJ OG MATHILDE KÆR HANSEN

KVALITETSSIKRET AF: ANDERS LUND JENSEN OG GITTE URHØJ

GODKENDT AF: RASMUS BANG

WSP

WSP.COM



# INDHOLD

1	BAGGRUND.....	1
2	TEKNISK RAPPORT .....	2
<b>2.1</b>	<b>Metode .....</b>	<b>3</b>
2.1.1	Manningtal .....	4
<b>2.2</b>	<b>Databehandling.....</b>	<b>5</b>
2.2.1	Opmålinger .....	5
2.2.2	Oplande .....	6
2.2.3	Målestationer .....	7
2.2.4	Manningtal .....	10
<b>2.3</b>	<b>Analyse og Beregninger .....</b>	<b>12</b>
2.3.1	Kontrol af beregningsmodel.....	12
2.3.2	Beregninger på scenarier .....	13
3	KONKLUSION AF PÅ TEKNISK RAPPORT .....	15
4	LOKALT UDSYN FRA OMRÅDERNE OMKRING RY OG MOSSØ .....	18
<b>4.1</b>	<b>Indledning .....</b>	<b>18</b>
<b>4.2</b>	<b>Analyse af lokale perspektiver .....</b>	<b>19</b>
4.2.1	Området ved Alken Enge.....	19
4.2.2	Området ved Ry .....	20
4.2.3	Området ved Mossø.....	22
4.2.4	Området ved Fuldbro Mølle .....	24
4.2.5	Natur og miljø (DN-perspektiv og kommunalt perspektiv) .....	24

---

## BILAG

1	Længdeprofil med beregnede vandspejle for vintermiddel afstrømning.
2	Længdeprofil med beregnede vandspejle for median maksimum
3	Længdeprofil med beregnede vandspejle for hændelse svarende til den 27. februar 2020.
4	Beskrivelse af tematikker ved interviews



# 1 BAGGRUND

Skanderborg Kommune har i løbet af vinteren 2020/21 kørt et forsøg ved Ry Mølle, hvor sommerflodemålet skulle holdes vinteren igennem, se flodemål i tabel nedenfor.

**Tabel 1 Flodemål ved Ry Mølle jfr. regulativ.**

FLODEMÅL	M, DNN	OMREGNET TIL M, DVR 90. (DNN-ADDENT: -5,7 CM)
Vinter:1.11-1.4	22,54	22,483
Forår 1/4-15/5, Efterår 15/9-1/11	22,44	22,383
Sommer. 15.5-15.9	22,39	22,333

Formålet med forsøget er at se, om et lavere flodemål om vinteren ved Ry Mølle har en effekt på vandstanden i Mossø. Der er særligt fokus på at belyse en eventuel effekt i øvre ende af Mossø.

I februar 2020 var der problemer med oversvømmede områder i øvre ende af Mossø ved Alken, og forsøget har således til hensigt at belyse om sænkning af vandstand ved Ry Mølle kan afhjælpe sådanne oversvømmelser.

Nærværende rapport har til formål at afrapportere resultater af forsøget.

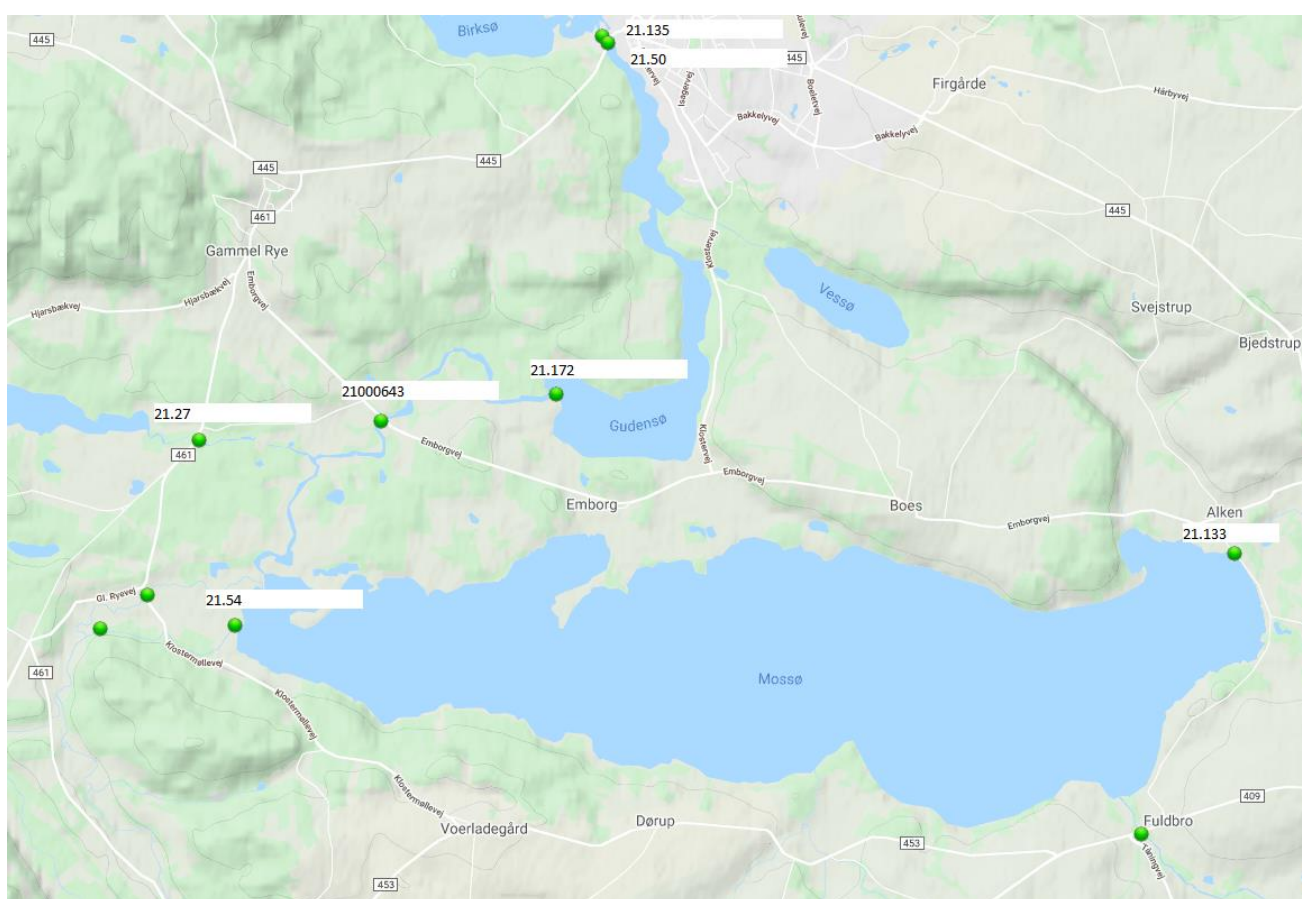
Udover en teknisk analyse af forsøget har Skanderborg Kommune også ønsket at høre repræsentanter fra Mossø Lodsejerforening, Alken Enge Grundejerforening samt mølleeejeren af Ry Mølle og enkelte andre om deres perspektiver, fortællinger og visioner for området omkring Mossø.

Rapporten er således delt i en teknisk rapport, med analyse og konklusion vedr. selve forsøget med sænkning af vandstand ved Ry Mølle, og en perspektiverende rapport med lokalt udsyn omhandlende de lokale aktørers udtalelser vedr. forhold til Mossø.

## 2 TEKNISK RAPPORT

Med henblik på at måle og kvantificere effekten af forsøget med sænkningen af vandstand ved Ry Mølle blev der i november 2020 opsat vandstandsmålere i nedre ende af Mossø (Målestation 21.54) og i øvre ende af Gudensø (Målestation 21.172). Desuden blev strækningen mellem Gudensø og Mossø opmålt i 2020/21.

Disse vandstandsdata og opmålingen anvendes sammen med døgnmiddelvandføringer fra målestationerne 21000643 (Emborg Bro), 21.27 (Salten Å) og 21.01 (Gudenå, Tvilumbro, referencestation) samt vandstande fra 21.133 (Mossø, ved Illerup Å), 21.50 (opstrøms Ry Mølle) og 21.135 (nedstrøms Ry Mølle) som grundlag for afrapporteringen af forsøget. Placering af målestationer fremgår af Figur 1.



Figur 1 Oversigt over anvendte målestationers lokalitet.



---

## 2.1 METODE

WSP analyserer tilgængelige data og udfører vandspejlsberegninger på statistiske data i det hydrauliske beregningsprogram VASP for at udrede, i hvilket omfang et lavere vinterflodemål ved Ry Mølle har effekt på vandstanden i øvre ende af Mossø.

Analysen tager dels udgangspunkt i statusforhold svarende til vandstand ved Ry Mølle før vinteren 2020/21, og dels forsøgsforhold svarende til vandstande ved Ry Mølle i vinteren 2020/21.

Derudover regner WSP på et fiktivt scenarie med vandstande svarende til forhold uden Ry Mølles påvirkning.

Ved analysen regnes der på 3 forskellige afstrømningsscenarier hhv.

- Vintermiddel afstrømning
- Median maksimum afstrømning (T2 år)
- Afstrømning svarende til hændelsen den 27. februar 2020 (T50-T100 år)

Beregningerne udføres i det hydrauliske beregningsprogram VASP ved forskellige startvandspejle, som afspejler de ændrede vandspejlsforhold opstrøms Ry Mølle.

Herved analyseres effekten af lavere vinterflodemål ved Ry Mølle.

Der udføres således følgende beregninger i VASP på opmålingen fra 2020/21:

Status:

- Startvandspejl vintermiddel 2013-19 ved målestation 21.172.
- Beregnet vintermanningtal
- Tre afstrømningssituationer:
  - Vintermiddel
  - Vintermedian maks.
  - Afstrømningshændelsen februar 2020

Forsøg:

- Startvandspejl vintermiddel 2013-19 ved målestation 21.172.
- Beregnet vintermanningtal
- Tre afstrømningsituationer:
  - Vintermiddel
  - Vintermedian maks.
  - Afstrømningshændelsen februar 2020

Fiktivt Scenarie (ekstrem):

- Startvandspejl vintermiddel 2013-2021, nedstrøms Ry Mølle ved målestation 21.135
- Beregnet vintermanningtal
- Tre afstrømningsituationer:
  - Vintermiddel
  - Vintermedian maks.
  - Afstrømningshændelsen februar 2020

De beregnede vandspejle i øvre ende af strækningen mellem Mossø og Gudensø adderes herefter med den gennemsnitlige forskel på målte vintervandstande mellem målestation 21.54 og målestation 21.133 for at estimere vandstande for beregningerne i øvre ende af Mossø.

---

### 2.1.1 MANNINGTAL

Analyserne af vandstandseffekten forudsætter, at der bestemmes et vintermanningtal for den opmålte strækning mellem Mossø og Gudensø.

Manningtallet er et udtryk for den modstand som vandstrømningen påvirkes af i form af f.eks. grøde og bundsubstrat.

Manningtallet kan bestemmes ud fra Manningformlen.

$$v = M * R^{2/3} * I^{1/2}$$

v er middelhastigheden. M er Manningtallet. R er hydraulisk radius. I er faldet på energilinjen

Det hydrauliske beregningsprogram VASP anvender Manningformlen til beregning af Manningtal ved hjælp af en opmåling, målte vandstande og tilhørende vandføringer.

I nærværende undersøgelse bestemmer WSP således Manningtal for strækningen ved at anvende opmålingen 2020/21, de målte vandstande fra opmålingen nov. 2020 samt de tilhørende vandføringer for strækningen beregnet med grundlag i data fra målestation 21.27 og 21000643 målt de pågældende opmålingsdage.

---

## 2.2 DATABEHANDLING

---

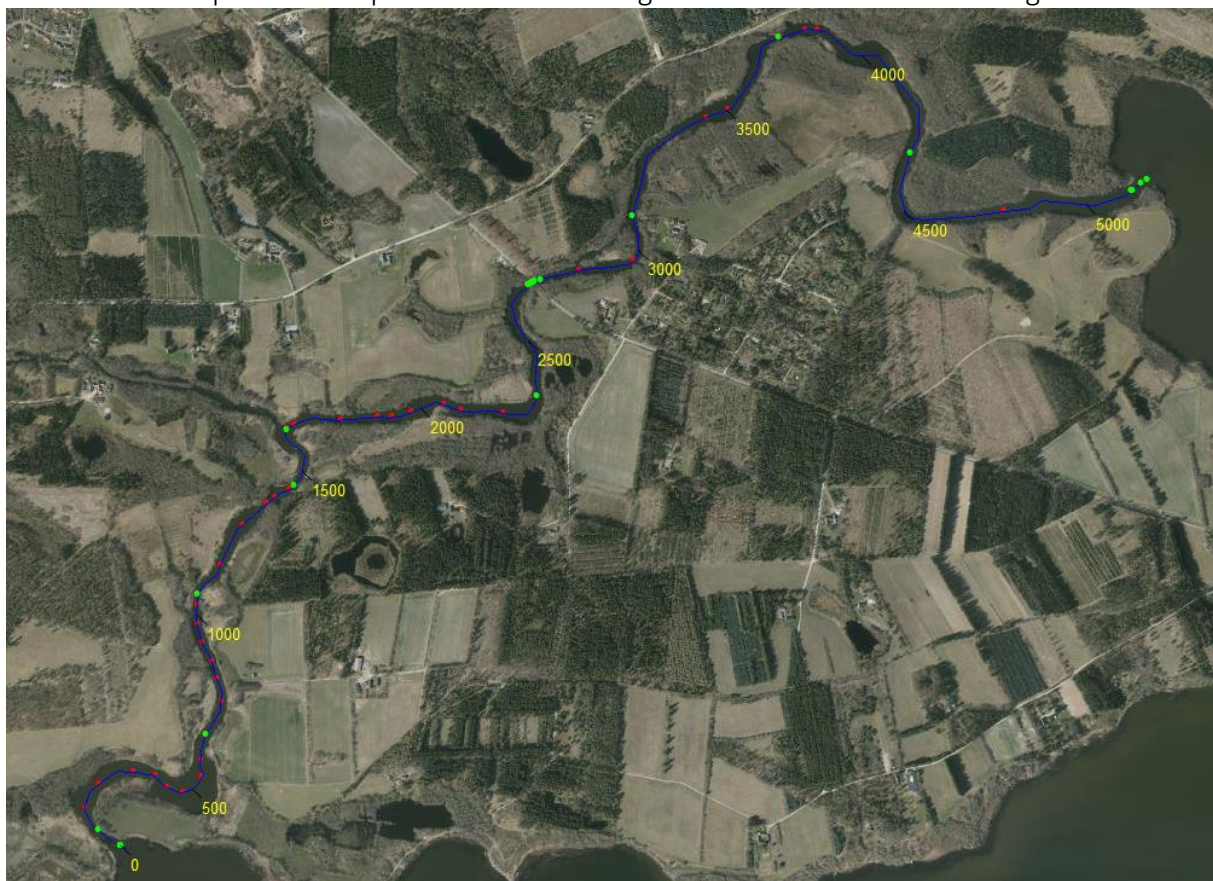
### 2.2.1 OPMÅLINGER

Vandløbsstrækningen mellem Mossø og Gudensø er opmålt i 2020/21.

I november 2020 blev der således opmålt 11 tværprofiler med GPS, og i marts 2021 blev opmålingen suppleret med yderligere 35 tværprofiler opmålt med M9-dronebåd. M9 dronebåden anvender ekkolod til måling af bundniveauer. Ved opmåling med M9-dronebåd måles ikke koter over vandspejl. Derfor er disse tværprofilmålinger suppleret med udtræk fra digital højdemodel, for også at få koter over vandspejl.

De to opmålinger er samlet til et opmålingslængdeprofil, herefter kaldt opmåling 2020/21.

Lokalitet af de opmålte tværprofiler i hhv. 2020 og 2021 ses af nedenstående Figur 2.



**Figur 2** Oversigt over opmåling 2020/21. Grønne punkter: Opmålt november 2020. Røde punkter: Opmålt marts 2021.

## 2.2.2 OPLANDE

Der er bestemt oplande ved røde markeringer angivet på Figur 3 nedenfor.



**Figur 3 Røde punkter angiver, hvortil der er udtaget oplande til anvendelse ved hydrauliske beregninger.**

Oplandene er bestemt ud fra højemodel via Scalgo.com. Oplandene ses af nedenstående tabel.

**Tabel 2 Oplande**

STATION, M	OPLAND, KM <sup>2</sup>	BEMÆRKNING
0	626,7	Udløb fra Mossø
1620	629,14	Opstrøms Salten Å
1640	798,27	Nedstrøms Salten Å
2675	803,5	Stednr. 21000643
5181	809,34	Indløb i Gudensø

## 2.2.3 MÅLESTATIONER

### VANDSTANDE

Der er beregnet statistik for døgnmiddel-vandstande for følgende målestationer:

21.135 Nedstrøms Ry Mølle

21.50 Opstrøms Ry Mølle

21.172 Guden Sø øvre ende

21.54 Mossø nedre ende, Klostermølle

21.133 Mossø øvre ende, Illerup Å

De beregnede vandstandsstatistikker fremgår af nedenstående tabel 3.

Tabel 3 Vandstandsstatistik

	VINTERMIDDEL (2013-2019), VST. M	VINTERMIDDEL (2020/21), VST. M	VINTERMIDDEL (2013-2021), VST. M	DEC. 2020-MIDDEL VST. M
21.135. Nedstrøms Ry Mølle (2013-2021)	-	-	<b>21,044</b>	
21.50. Opstrøms Ry Mølle (2013-2021)	22,387	22,294		
21.172 Guden Sø øvre ende (2020/21)	<b>22,398*</b>	<b>22,305</b>		22,298
21.54 Mossø nedre ende, Klostermølle (2020/21)	22,70**	22,552		
21.133 Mossø øvre ende, Illerup Å (2013-2021)	22,715	22,572		

\*beregnet ud fra korrelation til 21.50, \*\* beregnet ud fra korrelation til 21.133. Værdier med **fed** er anvendt som startvandspejle ved de 3 beregningsscenarier. Værdi med kursiv er anvendt til kontrol af beregningsmodel.

### AFSTRØMNINGER

Der er bestemt karakteristiske afstrømninger for følgende målestationer.

21000643 Guden Å, Emborg Bro

21.27 Salten Å, Rye Bro

De karakteristiske afstrømninger er beregnet for en 30-årig referenceperiode (1991-2020). Da målestation 21000643 og 21.27 ikke har data for hele referenceperioden, er de karakteristiske afstrømninger bestemt ved korrelation til data fra målestation 21.01 (Guden Å Tvilumbro).

Vintermiddel er regnet med grundlag i vintermånederne (okt., nov., dec., jan., feb., mar., apr.) og udtrykker den gennemsnitlige vinterafstrømning inden for referenceperioden.

Median maksimum er median af de årlige maksimale afstrømninger i referenceperioden. Det vil sige en afstrømning, som statistisk vil forekomme hver andet år.

De beregnede karakteristiske afstrømninger ses af tabel 3.

**Tabel 4 Karakteristiske afstrømninger. Referenceperiode 1991-2020**

MÅLESTATION	VINTERMIDDEL	VINTERMIDDEL	MEDIAN MAKSIMUM	MEDIAN MAKSIMUM	METODE
	L/S	L/S/KM <sup>2</sup>	L/S	L/S/KM <sup>2</sup>	
21.27 (2007, 2013, nov. 2016-2020)	2750	17,0	3494	21,6	Korrelation til døgnmidler fra mstnr. 21.01 (Guden Å Tvilumbro)
21000643 (2017-2020)	13195	16,7	20784	26,3	Korrelation til døgnmidler fra mstnr. 21.01 (Guden Å Tvilumbro)

Af tabel 5 nedenfor ses de registrerede værdier for afstrømningshændelsen den 27. februar 2020.

**Tabel 5 Anvendt stor afstrømningshændelse**

MÅLESTATION	27. FEB. 2020.	27. FEB. 2020
	L/S	L/S/KM <sup>2</sup>
21.27	4946,7	30,5
21000643	39691,8	49,4

Med grundlag i en oplandskorrigerig er der anvendt følgende specifikke afstrømninger i analysen.

**Tabel 6 Vintermiddel**

STATION M	Q L/S/KM <sup>2</sup>	BEMÆRKNING
0	16,27	Udløb fra Mossø
1620	16,27	Opstrøms Salten Å
1640	16,42	Nedstrøms Salten Å
2675	16,42	Stednr. 21000643
5181	16,42	Indløb i Gudensø

**Tabel 7 Median maksimum**

STATION M	Q L/S/KM <sup>2</sup>	BEMÆRKNING
0	27,0	Udløb fra Mossø
1620	27,0	Opstrøms Salten Å
1640	25,9	Nedstrøms Salten Å
2675	25,9	Stednr. 21000643
5181	25,9	Indløb i Gudensø

**Tabel 8 Hændelse 27. februar 2020**

STATION M	Q L/S/KM <sup>2</sup>	BEMÆRKNING
0	54,47	Udløb fra Mossø
1620	54,47	Opstrøms Salten Å
1640	49,40	Nedstrøms Salten Å
2675	49,40	Stednr. 21000643
5181	49,40	Indløb i Gudensø

Der er desuden med baggrund i målte døgnmidler bestemt en middelfafstrømning for december 2020. Denne afstrømningsværdi anvendes til kontrol af den opstillede beregningsmodel.

**Tabel 9 Middelfaststrømning dec. 2020**

MÅLESTATION	DECEMBERMIDDEL (2020) L/S	DECEMBERMIDDEL (2020) L/S/KM <sup>2</sup>
21.27	2601,5	16,1
21000643	11412,4	14,6

Med grundlag i en oplandskorrigering er der anvendt følgende specifikke afstrømninger i kontrollen.

**Tabel 10 Til kontrol, december-middel 2020**

STATION, M	L/S/KM <sup>2</sup>	BEMÆRKNING
0	14,18	Udløb fra Mossø
1620	14,18	Opstrøms Salten Å
1640	14,58	Nedstrøms Salten Å
2675	14,58	Stednr. 21000643
5181	14,58	Indløb i Gudensø

## 2.2.4 MANNINGTAL

Der er ud fra opmålingen 2020/21 samt målte vandspejle fra opmålingen november 2020 og tilhørende beregnede vandføringer for opmålingsdagene bestemt vinter-manningtal for strækningen.

Opmålingen blev i november 2020 udført den 2., 3. og 4. november.

Der er således beregnet vandføringer for de tre dage ved oplandskorrektio n med grundlag i data fra målestation 21.27 og 21000643. Se tabel nedenfor.



**Tabel 11 Vandføringer på opmålingsdage**

ST.	02-NOV-20	03-NOV-20	04-NOV-20
m	l/s	l/s	l/s
0	8055,4	8376,6	8045,2
1620	8086,8	8409,2	8076,5
1640	10734,3	11101,5	10767,6
2675	10804,6	11174,2	10838,1
5181	10883,1	11255,4	10916,9

Til bestemmelse af Manningtal er der anvendt følgende målte vandstande fra opmålingen november 2020.

**Tabel 12 Vandstande målt på opmålingsdage**

ST.	MÅLTE VANDSTANDE	DATO
m	cm	
0	2249,8	02-nov
73	2248,7	02-nov
1054	2248,3	02-nov
1454	2246,3	03-nov
2346	2238,9	03-nov
2710	2238,3	03-nov
3091	2237,1	03-nov
3750	2236,7	04-nov
5160	2231,8	04-nov

De beregnede vinter-manningtal for strækningen mellem Mossø og Gudensø fremgår af nedenstående tabel.

**Tabel 13 Beregnede Manningtal (Vinter)**

STATION, M	MANNINGTAL	BEMÆRKNING
0	30	St. 0 til 73
73	55	St. 73 til 1054
1454	15,5	St. 1454 til 2346
2346	40	St. 2346 til 2710
2710	30	St. 2710 til 3091
3750	13,4	St. 3750 til 5160

De angivne manningtal i tabel 12 giver et strækningsvægtet manningtal på 26,7

---

## 2.3 ANALYSE OG BEREGNINGER

---

### 2.3.1 KONTROL AF BEREGNINGSMODEL

For at verificere om beregningsmodellen vurderes at kunne beskrive reelle vandspejle i Mossø, er der lavet en kontrol, hvor der er beregnet et vandspejl på de reelle forhold i december 2020. Det beregnede vandspejl er herefter sammenholdt med middelvandstand målt ved målestation 21.54 (nedre ende af Mossø) for december 2020.

Der er således kontrolberegnet på følgende:

Opmåling: 2020/21

Startvandspejl: middel dec. 2020 ved målestation 21.172, se tabel 3

Manningtal: Beregnet vinter-manningtal, se tabel 13

Afstrømning: December-middel 2020, se tabel 10

Årsagen til, at der er regnet på december 2020-middel og ikke vintermiddel for 2020/21 er, at afstrømningsdata for 2021 endnu ikke er bearbejdet for målestationerne 21.27 og 21000643, som drives af Miljøstyrelsen. Derfor kendes vintermiddel for 2020/21 endnu ikke.

Af nedenstående tabel ses det beregnede vandspejl ved st. 0 m samt middelvandstanden for målestation 21.54 december 2020.

**Tabel 14 Vandstand, kontrol**

<b>BEREGNET VST. VED ST. 0 M (AFSTRØMNING: DEC. 2020, MIDDEL).</b>	<b>MSTNR.. 21.54 (DEC. 2020, MIDDELVANDSTAND)</b>
m, dvr90	m, dvr90
22,50	22,49

Som det ses, er der kun 1 cm forskel på beregnet vandstand og målt vandstand for kontrollen, hvorfor det vurderes, at beregningsmodellen giver valide resultater for analyser af de efterfølgende beregningsscenarier.

---

### **2.3.2 BEREGNINGER PÅ SCENARIER**

For at beskrive effekten af sænkning af vandstand ved Ry Mølle, inklusive det omtalte forsøg for vinteren 2020/21, er der udført vandspejlsberegninger ved følgende 3 scenarier, se også afsnit 2.1 Metode:

1. Status (Startvandspejl 22,398 m, DVR90)
2. Forsøg (Startvandspejl 22,305 m, DVR 90)
3. Fiktivt Scenarie (ekstrem) (Start vandspejl 21,044 m DVR90)

For hver af de 3 beregningsscenarier er der regnet med følgende 3 afstrømningshændelser, se også tabel 6 - 8:

1. Vintermiddel afstrømning
2. Vintermedian maksimum afstrømning
3. Afstrømningshændelsen den 27. februar 2020.

De beregnede vandspejle for st. 0 (øverste ende af strækningen mellem Mossø og Gudensø) fremgår af nedenstående tabel 15.

**Tabel 15 Beregnede vandstande ved st. 0**

	STATUS VSP ST.0	FORSØG VSP ST. 0	FIKTIVT SCENARIO VSP ST. 0
	m dvrR90	m dvr90	m dvr90
Vintermiddel	22,60	22,55	22,28
Vinter medianmaksimum	22,79	22,76	22,59
Hændelse 27. februar 2020	23,21	23,20	23,13

Med baggrund i den gennemsnitlige forskel mellem vinter-vandstand ved målestation 21.54 og målestation 21.133 er der estimeret vandspejlskoter for øvre ende af Mossø for de 3 beregningsscenarier. Estimerterne ses af nedenstående tabel.

**Tabel 16 Beregnede vandstande i Mossø øvre ende**

	STATUS VSP	FORSØG VSP	FIKTIVT SCENARIO VSP
	m, dvrR90	m, dvr90	m, dvr90
Vintermiddel	22,61	22,56	22,30
Vinter medianmaksimum	22,81	22,77	22,61
Hændelse 27. februar 2020	23,23	23,21	23,15

I nedenstående tabel er der angivet forskelle mellem hhv. status kontra forsøgsscenarioet og status kontra fiktivt scenarie (ekstremscenarie).

**Tabel 17 Forskelle mellem vandspejle, beregnet for Mossø.**

	STATUS KONTRA FORSØG	STATUS KONTRA FIKTIVT SCENARIO
	m	m
Vintermiddel	0,05	0,31
Median Maksimum	0,04	0,20
Hændelse 27. februar 2020	0,02	0,08

De beregnede vandspejle for den opmålte strækning ved de tre scenarier ses desuden på længdeprofiler i bilag 1 (vintermiddel), bilag 2 (median maksimum) og 3 (hændelse den 27. februar 2020).

### 3 KONKLUSION AF PÅ TEKNISK RAPPORT

Skanderborg Kommune har gennem vinteren 2020/21 kørt forsøg med at holde sommerflodemål ved Ry Mølle hele vinteren igennem.

Det har betydet, at vandstanden ved målestation 21.50, som ligger umiddelbart opstrøms Ry Mølle, har ligget ca. 9 cm lavere i vinteren 2020/21 i forhold til vintermiddel vandstand for perioden 2013-2019.

Ud fra målinger af vandstande ved målestation 21.50 (opstrm. Ry Mølle) og målestation 21.172 (Øvre del af Gudensø) ses det, at der gennemsnitligt er ca. 1 cm forskel på vandspejlet. Dette er så tæt på hinanden og indenfor måleusikkerheden, at vandfladen i Gudensø konkluderes udelukkende at være styret af flodemålet ved Ry Mølle.

Der er ud fra en samlet opmåling af strækningen mellem Mossø og Gudensø 2020/21, samt vandføringer målt ved målestation 21.27 (Salten Å) og 2100634 (Guden Å, ved Emborgbro) bestemt Manningtal for strækningen.

Ved en kontrolberegning er der fundet god overensstemmelse mellem beregnet vandstand ved opmålings station 0 (Nedre ende af Mossø) og målt middelvandstand for målestation 21.54 (Klostermølle, nedre ende af Mossø). Kontrolberegningen blev udført på decembermiddel-afstrømning (2020) og startvandspejl på decembermiddel-vandstand ved mstnr. 21.172 (2020).

Det er derfor vurderet, at beregningsmodellen, inkl. opmåling 2020/21 og diverse fundne/anvendte hydrauliske parametre, giver beregningsresultater, som afspejler reelle vandspejle i Mossø.

For at belyse effekten af forskellige karakteristiske vandstande opstrøms Ry Mølle, inklusiv det gennemførte forsøg vinteren 2020/21, er der regnet på 3 scenarier ved 3 forskellige afstrømningssituationer.

Den ene afstrømningssituation svarer til en ekstrem-hændelse fra den 27. februar 2020.

Nedenfor ses de gennemførte beregningsscenarier.

**Status:**

Startvandspejl vintermiddel 2013-19 ved målestation 21.172.

Beregnet vintermanningtal

Tre afstrømningssituationer:

1. Vintermiddel
2. Vintermedian maks.
3. Afstrømningshændelsen februar 2020

**Forsøg:**

Startvandspejl vintermiddel 2013-19 ved målestation 21.172.

Beregnet vintermanningtal

Tre afstrømningssituationer:

1. Vintermiddel
2. Vintermedian maks.
3. Afstrømningshændelsen februar 2020

**Fiktivt scenarie:**

Startvandspejl vintermiddel 2013-2021, nedstrøms Ry Mølle ved målestation 21.135

Beregnet vintermanningtal

Tre afstrømningssituationer:

1. Vintermiddel
2. Vintermedian maks.
3. Afstrømningshændelsen februar 2020

Konklusionerne på ovenstående beregninger er, at forsøget 2020/21 betyder en mindre vandstand i Mossø på ca. 5 cm ved en vintermiddel afstrømning og ca. 3 cm mindre vandstand for en median maksimum afstrømning (referenceperiode 1991-2020). I tilfælde af en afstrømningshændelse svarende til den 27. februar 2020, så ville forsøgsscenariet kun betyde ca. 1 cm mindre vandstand i Mossø.

Konklusionerne vedr. beregninger uden påvirkning af opstemning fra Ry Mølle er, at dette ville betyde et mindre vandspejl på ca. 32 cm i Mossø ved en vintermiddel afstrømning. Ved en median maksimum ville forskellen være ca. 20 cm, og ved en hændelse svarende til den 27. februar 2020 ville forskellen være ca. 8 cm.

Det kan således konkluderes, at det har en forholdsvis begrænset effekt på vandstanden i Mossø at sænke vintervandstanden opstrøms Ry Mølle svarende til de ca. 9 cm, som man har gjort i vinteren 2020/21. Særligt ved større afstrømninger er effekten lav.

Ikke overraskende vil det have større betydning for vandstanden i Mossø at fjerne opstemningen ved Ry Mølle.

Til sidst skal det bemærkes, at selvom kontrollen af beregningsmodellen vidner om, at de anvendte beregningsdata er valide, er der usikkerheder ved beregningerne, særligt ved store afstrømningssituationer.

# 4 LOKALT UDSYN FRA OMRÅDERNE OMKRING RY OG MOSSØ

## 4.1 INDLEDNING

Nærværende del af rapporten har til formål at give en indsigt i de lokale aktørers perspektiver og den lokale viden, der findes i området omkring Mossø og Ry Mølle i Skanderborg Kommune. Denne del har haft specifikt fokus på at give lokale aktører muligheden for at bidrage til afrapporteringen i forbindelse med forsøget ved Ry Mølle, og således skal nærværende del ses som et supplerende bidrag til den tekniske del af forsøget.

Denne del er udarbejdet på baggrund af i alt 14 interviews udført med lokale nøgle-aktører i Skanderborg Kommune. 5 af interviewene er udført i sommeren 2020 i forbindelse med udarbejdelse af en rapport vedr. aktørperspektiver for hele Gudenåen, rapporten kan tilgås via nedenstående link.

<https://www.c2ccc.eu/siteassets/c2ccc/falles-materiale/borgerrettet-materiale/2021-03-03-aktorer-langs-gudenaen-web.pdf>

De resterende 9 interviews blev gennemført virtuelt over enten Skype eller Zoom i sommeren 2021. Det overordnede formål med interviewene har ikke været at opnå forståelse for de generelle problematikker i hele Gudenåsystemet. Tværtimod var hensigten at få indsigt i de perspektiver, der er lokalt forankrede og geografisk afgrænsede til at fokusere på området omkring Ry, Alken Enge og Mossø beliggende i Skanderborg Kommune.

### Deltagere i interviews

På baggrund af de udførte interviews er der udarbejdet følgende kategorisering:

**Tabel 18 Oversigt over antal deltagere i områdekategorier**

KATEGORI	ANTAL DELTAGERE
Området ved Alken Enge	4
Området ved Ry	2
Området ved Mossø	5
Området ved Fuldbro Mølle	1
Natur og miljø (DN-perspektiv og kommunalt perspektiv)	2

Ovenstående kategorisering afspejler de enkelte steder i området samlet set, hvor de lokale perspektiver såvel som udfordringer varierer, og de adspurgte interviewpersoner har derfor også varierende indfaldsvinkler på Mossø og åsystemet. De adspurgte er desuden valgt til interviews ud



fra, at de alle bor og færdes tæt på Mossø og åsystemet og af den grund også oplever problemer med skiftende vandstand på tæt hold.

---

## 4.2 ANALYSE AF LOKALE PERSPEKTIVER

I alle interviews udført i 2021 er der dels spurgt ind til lokale betragtninger af forsøget ved Ry og dels lagt vægt på, hvordan og i hvilken grad forandringer i Gudenåsystemet har haft indvirkning lokalt. Kategoriseringen af alle de adspurgte aktører, som vist i tabeloversigten ovenfor, tager afsæt i de geografisk afgrænsede lokalområder. De følgende del-afsnit vil gå mere uddybende ind i de enkelte problematikker, der kom til udtryk i de inddelte lokalområder.

---

### 4.2.1 OMRÅDET VED ALKEN ENGE

Følgende afsnit belyser de lokale perspektiver på Mossø som del af Gudenåsystemet, som er særligt fremhævet for Alken Enge. Afsnittet er primært baseret på interviews med grund- og sommerhusejere i området, som alle er medlemmer i Grundejerforeningen Alken Enge. Disse lokale perspektiver suppleres med et interview udført med museumsdirektøren ved Skanderborg Museum, som yderligere udpegede nogle interessante perspektiver på Alken Enge.

Fælles for de interviewede grundejere i området er, at de har grund langs med Mossø (i den østlige ende af Mossø) med Alken Enge som det bagvedliggende landskab. Alken Enge er et gammelt drænet område, og landtangen mellem Mossø og Alken Enge, som formanden for Grundejerforeningen Alken Enge fremhæver, er med til at skabe et krydspres for den række af huse, som er beliggende netop dér. I forbindelse med den seneste oversvømmelse i 2020 gav dette krydspres ekstreme udfordringer, da grundejerne var pressede fra flere sider: forhøjet vandstand i Mossø samtidig med oversvømmelse i de bagvedliggende engarealer. Tilmed var der samtidigt forhøjet grundvandsstand og store mængder regnvand, der forårsagede et yderligere vandpres: "Søen presser grundvandet op under vejen, så vi fik en sø i haven" (interview 04-06-21). Fordi Alken Enge er et drænet område, har jorden sat sig flere steder, hvilket ifølge formanden også ses i bredkanten ved Illerup Å, som er væsentligt lavere nu, og som bevirker, at vandet i åen løber over sine bredder og ind i engarealerne.

En grundlæggende problematik, som alle de adspurgte giver udtryk for er, at de har oplevet oversvømmelse på egen grund i forbindelse med ekstremhændelsen i februar 2020, hvor brug af sandsække, diger og pumper i høj grad har været nødvendigt for at holde vand væk fra husene. Én af de adspurgte tilkendegiver en total oversvømmelse på egen sommerhusgrund, hvor udskiftning af flere husbestanddele, herunder gulv, træbelægning og døre, var nødvendigt efterfølgende og gav en økonomisk omkostning på 370.000 kr. (heraf blev 180.000 erstattet af Stormrådet).

Sommerhusejeren beskriver yderligere, at denne total oversvømmelse ikke blot har medført økonomiske omkostninger på grund af husskader, som har fordret nye tiltag på egen grund, men oversvømmelser i denne skala er også forbundet med en menneskelig omkostning, da der grundlæggende set er tale om huse og grunde med høj affektionsværdi for de lokale, som bor i området. Det er et sted, hvor grundejerne har boet og tilbragt tilværelsen i lang tid.

En anden problematik opstår ikke desto mindre i forbindelse med jordsætningen, som også omtalt ovenfor. Flere af de adspurgte beretter om de konsekvenser, som sætninger har for de eksisterende arkæologiske fund særligt for området. De adspurgte grundejere beskriver, at når jorden sætter sig og bliver mere tør (tørke som primært problem om sommeren), vil det give problemer for de arkæologiske fund i jorden, der endnu ikke er udgravede. Blandt de adspurgte udvises en interesse for, at de forhistoriske fund langs Illerup Ådal og i Alken Enge, hvor arkæologiske fund også er opsporet i grundejeres haver, bevares. Bevarelsen af disse fund er også i Museum Skanderborgs interesse, og museumsdirektøren giver udtryk for, at disse nævnte fund ikke kun bidrager til arkæologisk videnskab, men også er en del af en lokalhistorisk identitet. Den særligt kulturhistoriske perle, som området er, er en vigtig del af dansk historie og samtidig internationalt anerkendt.

Både museumsdirektøren og de adspurgte grundejere i området udviser positiv stemning over for, at det arkæologiske materiale, som er af kulturhistorisk værdi for området, vil kunne blive bevaret ved en kombination af flere tiltag. Blandt andet beskriver museumsdirektøren, at Museum Skanderborg har igangsat et projekt, hvor brugen af spunsplader og diger bag ved husene på langtangen ville kunne sikre et formindsket værditab ved husene. Dette tiltag ville samtidig muliggøre, at pumper kan blive slukket og en aktiv oversvømmelse af engarealerne til bevarelse af de arkæologiske fund kunne blive foretaget, uden at det ville få konsekvenser for grundejernes huse. Desuden beretter både museumsdirektøren og formanden for grundejerforeningen om et andet projekt indebærende mulige tiltag, der kan imødekomme oversvømmelsesproblematikken i området: Et lavbundsprojekt ved Illerup Å, hvor de lavere områder ned til åen vil blive oversvømmet og dermed give mulighed for, at åen kan følge dens naturlige rytme og få en mere fladbredet profil i stedet for at være en dybkanal. Dette er ikke desto mindre et projekt, der kræver en vigtig og nødvendig dialog med lodsejere i området. I forbindelse med dette lavbundsprojekt er der grundlæggende ønske om at give plads til vandet, hvor det er, i stedet for kun at arbejde på at få det hurtigst muligt videre i Gudenåsystemet.

---

#### **4.2.2 OMRÅDET VED RY**

I området ved Ry er de adspurgte dels ejeren af Ry Mølle, som har været mere direkte involveret i det tekniske forsøg i forbindelse med flodemålsændring ved møllen, og dels én af grundejerne ned til Ry Møllesø. Hos begge de to adspurgte bliver det klarlagt, at oversvømmelser er et grundlæggende problem på deres grunde. Grundejeren ved Ry Møllesø beskriver oversvømmelsesproblematikken som særligt foreliggende i vinterhalvåret, hvor den adspurgte grundejer såvel som naboer med

tilsvarende beliggenhed ned til søen har oplevet ”sejlende haver” – altså har haverne stået under vand og ikke været tilgængelige. Når haverne står under vand, skyldes det ifølge grundejeren, at flodemålet om vinteren er forhøjet eller overskrides kombineret med de større mængder nedbør.

Ejeren af Ry Mølle indikerer ligeledes en række konsekvenser forbundet med oversvømmelsesproblematikken. Mølleejeren beskriver, at blandt andet engarealer, skoven ud til åen og ejerens jord nedstrøms Ry Mølle, som dækker over en strækning fra Ry Mølle til Himmelbjerget, står under vand 90 pct. af året, hvilket har resulteret i, at der ikke længere kan blive slået høg og dyrket på flere arealer, som det var muligt førhen. Mølleejeren supplerer med, at skovarealerne (omtrent 50 hektar skov) på grunden, som tidligere har fungeret som produktionsskov, heller ikke længere kan bruges til det formål set i lyset af de hyppigere og kraftigere oversvømmelser. Tabet af de tidligere produktive dyrkningsarealer har yderligere skabt et økonomisk tab grundet de våde forhold på arealerne.

Ud fra de forhold beskrevet ovenfor og de heraf nævnte konsekvenser efterspørger mølleejeren ved Ry tiltag, der opretholder og genindfører en stærkere vedligeholdelse af Gudenåsystemet, samt genskaber gennemstrømningen og vandafledningsevnen. Ifølge Mølleejeren er dette særligt en problematik, der hænger sammen med nedlæggelsen af Amterne, hvor der var et større vedligeholdelsesarbejde af å-løbet. Vandløbsvedligeholdelse inkluderer, som mølleejeren fortæller det, en oprensning, herunder sandaflejring og vandremuslingen, som hober sig op flere steder.

I forbindelse med forsøget ved Ry Mølle beretter mølleejeren, at arbejdsindsatsen ved møllen har været betydeligt større under forsøgsperioden, fordi stemmeværket ved møllen drives manuelt. Desuden har mølleejeren oplevet en nedgang på omkring over 40 pct. på vandturbinerne nede ved elværkerne, hvilket har medført et økonomisk tab. Under forsøgsperioden har mølleejeren oplevet at have haft mindre vand oven for møllen, men neden for møllen har der ikke været nogen ændring, fordi vandstanden her er styret af flodemålet i Silkeborg. Ifølge mølleejeren modarbejder Silkeborgs flodemål Rys flodemål:

*Silkeborg har et max flodemål. Så når de overholder deres flodemål, så lukker de. Jeg har derfor lige så meget vand neden for, som jeg tidligere har haft. For når der løber mere vand gennem slusen ved Ry, så lukker de mere vand igennem ved Silkeborg, og hvis der ikke kommer så meget vand, lukker de mindre igennem. Det er helt ulogisk (interview 04-06-21).*

Mølleejeren mener det kunne være fornuftigt at tømme noget vand ud af Julsø, som ligger mellem Ry og Silkeborg.

På baggrund af ovenstående efterspørger mølleejeren en mere tværkommunal tilgang og stærkere kommunale samarbejder, så kommunerne kan koordinere deres indsatsområder.

Vigtigheden af den tværkommunale tilgang understreges også af en grundejer ved Ry Møllesø, som omtaler den såkaldte "prop", slusen ved Silkeborg danner, og som har konsekvenser for gennemstrømningen. Ifølge grundejeren fører forsøget ved Ry Mølle til den konklusion, at et lavere flodemål om vinteren vil være at foretrække:

*Silkeborg er optaget af sø-magasinering opstrøms og gerne i nabokommunen. De vil sige til Skanderborg, at der skal magasineres vand, hvor der er plads, og så vil de for eksempel pege på Mossø. Men hvis vi vælger at sø-magasinere, bl.a. ved Mossø, vil det få en betydning især for dem, som bor oppe i den anden ende af Mossø, og det vil også få konsekvenser for os, der bor her ved Ry Møllesø, hvis der placeres yderligere vand (interview 09-06-21)*

Grundejeren har tidligere været ansat ved Århus Amt (Teknik & Miljø). Hans faglige vurdering er også, at det bliver yderst relevant og interessant at få mere indsigt i, hvordan det nuværende vandmodelleringsarbejde kan være med til at give en øget forståelse for, hvor der egentlig i øvrigt er plads i systemet til at opmagasinere vand. At aktivt oversvømme arealer skal ifølge grundejeren foretages på kontrolleret vis, så vandet kan styres hen, hvor det gør mindst skade på ejendomme. Grundejeren erkender, at dyrkningsarealer meget sandsynligt kommer til at spille en rolle i den sammenhæng. For at afhjælpe de oversvømmede havearealer mod Ry Møllesø, som beskrevet i den første del af dette samlede afsnit, fremhæver grundejeren, at der i stedet for normal have er oprettet et naturfelt i form af engareal for at imødekomme oversvømmelserne. Engarealet har desuden skabt grobund for ny plantevækst og øget biodiversitet og medført en større vinter-tilgængelighed i engen. Grundejeren supplerer med, at der siden 2020/21 har været mulighed for at færdes rundt i de flade engstykker mod søen som naturgivne områder påvirket af regn og sne. Forsøget ved Ry Mølle har haft en særdeles positiv effekt på "de sejlene haver", som under forsøgsperioden stort set ikke har fundet sted. Derfor udtrykker grundejeren ligeledes et ønske om/udviser positiv respons over for, at sommerflodemålsstyringen gøres permanent.

---

### 4.2.3 OMRÅDET VED MOSSØ

De fem adspurgte lodsejere ved Mossø er alle medlemmer af Mossø Lodsejerforening. Lodsejerforeningen har omkring 75 medlemmer, som alle har en matrikel grænsende op til Mossø. Alle de adspurgte beretter om den stigende grad af oversvømmelser i takt med årene, og i forlængelse heraf påpeger formanden for lodsejerforeningen, at Mossø modtager mere vand end nogensinde før på grund af de større nedbørsmængder. Forandringer i vandstanden er ifølge formanden blevet registreret inden for de seneste 15 år, hvor der i særlig grad har været en mærkbar stigning i sommervandstanden. En af lodsejerne beskriver, at halvdelen af hans grund, svarende til omkring 37 hektar, stod under vand i februar i forbindelse med den seneste oversvømmelse. I

vinterhalvåret har lodsejeren haft to pumper kørende uafbrudt for at pumpe vandet væk fra hans marker, som ellers ville stå under blankt vand. Det anser lodsejeren for at være meget problematisk, når han samtidig ikke bor helt ned til søen, men i virkeligheden bor omkring 500 meter væk fra den. Flere af de adspurgte udviser ikke tvivl om, at vand på områdets dyrkningsarealer har haft konsekvenser, både i økonomisk og driftsmæssig optik. Som en af lodsejerne understreger, bliver næringsindholdet i jorden udvasket, gødningen svinder bort, og markerne bliver sure og mister de gode dyrkningsforhold. Lodsejeren supplerer med, at de forringede forhold på dyrkningsarealerne også kan have økonomiske konsekvenser, idet lodsejeren potentielt set kan miste sin EU-støtte, hvis ikke markens stand overholder EU-regulativet. Desuden beretter lodsejeren også om, at de forringede forhold skaber et stort tidspres, da disse nævnte forhold på markerne fordrer en særligt stærk arbejdsindsats og et ekstra mentalt overskud for fortsat at sikre de bedst mulige forhold.

Hos de adspurgte er der en mere generel betragtning af, at dét, som vil kunne afhjælpe de nævnte oversvømmelser, er at få øget gennemstrømningen i vandløbene. Tiltag, som blev hyppigt nævnt, var at foretage uddybninger og/eller vandparkering, men det står klart, at disse tiltag ikke bør stå alene, men skal kobles, hvis det skal give et positivt udfald. Afslutningsvis blev det også nævnt af ét af foreningens medlemmer, at et tiltag muligvis kunne være at ændre arealanvendelsen ved tilløb til Mossø, hvor der ellers praktiseres grødeskæring, og i stedet bruge disse små områder som en bufferzone: "Jo mere man trækker det ud, så har man en buffer, desto mindre belastning vil søen få" (interview 07-06-21).

Flertallet af de adspurgte havde fokus på, at områder grænsende op til søen, skal fungere som en svamp. Derfor blev der givet udtryk for, at det er vigtigt at holde vandstanden i Mossø nede, så områderne omkring Mossø er så tørre, at de kan opsuge vand i tilfælde af store mængder nedbør.

---

#### 4.2.4 OMRÅDET VED FULDBRO MØLLE

I området omkring Fuldbro Mølle beliggende på den højre side af Mossø har én adspurgt, som bor og færdes der, fortalt om de vandstandsproblematikker, han oplever på sin grund. Her oplever han vand fra alle sider, med både Mossø på én side og tre damme på en anden side. Han beskriver, at nabolaget ved Fuldbro Mølle forrige år oplevede en ekstremt høj vandstand, hvor naboer havde været nødt til at bruge sandsække for at holde vandet væk, mens vandstanden dette år tværtimod har vist sig ekstremt lav, ifølge ham af den grund, at vandstanden aktivt er blevet sænket i forbindelse med forsøget. Den adspurgte udtrykker, at ønsket ved Fuldbro Mølle er at finde den passende vandhøjde, hvor den er hverken for høj eller for lav. Hvis vandstanden er forhøjet, siver vandet ind på græsplænerne. Men hvis vandstanden er for lav, giver det på den anden side problemer med at få både ud i søen. Den adspurgte beskriver, at han er nødsaget til at køre med traktor og vogn for at trække sin båd ud i søen og derefter efterlade traktoren stående i 40 cm vandstandshøjde. For at afhjælpe dette problem giver han udtryk for, at en lovmæssig tilladelse til at benytte broerne til bådparkering vil være til stor gavn. I samme kontekst kommer den adspurgte desuden ind på, at området er fredet og bærer præg af at have et flot dyreliv, men områdets søfredning problematiserer spørgsmålet om broerne yderligere. Den adspurgte efterspørger et bedre samspil mellem dem, der bor i området, og de aktiviteter, som området og søen muliggør. Ifølge den adspurgte er området låst fast i nogle hårde fredninger, som blokerer i forhold til friluftaktiviteter og de muligheder, området kunne tilbyde.

---

#### 4.2.5 NATUR OG MILJØ (DN-PERSPEKTIV OG KOMMUNALT PERSPEKTIV)

Dette afsnit belyser perspektiver på Mossø fremlagt dels af DN Skanderborg og dels ud fra en kommunal tilgang. De adspurgte er formanden for DN Skanderborg og en vandløbsmedarbejder fra Skanderborg Kommune.

##### DN-PERSPEKTIV

Formanden for DN Skanderborg fortæller, at de ikke konkret har haft oversvømmelsesproblematikken oppe at vende i bestyrelsen, men påpeger, at naturen på nuværende tidspunkt ser ud til at være i god stand omkring områderne tæt på Mossø. Ikke desto mindre forekommer der i DN Skanderborgs optik en udfordring på længere sigt, hvis friluftaktiviteterne, herunder blandt andet kajak og sejlads, er fortsat stigende i områderne omkring Mossø, da det potentielt ville kunne få konsekvenser for nogle særlige arter i området, herunder nævner formanden isfuglen, odderen og rørhøgen. Den hyppigere friluftaktivitet skal ifølge DN Skanderborg derfor ikke stimuleres i for høj grad og dermed være for indgribende over for disse arter og biodiversiteten. Grænsen for graden af aktiviteter på åen er ifølge formanden ikke nået endnu,

men det er vigtigt at have for øje fremadrettet. I forbindelse med oversvømmelsesproblematikken giver formanden udtryk for, at områderne omkring Mossø ikke har den store buffer-kapacitet på grund af historiske praksisser som dræning, dyrkning af arealer ned på åen og udretningen af Gudenåen. I forlængelse heraf anskuer DN Skanderborg eksisterende opstemninger som en problemstilling, da de blandt andet har negativ indvirkning på faunapassagen nær Fuldbro Mølle. DN Skanderborg udviser positiv stemning over for, at opstemningerne på sigt ville blive nedlagt og i stedet lave nogle stryg, der muliggør den tilstrækkelige kapacitet for åens vandmængder. Formanden belyser, at fjernelse af opstemninger allerede er et tiltag igangsat ved blandt andet Fuldbro Mølle i Skanderborg. En løsning som denne vil give mulighed for at omlægge dyrkningsarealer til engarealer, hvilket netop vil give denne omtalte buffer-zone og give plads til nye naturområder i form af enge og små søer.

### KOMMUNALT PERSPEKTIV

I forbindelse med de seneste oversvømmelser i området omkring Mossø, påpeger Lars Møller, vandløbsmedarbejder ved Skanderborg Kommune, at der i de fleste lokalområder nær Mossø har været tale om ekstremhændelser. Lars peger imidlertid på Alken Enge som særligt udfordret i relation til de større vandmængder af den årsag, at oversvømmelserne er udtryk for nogle ekstreme "peaks", derfor er det ifølge ham ikke desto mindre centralt at forholde sig til og være opmærksom på, om tiltag som for eksempel vandparkering er nødvendige og hensigtsmæssige at foretage. Åsystemet løber af og til over sine bredder, men det er ifølge Lars udtryk for nogle naturlige udsving og åsystemets naturlige balance. Derfor skal der også være en mening med at igangsætte tiltag som vandparkering. Lars udtaler også, at kommunen er opmærksom på, hvad der ændrer sig i området, her f.eks. vandremuslingen. Allerede gennemførte tiltag fra kommunal side relaterer sig til vandremuslingen, som har hobet sig op særligt i afløbet fra Mossø. Lars beskriver, at kommunen har været ude for at grave det høje lag af vandremuslinger væk, som ellers hæver udløbstærsklen fra Mossø, hvilket har kunnet aflæses på sommervandstanden over de sidste åringer.

Udover den konkrete problemstilling relateret til vandremuslingen beretter Lars, at kommunen inden for området omkring Mossø og Ry ofte har fokus på den forhøjede vandstand om vinteren – og i særlig grad de steder, hvor det kan have negativ betydning og være ødelæggende for blandt andet infrastruktur og befæstede arealer. I forbindelse med vandhåndtering italesætter Lars desuden forsøget ved Ry Mølle, som netop blev initieret på baggrund af et ønske om at prøve at afhjælpe de ekstremt høje vandstande i området omkring Ry og Mossø. Derudover forklarer Lars, at det generelt fra et kommunalt perspektiv ligeledes er et spørgsmål om at have et blik for, hvilke værdier der er særligt i risikozone for at gå tabt. Ikke to områder er ens, og derfor er det ifølge ham nødvendigvis heller ikke frugtbart at igangsætte mange af de samme tiltag flere steder.

I forlængelse af det ovenstående fremhæver Lars, at han som vandløbsmedarbejder ofte er i tæt dialog med lokale aktører i området jf. lokale værdier og interessevaretagelse. Grundlæggende har kommunen som myndighed på vandløbsområdet en forpligtelse til at overholde og forholde sig til de regulativer, der er for Mossø og generelt for vandløb og søer inden for kommunegrænsen. Lars giver

udtryk for, at rammerne for den lovgivning og det regelsæt, kommunen arbejder inden for, er restriktive, og derfor bliver det kommunale forvaltningsarbejde heller ikke altid betragtet som fornuftigt udført blandt borgere i lokalområderne. Han påpeger, at tendensen i dag ofte er at iagttage vandløb ud fra et kote-system. Vandløb og natur ændrer sig løbende, ofte med sætninger til følge, hvorimod krav til vandløbsbunden ikke følger med sætningerne ned. Derfor kan der opstå betragtninger og ønsker, som regulativerne ikke dækker, og det kan give anledning til nogle lokale spændinger.



# Gudenå mellem Mossø og Guden Sø

Forsøg med sænkning af flodemål ved Ry vinter 2020/21

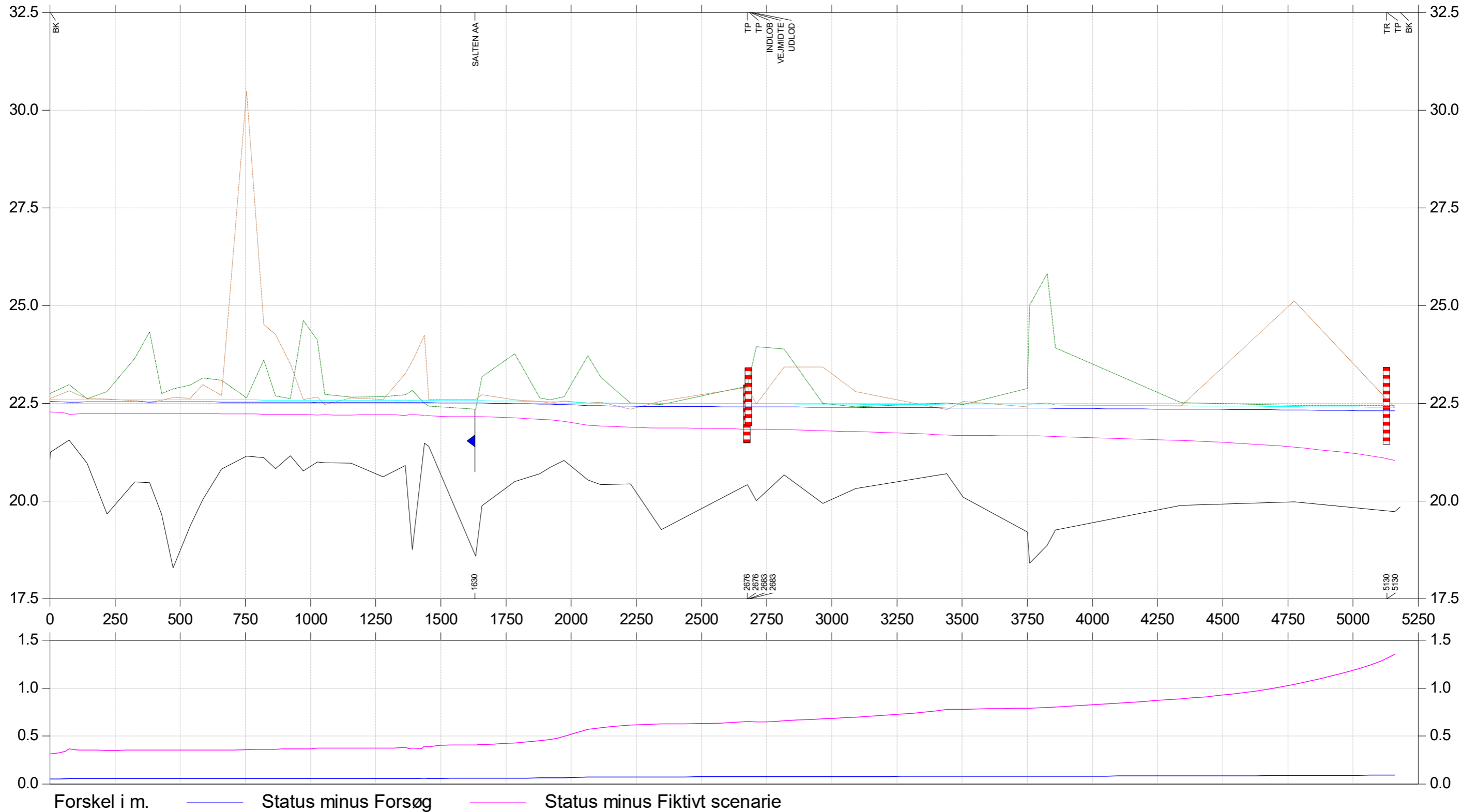
Beregne vandspejle for vintermiddel.



Bilag 1

- Ber. vsp. Startvsp. (2013-19) Gudensø
- Terræn højre 2020/21
- Terræn venstre 2020/21
- Dybeste bund 2020/21
- Ber. vsp. Startvsp. (2013-21) ns. Rymøl.
- Ber. vsp. Startvsp. (2020/21) Gudensø

Kote i m DVR90 1:100



# Gudenå mellem Mossø og Guden Sø

Forsøg med sænkning af flodemål ved Ry vinter 2020/21

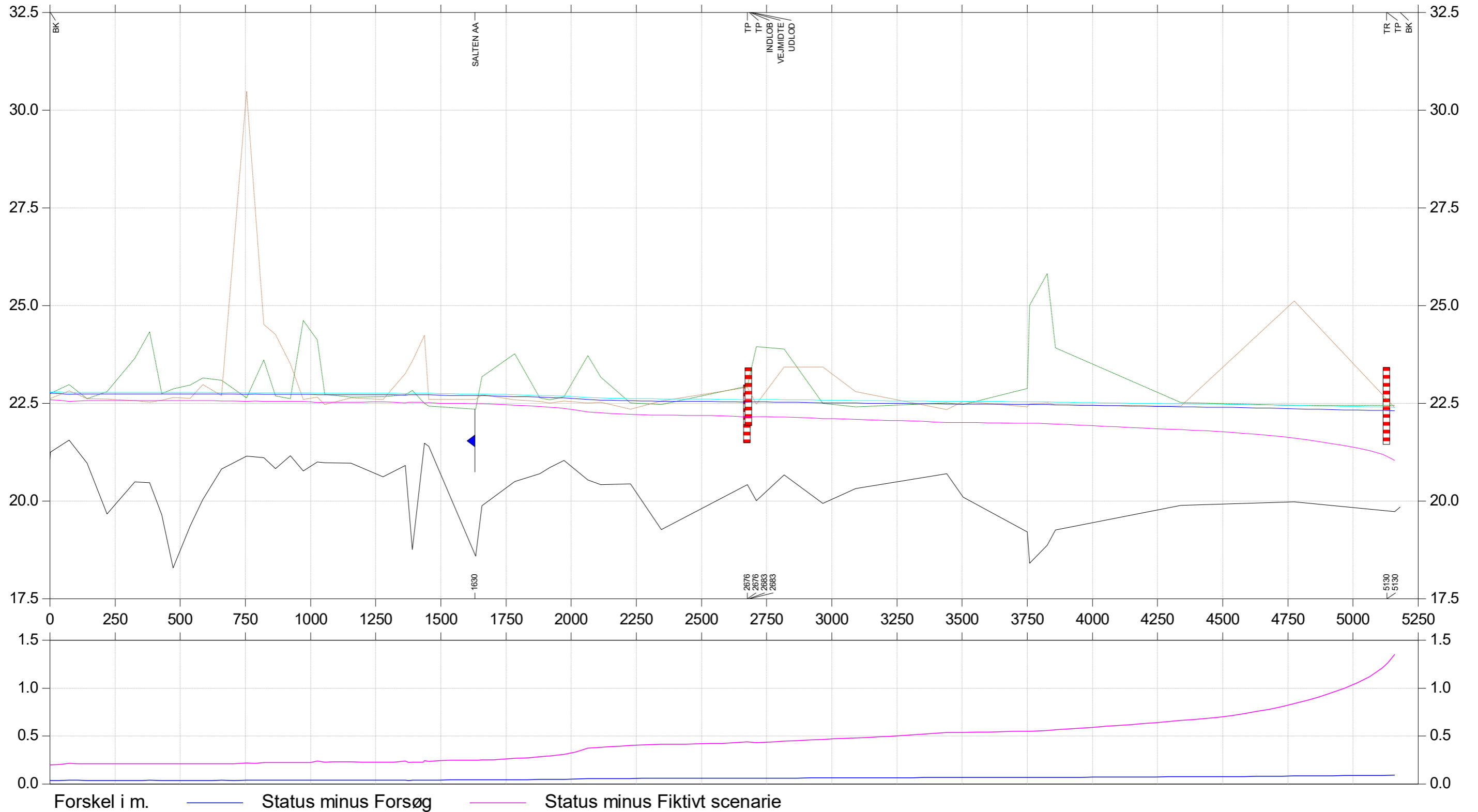
Vandspejle beregnet ved median maks. afstrømning.



Bilag 2

- Ber. vsp. Startvsp. (2013-19) Gudensø
- Terræn højre 2020/21
- Terræn venstre 2020/21
- Dybeste bund opmålt 2020/21
- Ber. vsp. Startvsp. (2013-21) ns. Rymøl.
- Ber. vsp. Startvsp. (2020/21) Gudensø

Kote i m DVR90 1:100



# Gudenå mellem Mossø og Guden Sø

Forsøg med sænkning af flodemål ved Ry vinter 2020/21

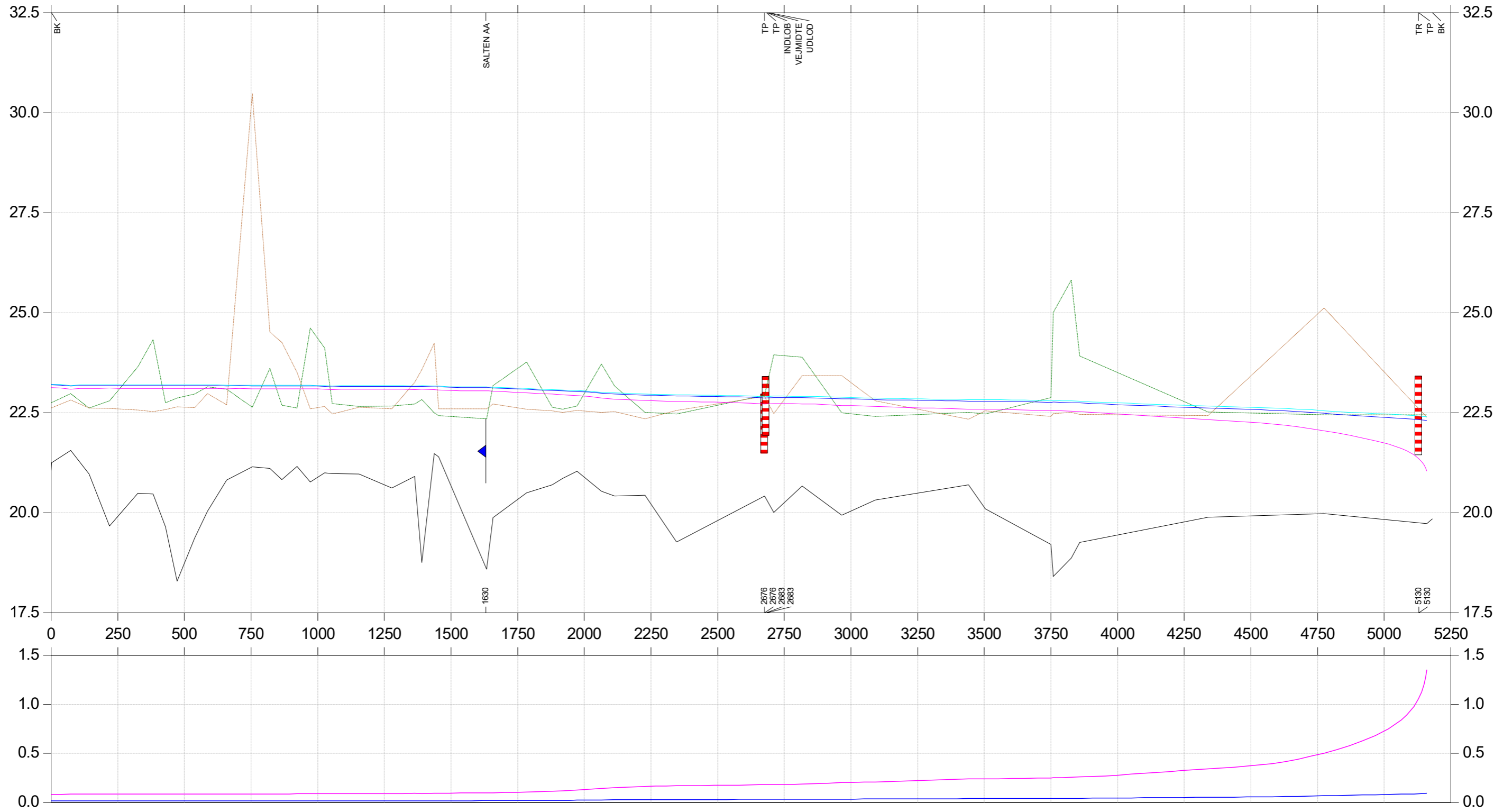
Beregnete vandspejle for afstrømningshændelse 27. februar 2020.



Bilag 3

- Ber. vsp. Startvsp (2013-19) Gudensø
- Terræn højre 2020/21
- Terræn venstre 2020/21
- Dybeste bund 2020/21
- Ber. vsp. Startvsp. (2013-21) ns. Rymøl.
- Ber. vsp. Startvsp (2020/21) Gudensø

Kote i m DVR90 1:100



Forskel i m.

# BILAG 4

## BESKRIVELSE AF TEMATIKKER I INTERVIEWS

Interviewguide til de enkelte interviews blev justeret afhængig af deltager/interviewperson, men alle udførte interviews tog udgangspunkt i følgende fælles tematikker:

- **Forandringer i Gudenåen**  
Her blev spurgt ind til, i hvilket omfang de lokale aktører har oplevet, at Gudenåen har forandret sig i kraft af både miljømæssige og klimarelaterede problematikker. I så fald forandringer i Gudenåen blev påpeget, blev der spurgt nærmere ind til, hvordan disse forandringer konkret så ud.
- **Konsekvenser af forandringer**  
I forlængelse af ovennævnte blev der spurgt ind til, hvilke konsekvenser disse nævnte forandringer har haft for det lokale område og privat for den enkelte deltager.
- **Løsninger i et fremtidsperspektiv**  
På baggrund af ovenstående tematikker var det relevant at spørge ind til, hvilke potentielle løsninger den enkelte deltager ser i forbindelse med vandproblematikkerne for det lokale område, og hvilke primære aktører der, ifølge de lokale nøgle-aktører, skulle være ansvarspådragende i forhold til dette indsatsområde. I forlængelse heraf blev interviewdeltagerne spurgt om, hvordan de forestillede sig udviklingen ved Gudenåen ud fra området i et fremtidsperspektiv på 20 år.
- **Forsøget ved Ry mølle**  
Interviews udført 2021: Alle lokale nøgle-aktører blev spurgt om deres generelle oplevelse af forsøget, og hvorvidt de havde set en effekt på vandstanden forbundet med eksekveringen af forsøget.

## **Bilag 7**

Dette bilag er ikke tilgængeligt i henhold til loven om webtilgængelighed.

Har du spørgsmål til indholdet, er du velkommen til at kontakte Majbritt Kjeldahl Lassen på tlf. 51 44 49 43 eller e-mail: [makla@silkeborg.dk](mailto:makla@silkeborg.dk)

Gudenåkomitéen  
Søvej 1  
8600 Silkeborg

Codex Advokater P/S  
Damhaven 5 C  
7100 Vejle

**4. maj 2021**

Journalnr.: 221079

Advokat:  
Mads Kobberø  
[mko@codexlaw.dk](mailto:mko@codexlaw.dk)

Sekretær:  
Lene Fjord Hocks Dahl  
[lfh@codexlaw.dk](mailto:lfh@codexlaw.dk)  
Direkte: +45 7643 5352

## Sejlads på Gudenåen

### 1.0 BAGGRUND

Vi har i en redegørelse af 17. december 2020 beskrevet mulighederne for ekstraordinært at forøge antallet af udlejningssejladser på Gudenåen på strækningen fra Tørring til Klostermølle. Det er oplyst, at de ansvarlige kommuner efterfølgende har valgt ikke at forfølge en ekstraordinær forøgelse af antallet af sejladser for 2021.

Gudenåkomitéen har nu bedt os besvare nogle andre spørgsmål, der angår samme regelsæt.

Spørgsmålene knytter sig til overvejelser omkring en eventuel revision af ordningen for udlejningssejladser på Gudenåen i slutningen af 2024 samt om sejladserglernes forhold til habitat- og miljøvurderingsreglerne. Gudenåkomitéen har således stillet i alt 4 spørgsmål i et brev af 19. april 2021.

### 2.0 BAGGRUNDEN FOR GUDENÅKOMITÉENS SPØRGSMÅL

Som beskrevet i vores redegørelse af 17. december 2020 består den retlige regulering af udlejningssejladser på den pågældende strækning af en forskrift for udlejningen, som Gudenåkomitéens medlemskommuner har vedtaget ("*Regler for udlejningsvirksomhed af fartøjer i Gudenåsystemet*" – herefter blot "*forskriften*").

Denne forskrift er udstedt af kommunerne med hjemmel i bekendtgørelse nr. 148 af 24. februar 2016 ("Sejladsbekendtgørelsen"), hvilken igen har hjemmel i naturbeskyttelseslovens § 29.

Inden for rammerne af reglerne i forskriften indgår kommunernes konkrete kontrakter med udlejere, som ønsker koncession til at udleje både til sejlads på Gudenåen på den pågældende strækning. Der er i forskriften ingen begrænsning på antallet af koncessioner, men udnyttelsen af koncessionerne begrænses af det maksimale antal sejldage, der er fastsat i forskriftens § 12. Der indgås således en konkret kontrakt på vilkår af (citat fra Gudenåkomitéens møde den 4. marts 2016, hvor den nuværende ordning fastlægges):

*"1) En underskrevet tro- og loveerklæring (bilag 9) af ansøgere til langturssejlad*

*2) Et underskrevet sæt mindstekrav (bilag 10). Heri defineres hvilke ting, ansøger skal kunne opfylde, bl.a. at råde over adgang til isætningspladser i hele godkendelsesperioden.*

*Disse tilladelser skal indhentes før ansøger kan fremsende sin ansøgning, og en liste herover medfremsendes.*

*Hvis ansøger søger om timesejlads (lokal sejlads), anvendes et lempeligere sæt mindstekrav*

*(bilag 11)*

*3) Regler for udlejningsvirksomhed af fartøjer på Gudenåsystemet. Ansøger skriver i mindstekravene under på at være underlagt disse regler (bilag 12).*

*4) Kontrakt for langtursudlejere indeholdende sanktioner ved hamstring og misbrug af GudenåSkyen (bilag 13)".*

De nuværende kontrakter under tilladelsesordningen udløber efter det oplyste i december 2024, og kommunerne vil således på det tidspunkt kunne tage stilling til, om der skal laves en ny tilladelsesordning, eller om der skal indgås nye kontrakter inden for rammerne af det eksisterende regelsæt i forskriften.

### 3.0 DE KONKRETE SPØRGSMÅL

#### 3.1 *Er det muligt for kommunalbestyrelserne at beslutte at genanvende eksisterende tilladelsesordning i sin nuværende form, uden at dette medfører krav om vurdering efter habitatbekendtgørelsen? Dvs. samme ordning, blot i en ny periode.*

Ja, det vil efter vores vurdering ikke udløse krav om habitatvurdering, hvis kommunerne indgår nye kontrakter inden for rammerne af den eksisterende forskrift.

Skal der derimod ændres i forskriften – fx for at tillade flere sejladsdage – vil det udløse krav om en habitatproces (væsentlighedsvurdering og eventuelt en egentlig konsekvensvurdering).

Det skyldes, at kravet om habitatvurdering er knyttet op på, at en myndighed vedtager planer eller projekter, jf. habitatdirektivets artikel 6, stk. 3:

*”Alle **planer eller projekter**, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendige for lokalitetens forvaltning, men som i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke en sådan lokalitet væsentligt, vurderes med hensyn til deres virkninger på lokaliteten under hensyn til bevaringsmålsætningerne for denne.”*

Som anført i vores redegørelse af 17. december 2020 udgør forskriften efter vores vurdering en *plan eller et projekt* i den meget brede forståelse heraf, som følger af habitatdirektivets regler. Som ligeledes anført er vi opmærksomme på, at kravet om habitatvurdering af forskriften ikke nødvendigvis følger af den danske habitatbekendtgørelse. Det er imidlertid ikke afgørende, da habitatdirektivet er direkte bindende for kommunerne. Vi bemærker i øvrigt, at der nok også kan argumenteres for, at forskriften er omfattet af de danske regler, selv om dette ikke er nævnt direkte, idet forholdet eventuelt kan indfortolkes i § 8, stk. 1, nr. 2, om ”*udarbejdelse af regler om sejlads efter naturbeskyttelseslovens § 29*”.

Det betyder, at vedtagelse af en forskrift skal give anledning til en habitatproces. Det gælder også, hvis der skal vedtages større eller mindre ændringer til den eksisterende forskrift.

Som omtalt i vores redegørelse af 17. december 2020 udløser en ændring af eksisterende planer og programmer krav om en habitatproces for ikke kun ændringen, men den samlede plan eller projekt, hvis dette ikke tidligere er undergivet en habitatvurdering, jf. den omtalte afgørelse fra Miljø- og Fødevarerklagenævnet i sag [18/05717](#), hvor nævnet udtalte:



*"Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder, at der ved udarbejdelse af regulativer og tillægsregulativer, hvor der ikke tidligere er foretaget en sådan, skal foretages en habitatvurdering for så vidt regulativets samlede påvirkning af bevaringsmålsætningerne for det beskyttede område ..."*

Det blotte forhold, at kommunerne inden for rammerne af forskriftens bestemmelser indgår kontrakter med udlejere om tildeling af koncessioner, er derimod efter vores vurdering ikke en plan eller et projekt i habitatreglernes forstand.

Vi kan herved også henvise til Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 19. september 2017 i sag [NMK-512-00149](#). Sagen angik Næstved Kommunes tilladelse efter en tilladelsesordning for Susåen, der ligesom den for Gudenåen gældende er fastsat på grundlag af en bekendtgørelse udstedt efter naturbeskyttelseslovens § 29, og hvor Næstved Kommune ligesom Gudenåkommunerne havde udarbejdet en forskrift for en tilladelsesordning. Der blev klaget over en konkret tildeling, og nævnet anførte i forhold hertil om habitatreglerne i habitatbekendtgørelsen, at:

*"Det er derfor Miljø- og Fødevarerklagenævnets vurdering, **at der ikke gælder et særskilt krav om en vurdering efter habitatbekendtgørelsen i forhold til tilladelserne i den pågældende sag, da tilladelserne ikke fraviger sejladsbekendtgørelsen, jf. dens § 15, men derimod er meddelt indenfor rammerne af sejladsbekendtgørelsen ud fra fordelingsprincipper, der er fastsat i tilladelsesordningen udstedt i medfør af sejladsbekendtgørelsens § 14. Der kan derfor ikke stilles krav om, at kommunerne skulle have foretaget en habitatvurdering forud for meddelelse af tilladelserne.**"*

Samlet er vores svar således, at hvis man fortsætter med samme tilladelsesordning, hvorved vi forstår, at der ikke ændres i forskriften, vil der ikke være krav om habitatproces.

Hvis det derimod ønskes, at der ændres på tilladelsesordningen på en måde, så forskriften skal ændres – fx en ændring af det maksimale antal sejlads – vil det kræve en habitatproces.

Vi bemærker i den forbindelse, at vi er opmærksomme på, at der i § 12 er en mulighed for – inden for rammerne af forskriften – at fastsætte et ændret antal sejldage. I forhold til habitatreglerne er det dog vores vurdering, at udnyttelse af denne adgang må anses for en ændring af planen eller projektet, som kræver vurdering efter habitatreglerne på samme måde, som hvis selve forskriften ændres.

**3.2 Den sidste habitatkonsekvensvurdering, der er udarbejdet for den sydlige del af Gudenåen (Horsens og Hedensted kommuner) stammer fra 2007. Kan denne habitatkonsekvensvurdering ligge til grund for en kommende tilladelsesordning, såfremt sejlads-mængden ikke ændres?**

Som nævnt ovenfor bliver habitatreglerne ikke aktualiseret, hvis tilladelsesordningen opretholdes uændret, således at der ikke er behov for at ændre forskriften.

Vi besvarer derfor spørgsmålet med udgangspunkt i den situation, at der skal gennemføres en habitatproces, fordi kommunerne ønsker at ændre forskriften.

En habitatvurdering af en tidligere plan/projekt kan efter vores vurdering ikke rent formelt træde i stedet for en vurdering af en anden plan eller et projekt. Der kræves således efter vores vurdering for hver plan og projekt en formel stillingtagen af og begrundelse for, at den pågældende plan eller projekt enten ikke påvirker Natura 2000-området væsentligt, eller at planen eller projektet ikke vil skade Natura 2000-området.

Det forhold, at der ligger en væsentligheds- eller konsekvensvurdering af mere eller mindre samme forhold tilbage i tiden, fritager således ikke for, at der – i alt fald formelt – skal tages stilling på ny.

Noget andet er, at hvis der allerede foreligger en væsentligheds- eller konsekvensvurdering, som er dækkende for den "nye" plan eller projekt, kan myndigheden naturligvis genbruge den viden, der er frembragt i den "gamle" vurdering, herunder kan den nye vurdering bestå af en hel eller delvis gengivelse af den ældre vurdering.

Det vil dog i sagens natur så være et krav, at den ældre vurdering også er dækkende for den nye plan eller projekt, idet der ellers skal suppleres med yderligere undersøgelser og vurderinger mv.

Vores svar er således, at væsentlighedsvurderingen fra 2007 ikke fritager fra en ny vurdering, hvis der fx sker ændringer i forskriften. Men i det omfang væsentlighedsvurderingens indhold fortsat er relevant, vil dette kunne genbruges i en ny vurdering. Som nævnt vil der ikke være krav om ny habitatproces, hvis kommunerne blot vælger at indgå nye kontrakter inden for rammerne af den eksisterende forskrift.

Vi bemærker, at det øjensynligt tidligere har været antaget også i nævnspraksis, at konsekvensvurderingen fra 2007 også "dækkede" selve forskriften. Således reagerede Natur- og Miljøklagenævnet i alt fald i afgørelse NMK-[512-00023](#) ikke på, at Silkeborg Kommune i forhold til konkrete udlejningstilladelser havde henvist til 2007-vurderingen for så vidt angår sejladsens virkning. Habitatvurderingen var dog ikke emnet for klagen, og det er også muligt, at nævnet blot har anset selve tilladelsen for at være et

forhold, der i sig selv slet ikke kræver habitatvurdering, jf. den ovenfor omtalte afgørelse angående Næstved Kommunes afgørelse omkring Susåen.

**3.3** *Tilladelsesordningen omfatter udlejningssejlad i hele Gudenåsystemet. Men hvor der foreligger en habitatkonsekvensvurdering for den sydlige del af Gudenåen (SNS, 2007), er Gudenåkommunerne imidlertid ikke bekendt med habitatkonsekvensvurderinger for resten af Gudenåsystemet (dvs. nedstrøms Klostermølle) ift. udlejningssejlad.*

*Skal der udarbejdes en vurdering efter habitatbekendtgørelsen af effekten af udlejningsfartøjer nedstrøms Klostermølle?*

Det er Naturstyrelsens opgave at konsekvensvurdere bekendtgørelsen, som Naturstyrelsen udsteder.

Så om den gamle konsekvensvurdering måtte anses for utilstrækkelig, er det noget, Naturstyrelsen eventuelt måtte tage op.

Vi bemærker herudover, at habitatvurdering af bekendtgørelsen, jf. ovenfor, ikke automatisk kan træde i stedet for habitatvurdering af forskriften. Det er altså som sådan ikke afgørende for eventuel habitatvurdering af forskriften, om habitatvurderingen af bekendtgørelsen er tilstrækkelig eller ej – men det vil dog have betydning for, hvor meget der kan "lånes" fra bekendtgørelsesvurderingen.

I relation hertil bemærker vi, at selv om man kan anføre, at forskriften fra 2016 burde have været undergivet en særskilt (formel) habitatvurdering og ikke blot være vedtaget under henvisning til 2007-vurderingen, er der nu passeret så lang tid, hvor der har været administreret i overensstemmelse med forskriften, at der efter vores vurdering ikke er grundlag for, at kommunen skal annullere forskriften med henblik på en formel habitatproces.

Noget andet er, at det ved vedtagelsen af en eventuel fremtidig ændring af forskriften må lægges til grund, at forskriften om ikke andet i alt fald rent formelt ikke tidligere har været undergivet en habitatvurdering (medmindre der foreligger en sådan tidligere, som vi ikke har kendskab til). Ved en eventuel fremtidig revision af forskriften vil det således være den samlede forskrift, der skal habitatvurderes, jf. citatet fra Miljø- og Fødevareklagenævnet ovenfor.

**3.4** *Er en ny tilladelsesordning for hele GudenåSystemet omfattet af miljøvurderingsloven?*

Miljøvurderingsloven omhandler vurdering af henholdsvis planer og programmer (SMV) og konkrete projekter (VVM). VVM er ikke relevant i sammenhængen, men det kan miljøvurdering af planer og programmer, jf. miljøvurderingslovens afsnit II, derimod være.

Hvis kommunerne blot vælger at indgå nye kontrakter inden for rammerne af den eksisterende forskrift, vil der efter vores vurdering ikke være tale om udarbejdelse af en plan eller program. Der kan aktualiseres et krav om miljøvurdering – dermed vil der ligesom med habitatreglerne ikke være noget krav om vurdering, hvis der blot indgås nye kontrakter inden for forskriftens regler.

Hvis der derimod skal ske ændringer af forskriften, vil miljøvurderingslovens regler om miljøvurdering af planer og programmer være aktuel, da forskriften efter vores vurdering udgør en plan eller et program i miljøvurderingslovens forstand.

Det følger samlet set af miljøvurderingslovens § 8, at lovens krav om miljøvurdering af planer og programmer kun omfatter planer og programmer som,

- 1) *[...] fastlægger rammer for fremtidige anlægstilladelser til de projekter, der er opført på lovens bilag 1 og 2*

(eller)

- 2) *medfører krav om vurdering af virkningen på et internationalt naturbeskyttelsesområde under hensyntagen til områdets bevaringsmålsætninger*

Sejlads på Gudenåen er ikke et forhold, som er omfattet af miljøvurderingslovens bilag 1 og 2, og forskriften vil som plan eller program derfor kun udløse krav om miljøvurdering, hvis forskriften medfører krav om vurdering, jf. nr. 2 – det vil sige en konsekvensvurdering efter habitatreglerne.

En ændring af forskriften vil som nævnt efter vores vurdering medføre krav om en habitatproces, hvor første skridt er en *væsentlighedsvurdering*. Hvis det ikke ud fra denne væsentlighedsvurdering kan udelukkes, at Natura 2000-områderne påvirkes væsentligt, vil der være krav om en egentlig habitatkonsekvensvurdering – og dermed også om miljøvurdering efter miljøvurderingsloven.

Svaret er således, at forskriften vil skulle miljøvurderes efter miljøvurderingslovens regler om miljøvurdering af planer og programmer, hvis væsentlighedsvurdering efter habitatreglerne ikke kan udelukke væsentlig påvirkning af de relevante Natura 2000-områder.

Med venlig hilsen

Mads Kobberø

Kristoffer Juul Bertelsen

## **Bilag 8**

Dette bilag er ikke tilgængeligt i henhold til loven om webtilgængelighed.

Har du spørgsmål til indholdet, er du velkommen til at kontakte Majbritt Kjeldahl Lassen på tlf. 51 44 49 43 eller e-mail: [makla@silkeborg.dk](mailto:makla@silkeborg.dk)

Gudenåkomiteens Sekretariat  
Søvej 1  
8600 Silkeborg

att.: Majbritt Kjeldahl Lassen

Codex Advokater P/S  
Damhaven 5 C  
7100 Vejle

**23. september 2021**

Journalnr.: 223484

Advokat:  
Kristoffer Juul Bertelsen  
[kjb@codexlaw.dk](mailto:kjb@codexlaw.dk)

Sekretær:  
Nadja Holmgaard Knudsen /KJB  
[nhk@codexlaw.dk](mailto:nhk@codexlaw.dk)

## Supplerende spørgsmål angående udlejningssejlads

### 1.0 BAGGRUND

Vi har i en redegørelse af 4. maj 2021 svaret på en række spørgsmål omkring håndtering af habitat- og miljøvurderingsreglerne i relation til sejlads på Gudenåen. Gudenåkomiteen har fremsendt nogle supplerende spørgsmål i forlængelse heraf, som vi besvarer nedenfor.

Vi har ikke modtaget nye dokumenter i forbindelse med nærværende redegørelse.

### 2.0 VIL ÆNDRING AF FORSKRIFTEN FOR UDLEJNINGSEJLADS PÅ GUDENÅEN FORUDSÆTTE EN HABITATVURDERING, HVIS ÆNDRINGEN GÅR UD PÅ EN REDUKTION AF SEJLADSDAGE?

Ja, det vil også forudsætte, at der gennemføres en habitatproces.

Reglerne i habitatdirektivets artikel 6 og den danske habitatbekendtgørelse sonderer ikke mellem, om en ny plan eller et projekt indebærer begrænsning eller intensivning af allerede eksisterende forhold. Der skal derfor i overensstemmelse med habitatdirektivets artikel 6 og den danske habitatbekendtgørelses § 6, først gennemføres en væsentlighedsvurdering, og dernæst – såfremt væsentlig påvirkning ikke kan udelukkes – en egentlig habitatkonsekvensvurdering.

Vi bemærker, at om man havde habitatvurderet et givent antal sejladser til at være ikke-skadeligt, så ville det (vel) typisk følge af denne vurdering, at et lavere antal sejladser heller ikke ville være skadeligt. I det konkrete tilfælde er sagen dog som bekendt den, at den gældende forskrift ikke er habitatvurderet tidligere.

### **3.0 SKAL EN EVENTUEL HABITATVURDERING AF EN ÆNDRET FORSKRIFT TAGE UDGANGSPUNKT I EN "NUL-SITUATION" ELLER DET NUVÆRENDE NIVEAU FOR SEJLADS?**

Ja, der vil ved ændring af forskriften skulle tages udgangspunkt i en "nul-situation", uagtet om ændringen udgør en forøgelse eller en reduktion.

Allerede fordi det nuværende niveau (den gældende forskrift) ikke har været underkastet en habitatvurderingsproces, vil vurderingen af en ændring skulle tage udgangspunkt i nul-situationen. Det fremgår fx af sag 18/05717, hvor et ændret vandløbsregulativ skulle habitatvurderes for ikke blot ændringerne men "*regulativets samlede påvirkning af bevaringsmålsætningerne for det beskyttede område*". Sagen har vi omtalt i den tidligere redegørelse fra 4. maj 2021, hvortil vi kan henvise.

Som anført i relation til spørgsmål 1, ville situationen være en anden, hvis det nuværende niveau var habitatvurderet.

### **4.0 SKAL SEJLADS I "IKKE-UDLEJNINGSFARTØJER" INDGÅ I EN EVENTUEL HABITATVURDERING AF SEJLADS, HVIS FORSKRIFTEN ÆNDRES?**

Ja, der skal tages højde for den samlede mængde sejladser.

Habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, samt den danske habitatbekendtgørelse, taler om, at vurderingen skal angå om projektet "*i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter*", kan væsentligt påvirke henholdsvis skade habitatområdet (alt efter om man er på væsentlighedsvurderings- eller konsekvensvurderingsstadiet).

Tager man bestemmelsen på ordet, er det altså kun virkninger fra andre planer og projekter, der skal kumuleres med. Man kunne overveje, den øvrige sejladser i form af de private sejladser er så uorganiseret og sporadisk, at den ikke kan udgøre et projekt i habitatreglernes forstand.

Hertil må dog for det første anføres, at projektbegrebet meget bred, jf. fx EU-domstolens dom i C-293/17, hvor domstolen statuerede at græssende kvæg og deraf følgende tilførsel af gødning til jorden kan udgøre et projekt:

*"[...]at aktiviteterne græsning af kvæg og tilførsel af gødning på eller i jorden i nærheden af Natura 2000-områder kan være kvalificeret som »projekt« som omhandlet i denne bestemmelse, selv i det tilfælde, hvor disse aktiviteter, for så vidt som de ikke udgør et fysisk indgreb i det naturlige miljø, ikke udgør et »projekt« som omhandlet i artikel 1, stk. 2, litra a."*

For det andet må det anføres, at en vurdering af, om fx isflugl forstyrres ved et givent niveau af erhvervs-mæssig udlejningssejlads i det hele taget forudsætter, at man også forholder sig til, hvor mange passerende både af andre typer, der typisk vil forekomme – ellers giver vurderingen slet og ret ikke nogen mening. Om man kalder den mere uorganiserede sejlads for et projekt eller ej, er derfor efter vores vurdering underordnet, idet vurderingen under alle omstændigheder skal have det samlede "forstyrrelsestryk" med i vurderingen.

Vi er opmærksomme på, at mængden af uorganiseret privat sejlads ikke er reguleret i forskriften, ligesom kommunerne eller Gudenåkomiteens sekretariat i sagens natur næppe heller har noget klart overblik over omfanget af denne sejlads. En eventuel konsekvensvurdering må således i givet fald baseres på den bedst tilgængelige viden og et skøn, som ud fra forsigtighedsprincippet lægges højt ift. den faktiske viden.

Med venlig hilsen

Mads Kobberø

Kristoffer Juul Bertelsen



## **Bilag 9**

# Orienterende nyhedsbrev

## Efteråret 2021 vedr. ikke-motoriseret langtursudlejningssejlad i Gudenåsystemet

5. oktober 2021

Kære alle.

Som følge af en rundspørge pr. mail, er det planlagte efterårsdialogmøde 2021 erstattet af et nyhedsbrev - hverken i eller kommunerne havde emner, der fordrede et fysisk møde. Muligheden for at mødes, såfremt der er behov for det, bibeholdes og derfor indkaldes I til 2 møder placeret på hver side af sejladssæsonen i 2022. Er behovet ikke til stede, kan møderne som så ofte før erstattes af et nyhedsbrev.

Efterårets nyhedsbrev indeholder information fra Sekretariatet, Gudenåkommunerne og GudenåSamarbejdet. Kommentarer til nyhedsbrevet generelt fremsendes til koordinator i Gudenåkomitéens Sekretariat på [makla@silkeborg.dk](mailto:makla@silkeborg.dk)

God læselyst!

Ps: Sekretariatet holder som vanligt lukket i efterårsferien.

## Orientering fra Gudenåkomitéens Sekretariat

**Koncessioner.** Som det ser ud lige nu, er der 10 firmaer, der har langturiskoncessioner til 2022 – der er kommet en ny udlejer til med hovedsætningssted i Silkeborg (Østjysk Outdoor) der starter op i 2022, og en Ry-baseret aktør (Outdoor365, startede op juli 2021), mens Dit Friluftsliv ikke længere er udlejningsaktør.

Såfremt i allerede nu er bekendte med ændringer til koncessionsantallet til sæson 2022 ift. i år, må I gerne sende det til sejladsteknikeren i egen kommune og sætte mig CC på mailen.

Det er naturligvis ikke nødvendigt at gøre det allerede nu – det er kun hvis I ved det på nuværende tidspunkt. Ønsker I at nedjustere koncessionsantallet bedes I gøre dette inden fakturaerne for sæson 2022 udsendes (forventeligt omkring 1. april). Det er som altid er muligt at regulere koncessionsantallet i opadgående retning løbende.

Mht. betaling for koncessioner, gør økonomiafdelingen opmærksom på, at der løber rykkergebyr og renter på hvis betalingsfristen for koncessionerne måtte overskrides. Hvis rykkergebyret og renterne ikke betales, overgår disse automatisk til statslig opkrævning.

**Foldermaterialet.** Foldermaterialet om hhv. motoriseret og ikke-motoriseret sejlads revideres årligt. Har i forslag til foldermaterialet, kan I sende det til Sekretariatet senest 31. december 2021. Sekretariatet har fra dialogmødet 5. oktober 2020 noteret, at ideen med flere landgangssteder til ”det lille hvil (skal være offentligt tilgængelige og driftede) var interessant at drøfte med Gudenåkommunernes sejladsteknikergruppe ifm. kanofolderen 2022.

2

Sekretariatet forsøger af ressourcehensyn at optimere beholdningen af foldermateriale mest muligt. I år er der knapt en håndfuld foldere tilbage på lager. Men hvordan ser det ud hos jer? Passer det antal folder i fik i 2021? Meld tilbage senest 15. januar 2022, hvis I vurderer behovet i 2022 større end i 2021. Sekretariatet vil bestille et nyt folderlager hjem til den kommende sejladsæson - forventeligt klar til udlevering ved udgangen af april/starten af maj 2022.

Der har været tilbagemeldinger om ikke-ønskelig opførsel fra de sejlendes side. Det vides ikke, om den uønskede adfærd stammer fra private sejlende eller sejlende i lejede fartøjer, men hvis I vil være behjælpelige med at gøre jeres kunder endnu mere opmærksomme på reglerne og korrekt opførsel, vil det være dejligt. Det kan være lovlig landgang, eksemplificeret ved den private Møgelø (Silkeborg) hvor man oplever uønsket landgang og stedet dertil efterlades i en ikke-ønskelig tilstand. Sæson 2021 bød også på anvendelse af et sheltertag i Aale som bålplads.

**GudenåSkyen.** Her er der 3 ting at orientere om.

- 1) På dialogmøde 5. oktober 2020 blev der fremsat ønsket om en automatiseret måde at indberette strækning 2 langturssejladser på som et alternativ til den nuværende indberetningsmetode. Denne funktion er lavet og testet (og stor tak (!) til Bamsebo og Ry Kanofart i den forbindelse) i testmiljøet.

Medio uge 43 ligges den nye "import-funktion" ind på GudenåSkyen. I vil se, at der kommer en ny "knap" i jeres sejladsoversigt, I kan trykke på, hvis I vil importere sejladser.

Efter løsningen er lagt live, kan de udlejere, der (efter aftale), har valgt ikke at indberette strækning 2 langturssejladser i løbet af sejladssæsonen egentligt bare gå i gang med at benytte løsningen. Og hvordan gør man så det? Sekretariatet har til det formål bagerst i dette nyhedsbrev indsat en manual til brug af den nye funktion – dels fordi antallet af testdeltagere (og dermed personer, der har set den nye funktionalitet) er lavere end dengang selve GudenåSkyen skulle testes. Og dels fordi testen klart afslørede, at den største "hurdle" var at få sat data i importfilen korrekt op. Importfunktionen er i sig selv meget intuitiv at anvende.

Har man lyst til/behov for at have en livline ved hånden første gang man skal anvende den nye funktion, vil Sekretariatet gerne byde sig til. Kontakt Sekretariatet og aftal hvornår funktionen skal bruges - så kan Sekretariatet enten være med på telefon, over Teams, eller i kan komme forbi Silkeborg Kommune.

Husk – den nye funktion er udelukkende et tilbud, man kan benytte sig af, hvis man gerne vil slippe lidt lettere om ved indberetningen af strækning 2 langturssejladserne 3 x årligt. Man er naturligvis meget velkommen til at fortsætte med at indberette strækning 2 langturssejladserne som man har gjort hidtil. Den nye løsning er mest relevant til udlejere med en større mængde strækning 2 sejladser. Har man flest strækning 1 sejladser, kan det nok være lige så hurtigt at indberette sejladserne enkeltvis som man plejer.

- 2) Samtidig med den nye importfunktion ligges på GudenåSkyen, ligges også en optimering af tabulatorfunktionen ind. Hvis man vælger 3 x årligt at indtaste (altså ikke bruge den nye importfunktion, men gøre som man plejer når langturssejladserne fra strækning 2 skal indberettes), så vil optimeringen gøre oplevelsen hurtigere og lettere, hvis man navigerer på siden vha. tabulatorfunktionen.
- 3) Hvis tidsplanen holder som det ser ud for nuværende, så sker en endnu en ting med GudenåSkyen medio uge 43. Da persondata må ikke opbevares længere end 5 år, har Sekretariatet indhentet et tilbud på en automatiseret proces til at sikre, at denne lovgivning overholdes samtidig med, at sejladldata i sig selv ikke forsvinder (dokumentation af historisk sejladstryk). I praksis betyder det, at der de steder hvor der er personoplysninger i

sejladsoversigten vil stå "Anon" eller lign., hvis der er 5 år eller mere siden, data er indtastet i GudenåSkyen (data om selve sejladsen forbliver). Adgangstegnet vil forsvinde, ligesom persondata slettes fra diverse systemfiler (filer, som systemet bruger, man vi ikke umiddelbart kan se).

Da processen er automatiseret, er der ikke som ved andre funktionaliteter en testmulighed for Sekretariatet. Der arbejdes på at lave en anden form for kvalitetssikring inden løsningen ligges på GudenåSkyen.

## Orientering fra Gudenåkommunerne

### Hedensted Kommune:

Tørring Camping drives af Foreningen Tørring Camping Støtteforening. Nuværende værtspar på Tørring Camping stopper ultimo 2021. Der er så vidt ikke fundet en afløser endnu.

### Horsens Kommune:

Horsens Kommune er meget tæt på selve igangsættelsen af et af Danmarks største vandløbsprojekter – nemlig genskabelse af Gudenåen ved Bredvad Sø ved Vestbirk. Når opstartsdatoen er fastlagt, vil dette blive meddelt i projektets nyhedsbrev, som man kan tilmelde sig her ved at skrive til [gudena@horsens.dk](mailto:gudena@horsens.dk)

Da der stadig skal være plads til de sejlene, etableres der en kanal langs med Gudenåen fra Bredvad Mølle til Vestbirk Søerne, strækningen opdeles dermed fysisk op i 2. I forhold til i dag vil den egentlige Gudenå komme til at ligge i et dybere leje, når man fjerner opstemningen for enden af Bredvad Sø - det er der hvor kanalen også i dag går ind til Naldal Sø. Det betyder, at når projektet er færdigt, vil man sejle i en kanal, der ligger højere end selve Gudenåen nede i dens nye leje.

Projektet gennemføres i tæt samarbejde med Naturstyrelsen, der ejer Vestbirk Vandkraftværk og Vestbirk Søerne. Projektet forventes færdigt til sæsonstart 2022. Ved linket her, kan man læse mere om projektet: <https://horsensvokser.dk/Natur/Natur/Gudena>

### Skanderborg Kommune:

Grundet barselsorlov er sejladstekniker i Skanderborg Kommune i den kommende sejladsæson Lars Møller, [Lars.Moller@skanderborg.dk](mailto:Lars.Moller@skanderborg.dk), 87 94 77 46. Lars Møller overtager teknikerposten fra 27. november 2021.

### Silkeborg kommune:

Jeres kunder vil i godt stykke tid fremover kunne følge etableringen af en ny Ringvejsbro i Silkeborg (Østre Ringvej, over Gudenåen) på tæt hold. Arbejdet er godt i gang, og I kan [via dette link følge byggeriet af den nye ringvejsbro og se, hvordan det påvirker veje, stier, åen og færdslen i området.](#)



Der etableres en midlertidig bro til de bløde trafikanter. Der planlægges med en frihøjde på 2 m over højeste normalvandstand (kote 19,5 m), og en gennemsejlingsbredde på minimum 15 m eller 2x10 m. Den midlertidige bro etableres ultimo 2021. Billederne herover viser, hvor langt de er nået i skrivende stund med den midlertidige bro.

Når der åbnes for den midlertidige bro, lukkes der for færdsel for al trafik på den eksisterende Ringvejsbro, fordi den skal rives ned. Så fra slutningen af 2021 og indtil den nye Ringvejsbro står færdig medio 2023, skal man i bil køre via motorvejen eller via Resenbro eller som cyklist/fodgænger ad den midlertidige stibro over Gudenåen.

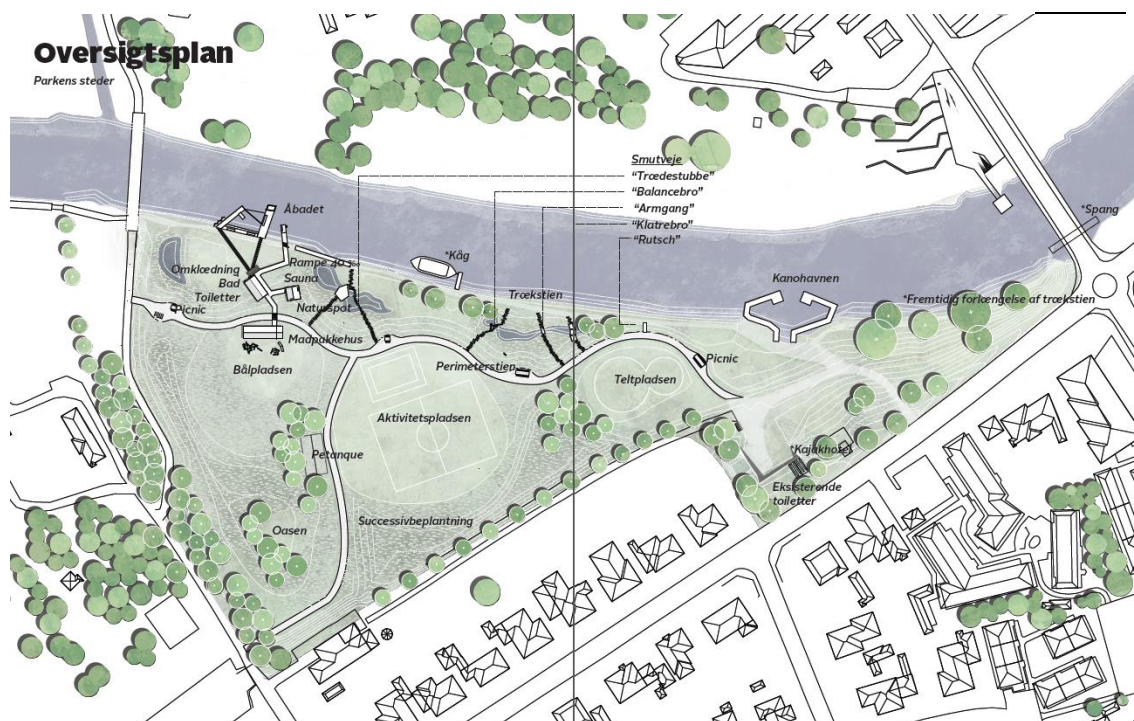
Jeres udlejningsfartøjer vil fortsat kunne passere arbejdsområdet i anlægsperioden – dog er der i korte perioder af sikkerhedsmæssige årsager risiko for yderligere gennemsejlingsrestriktioner (alle spærringer m.v. varsles minimum 10 dage før ikrafttrædelse):

- Korte spærringer af 2 timers varighed
- 4x4 arbejdsdage (mandag-torsdag) med enten
  - reduceret gennemsejling på 10 m bredde eller
  - totalspærring dog med krav om mulighed for maksimalt 100 meters overbæring
- 2x4 arbejdsdage med totalspærring i perioden mellem 1/9 til 31/3

**Viborg Kommune**  
Ny sejladstekniker er  
Martin Bjork  
Christensen,  
[mabch@viborg.dk](mailto:mabch@viborg.dk),  
87 87 55 16

Der forventes opstart på anlægsarbejdet på å-promenaden ved Bjerringbro i starten af marts 2022 (indsat t.h. er projektskitsen).

Det ventes at stå færdigt midt sommer 2022.



## Orientering fra GudenåSamarbejdet

### Det digitale kort oplevgudena.dk oversættes

Det er besluttet, at det digitale kort oplevgudena.dk skal oversættes til både engelsk og tysk inden sæson 2022. Forsiden og de ”Anbefalede oplevelser” oversættes ”rigtigt” – altså af en professionel oversætter – mens de mange, mange data maskinoversættes – medmindre de er oversat af dataejereren.

I er mere end velkomne til at holde øje, når det kommer online i løbet af en måneds tid, og give en tilbagemelding, hvis noget ser forkert ud – vi er selv lidt spændte på det, men det er den eneste realistiske model med de mange data og datakilder, som kortet indeholder.

I er i øvrigt også altid velkomne til at kvalitetsteste kortet og melde, hvis der mangler noget eller noget er forkert.

### Status på skiltningen af vandvejen

Siden dialogmøde i september sidste år har der jo været arbejdet på at imødekomme jeres ønsker til ekstra skiltning osv. Status er,

- at yderligere skiltning er på vej i Randers (bl.a. Justesens Plæne) og Skanderborg (Skimminghøj) – skiltene er leveret og bliver sat op senest til foråret
- at skiltene er sat op i Silkeborg Kommune
- at Horsens kommune fortsat er i dialog med Naturstyrelsen om yderligere skiltning omkring Klostermølle

7

Hvis I har spørgsmål eller vil kende detaljerne/mellemregningerne (det har været en lang proces...), så kontakt Majbritt eller mig [gunn@favrskov.dk](mailto:gunn@favrskov.dk), eller mobil 20 36 50 77

### Plus det løse

Vi ved med at producere afsnit til vores podcast ”Åsteder – fortællinger fra Gudenåen”. Pt. er der over 40.000 downloads og næsten 200 faste følgere – det er vi ret godt tilfredse med! Håber også det kan give jeres gæster en ekstra oplevelse på turen!

Oplevgudena.dk er til sæson 2021 blevet forsynet med helt overordnede og generelle beskrivelser af systemet rent sejlads-mæssigt (både motoriseret og ikke-motoriseret sejlads). Hvis i har nogle pointer I tænker sejlene kunne have godt af at vide, så er forslag velkomne.



## **MANUAL – import af langturssejladser (strækning 2)**

## Sådan skal en fil til masseimport af strækning 2 langturssejladser i GudenåSkyen se ud

Filformat: **UTF-8**, hvor data er opdelt med semikolon\*

(\*teknisk bemærkning: filformatet er faktisk en CSV-fil, som er formateret efter UTF-8 formatet)

Filen, I skal læse ind i GudenåSkyen skal have følgende elementer – og kun følgende elementer - i sig:

- Navn ("Valgfri")
- Telefonnummer ("Valgfri")
- Start dato (Påkrævet – Dato skal være DD-MM-YYYY)
- Slut dato (Påkrævet – Dato skal være DD-MM-YYYY)
- Fra (Påkrævet – angives nøjagtigt som destinationsnavnet i GudenåSkyen)
- Til (Påkrævet – angives nøjagtigt som destinationsnavnet i GudenåSkyen)
- Antal fartøjer (Påkrævet – skal være et helt tal større end 0)

Dvs. ikke noget med at indsætte firmanavn, overskrifter eller andet. Der er 7 elementer

Og rækkefølgen skal være nøjagtigt som angivet herover. Ikke noget med at bytte rundt de enkelte elementer.

9

Som I kan se på listen er der nogle elementer, der er Påkrævede og nogle elementer er "Valgfri". "Valgfri" kræver en forklaring:

Navn og Telefonnummer er "Valgfri" elementer.

"Valgfri" betyder ikke, at I kan vælge om elementerne skal være med i filen eller ej.

"Valgfri" betyder udelukkende, at I kan vælge hvorvidt der skal stå noget eller ej.

Trækker I ikke persondataene Navn og Telefonnummer ud fra jeres bookingsystem, betyder det, elementet i importfilen skal angives "tomt". I må altså ikke slette eller udelade elementet, fordi jeres importfil skal have 7 - og kun 7 - elementer adskilt af semikolon.

På næste side kan I se eksempler på hvordan jeres fil skal se ud, alt efter om der er persondata i den eller ej:

### Eksempel 1:

**Jeg og min mand sejlede i 1 kano fra Ry til Kongensbro d. 6. juli til d 8 juli i år.  
I trækker mine personoplysninger med ud i jeres datafil fra jeres bookingsystem**

Åbner I jeres fil i fx Excel ser min eksempelsejlds sådan her ud:

	A	B	C	D	E	F	G
1	Majbritt Kjeldahl Lassen	51444943	06-07-2021	08-07-2021	Ry Havn	Kongensbro Teltplads	1
2							

Åbner I samme fil i fil fx Notesblok, vil den se sådan her ud:



### Eksempel 2:

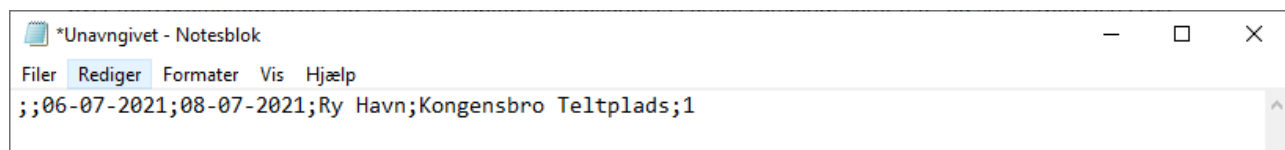
**Jeg og min mand sejlede i 1 kano fra Ry til Kongensbro d. 6. juli til d 8 juli i år.**

**I trækker IKKE mine personoplysninger (navn og telefonnummer) med ud i jeres fil fra jeres bookingsystem**

Åbner I jeres fil i fx Excel ser min eksempelsejlds sådan her ud (bemærk: A og B er tomme – de findes stadig, men de er tomme. På den måde er der stadig de påkrævede 7 elementer):

	A	B	C	D	E	F	G
1			06-07-2021	08-07-2021	Ry Havn	Kongensbro Teltplads	1
2							

Åbner I samme fil i fil fx Notesblok, vil den se sådan her ud (bemærk, at mit navn og telefonnummer er væk, men da man stadig kan placere cursoren foran de 2 første semikolon, er der stadig de påkrævede 7 elementer):



## Når i har trykket på importknappen, kan der ske 2 ting: enten går det godt, eller også fejler importen



Hvis jeres fil er korrekt sat op, går importen igennem på et sekunds tid. Systemet skriver, at importen gik som den skulle.

Når i har importeret en datafil, kan systemet huske tidspunktet. Så når I næste gang vil indlæse en datafil med strækning 2 sejlads, kan i ved at se på datostemplet sikre jer, at I ikke kommer til at indlæse data I allerede har indlæst en gang tidligere. Kommer I alligevel til det – så ring til Sekretariatet og sig hvad der er sket og hvornår det skete. IT-firmaet sletter så forkert indlæste data.



Hvis dataimporten fejler, så er filen ikke korrekt. Systemet fortæller tydeligt, at jeres import er fejlet + nøjagtigt hvilken linje/hvilke linjer i filen, der er problemer med og hvad problemet/problemerne er.

Løsning: I skal rette fejlen/fejlene og så genindlæse hele molevitten en gang til.

Hvis en import på 500 datalinjer fejler og fejlen skyldes fx en fejl i datalinje nr. 7, så skal i ikke være bekymrede for, om datalinje nr. 1 - 6 alligevel er ”smuttet ind”. Systemet accepterer kun en fil hvis *alt* i filen er korrekt. Så: ind med hele filen igen, når i har rettet fejlen.

Er der en bestemt linje, der uanset hvad i forsøger bare bliver ved med at fejle, så kan i vælge pille den ud af datasættet og indtaste den manuelt bagefter. Og så er i som altid velkomne til at ringe til Sekretariatet, hvis det hele driller :-)

### Her kan du læse hvad I kan tjekke i jeres datafil, hvis importen fejler:

Mht. destinationsnavne: De skal stå nøjagtigt som i den dropdown i anvender når der vælges start/slut inde i GudenåSkyen – så kik på denne liste hvis i er i tvivl om stavemåde. Hvis i i jeres bookingsystem fx har indsat bynavn efter stederne – eksempelvis ”Justensens plæne (Randers)”, så skal i rette det, så det ser ud nøjagtigt som det gør inde i GudenåSkyen.

Mht. vokaler: Hvis den fil i trækker ud af eget bookingsystem konverterer ÆØÅ til andre tegn, så skal i sørge for at ændre det til korrekt visning af ÆØÅ.

Mht. overskrifter: Nix. Der må ikke være overskrifter i filen. Filen skal udelukkende indeholde de sejladsdata for langturssejlad på strækning 2 som I ser på listen på side 1. Hverken flere eller færre. 7 elementer - nix weiter. Og de skal så i den rækkefølge, som listen angiver.

## **Bilag 10**

**Dette dokument udgør mødeopsummering fra**  
**Møde i Brugerrådet for Sejlads på Gudenåen**  
**d. 03.06.2021**



Dokumentet indeholder:

- **Praktisk information om mødet**
  - her kan man læse om mødested, varighed, kontaktinformation til Gudenåkomitéens Sekretariat og Formanden for Brugerrådet for Sejlads på Gudenåen
- **Oversigt over inviterede mødedeltagere (skema)**
  - her kan man se en komplet liste over alle inviterede til mødet. Oversigten er opdelt i flere dele, så man kan se hvorvidt de inviterede er tilmeldt mødet eller ej, ligesom man kan se om der er tale om medlemmer af Brugerrådet for Sejlads på Gudenåen eller kommunale embedsmænd.
  - Eventuelt deltagelse af eksterne oplægsholdere vil også være angivet under oversigten.
- **Mødets dagsorden**
  - her kan man se titlen på det enkelte dagsordenspunkt, hvor lang tid der er afsat til behandling af punktet på mødet, og hvem der er evt. er ansvarlig for punktets fremlæggelse. Der vil ofte være en kort, forklarende tekst, der orienterer om, hvad punktet handler om.
- **Oversigt over bilagsmaterialet til mødet (skema)**
  - her kan man få et samlet overblik over hvilke bilag, der er anvendt til mødet, såfremt der er bilag. Hvis der i dagsordensmaterialet henvises til links, vil disse også fremgå af oversigten.
- **Opsummering fra mødet**
  - såfremt der til mødet anvendes bilag, vil bilagene komme i den rækkefølge, som angives i bilagsoversigten. Foran hvert bilag er et ark, der tydeligt viser hvilket bilagsnummer, der er tale om.

## Praktisk information om mødet

**Mødested:** Bindslevs Plads 5, 8600 Silkeborg, 8600 Silkeborg. Mødelokale Sal C

**Mødets varighed:** 15.00 – 17.00

**Forplejning:** eftermiddagskaffe- og kage

**OBS: Grundet ny Corona-virus skal gyldigt Corona-pas kunne fremvises på opfordring, og mundbind skal bæres når man går/står udenfor mødelokalet.**

### Kontaktinformationer til Gudenåkomitéens Sekretariat:

- **Morten Horsfeldt Jespersen**  
Sekretariatschef - Gudenåkomitéens Sekretariat  
Formand for Brugerrådet for Sejlads på Gudenåen  
Direkte telefonnummer: 89 70 15 20/ 20 51 75 50  
e-mailadresse: mhj@silkeborg.dk
  
- **Majbritt Kjeldahl Lassen**  
Koordinator - Gudenåkomitéens Sekretariat  
Direkte telefonnummer: 51 44 49 43  
e-mailadresse: makla@silkeborg.dk
  
- **Besøgsadresse og hjemmesidehenvisning**  
Gudenåkomitéens Sekretariat  
Søvej 3  
8600 Silkeborg

Gudenåkomitéens hjemmesideadresse er [www.gudenaakomiteen.dk](http://www.gudenaakomiteen.dk)

Brugerrådets hjemmesideadresse er [www.gudenaakomiteen.dk/brugerraadet-for-sejlads-paa-gudenaen/](http://www.gudenaakomiteen.dk/brugerraadet-for-sejlads-paa-gudenaen/)

## Oversigt over mødedeltagere

<b>Tilmeldte til mødet</b>	<b>Repræsentarer</b>
Jens Szabo	Dansk Forening for Rosport (DFfR)
Karlo Jespersen	Silkeborg Fiskeriforening
Bo Vestergaard	Foreningen af kanoudejlere ved Gudenåen
Jan Karnøe	Danmarks sportsfiskerforbund
Jørgen Krog	Friluftsrådet
Poul Kviesgaard	Tange Roklub
Peter Nyegaard Jensen	Dansk Kano- og Kajakforbund (DKF)
Niels Toft Christensen	Gudenådalens Lodsejerforening
Søren Slott	Silkeborg Kajakklub
Niels Otto Brandt Carstensen	Langå Bådelaug
Jørgen Søgaard	Silkeborg Motorbådsklub
Henrik Dahl	Ulstrup Bådelaug
Ole Bøgh Vinther	Dansk Ornitologisk Forening (DOF)
Thorbjørn Nørgård	Naturstyrelsen, Søhøjlandet
Morten Horsfeldt Jespersen	Silkeborg kommune – Brugerrådsformand
Morten Fischer Jørgensen	Randers Kommune
Ane Bruun Middelbo	Viborg Kommune
Maibritt Langfeldt Sørensen	Silkeborg kommune
Ryle Højmark	Skanderborg Kommune
Bo Karlshøj Riis	Horsens Kommune
Majbritt Kjeldahl Lassen	Gudenåkomitéens Sekretariat
<hr/>	
<b>Deltog ikke i mødet</b>	
Christian O. Christensen	Favrskov Kommune
Bjarne Laursen	Hedensted Kommune
Niels Thernøe	Danmarks Naturfredningsforening v. Samrådet for Østjylland
Carsten Pedersen	Mossø Lodsejerforening

På mødet deltager Morten Kjær Andersen fra Midt- & Vestjyllands politi i punkterne vedr. sejladskontrol. Derudover deltager fra Silkeborg kommune Bente Rands Mortensen og Bygherrerådgiver Carsten Sandgaard fra COWI i punktet om etablering af ny Ringvejsbro ved Silkeborg.

Personerne deltager enten som inviterede oplægsholdere eller inviterede fagpersoner for at kunne svare på indsendte punkter til dagsordenen fra Brugerrådets medlemmer.



## Dagsorden

- 1) **Velkomst** v./ Morten Horsfeldt Jespersen (kl. 15.00 – 15.05)
- 2) **Etablering af ny bro** v./ Bente Rands Mortensen og Carsten Sandgaard (kl. 15.05 – 15.25)  
*Silkeborg kommune udskifter Ringvejsbroen, Østre Ringvej (ved siden af den nye motorvejsbro). Arbejdet forventes at vare ca. 2 år. Der orienteres på mødet om projektet i relation til sejladsen.*
- 3) **Opsamling fra sidste møde** v./ Morten Horsfeldt Jespersen (kl. 15.25 – 15.30)  
*Møde på politisk niveau om bl.a. sejladsen i Gudenåen er besluttet.*
- 4) **Orientering fra Gudenåkomitéen** v./ Morten Horsfeldt Jespersen (kl. 15.30 – 15.50)  
*Der orienteres kort om beslutninger og drøftelser vedr. sejladsområdet, komitéens arbejde med Gudenå Helhedsplan herunder Gudenåkomitéens fortsatte fremadrettede fokus på klimatilpasning (ny klimatilpasningsfølgegruppe med mulighed for deltagelse af et medlem fra Brugerrådet for Sejlads på Gudenåen) samt komitéens beslutning vedr. Brugerrådet for Sejlads på Gudenåen efter indeværende funktionsperiode.*
- 5) **Spiritussejlds** v./ Morten Kjær Andersen (kl. 15.50 – 15.55)  
*Siden sidst afholdte møde i Brugerrådet er der faldet dom i Politiets prøvesag vedr. promillesejlds i ikke-beviskrævende fartøjer. Der orienteres kort om udfaldet og dets konsekvenser.*
- 6) **Spørgsmål vedr. fastsættelse af særlige regler** v./ Karlo Jespersen (kl. 15.55 – 16.05)  
*De internationale søvejsregler angiver, at behørig myndighed kan nedsætte særlige regler, men hvad dækker behørig myndighed over? På baggrund af udfaldet af prøvesagen og bilag 1 – 3 drøfter Brugerrådet på foranledning af Silkeborg Fiskeriforenings repræsentant i Brugerrådets holdning til en fast promillegrænse i GudenåSystemet.*
- 7) **Motoriseret sejlads på Mossø** v./ Karlo Jespersen (kl. 16.05 – 16.10)  
*Silkeborg Fiskeriforening ønsker at drøfte håndhævelsen af regulativet gældende for Mossø til Silkeborg, som fastsætter aldersgrænsen for at måtte føre et motoriseret fartøj til være min. 16 år.*
- 8) **Overblik over sejladsåret og kontrol af de sejlene 2020** v./ Majbritt Kjeldahl Lassen og Morten Kjær Andersen (kl. 16.10 – 16.30)  
*Coronasituationen fik sat Gudenåen på ferielandkortet blandt danskerne - der gives et overblik over sejladsåret 2020. Ny bekendtgørelse om beviskrav til førere af visse motordrevne fritidsfartøjer med en skroglængde under 15 meter.*

**9) Gentagne dispensationer af sejlads i område hvor sejlads er forbudt v./ Jan Karnøe**  
(kl. 16.30 – 16.35)

*Hvis der år efter år gives dispensation til sejlads hvor sejlads ellers er forbudt, mister forbuddet sit værd.*

**10) SUPs på strækningen Tørring-Klostermølle v./ Jan Karnøe** (kl. 16.35 – 16.40)

*Brugerrådet blev på møde 8. november 2018 orienteret om, at Horsens og Hedensted Kommune fremadrettet ville sidestillede SUPS med de på strækningen tilladte fartøjer. På indeværende mødet drøftes anvendelsen af SUPs på strækningen.*

**11) Den nye forskrift for andre fartøjer, herunder anmeldeordningen v./ Maibritt Langfeldt Sørensen** (kl. 16.40 – 16.50)

*Sejladsbekendtgørelsens §4,3 fastligger, at sejlads med tømmerflåder og andre lignende fartøjer må kun finde sted med tilladelse fra kommunalbestyrelsen, og §4,6 fastligger, at forskrifter og afgørelser vedrørende tilladelser efter stk. 3 skal offentliggøres. Der gives en kort orientering om opdatering af forskriften.*

**12) Bordet rundt – projekter eller andet i Gudenåsystemet af sejladsmæssig interesse** (kl. 16.50 – 17.00)

*Mødets deltagere orienterer gensidigt om relevante projekter eller anden relevant information for Gudenåsystemet brugere.*

**13) Eventuelt v./ Morten Horsfeldt Jespersen** (kl. 17.00)

Bilagsoversigt:

1: Kære MF

2: Regler i nabo lande

3: Moralen

# Opsummering fra mødet

## Referat fra punkt nr. 1: Velkomst.

Mødet er det første siden efteråret 2019, da begge møder i 2020 blev aflyst grundet corona-situationen. Brugerrådets formand bød indledningsvist velkommen til både nye og velkendte ansigter.

Brugerrådsmødet var oprindeligt berammet til 22. april 2021, men grundet Corona-restriktionerne var det ikke muligt at afvikle Brugerrådets møde som et fysisk møde på den indkaldte dato. Et flertal af Brugerrådets medlemmer foretrak at udskyde årets første møde til det var fysisk muligt at mødes. Mødet blev d. 3. juni 2021 afviklet i et større mødelokale end vanligt (Silkeborg Medborgerhus) for at sikre god plads.

## Referat fra punkt nr. 2: Etablering af ny bro

Allerede i VVM-undersøgelsen i forbindelse med byggeriet af Silkeborgmotorvejen blev det fastlagt, at der skulle etableres en ny spredningskorridor ved Gudenåen under Østre Ringvej, så plante- og dyrelivet påvirkes mindst muligt. Silkeborg Kommune fået bevilliget penge til at bygge en ny ringvejsbro, fordi den nuværende bro udgør en barriere for planter og dyr, som lever området.

Projektet skaber et nyt bredområde under broen, hvor der pt. kun er vand. Det betyder, at de dyr og planter, som trækker langs vandet, fremover frit vil kunne passere området langs Gudenåen. Brugerrådet fik 22. april 2021 mulighed for en besigtigelse af stedet, og alle kan [via dette link følge byggeriet af den nye ringvejsbro og se, hvordan det påvirker veje, stier, åen og færdslen i området](#)

Der etableres en midlertidig bro, hvor der planlægges med en frihøjde på 2 m (sejlrenden vil være min.15m bred sejlrende, alternativt 2x10 m). Kanoer og både på Gudenåen vil fortsat kunne passere arbejdsområdet i anlægsperioden – dog er der i korte perioder uden for hovedsejladssæsonen af sikkerhedsmæssige årsager spærret for al trafik:

- Åben for sejlads i hele byggeperioden dog mulighed for korte spærringer af 2 timers varighed (varsles min 10 dage forud),
- 2x 4 arbejdsdage reduceret gennemsejling (2x10 m eller 100 m overbæring)
- 2x 4 arbejdsdages totalspærring (kun ml. 1/9 og 31/3).

Er man interesseret i pladser, hvor man vil kunne stoppe ind fx i kano og læse om projektet, kan man tage fat Sekretariatet, som vil videreformidle ønsket til Silkeborg Kommune.

### **Referat fra punkt nr. 3: Opfølgning fra tidligere møde**

Både og ikke mindst bådenes hastigheder er hyppigt på dagsordenen på Brugerrådets møder. Brugerrådets oplevelse var at bådene over tid var blevet større og flere over tid. Bådregisterets data understøtter ikke denne oplevelse, hvilket kan skyldes, at registeret i sin nuværende form er ret ungt og data desuden ikke gemmes længere end 5 år efter sidste gyldighedsdato grundet GDPR.

Brugerrådets holdning til både og fart har generelt været fælles løsninger gennem dialog, og at størrelsen på en båd ikke i sig selv udgør et problem for åens forskellige brugergrupper. Der kan dog være problemer med fartøjstypen, og især fartøjers anvendelse.

På Brugerrådsmøde d. 16. maj 2019 var der imidlertid enighed om at tage hul på drøftelserne af båd størrelser og evt. bådtyperne i Gudenåen - hvor ligger smertegrænsen rent sejladsstrykmæssigt og hvordan det sikres, at alle kan være der. Gudenåen, herunder især Søhøjlandet, er populært at gæste. En fremtidig drøftelse kunne komme ind på mulighederne for et loft over antallet af gæstebåde, en begrænsning af størrelsen på nye både i systemet og en bestemmelse over hvor hurtigt bådene må kunne sejle/må kunne fremføres ved.

Et enigt Brugerråd besluttede derfor, at en sag vedr. båd størrelser og fart skulle tages til Skanderborg og Silkeborg Byråd for at få drøftet om muligheden for at arbejde med en sejladsbegrænsning i Søhøjlandet var til stede. Klima- og Miljøudvalget i Silkeborg Kommune har takket ja til invitation fra udvalg i Skanderborg kommune til et møde, hvor de bl.a. vil tale om sejladsen i Gudenåen. Foreløbig dato for mødet er 30. juni 2021.

### **Referat fra punkt nr. 4: Orientering fra Gudenåkomitéen**

Siden sidste Brugerrådsmøde 31. oktober 2019, har det været berammet 6 møder i Gudenåkomitéen. Møderne i dette forum har også været påvirket af Corona-situationen, hvilket har medført, at to møder har været afviklet fysisk, tre møder har været afviklet virtuelt og et møde blev aflyst.

På komitéens møder er der altid en orientering om sejladsområdet og [Brugerrådets medlemmer kan via dette link læse referaterne herfra på Gudenåkomitéens hjemmeside](#). På Brugerrådsmødet 3. juni 2021 blev der orienteret om emner, der var dagsordenssat udover den faste sejladsorientering.

På [komitéens møde d. 6. december 2019 blev Brugerrådets fokus på spildevand fra fartøjer drøftet](#), og det blev ført til referat, at Brugerrådets arbejde med emnet kan overvejes at suppleres med en oplysningskampagne om mulighederne for lovlig håndtering af spildevand og henstilling til ændret adfærd. I Silkeborg Kommune er der efterfølgende opsat information om håndtering af spildevand fra både i Indelukket, og skiltet er stillet til rådighed for de andre kommuner. Der har så vidt Sekretariatet er orienteret ikke været indrapporteret episoder med spildevand siden.

På komitéens møde d. 19. juni 2020 var fokus på den store interesse for udlejningskanosejlds, som Corona-situationen medførte i 2020. Der blev disponeret over den samlede mængde udlejningssejl, og et flertal i Gudenåkomitéen ønskede at muligheden for at mere sejlads til sæson 2021 skulle undersøges til det følge komitémøde. Der blev følgelig bestilt en undersøgelse ved CODEX-advokater. Komitéen blev på møde 26. februar 2021 præsenteret for resultatet af undersøgelsen, der fastlagde, at krævede en habitatkonsekvensvurdering af den samlede sejladmængde på strækningen. Komitéen tog undersøgelsen til efterretning.

Gudenåkomitéen besluttede på mødet 26. februar 2021 at der skal nedsættes et nyt Brugerråd for Sejlads på Gudenåen, når nuværende Brugerråds funktionsperiode udløber ved årets udgang. Sekretariatet vil i løbet af efteråret 2021 informere bredt om muligheden for at søge om medlemskab i Brugerrådet for Sejlads på Gudenåen i perioden 2022 – 2025, og ansøgningsproceduren vil også fremgå af Brugerrådets hjemmeside, som vil blive opdateret med ny ansøgningsdato. Det er muligt at blive tildelt plads i flere på hinanden følgende perioder, og nuværende medlemmer af Brugerrådet kan søge på lige fod med nye ansøgere. En samlet ansøgerliste præsenteres på det første Gudenåkomitémøde i 2022, hvor den nye Gudenåkomité udvælger de maksimalt 15 medlemmer således, at en så bred geografisk og interessemæssig sammensætning som muligt opnås.

På komitéens møde 7. maj 2021 blev de orienteret om, at nuværende tilladelsesordning for udlejningsvirksomhed forlænges, så den udløber ultimo 2024. Arbejdet med at finde en ordning, der skal afløse den nugældende ordning, er igangsat administrativt.

Gudenåkomitéen har, ud over deres ordinære møder, afviklet et TEMAmøde d. 26. marts 2021 om Helhedsplan for Vandhåndtering i Gudenåen, da Gudenåkomitéen har fungeret som daglig, politisk arbejdsgruppe for Helhedsplanen. TEMAmødet blev som følge af corona-situationen afviklet om et online streamingevent med deltagelse af 179 personer. Brugerrådet var inviteret til at deltage, og det er via dette link muligt at se optagelsen fra TEMAmødet på Gudenåkomitéens hjemmeside, som blev åbnet af Miljøminister Lea Wermelin og Borgmester i Silkeborg Kommune Steen Vindum.

Komitéen har haft nedsat en følgegruppe til arbejdet med Helhedsplanen. Planen er i øjeblikket fremsendt til de 7 Gudenåkommuner med henblik på godkendelse og efterfølgende offentlig høring. Komitéen besluttede 13. november 2020 at forsætte deres fokus på klimatilpasning og nedsætter en ny klimatilpasningsfølgegruppe. Den nye klimatilpasningsfølgegruppe tager udgangspunkt i følgegruppen for Gudenåhelhedsplan, men forankres mere lokalt. En af pladserne er tiltænkt et medlem af Brugerrådet for Sejlads på Gudenåen, og på Brugerrådsmødet 7. oktober 2021 skal Brugerrådet beslutte et medlem i deres midte, som kan deltage i det første møde mellem Gudenåkomitéen og i den nye klimatilpasningsfølgegruppe d. 29. oktober 2021 på Energimuseet i Viborg. Det forventes, at der vil blive tale om et årligt møde, som vil blive afviklet en fredag formiddag. Sekretariatet dagsordensætter punktet.

### **Referat fra punkt 5: Spiritussejlads**

Siden sidst afholdte møde i Brugerrådet er der 21. november 2019 faldet dom i Politiets prøvesag vedr. promillesejlads i ikke-beviskrævende fartøjer. En sejrende var ved byretten tiltalt for spritsejlads, idet han d. 30. juni 2018 blev anholdt af politiet i en 8 m. båd på Remstrup Å med en promille på 2,07.

Midt- og Vestjyllands Politi havde med sagen ønsket at udfordre lovgivningen på området. Dommen lød på frifindelse, da der ikke var begået sejladsfejl trods promillen. Prøvesag fra 2018 endte efter frifindelsen som emne på spørgetime d. 4. december 2019 i Folketingssalen. MF Christian Juhl (EL) stillede spørgsmål til erhvervsminister Simon Kollerup (S) om loven på dette område var klar nok.

Erhvervsministeren oplyste på spørgetimen, at han ville bede sit embedsværk om at tage en drøftelse med områdets interessenter og andre relevante myndigheder, herunder bl.a. politiet, om problemets omfang og de eventuelle søsikkerhedsmæssige problemer. Politikredsene er efterfølgende blevet hørt ad, og politikredsene har indgivet svar. For Midt- og Vestjyllands Politikreds var ønsket en fast promillegrænse

### **Referat fra punkt 6: Spørgsmål vedr. fastsættelse af særlige regler**

Prøvesagen om spiritussejlads i ikke-certifikat krævende fartøjer har fået brugerrådsmedlem for Silkeborg Fiskeriforening til bede Brugerrådet drøfte deres holdning til en fast promillegrænse i GudenåSystemet.

Et enigt Brugerråd støtter en fast promillegrænse. Sekretariatet sørger for, at denne holdning forlægges Gudenåkomitéen.

### **Referat til punkt 7: Motoriseret sejlads på Mossø**

Silkeborg Fiskeriforenings Brugerrådsmedlem har ønsket at drøfte håndhævelsen af regulativet gældende for Mossø til Silkeborg, som fastsætter aldersgrænsen for at måtte føre et motoriseret fartøj være min. 16 år.

Silkeborg kommune har haft den regulativfastlagte grænse til juridisk vurdering, og udmeldingen er, at selv om regulativerne deres alder til trods fortsat er gældende, så skal aldersbegrænsning ikke nævnes i et regulativ. Det vil blive udfases ifm. revision af regulativerne, og vil ikke blive håndhævet på sejladskontrollerne.

## **Referat fra punkt 8: Overblik over sejladsåret og kontrol af de sejlene 2020**

Corona-nedlukningen af Danmark medførte øget brug af naturen i 2020. Dette slog også igennem rent sejlads-mæssigt hvor rekordmange var på vandet i både motoriserede og ikke-motoriserede fartøjer.

Et nyt fænomen – ”sø-festival” – som er vandets pendant til sommerens ”Corona drive-in koncerter”, viste sig i 2020 at være en succes, som forventes gentaget i 2021. Arrangementet i 2020 foregik i øvrigt uden anmærkninger rent sejlads-mæssigt.

Motoriseret sejlads er efter Coronavirussens indtog blevet meget populært, hvilket bl.a. ses i antallet af gæstesejlende og også på bådsalget, som allerede i foråret 2021 nåede helt nye højder. Sekretariatet fik en del henvendelser fra folk, der havde købt båd for første gang og i den forbindelse havde mange spørgsmål til sejlads i Gudenåsystemet, registreringskrav til hjemmehørende fartøjer mm. Sekretariatet benyttede lejligheden til at lave en ”regel-quiz” med nye bådejere, som på den måde fik en positiv oplevelse ud af at få kendskab til reglerne og bødetaksterne for diverse sejladsforeteelser.

Salget af gæstemærker til motorbåde var højt i 2020, hvilket gav travlhed på gæstepladserne. Politiet bemærkede på sejladskontrollerne 2020 også, at der var flere gæster end vanligt på vandet. Det var en oplevelse af, at der blandt de gæstesejlende ikke var kendskab til reglerne hos folk, der kom langvejs fra (også fra udlandet). Gudenåkommunernes fælles sejladshjemmeside sejlads-paagudenaen.dk er sprogversioneret på dansk, tysk og engelsk.

2020 bød også på mange turister på vandet i ikke-motoriserede fartøjer. Turister i egne fartøjer skal erhverve et gæstemærke, hvis sejladsen skal starte på strækningen Tørring – Klostermølle. Der er tale om en begrænset ressource, hvor der altid er udsolgt i højsæsonen. Gæstemærkesalget skete hurtigere i 2020 end i 2019. Men da salget af gæstemærker til denne strækning er begrænset til 50 pr. uge og turister primært sejler i hovedsæsonen, er der samlet set ikke solgt væsentligt flere i 2020 end i 2019. Der var til gengæld en stigning i mængden af turister i udlejningsfartøjer – ikke blot på strækningen Tørring til Klostermølle hvor den fulde kapacitet blev udnyttet for første gang nogen sinde, men i hele Gudenåsystemet.

Sejlads-sæsonen 2020 i udlejningsfartøjer var grundet Corona-situationen en atypisk sejlads-sæson; folk bookede meget tidligere end vanligt og turene var væsentligt længere end vanligt. Tendensen har tidligere været kortere ture som typisk blev booket tæt på forventet afgang, hvilket forventeligt kan forklares med vejrudsigten.

Flere fartøjsudlejerne har meldt om en større andel af folk uden sejlads-erfaring end normalt. Der var heldigvis ikke alvorlige sejladsulykker i 2020 på den baggrund, om end det var tæt på at gå galt i forsommeren. En familie i udlejningskanoer var meget heldige, at der var sejlene kontrol netop den dag, de var på tur. I alt 7 personer endte i vandet i Borresø (Sejs). Det var en kritisk situation, da havde flere af dem hverken havde redningsveste på eller var i stand til at svømme.

Majbritt Kjeldahl Lassen gav på mødet en gennemgang af årets sejladskontroller, som bl.a. bød på testforsøg med drone opsat fra kontrolbåd. Droner har, under forudsætning af tilstrækkelig batterikapacitet, potentialet til at måle hastighed ved at låse sig fast til et objekt og flyve parallelt hermed. De praktiske erfaringer fra testforsøget var imidlertid ikke positive. Den korte batterilevetid sætter store begrænsninger. Midt- og Vestjyllands Politi overvejer til sejladskontrol 2021 at forsøge med en større landbaseret drone i stedet for.

Morten Kjær Andersen orienterede om erfaringen med at anvende et lokal, mindre iøjnefaldende fartøj at udføre sejladskontrol fra i 2020. Den lokale placering muliggør spontanitet til kontrol ved f.eks. gode vejrforhold.

Året 2020 var sejladskontrolmæssigt et almindeligt år, hvor i alt 25 kontroller blev udført. Kontrollerne dækker over 20 fysiske kontroller og 4 administrative kontroller. Men hvor antallet af kontroller lå på niveau med de tidligere år, forholdt det sig anderledes med antallet af bødeforlæg, som var markant højere end normalt – 50 i alt. Stigningen skyldes at der var givet flere fartbøder end vanligt.

Fra politiets side blev der gjort opmærksom op, at den sejlede altid have kvittering for betalt ansvarsforsikring i båden uanset hvilke aftaler, der er indgået med ens lokale motorbådsklub. Bødetaksten for både manglende og glemt kvittering er på 1000 kr.

I 2020 kom der en ny speedbådsbekendtgørelse - bekendtgørelse nr. 749 af 29/05/2020 om beviskrav til førere af visse motordrevne fritidsfartøjer med en skroglængde under 15 meter (speedbådsførerbekendtgørelsen). De skærpede krav medfører ejer af speedbådscertifikatet ikke længere må overlade rettet til en anden på båden og stå ved siden af (undtaget dog øvelsessejls op til 14 dage før speedbådsførereksamen).

### **Referat fra punkt 9 ” Gentagne dispensationer af sejlads i område hvor sejlads er forbudt”**

Hvis der år efter år gives dispensation til sejlads hvor sejlads ellers er forbudt, mister forbuddet sit værd, da det får karakter af et fast arrangement. Forbud bør af alle kommuner respekteres af hensyn til natur og øvrige brugergrupper.

I Horsens Kommune, hvor der hidtil er givet dispensation til kanosejls på strækningen Tørring-Klostermølle uden for sejladssæsonen (i årene 2015 – 2020, og der er tale om 1 weekend i januar/februar måned for 1 fartøj), vil man tage en dialog med Jan Karnøe samt benytte sig af DTU Aqua for yderligere faglig vurdering af eventuelle fremtidige ansøgninger om sejlads uden for sæsonen.



### **Referat fra punkt 10: SUPs på strækningen Tørring-Klostermølle**

Ikke-motoriserede småfartøjer har jf. vandløbsloven lov til at besejle vandløb med flere bredejere. Sejladsen er reguleret via vandløbsregulativerne, ifølge hvilke det på strækningen Tørring – Mossø er tilladt at anvende fartøjstyperne kano og kajak.

I Horsens og Hedensted kommuner har fagfolk vurderet, at 1 persons SUP kan sidestilles med kajaker. Sejlads med 1 persons SUPs er grundet sidestillingen derfor mulig på strækningen Tørring-Klostermølle.

Jan Karnøe henstiller til, at man i Horsens og Hedensted ikke sidestiller SUPS med kajaker for at undgå en tivolisering af Gudenåen.

SUPs er en sejladsform i stor fremgang i hele Gudenåsystemet. Brugerrådet ønsker på næste møde at drøfte denne fartøjstype i Gudenåsystemet generelt. Sekretariatet dagordenssætter.

### **Referat fra punkt 11: Den nye forskrift for andre fartøjer, herunder anmeldeordningen**

Maibrit Langfeldt Sørensen ordinerede om, at det med den nye anmeldeordning kan blive mere fleksibelt at komme på vandet på en traditionel tømmerflåde, hvis sejladsen varer max. 5 dage og foregår på strækningen Mossø til Silkeborg eller Tangeværket til Randers. [Den nye forskrift kan via dette link findes på hjemmesiden sejladspaagudenaen.dk.](#)

Uanset om tømmerflådesejladsen er anmeldt eller har fået kommunale tilladelse, skal dokumentation for medbringes på turen. Bødetaksten for ikke at have/ medbringe dette er 1.000 kr.

### **Referat fra punkt 12: Bordet rundt**

Der er indvielse af nye sejladsfaciliteter på Nørreåen d. 24. juni kl. 16.00 (adresse: Vester Vellingvej 15, 8920 Randers NV).

Placeringen af skilt v. hhv. Voervadsbro (Horsens) og Åbro (Favrskov) blev nævnt som ikke hensigtsmæssig, da det kan være svært at få at læse dem inden man er sejlet forbi.

DTU har placeret flag på Gudenåen fra Ulstrup til Randers som led i en ørredundersøgelse. Flagene angiver lytte-bøjer, hvor chip-mærkede smolt registreres. Flagene forventes taget ned juni 2021.

Horsens Kommune orienterede om et kommende vandløbsrestaureringsprojekt ved Vestbirk, hvor der i den forbindelse vil blive etableret en kanal til de sejlede (fysisk adskilt fra selve Gudenåen). Mere info kan fremadrettet findes på Horsens Kommunes hjemmeside.

### **Referat fra punkt 13: Eventuelt**

Næste møde i Brugerrådet er planlagt til 7. oktober 2021.

# **Bilag 1**

**Silkeborg d. ??????**

**Kære MF og med ansvarlig for lovgivningen i Danmarks indre farvande.**

Jeg skriver vedr. en sag, hvor føreren af en motorbåd på Silkeborgsøerne blev anholdt af politiet for at sejle med en meget høj promille.

Personen blev, som jeg forventede, af retten frikendt (desværre) - dog med en meget løftet pegefinger fra dommeren. Det var en dom afsagt efter søvejsreglernes muligheder.

Umiddelbart efter dommen, som var frifindelse, stillede vores lokale folketingsmedlem Chr. Juhl spørgsmål til ministeren for området i folketinget. Siden har jeg intet hørt, derfor denne henvendelse.

Jeg synes, det er beskæmmende, at søfartsloven ikke har en fast promillegrænse for alle typer både.

Skal der ske en ulykke, før der kommer lov om en fast promillegrænse på alle typer både?  
I værste fald en ulykke som den i Københavns havn, hvor to sagesløse kvinder mistede livet

1. Mener du, at man forsvarligt i enhver situation, kan føre en båd op til 15 m. som den frikendte, med en promille på over 2 ?
2. Er der logik i, at der skal laves sejladssfejl, ske en ulykke, som den i Københavns havn (dødsulykke) før man kan blive straffet?
3. Fakta: Sejler man i en båd, hvortil der er lovkrav om uddannelsesbevis, er der en promillegrænse på 0,5.  
Er der logik i, at der for to både af samme størrelse, (op til 15. m) er forskellige regler, således at kun den bådfører der sejler i en speedbåd, er omfattet af loven om uddannelse og dermed en promillegrænse på 0.5.  
Den anden båds fører kan have en promillegrænse på 2.5. og kan tilmed føre en båd op til 15 m. uden uddannelse  
Til orientering må begge både på Silkeborg søerne kun sejle max 8 knob.
4. Mener du, man kan sejle sikkert med en promille over 0,5 eller som den frikendte havde (promille på over 2) og over holde nedenstående regler, (der sejles også når det er mørkt)

Inden du tager stilling, skal jeg bede dig læse, hvad der står i søvejsreglerne

**KOPI** fra søvejsreglerne, regel 2 og 11 om ansvar og udkik.:

#### **Regel 2 om Ansvar**

*(a) Intet i disse regler skal frigøre noget skib eller dets reder, fører eller mandskab for følgerne af nogen forsømmelse med at overholde disse regler eller for forsømmelse af nogen forsigtighedsregel, som almindeligt sømandskab eller tilfældets særegne omstændigheder måtte tilsige.*

*(b) Ved fortolkningen og overholdelsen af disse regler skal der tages behørigt hensyn til alle farer ved sejladsen og for sammenstød samt til enhver særlig omstændighed – herunder de pågældende skibes begrænsede manøvrer muligheder – der måtte gøre en afvigelse fra disse regler nødvendig for at undgå overhængende fare.*

#### **Regel 5 Udkig**

*I ethvert skib skal der altid holdes behørig udkig såvel ved brug af syn og hørelse som ved brug af alle forhåndenværende midler, der er hensigtsmæssige under de foreliggende omstændigheder og forhold, således at der kan foretages en fuldstændig vurdering af situationen og af faren for sammenstød.*

(regl 1. b)

*Intet i disse regler skal være til hinder for anvendelsen af særlige regler, der fastsættes af en behørig myndighed for en red, havn, flod, sø eller indre vandveje, der står i forbindelse med rum sø, og som kan besejles af søgående skibe. Sådanne særlige regler skal være i så nær overensstemmelse som muligt med disse regler.*

**KOPI slut.**

Spørgsmål til regel b.: Hvem er en behørig myndighed? Kan det være Politidirektøren i en politikreds?

Du ved det måske i forvejen, men vedhæftet fil med lidt om promillegrænser i vores nabolande

Vedhæfte er også en fil (moralen) hos Danske Rursejler, hvor der gives udtryk for at det er bedre at der ingen promillegrænse er o vente med at straffe til der er sket en ulykke

**Med venlig hilsen**

**Karlo Jespersen**

**Sindingvej 4**

**8600 Silkeborg**

**mobil nr.40184791 Mail: [kjesklask@gmail.com](mailto:kjesklask@gmail.com)**

## **Bilag 2**



## Norge

I Norge reguleres reglerne af 2 love, Lov om sjøfarten (sjøloven) og Lov om fritids- og småbåter (småbåtloven).

Efter Sjøloven må man ikke have over 0,2 promille alkohol i blodet eller 0,1 mg alkohol pr liter udåndingsluft som fører af et skib på over 15 m længde. Endvidere er det forbudt at indtage alkohol under sejlads og 8 timer før. Sidste regel gælder også for småbåde, der anvendes til erhvervsmæssig pasagertransport.

Overtrædelse straffes med bøde eller fængsel i op til 1 år.

Efter Småbåtloven må man ikke have 0,8 promille alkohol i blodet eller 0,4 mg alkohol pr liter udåndingsluft som fører af motorbåd eller sejlbåd over 4,5 m længde.

Endvidere er der generelt forbud mod føring af båd, hvis man er påvirket af andre rusmidler.

De pågældende paragraffer i de to love ses her: [Sjøloven](#) og [Småbåtloven](#).



## Sverige

I Sverige gælder reglerne i Sjölagen 20. kap. §§ 4 og 5.

De omfatter fører af fartøjer, som med motor kan sejle mindst 15 knob eller er over 10 m i længde. Hvis føreren har over 0,2 promille alkohol i blodet eller over 0,1 mg alkohol pr liter udåndingsluft, kan vedkommende idømmes bøder eller fængsel i op til 6 måneder for *sjöfylleri*.

Hvis føreren har over 1,0 promille alkohol i blodet eller over 0,5 mg alkohol pr liter udåndingsluft anses tilfældet for særlig groft, og straffen kan stige til fængsel i 2 år.

Bestemmelserne i [Sjölagen](#) ses her.



## Tyskland

I Tyskland er der en 0,5 promille grænse, som gælder alle fartøjer lige fra surfbrædter over vandscootere og sejlyachts til supertankere:

Hvis man har mere end 0,25 mg/l alkohol i udåndingsluften eller 0,5 promille alkohol i blodet, må man ikke føre noget fartøj.

Grænserne gælder også for besætningsmedlemmer, der deltager aktivt i sejladsen.

Overtrædelse straffes med bøde.

Om grænsen også gælder for ankerliggere, tolkes åbenbart lidt forskelligt. Hovedsynspunktet er, at man skal være i stand til at føre skibet på lovlig vis, hvis ankeret slipper.

Die Wasserschutzpolizei i Schlesig-Holstein oplyser endvidere, at i tilfælde af at andre udsættes for fare eller risiko for tab, kan en promille på 0,3 udløse straf.

Loven hedder Seeschiffahrtsstraßen-Ordnung (SeeSchStrO), § 3 Grundregeln für das Verhalten im Verkehr

(I § 3 stk 1 står der i øvrigt, at hvis man har VHF i båden, skal man aflytte trafikcentralens besked og rette sig efter den.)

Lovteksten kan læses her: [SeeSchStrO § 3](#)

Schlesig-Holsteins Wasserschutzpolizeis folder med 0,3-promillereglen kan ses her: "[Kein Alkohol am Ruder](#)"



## Oversigtstabel

Danmark:	<0,5 promille	Erhvervsfartøjer Fritidsfartøjer, hvortil der kræves uddannelse: - længde over 15 m - speedbåde og vandscootere (gælder ikke i havn og for anker)
Norge	<0,2 promille <0,8 promille	Skib over 15 m Fritidsfartøj: - motordrevet - over 4,5 m lang og drevet af sejl
Sverige	<0,2 promille	Både - længere end 10 m - hastighed over 15 knob
Tyskland	<0,5 promille	Alle fartøjer, også ankerliggere.
(Schleswig-Holsten: evt. <0,3 promille)		

## Tyskland

I Tyskland er der en **0,5 promille grænse**, som gælder alle fartøjer lige fra surfbrædter over vandscootere og sejlyachts til supertankere:

Hvis man har mere end 0,25 mg/l alkohol i udåndingsluften eller 0,5 promille alkohol i blodet, må man ikke føre noget fartøj. **Grænserne gælder også for besætningsmedlemmer, der deltager aktivt i sejladsen.**

Overtrædelse straffes med bøde.

Om grænsen også gælder for ankerliggere, tolkes åbenbart lidt forskelligt. Hovedsynspunktet er, at man skal være i stand til at føre skibet på lovlig vis, hvis ankeret slipper.

Die **Wasserschutzpolizei** i **Schlesig**-Holstein oplyser endvidere, at i tilfælde af at andre udsættes for fare eller risiko for tab, kan en promille på 0,3 udløse straf.

Loven hedder Seeschiffahrtsstraßen-Ordnung (SeeSchStrO), § 3 Grundregeln für das Verhalten im Verkehr

Tyskland:

Kompetencecertifikater Alle må sejle en båd uden at skulle have et certifikat, hvis den har en motor med under **5HK ydelse. Mellem 5 HK og 15 HK skal personen være fyldt 16 år. Over 15 HK skal føreren have et certifikat.** Tyskland tillader dog at udenlandske både (>15 meter) føres efter deres hjemmestats regler i op til et år. Dog med undtagelse af sejlads på Rhinen, da international aftaler forlanger certifikat for sejlads på Rhinen.

## **Bilag 3**





VI TA EN DEBATTEDE

# FRIKENDT FOR SPIRITUSSEJLADS MED PROMILLE PÅ 2,07

SKAL VI HAVE FASTE PROMILLEGRÆNSER LIGESOM PÅ LANDEVEJENE, ELLER ER DE NUVÆRENDE REGLER GODE NOK?

TEKST: Frank Flemming Pedersen | FOTO: Leif Nielsen, Colourbox m.fl.

Hvis du kan føre fartøjet på betryggende vis er det tilgode loven OK at have en bøl- mand på. Det viser en sag fra november 2019, hvor en sejer kom for retten for at have sejlet på Silkeborgsøerne med en promille på 2,07. Den pågældende sejer blev fritundet for spiritussejlad, da dom- mereen ikke fandt, at han havde lavet fejl omkring håndtering af fartøjet, og at det derfor ikke kunne påvises, at han ikke kunne føre sit fartøj på "betryggende" vis!

Netop denne sag rammer ned i en dis- kussion, der har stået på i årevis blandt sejlere. Bør reglerne for sejlad med spiri- tus indenbords strammes op, så de ligner dem vi kender fra landevejen? Eller er de gode nok, som de er?

**BETRYGGENDE VIS**  
Reglerne for spiritus sejlad er egentlig klare nok. For fartøjer - herunder vand- scootere hvortil der stilles uddannel- seskrav til føreren eller den eventuelle styrmand er promillegrænsen 0,5. Dette gælder ved:

- Fartøjer med en længde på 15 meter eller derover (kræver Y3)
- Speedbåde (kræver speedbådebevis)
- Vandscotere (kræver vandscoter- bevis)

For sejlad med fartøjer, hvortil der ikke kræves et uddannelsesbevis gælder det, at du skal kunne føre dit fartøj på fuldt betryggende vis - altså ingen fast promil- legrens.

**RESTRIKTIVT**  
Disse regler er faktisk mere restriktive end reglerne med en fast promillegrænse, da man kan blive dømt for spiritussejlad i en sejlbåd eller en langsomt sejlede motorbåd, hvis man er årsag til en ulyk- kelig hændelse, og promillen blot er 0,1, fortæller foreningsfører Leif Nielsen fra Danske Tursejlere.

Reglerne gælder også for mindre fartøjer som f.eks. kanoer, kajaker og robåde, hvis man er påvirket af alkohol eller andre rusmidler og bliver involveret i et uheld. Ligeledes gælder reglerne ved ankring, fordi man skal kunne sikre, at fartøjer ligger forsvarligt, lanterner er tændt osv. Kort og godt skal du kunne udføre dine normale sikkerhedsopgaver på fuldt be- tryggende vis.



## LILLE FART - STOR SKADE

Hos Midtjyllands Polit i fortæller politiasistent Morten Kjer Andersen:  
"Vi må jo tage til efterretning, at der skal en sejerføj til, for det er muligt at straffe en spirituspåvirket sejer i en ikke-certifikatkrævende båd. Men efter min mening er det en gammeldags lovgivning på området. Det er vanskeligt at forstå, at man må seje i en motordrevet båd på op til 15 meter på søen og være spirituspåvirket. Sådan en stor båd kan forårsage stor skade, selvom den ikke sejler hurtigt. På landjorden er det muligt at straffe en ung fyr, der kører spirituspåvirket på et el-løbelyd. Det hænger ikke rigtig sammen, slutter Morten Kjer Andersen."

## RESTRIKTIVT

- Disse regler er faktisk mere restriktive end reglerne med en fast promillegrænse, da man kan blive dømt for spiritussejlad i en sejlbåd eller en langsomt sejlede motorbåd, hvis man er årsag til en ulyk- kelig hændelse, og promillen blot er 0,1, fortæller foreningsfører Leif Nielsen fra Danske Tursejlere.

Reglerne gælder også for mindre fartøjer som f.eks. kanoer, kajaker og robåde, hvis man er påvirket af alkohol eller andre rusmidler og bliver involveret i et uheld. Ligeledes gælder reglerne ved ankring, fordi man skal kunne sikre, at fartøjer ligger forsvarligt, lanterner er tændt osv. Kort og godt skal du kunne udføre dine normale sikkerhedsopgaver på fuldt be- tryggende vis.

## **Bilag 11**

**Dette dokument udgør referatet fra**  
**Møde i Brugerrådet for Sejlads på Gudenåen**  
**d. 07.10.2021**



Dokumentet indeholder:

- **Praktisk information om mødet**
  - her kan man læse om mødested, varighed, kontaktinformation til Gudenåkomitéens Sekretariat og Formanden for Brugerrådet for Sejlads på Gudenåen
- **Oversigt over inviterede mødedeltagere (skema)**
  - her kan man se en komplet liste over alle inviterede til mødet. Oversigten er opdelt i flere dele, så man kan se hvorvidt de inviterede er tilmeldt mødet eller ej, ligesom man kan se om der er tale om medlemmer af Brugerrådet for Sejlads på Gudenåen eller kommunale embedsmænd.
  - Eventuelt deltagelse af eksterne oplægsholdere vil også være angivet under oversigten.
- **Mødets dagsorden**
  - her kan man se titlen på det enkelte dagsordenspunkt, hvor lang tid der er afsat til behandling af punktet på mødet, og hvem der er evt. er ansvarlig for punktets fremlæggelse. Der vil ofte være en kortforklarende tekst, der orienterer om, hvad punktet handler om.
- **Oversigt over bilagsmaterialet til mødet (skema)**
  - her kan man få et samlet overblik over hvilke bilag, der er anvendt til mødet, såfremt der er bilag. Hvis der i dagsordensmaterialet henvises til links, vil disse også fremgå af oversigten.
- **Mødets bilag**
  - såfremt der til mødet anvendes bilag, vil bilagene komme i den rækkefølge, som angives i bilagsoversigten. Foran hvert bilag vil der i givet fald være et ark, der tydeligt viser hvilket bilagsnummer, der er tale om.

## **Praktisk information om mødet**

**Mødested:** Silkeborg kommune, Søvej 1, 8600. Mødelokale C118

**Mødets varighed:** 15.00 – 17.00

**Forplejning:** eftermiddagskaffe- og kage

### **Kontaktinformationer til Gudenåkomitéens Sekretariat:**

- **Morten Horsfeldt Jespersen**  
Sekretariatschef - Gudenåkomitéens Sekretariat  
Formand for Brugerrådet for Sejlads på Gudenåen  
Direkte telefonnummer: 89 70 15 20/ 20 51 75 50  
e-mailadresse: mhj@silkeborg.dk
- **Majbritt Kjeldahl Lassen**  
Koordinator - Gudenåkomitéens Sekretariat  
Direkte telefonnummer: 51 44 49 43  
e-mailadresse: makla@silkeborg.dk
- **Besøgsadresse og hjemmesidehenvisning**  
Gudenåkomitéens Sekretariat  
Søvej 3  
8600 Silkeborg

Gudenåkomitéens hjemmesideadresse er [www.gudenaakomiteen.dk](http://www.gudenaakomiteen.dk)

Brugerrådets hjemmesideadresse er [www.gudenaakomiteen.dk/brugerraadet-for-sejlads-paa-gudenaen/](http://www.gudenaakomiteen.dk/brugerraadet-for-sejlads-paa-gudenaen/)

## Oversigt over mødedeltagelse

<b>Deltog i mødet</b>	<b>Repræsentere</b>
Karlo Jespersen	Silkeborg Fiskeriforening
Jørgen Søgaard	Silkeborg Motorbådklub
Henrik Dahl	Ulstrup Bådelaug
Bo Vestergaard	Foreningen af kanoudelejere ved Gudenåen
Jan Karnøe	Danmarks sportsfiskerforbund
Jørgen Krog	Friluftsrådet
Niels Otto Brandt Carstensen	Langå Bådelaug
Ole Bøgh Vinther	Dansk Ornitologisk Forening (DOF)
Søren Slott	Silkeborg Kajakklub
Ulf Andersen	Tange Roklub
Thorbjørn Nørgård	Naturstyrelsen, Søhøjlandet
Kasper Petersen	Naturstyrelsen, Søhøjlandet (praktikant)
Morten Horsfeldt Jespersen	Silkeborg kommune – Brugerrådsformand
Morten Fischer Jørgensen	Randers Kommune
Martin Bjork Christensen	Viborg Kommune
Christian O. Christensen	Favrskov Kommune
Maibritt Langfeldt Sørensen	Silkeborg kommune
Ryle Højmark	Skanderborg Kommune
Bo Karlshøj Riis	Horsens Kommune
Bjarne Laursen	Hedensted Kommune
Majbritt Kjeldahl Lassen	Gudenåkomitéens Sekretariat
<b>Deltog ikke i mødet</b>	<b>Repræsentere</b>
Jens Szabo	Dansk Forening for Rosport (DFfR)
Niels Toft Christensen	Gudenådalens Lodsejerforening
Carsten Pedersen	Mossø Lodsejerforening
Niels Thernøe	Danmarks Naturfredningsforening v. Samrådet for Østjylland
Peter Nyegaard Jensen	Dansk Kano- og Kajakforbund (DKF)

På mødet deltog Morten Kjær Andersen fra Midt- & Vestjyllands Politi som fagperson at kunne svare på spørgsmål fra Brugerrådets medlemmer.

## Dagsorden (referatet starter side 5)

- 1) **Velkomst** v./ Morten Horsfeldt Jespersen (kl. 15.00 – 15.05)
- 2) **Opsamling fra sidste møde og kort nyt** v./ Majbritt Kjeldahl Lassen (kl. 15.05 – 15.10)
- 3) **Valg af Brugerrådsrepræsentant i Gudenåkomitéens Klimatilpasningsfølgegruppe** (kl. 15.10 – 15.20) v./ Morten Horsfeldt Jespersen  
*Gudenåkomitéen har nedsat en Klimatilpasningsfølgegruppe. En af pladserne er tiltænkt Brugerrådet for at bibringe følgegruppen et rekreativt fokus. Brugerrådet er orienteret om muligheden for repræsentation på sidste Brugerrådsmøde og har derudover modtaget information herom pr. mail. Første møde mlm. Gudenåkomitéen og Klimatilpasningsfølgegruppen er 29. oktober 2021.*
- 4) **Overblik over sejladsåret og kontrol af de sejlene 2021** v./ Majbritt Kjeldahl Lassen og Morten Kjær Andersen (kl. 15.20 – 15.45)  
*Coronasituationen fik atter sat Gudenåen på ferielandkortet blandt danskerne - der gives et overblik over sejladsåret 2021. Der orienteres herunder bl.a. om domme på sejladsområdet.*
- 5) **SUPs i Gudenåsystemet** v./ Bjarne Laursen (kl. 15.45 – 16.10)  
*SUPs er en sejladsform i stor fremgang i hele Gudenåsystemet. Brugerrådet ønskede på sidste møde at drøfte denne fartøjstype i Gudenåsystemet generelt. Hedensted kommune giver som optakt til drøftelserne et overblik over lovgivningen.*
- 6) **Projektet ved Vestbirk** v./ Bo Karlshøj Riis (kl. 16.10 – 16.20)  
*Til efteråret tager Horsens Kommune fat på et af Danmarks største vandløbsprojekter. Gudenåen ved Bredvad Sø ved Vestbirk skal genskabes. Der orienteres for projektets påvirkning af sejladsen i anlægsperioden samt sejladsen efter projektets afslutning.*
- 7) **Lokalt tiltag imod olieforureninger** v./ Maibritt Langfeldt Sørensen (kl. 16.20 – 16.30)  
*Silkeborg kommune giver et overblik over antallet af olieforureninger samt lokalt tiltag for at hindre disse.*
- 8) **Bordet rundt – projekter eller andet i Gudenåsystemet af sejladmæssig interesse** (kl. 16.30 – 16.45)  
*Mødets deltagere orienterer gensidigt om relevante projekter eller anden relevant information for Gudenåsystemet brugere.*
- 9) **Eventuelt** v./ Morten Horsfeldt Jespersen (kl. 16.45)
- 10) **Tak for denne funktionsperiode** v./ Morten Horsfeldt Jespersen (kl. 16.45 - 17.00)

## **Referat fra mødet i Brugerrådet for Sejlads på Gudenåen 7. oktober 2021**

### **Ad 1) Velkommen**

Formanden for Brugerrådet, Morten H. Jespersen bød velkommen til det sidste møde i indeværende funktionsperiode. For Tange Roklub deltog Formand Ulf Andersen. Naturstyrelsen Søhøjlandet havde medbragt en praktikant, Kasper Petersen.

Der er ikke indkommet punkter til dagsordenen fra Brugerrådets medlemmer siden sidste møde. Det vanlige punkt ”Orientering fra Gudenåkomitéen” udgik af dagsordenen, da der har ikke været nogle møder i komitéen siden Brugerrådets sidste møde.

### **Ad 2) Opfølgning på emner fra sidst og kort nyt**

Koordinator i Gudenåkomitéens Sekretariat, Majbritt Kjeldahl Lassen, samlede op på løst og fast siden sidste Brugerrådsmøde.

Brugerrådet fik sommeren 2021 fremsendt informationsmateriale om den smitsomme fiskesygdom IHN af Sekretariatet til brug på bl.a. sociale medier. Materialet var udarbejdet af Fødevarestyrelsen på Gudenåkommunernes foranledning, og havde de sejlende som målgruppe for informationen. Brugerrådet fik med materialet mulighed for at være med til at dele viden om IHN og bidrage til at mindske risikoen for spredning af sygdommen. Silkeborg kommune og Sekretariatet har fået positive tilbagemeldinger på informationen, og Gudenåen lader til at være gået ram fordi i denne omgang.

Gudenåkomitéens Sekretariat er kommet med i en følgegruppe for Silkeborg Kommunes byggeri af en ny Ringvejsbro. Sekretariatet kan dermed lettere holde Brugerrådet orienteret i hvad der sker med projektet i relation til sejladsen frem til projektets afslutning midsommer 2023. Sekretariatet fremviste på mødet billeder af hvor langt projektet var kommet (etablering af midlertidig bro til bløde trafikanter). Broen vil komme op på højde med Motorvejsbroen, og vil være 420 m lang.

På sidste møde i Brugerrådet kunne Sekretariatet berette om, at der var sat en foreløbig mødedato for et møde mellem de 2 Søhøjlandskommuners politiske udvalg til d. 30. juni 2021 (drøftelse af bl.a. antallet og størrelser på motoriserede fartøjer). Mødet blev imidlertid udskudt, og der er, så vidt Sekretariatet er orienteret, ikke fundet en alternativ dato.

### **Ad 3) Valg af Brugerrådsrepræsentant i Gudenåkomitéens Klimatilpasningsfølgegruppe**

Brugerrådets Formand orienterede om, at Gudenåkomitéen fortsætter det fokus de har haft på klimatilpasning under udarbejdelsen af Helhedsplan for Vandhåndtering i Gudenåen.

Komitéen har valgt at nedsætte klimatilpasningsfølgegruppe, der tager udgangspunkt i den følgegruppe, der var nedsat til arbejdet med ovenstående Helhedsplan, men forankres mere lokalt.

En af pladserne er tiltænkt et medlem af Brugerrådet for Sejlads på Gudenåen, og som Brugerrådet blev orienteret om på sidste møde skal Brugerrådet på mødet 7. oktober 2021 beslutte et medlem i deres midte, som kan deltage i det første møde mellem Gudenåkomitéen og i den nye klimatilpasningsfølgegruppe d. 29. oktober 2021 på Energimuseet i Viborg.

Valgt som repræsentant for Brugerrådet for Sejlads på Gudenåen i Gudenåkomitéens Klimatilpasningsfølgegruppen blev Ole Bøgh Vinther (sidder i Brugerrådet for Dansk Ornitologisk Forening). Sekretariatet indkalder medlemmet til mødet d 29. oktober 2021. Suppleant blev Ulf Andersen (repræsenterede Tange Roklub på mødet i Brugerrådet).

#### **Ad 4) Sejladsåret 2021**

Marsikpol betjent Morten Kjær Andersen assisterede Koordinator i Gudenåkomitéens Sekretariat, Majbritt Kjeldahl Lassen, i gennemgangen af sejladsåret 2021 og årets sejladskontroller.

Gudenåkommunerne oplever, at interessen for at bruge vandet forsat er stort og at kreativiteten ift. hvordan man kan anvende vandet rekreativt forsat vokser. Sekretariatet fremviste eksempler på, hvad kommunerne har måtte tage stilling til i år., bl.a. en e-foil som er en fartøjstype som hører under vandscooterbekendtgørelsen og dermed ikke er lovlig at anvende i GudenåSystemet (se sejladsbekendtgørelsen).

Antallet af gæstesejlende i motor lå i den høje ende ift. et typisk år, og også for andelen af aktive både forventes årsresultatet at ligge i den høje ende. Der er kommet nye sejlende til i GudenåSystemet under Corona – trenden observeret først på året ved bådforhandlerne (meget stor efterspørgsel) ser ud til at vil slå igennem på antallet af aktive bådregistreringer. Det endelige antal kendes dog ikke endnu.

Mht. betaling for motorbådsregistreringer, oplever kommunerne forsat at få henvendelser ang. den skærpelse af EU- regler mht. betaling på (lavere beløbsgrænse end tidligere udløser 2 faktor godkendelse). Folk kan opleve, at de ved betaling ikke kan benytte det almindelige pap nøgle kort (NemID). I stedet skal man bruge ind nøgle app på sin smart-phone eller tilmelde sig en sms-kode ved Nets. Kommunerne hjælper forsat borgerne over telefonen, og fortæller dem hvor de på Nets hjemmeside kan finde både information (både i tekst og som video). Der er hjælp at hente fx egen bank eller ved Gudenåkommunerne og Gudenåkomitéens Sekretariat.

Der er også blevet foretaget sejlads kontroller i 2021 – i alt 47 kontroller blev det til i 2021 hvoraf de 25 var fysiske kontroller. Der kunne have været flere kontroller i Søhøjlandet, men marinehjemmeværnet har måttet melde forfald et par gange. Der er både udført kontroller af dem der sejler med i kanoer på Gudenåens strækning fra Tørring til Klostermølle, og dem der sejler med motorbåde i resten af systemet.

Antallet af skrevet bødeforlæg i 2021 er 31, hvilket antalsmæssigt ligger meget på linje med hvad man hyppigst ser. På mødet blev en oversigt over fordelingen af bøde på forseelsestype fra 2016 og



frem til 2021 fremvist. Som i 2020 var det hastighedsovertrædelser, der blev noteret flest gange på bødeblokken – 10 stk. blev det til. Fordelingen af andre bødetyper ligner sig selv – dog er der set et fald i antallet af fartøjer, der har problemer med gyldig registrering. Politiet roste de motorbådssejlende for at have godt styr på registreringerne.

Der uddeles på sejladskontrollerne fortsat bøde for manglende vest. Vær opmærksom på, at det også er lovpligtigt at medbringe det korrekte antal veste når man anvender fartøjstype SUP. Silkeborg Kajakklubs repræsentant Søren Slott efterspurgte oplysningsmateriale til brug på klubniveau ang. hvad reglerne for anvendelse af veste i klubregi er. Sekretariatet vil drøfte muligheden for sådant materiale med Politiet og Gudenåkommunernes sejladstekniker på deres førstkommende møde.

Politiet havde begrænset succes med forsøg på sejladskontrol med drone opsat fra land. Andre steder i landet (Svendborgsund) har sejladskontrol med drone været en stor succes. Nye regler for anvendelsen af droner kan pga. GDPR-lovgivningen måske fremadrettet sætte en stopper for anvendelsen af drone til sejladskontrol. Beslutning fra kammeradvokaten på området afventes.

Politiet forventer ikke i 2022 at kunne anvende en lokal enhed til sejladskontrol grundet regler på området. Forsøget med at anvende den lokale enhed i 2021 har ellers været en stor succes. For at mindske afhængigheden af marinehjemmeværnets materiel, kan et fartøj tilhørende Beredskabet i Herning måske være en kontrolmulighed fremadrettet, såfremt Politiet fortsat udelukkende kan anvende eksterne fartøjer til kontrol.

Morten Kjær Andersen orienterede om de domme, der var faldet siden sidste Brugerrådsmøde på sejladsområdet – i alt 4 fartsager, hvor anklager fik medhold. Alle sager var taget på skøn. Især en fartsag, hvor der også var spiritus involveret blev bemærket – 27.000 kr. blev det til i bøde, hvoraf de 22.000 kr. skyldes promillesejlads. Derudover mistede bådejer sit speedbåds-certifikat i 1 år. Artiklen i Midtjyllands Avis vedr. denne dom, fik i artiklens kommentarfelt en borger til at anføre, at det var folk, der sejler på gæsteregistreringer, der udgjorde et problem for de andre sejlende. Dette synspunkt er imidlertid ikke noget, der kan aflæses fra bødeforlæggene og det var heller ikke tilfældet i den aktuelle sag, hvor bøden på de 27.000 kr. blev givet til en sejlende med en hjemmehørende registrering. Politiet fremviste på mødet fordelingen af fartbøder fra 2019 – 2021 i Midt & Vestjyllands Politikreds mellem hhv. gæsteregistreringer og hjemmehørende registreringer: folk med hjemmehørende registreringer stod for 22 af de i alt 28 fartbøder uddelt i Midt & Vestjyllands Politikreds i denne periode.

Sekretariatet fremviste data fra overnatninger på Silkeborg Kommunes gæstepladser, hvoraf det fremgik, at kun en meget lille del af brugerne heraf har en gæsteregistrering. Langt hovedparten har hjemmehørende registreringer.

På Gudenåens sydligste strækning mellem Tørring og Klostermølle kan man være gæst på 2 måder enten er man gæst i sit eget fartøj eller også er man gæst i et lejet fartøj. Udlejerne fik set disponeret over den totale mængde af sejladsdage i 2021. På et tidspunkt var der disponeret over alle dagene, men aflysninger medførte, at ubrugte dage bliver lagt tilbage i puljen til fælles afbenyttelse.

Salget af gæstemærker til sejlende i egne fartøjer ligner sig selv – det er en begrænset ressource (50 gæstemærker til salg om ugen). Der er altid udsolgt i sejlads højsæsonen for gæstesejlads.

Sekretariatet præsenterede data for anmeldeordningen for tømmerflådesejlads – en ordning, som borgerne har taget til sig. Antallet af almindelige tilladelser med 4 ugers klagefrist var sammenligneligt med tidligere år (8 stk. ved Brugerrådsmødets afvikling) – og hertil var der anmeldt yderligere 11 tømmerflådesejladser.

### **Ad 5) SUPs i GudenåSystemet**

Dette punkt var ønsket på dagsordenen af Brugerrådet for Sejlads på Gudenåen. Sejladstekniker i Hedensted Kommune, Bjarne Laursen, ridsede rammerne op rent lovgivningsmæssigt. En SUP er et ikke-motoriserede småfartøj, der må færdes i vandløb med flere bredejere. Man kan dog lave en registreringsordning for SUP inkl. en forskrift herfor. Dette vil udløse krav om vurdering efter habitatbekendtgørelsen. Indskrives regulering/forbud af fartøjstypen i regulativerne, kræver dette samme proces. Brugerrådet drøftede SUPS, og følgende holdninger kom frem:

Søren Slott fra Silkeborg Kajakklub var interesseret i at vide, hvor stort et problem SUPS er. Dette vides ikke, da der ikke er nogen registrering af SUPs i langt størstedelen af Gudenåsystemet. I Horsens og Hedensted kommuner er der i alt udstedt 6 stk. hjemmehørende registreringer (4 i Hedensted, 2 i Horsens) til denne fartøjstype. Der udlejes ikke SUPs på strækningen Tørring—Klostermølle. Nord for Klostermølle ses SUPs ofte på vandet.

Thorbjørn Nørgaard fra NST har i de seneste 2 år oplevet SUPs som en ny brugergruppe, og alle de steder hvor NST er enejerere er anvendelsen af SUPs forbudt. NST hylder en regulering af SUPs generelt idet det antages, at stående aktiviteter på vand forstyrrer mere end siddende aktiviteter.

Jan Karnøe fra Danmarks Sportsfiskerforbund er bekymret for stående aktiviteter på vand på strækningen fra Tørring-Klostermølle, og ønsker administration ud fra regulativet hvor specifikke fartøjstyper nævnes positivt, og ikke en fri analogiret.

De nævnte synspunkter vedr. fremadrettet administration blev noteret.

### **Ad 6) Projektet ved Vestbirk**

Sejladstekniker i Horsens Kommune, Bo Karlshøj Riis, orienterede nærmere vedr. det naturgenopretningsprojekt Horsens Kommune igangsætter omkring Vestbirk – med fokus på hvad projektet vil betyde rent sejladsmæssigt.

Genskabelse af Gudenåen ved Bredvad Sø ved Vestbirk er et af Danmarks største vandløbsprojekter. Når opstartsdatoen er endelig fastlagt, vil dette blive meddelt i projektets nyhedsbrev, som man kan tilmelde sig her ved at skrive til følgende mailadresse:

[gudena@horsens.dk](mailto:gudena@horsens.dk)

Da der stadig skal være plads til de sejlene, etableres der en kanal langs med Gudenåen fra Bredvad Mølle til Vestbirksøerne, strækningen opdeles dermed fysisk op i 2. I forhold til i dag vil den egentlige Gudenå komme til at ligge i et dybere leje, når man fjerner opstemningen for enden af Bredvad Sø - det er der hvor kanalen også i dag går ind til Naldal Sø. Det betyder, at når projektet er færdigt, vil man sejle i en kanal, der ligger højere end selve Gudenåen nede i dens nye leje.

Projektet gennemføres i tæt samarbejde med Naturstyrelsen, der ejer Vestbirk Vandkraftværk og Vestbirksøerne. Elproduktionen stopper ved årsskiftet. Der skal findes en løsning for bygningerne.

Genopretningsprojektet forventes færdigt til sæsonstart 2022. Ved at klikke på det følgende link, kan man læse mere om projektet: <https://horsensvokser.dk/Natur/Natur/Gudena>

### **Ad 7) Lokalt tiltag mod olieforureninger**

Silkeborg Kommunes sejladstekniker, Maibritt Langfeldt Sørensen, tog fat i et tidligere behandlet emne på Brugerrådet – nemlig de olieforureninger, som desværre fortsat dukker op. Alene inden for de sidste 12 måneder er der registreret 10 forureninger i Silkeborg, og langt de fleste stammer fra Indelukket i Silkeborg. Her har man ellers arbejdet med at bedre forholdene for at aflevere spildolie og forsøg med olieabsorberende materiale. Silkeborg kommune har derudover indkøbt en flydespærre – men forureningerne fortsætter.

Regningen (typisk 20.000 - 30.000 kr.) vil blive fremsendt til den ansvarlige båd ejer, såfremt denne kan findes. Silkeborg kommune opfordrede til at informationen herom udbredes i klubberne langs Gudenåen.

Silkeborg Motorbåsklub og Silkeborg fiskeriforening gav udtryk for, at forureninger kan skyldes uforsigtighed ifm. tankning (enten tankning ved pumpe eller ved manuel påfyldning). Jørgen Søgaard oplyste, at Silkeborg Motorbåsklub har haft succes med at sælge olieabsorberende ”sokker” – 75-100 stk. er solgt heraf. Desuden er der en 7 m flydespærre ved pumpen, der kan rulles ud ved uheld.

### **Ad 8) Bordet rundt**

Der findes noget, der hedder Strandoprydningspuljen ([klik på dette link for at komme til Miljøstyrelsens hjemmeside om strandoprydningspuljen](#)). Det er en pulje, der giver tilskud til projekter og aktiviteter, der bidrager til lokale og frivilligfunderede initiativer til rengøring af de danske strande for plastik og andet affald.

Til trods for, at Gudenåen ikke ligger ned til stranden eller har direkte udløb til havet, har Miljøstyrelsen d. 21. februar 2020 vurderet, at et "strandoprydningsprojekt" på Gudenåen skulle kunne komme i betragtning til støtte midler. Strandoprydningspuljen er åben for ansøgninger. Der er frist for modtagelse af ansøgning d. 25. oktober. For yderligere oplysninger, kontakt Miljøstyrelsens Informationscenter - [tryk her for kontaktoplysninger](#).

Viborg kommune har fået lavet et webkort over sejlads i Viborg kommunes vandløb og søer (klik på de følgende link for at komme til hjemmesiderne: [Søer, vandløb og vådområder - Viborg Kommune](#) og [Sejlads på vandløb og søer i Viborg Kommune - Viborg Kommune](#)).

Der forventes opstart på anlægsarbejdet på å-promenaden ved Bjerringbro i starten af marts 2022. Det ventes at stå færdigt midt sommer 2022. Sejlende ved Bjerringbro vil i den kommende sejladsæson forventeligt kunne forvente aktivitet i området.

Skanderborg Kommune har fået lavet et bybad beliggende ved Skanderborg Kulturhus i Skanderborg Sø – det er endnu ikke helt færdigt, men kan anvendes.

Favrskov Kommune har forbedret faciliteterne ved Dannebropladsen for de sejlende (forbedret adgangsforhold til åen ved ophalerpladsen i form af to flydebroer)

Oplevgudena.dk, som GudenåSamarbejdets Sekretariat står bag, har i samarbejde med Gudenåkomitéens Sekretariat lavet generelle beskrivelser til de sejlende om Gudenåsystemet – både for motoriseret og ikke-motoriseret sejlads. Der gøres opmærksom på de dele som folk måske ikke lige tænker på er en del af GudenåSystemet.

Ulstrup Marina har sat gang i et projekt med at lave nye flydebroer i havnen grundet vandstandsfluktuationer.

#### **Ad 9) Eventuelt**

Jørgen Sjøgaard fra Silkeborg Motorbådklub var interesseret i at vide noget rådighedsareal i vandet ud for egen matrikel. Kommunen er ikke myndighed i forhold til skel og rådighedsareal, og man skal derfor kontakte en landinspektør hvis man ønsker en præcise placering angivet.

Naturstyrelsen, Skanderborg Kommune og Silkeborg Kommune har tidligere fået udarbejdet vejledende digitalt kortmateriel til intern brug, der giver en idé om grænserne for rådighedsarealer. Naturstyrelsen nævnte, at det kan undersøges, om materialet kan rundsendes til Brugerrådet af Sekretariatet. Silkeborg kommunes sejladstekniker gjorde herefter opmærksom på, at eksterne ikke har mulighed for at tilgå det digitale kortmateriale, og at materiale ofte er misvisende ved private matrikler. Man er dog velkommen til at kontakte [vand@silkeborg.dk](mailto:vand@silkeborg.dk), hvis man ønsker at få fremsendt det vejledende rådighedsareal ved en konkret adresse.

Til et spørgsmål om øget adgang til Høj Stene (Favrskov Kommune kan kontaktes i denne henseende) blev adgang til den hævdede del af trækstien kort drøftet. Naturstyrelsen oplyste, at 2 af i alt 3 landgangssteder blevet fjernet permanent.

#### **Ad 10) Tak for denne funktionsperiode**

Brugerrådet blev informeret om muligheden for at søge om plads i det kommende Brugerråd for Sejlads på Gudenåen 2022 – 2025, såfremt man har mod på 4 år mere. Ansøgningsfrist: 31. januar 2022. En samlet ansøgerliste præsenteres på det første Gudenåkomitémøde i 2022, hvor den nye Gudenåkomité udvælger de maksimalt 15 medlemmer.

Ansøgningsproceduren står inde på Brugerrådets faneblad på komitéens hjemmeside ([klik på dette link for at læse ansøgningsproceduren](#)) – og Sekretariatet vil i løbet af efteråret 2021 informere bredt om muligheden for at søge om medlemskab i Brugerrådet for Sejlads på Gudenåen i perioden 2022 – 2025.